

Competența face diferența! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

Activitatea 8.2.3

PLANUL REGIONAL DE ACȚIUNE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT (PRAI)

2016 - 2025

**REGIUNEA DE DEZVOLTARE
NORD - EST**

ACTUALIZARE 2018

Experții care au elaborat PRAI al Regiunii de Dezvoltare Nord - Est, 2016-2025:

prof. univ. dr. ing. Gelu IANUȘ	- Decan Facultatea de Mecanică Iași - expert pentru învățământul superior
Florentina VASILESCU	- inspector de specialitate, coordonator regional, expert pentru învățământul profesional și tehnic
Mihai LĂCĂTUȘU	- inspector de specialitate, coordonator regional, expert pentru învățământul profesional și tehnic

Cuprins

Cuvânt înainte	6
1. Rezumat	7
2. Contextul european, național și regional.....	10
2.1. Contextul european	10
2.2. Contextul național.....	12
2.3. Contextul regional	15
3. Aspecte demografice	16
3.1. Evoluții și situația actuală	16
3.1.1. Statistica recensământului populației 2011	16
3.1.2. Structura pe grupe de vârstă	17
3.1.3. Distribuția pe medii rezidențiale (urban/rural).....	17
3.1.4. Distribuția pe sexe	21
3.1.5. Structura etnică	21
3.1.6. Mișcarea migratorie	21
3.1.7. Nivelul de trai.....	22
3.2. Proiecții demografice la orizontul anului 2060.....	23
3.3. Principalele concluzii din analiza demografică. Implicații pentru ÎPT	24
4. Profilul economic regional.....	31
4.1. Evoluții și situația actuală. Principalii indicatori economici	32
4.1.1. Evoluția produsul intern brut (PIB) și a valorii adăugate brute (VAB)	32
4.1.2. Dinamica generală a firmelor din Regiune - unități locale active	37
4.1.3. Dinamica generală a firmelor din regiune – investiții	38
4.1.4. Demografia întreprinderilor - întreprinderilor active nou create	41
4.2. Proiecția principalilor indicatori economici	44
4.3. Alte informații și informații parțiale	48
4.3.1. Cercetarea – dezvoltare	48
4.3.2. Industria	51
4.3.3. Infrastructura de transport, tehnică, edilitară, de comunicații și de mediu	53
4.3.4. Agricultură	53
4.3.5. Turismul	56
4.3.6. Dezvoltarea durabilă.....	60
4.3.7. Zona montană și dezvoltarea durabilă–aspecte specifice ruralului montan.....	61
4.4. Principalele concluzii din analiza mediului economic. Implicații pentru ÎPT	61
5. Piața muncii la nivel regional	64
5.1. Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform anchetei forței de muncă în gospodării (AMIGO).....	65
5.1.1. Structura populației, după participarea la activitatea economică, pe grupe de vârstă, sexe și medii	65

5.1.2. Structura populației ocupate, după nivelul de educație, pe grupe de vârstă, sexe și medii	70
5.1.3. Șomajul de lungă durată	70
5.2. Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform balanței forței de muncă (BFM).....	71
5.2.1. Structura populației după participarea la activitatea economică	71
5.2.2. Structura populației ocupate civilă pe principalele activități ale economiei naționale	73
5.3. Evoluții și situația curentă privind șomerii înregistrați.....	73
5.4. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante	77
5.4.1. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe activități ale economiei naționale	77
5.4.2. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe grupe majore de ocupații	78
5.5. Evoluții și situația curentă - efectivul salariaților la sfârșitul anului, pe activități (secțiuni și diviziuni) ale industriei	80
5.6. Proiecția principalilor indicatori ai pieței muncii (Comisia Națională de Prognoză)80	
5.6.1. Proiecția numărului mediu de salariați.....	80
5.6.2. Proiecția șomerilor înregistrați, la sfârșitul anului.....	81
5.6.3. Proiecția ratei șomajului înregistrat	82
5.7. Prognoze privind cererea și oferta de locuri de muncă.....	82
5.7.1. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale la nivel European – CEDEFOP	82
5.7.2. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale naționale	84
5.7.3. Anchete în firme	87
5.8. Principalele concluzii din analiza pieței muncii. Implicații pentru ÎPT.....	89
6. Învățământul profesional și tehnic din regiune	91
6.1. Indicatori de intrare în ÎPT	91
6.1.1. Populația școlară pe nivele de educație, sexe, medii de rezidență	91
6.1.2. Grad de cuprindere în învățământ (Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste)94	
6.1.3. Rata netă de cuprindere în sistemul de educație și formare profesională	99
6.1.4. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional	100
6.1.5. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul postliceal	105
6.1.6. Oferta unităților școlare din ÎPT – Cuprinderea elevilor în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional în anul școlar 2018-2019.....	105
6.1.7. Oferta unităților școlare din ÎPT – Cuprinderea elevilor în învățământul postliceal în anul școlar 2018-2019	106
6.1.8. Oferta unităților școlare din ÎPT - Gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizarea în învățământul profesional	107
6.1.9. Parteneriatul cu operatorii economici	110
6.1.10. Rețeaua unităților școlare ÎPT	112

6.1.12. Resursele umane din ÎPT	114
6.1.13. Infrastructura unităților școlare din ÎPT	115
6.1.14. Cheltuieli publice pentru educație	116
6.2. Indicatori de proces	118
6.2.1. Mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională în ÎPT.....	118
6.2.2. Asigurarea calității în ÎPT.....	119
6.2.3. Situația școlară a elevilor din ÎPT la sfârșitul anului școlar	119
6.2.4. Serviciile de orientare și consiliere.....	121
6.3. Indicatori de ieșire	122
6.3.1. Absolvenți pe niveluri de educație	122
6.3.2. Rata de absolvire, pe niveluri de educație ISCED.....	123
6.3.3. Rata de tranziție la următorul nivel de educație	125
6.3.4. Rata abandonului școlar, pe niveluri de educație ISCED	126
6.3.6. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație.....	127
6.3.7. Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor (PISA)	128
6.3.8. Ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care nu urmează un program de educație și formare și nici nu au un loc de munca (NEET).....	128
6.3.9. Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani)	129
6.4. Indicatori de impact	130
6.4.1. Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra șomajului.....	130
6.4.2. Inserția profesională a absolvenților ÎPT, pe niveluri de educație.....	130
6.5. Concluzii din analiza ÎPT	134
6.5.1. Ținte pe termen mediu pentru oferta ÎPT pe niveluri de formare profesională și domenii de pregătire.....	134
6.5.2. Adaptarea ofertei ÎPT la țintele pe termen mediu (eșalonare anuală)	136
7. Monitorizarea implementării PRAI	137
7.1. Procesul de monitorizare	137
7.2. Evaluarea progresului în implementarea PRAI	138
8. Analiza SWOT a corelării ofertei de formare profesională cu cererea	139
9. Rezumatul principalelor concluzii și recomandări pentru planul de măsuri	145
10. Planul de măsuri	146
11. Contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională	158

Cuvânt înainte

Planificarea strategică a ofertei de formare profesională prin învățământ profesional și tehnic (IPT) are caracter național și este realizată în raport cu obiectivele asumate de România ca stat membru al Uniunii Europene.

Obiectivul major al planificării strategice a IPT constă în creșterea contribuției învățământului profesional și tehnic la tranziția rapidă și eficientă către o economie competitivă bazată pe inovare și cunoaștere, participativă și inclusivă.

Învățământul profesional și tehnic, prin obiectivele sale, este subsumat dublului rol al educației: economic și social. Prin urmare IPT nu se poate rezuma, în sens restrâns, la satisfacerea cerințelor imediate ale unui loc de muncă, el trebuie să asigure pregătirea pentru dezvoltarea unei cariere de succes care presupune integrare socio – profesională, inclusiv în plan antreprenorial, și/sau continuarea studiilor. În aceste condiții învățământul profesional și tehnic trebuie să asigure absolvenților șansa ocupării unui loc de muncă, văzută ca o etapă, imediată sau ulterioară, în procesul învățării pe parcursul întregii vieți, care include și învățarea la locul de muncă în vederea adaptării la cerințele acestuia.

Iată de ce prognoza ofertei IPT realizată în corelare cu o cerere previzionată a forței de muncă și tranziția de la școală la viața activă devin elemente strategice pentru o planificare performantă.

Modelul propus de CNDIPT și implementat începând cu anul 2003 urmărește asigurarea unei oferte de formare profesională prin IPT relevantă în raport cu nevoile previzionate ale pieței muncii.

Relevanța ofertei de formare profesională se referă atât la aspectul cantitativ (deficitul de competențe și calificări de pe piața muncii) cât și la aspectul calitativ (teritorialitatea ofertei și calitatea rezultatelor învățării).

Modelul de planificare strategică se caracterizează prin:

- descentralizarea deciziei și distribuirea acesteia pe mai multe niveluri decizionale, respectiv național, regional, județean și local;
- realizarea exercițiului participativ bazat pe acțiunea colectivă a partenerilor economici și sociali multipli (Consortii regionale, Comitete Locale de Dezvoltare a Parteneriatului Social, Consilii de Administrație al unității de învățământ);
- combinarea fluxului decizional de sus în jos cu cel de jos în sus;
- elaborarea, implementarea și monitorizarea instrumentelor de planificare strategică: Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI) - nivel regional; Planul Local de Acțiune pentru Învățământ (PLAI) - nivel județean; Planul de Acțiune al Școlii (PAS) - nivelul comunității din aria de acțiune a școlii.

Scopul Planului Regional de Acțiune pentru Învățământ (PRAI) este de a îmbunătăți corelarea dintre oferta învățământului profesional și tehnic și nevoile de dezvoltare socio-economică la nivel regional și de a crește contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională, în perspectiva anului 2025. PRAI cuprinde:

- analiza contextului regional din punct de vedere al evoluțiilor și previziunilor demografice, de piață a muncii și economice;
- analiza capacității sistemului învățământului profesional și tehnic de a răspunde nevoilor identificate prin analiza contextului regional;
- prioritățile, țintele și acțiunile pentru dezvoltarea învățământului profesional și tehnic la nivel regional ca răspuns la nevoile identificate;
- contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională.

Rolul PRAI este de a furniza cadrul de referință și de a facilita documentarea pentru elaborarea și armonizarea documentelor strategice de la nivel județean și local (PLAI, PAS)

1. Rezumat

Planul Regional de Acțiune pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic (PRAI) se realizează pentru anticiparea timpurie a cererii de forță de muncă și planificare a ofertei de educație și formare profesională prin învățământ profesional și tehnic în perspectiva anului 2025.

Analizele din acest document urmăresc evoluțiile și tendințele demografice, ale pieței muncii și economiei regionale, situația curentă a învățământului profesional și tehnic regional, precum și contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională. De asemenea, au fost inventariate documentele strategice adoptate la nivel european, național și regional, care pot oferi repere pentru planificarea strategică a educației și formării profesionale din regiune.

Procesul de planificare se bazează pe următoarele elemente:

- Descrierea condițiilor economice valabile la nivel național dar mai ales regional și local (județean), inclusiv prin asimilarea strategiilor de dezvoltare economică;
- Studierea celor mai recente tendințe ce se manifestă pe piața muncii;
- Analiza așteptărilor angajatorilor beneficiari finali ai formării, parteneri și participanți în procesul planificării.

Datele statistice au fost actualizate având în vedere informațiile existente în statistica UE (EUROSTAT), Anuarele Statistice ale României, INS, Baza de date TEMPO Online, Planul de Dezvoltare Regională Nord - Est 2013-2020, datele furnizate de către experții ce au efectuat studii și anchete cu privire la Piața muncii precum și datele din evidența unor instituții guvernamentale cum ar fi: Agenții Județene de Ocupare a Forței de Muncă, Inspectorate Școlare Județene.

În anexele PRAI Nord - Est 2018-2025 sunt prezentate, în extenso, date defalcate pe județe, pentru indicatori utilizați în stabilirea priorităților regionale. Fiecare capitol se încheie cu observații relevante pentru regiunea Nord - Est evidențiind disparitățile în cadrul regiunii (între județe) cu efecte asupra formării profesionale.

În capitolul 3 se prezintă o **analiza demografică**, pentru regiunea Nord - Est, ce indică un declin general al populației, în mod deosebit pentru grupele tinere de vârstă, însoțit de îmbătrânirea populației. Constatările demografice recomandă măsuri la nivelul rețelei școlare pentru raționalizarea ofertei în raport cu nevoile de calificare și acoperirea teritorială, asigurarea accesului la educație și formare profesională, asigurarea calității serviciilor, optimizarea resurselor. De asemenea se recomandă școlilor să colaboreze în rețele școlare și să-și diversifice oferta de servicii.

Din analiza **profilului economic regional**, realizată în capitolul 4, se constată diversitatea activităților economice, specificul regional al economiei, creșterea ponderii serviciilor în economia regională precum și dinamica firmelor mici și mijlocii. Se desprind concluziile cu privire la creșterea unor ramuri economice și a investițiilor. În condițiile în care zona montană are o pondere semnificativă din suprafața regiunii, o secțiune distinctă este afectată analizării problematicei ruralului montan, din perspectiva socio-economică a localităților și gospodăriilor țărănești, a mediului și dezvoltării durabile - conducând la nevoia unui program coerent de măsuri specifice în educație și formare profesională în toate județele regiunii.

Principalele constatări din **analiza pieței muncii**, capitolul 5, indică o ușoară creștere a populației active. De asemenea rata șomajului se situează peste media națională în toate județele regiunii. Rata șomajului de lungă durată a tinerilor, este mai mare decât media la nivel național și european. Evoluția și structura comparativă pe niveluri de instruire a populației ocupate și a șomerilor evidențiază că șansele de ocupare, respectiv de evitare a șomajului, cresc odată cu creșterea nivelului de instruire. Nivelul general de educație al populației ocupate din regiune este apropiat de media pe țară, dar se constată decalaje semnificative pe medii rezidențiale. Previziunile rezultate din

studiul INCSMPS, privind cererea și oferta pe termen lung la orizontul anului 2013 și în perspective anului 2020, pe sectoare de activitate, estimează o diminuare a cererii în agricultură, industria extractivă, administrație publică și apărare, învățământ, respectiv creșteri ale cererii în industria prelucrătoare, construcții și în majoritatea serviciilor - comerț, hoteluri și restaurante, transporturi, depozitare, comunicații, tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal firmelor. Se preconizează, conform studiului INCSMPS un excedent de forță de muncă în agricultură și în industrie. Se estimează un excedent însemnat de populație care va trebui reorientată din agricultură spre alte activități. Calitativ, însă, agricultura va solicita mai puțină forță de muncă dar mult mai calificată. În industria prelucrătoare creșterea cererii va conduce la o reducere treptată a excedentului de forță de muncă. Deficit de forță de muncă se prognozează în viitor în construcții, comerț, transporturi, depozitare, comunicații, hoteluri și restaurante.

Capitolul 6 privind **învățământul profesional și tehnic** analizează contextul european și național, precum și principalii indicatori care definesc contextul educațional, evoluția populației școlare, cheltuielile publice pentru educație, situația resurselor umane din învățământul profesional și tehnic, infrastructura unităților școlare ÎPT, implicațiile descentralizării funcționale și importanța implicării partenerilor sociali, importanța serviciilor de orientare și consiliere, ponderea elevilor cu nivel scăzut al competențelor (PISA), situația tinerilor NEETs, evoluția ratelor de cuprindere în educație și de abandon școlar, ratele de tranziție pe niveluri educaționale, etc. O analiză detaliată este dedicată ofertei curente pentru formarea profesională inițială prin ÎPT, constatându-se progresul rezultat pe baza exercițiilor de planificare strategică (PRAI și PLAI) anterioare, dar și unele aspecte care trebuie îmbunătățite în continuare. Principalele constatări din analiza sistemului de educație și formare profesională din regiunea Nord - Est sunt sintetizate la sfârșitul capitolului, din perspectiva măsurilor propuse pentru creșterea relevanței și calității în raport cu nevoile beneficiarilor.

Corelarea concluziilor desprinse din analizele destinate pieței muncii și economiei regionale, cu constatările din analiza ofertei curente a sistemului de învățământ profesional și tehnic, a condus la conturarea unor recomandări pentru planurile de școlarizare, ca ținte pentru 2025 prezentate în capitol 6 pentru regiune și județele componente. În acest scop, au fost utilizate unele date - cu prudența necesară având în vedere limitele metodologice ale demersului - folosind repere de analiză furnizate de studiul previzional elaborat de INCSMPS privind cererea de formare profesională la orizontul anului 2013 și în perspective anilor 2020 și 2060.

Pe baza acestor concluzii, în capitolul 8 este făcută **analiza SWOT** a regiunii în scopul identificării priorităților regionale cu efecte asupra formării profesionale. Obiective prioritare pentru regiunea Nord - Est asociază activități suplimentare celor finanțate în mod curent din bugetul național. Pentru definitivarea acestor obiective precum și a activităților recomandate de PRAI Nord - Est, au fost realizate consultări pe marginea documentului atât în cadrul Comitetelor Locale pentru Dezvoltarea Parteneriatelor Sociale cât și în cadrul Consorțiului Regional Nord - Est.

Planul Regional de Acțiune pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și Tehnic conține în capitolul 10 **Planul de măsuri** pentru îndeplinirea obiectivului general Creșterea calității și accesului la programe de formare profesională în vederea adaptării la cerințele pieței muncii.

În capitolul 11 este prezentată **contribuția învățământului superior** la dezvoltarea regională.

Una din componentele de bază ale activității academice din cadrul universităților este cercetarea științifică. Prin cercetare științifică într-o paletă largă de domenii și prin tematicile interdisciplinare abordate, universitățile își întăresc rolul pe care îl au în regiune - un pol de cunoaștere și deschidere către întreaga lume.

Astfel, universitățile din regiunea Nord - Est mențin și dezvoltă permanent comunicarea cu mediul economic. Membrii comunității academice sunt implicați în abordarea unor teme de cercetare care își propun să ofere soluții la importante probleme ale societății contemporane, iar factorii de decizie din mediul economico-social sunt deschiși colaborărilor în domeniul cercetare-dezvoltare cu laboratoarele și centrele de cercetare din universitate.

Acest document de planificare a ofertei de școlarizare va sta la baza elaborării:

- Planurilor Locale de Acțiune pentru Învățământul Profesional și Tehnic;
- Planurilor de Acțiune a Școlilor;
- Propunerilor de plan anual de școlarizare finanțate din bugetul de stat, inclusiv pentru anul școlar 2019-2020;
- Susținerea măsurilor privind optimizarea rețelei școlare, inclusiv finanțarea acestora;
- Consilierea și orientarea elevilor;
- Susținerea cererilor de finanțare a unor proiecte, ce vor fi elaborate în interesul ÎPT din regiunea Nord - Est.

2. Contextul european, național și regional

2.1. Contextul european

Educația și formarea profesională din România din perspectiva Țintelor și indicatorilor derivați din Strategia Europa 2020:

1. Strategia Europa 2020 definește următoarele obiective principale pentru deceniul 2010-2020:

- a) creșterea ratei de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani la cel puțin 75%¹;
- b) alocarea a 3% din PIB pentru cercetare-dezvoltare;
- c) obiectivul “20/20/20”: reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră sau cu 30%, dacă există condiții favorabile în acest sens, creșterea cu 20% a ponderii energiei regenerabile în consumul final de energie, creșterea cu 20% a eficienței energetice, comparativ cu 1990;
- d) reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii² la maximum 10%³ și creșterea procentului persoanelor cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani cu studii de nivel terțiar la cel puțin 40%⁴ în 2020;
- e) reducerea la nivelul UE 28 a numărului de persoane în risc de sărăcie sau excluziune socială cu 20 de milioane de persoane până anul 2020 comparativ cu anul 2008⁵.

2. Țintele strategice pentru anul 2020, adoptate în cadrul ET 2020 sunt următoarele:

- 1) până în 2020, în medie, cel puțin 15% dintre adulți ar trebui să participe la programele de învățare de-a lungul vieții⁶;
- 2) până în 2020, procentul persoanelor cu vârsta de 15 ani, cu competențe scăzute de citire, matematică și științe exacte⁷, ar trebui să fie mai mic de 15%;
- 3) până în 2020, proporția persoanelor de 30-34 de ani, care au absolvit învățământul terțiar⁸, ar trebui să fie de cel puțin 40%;
- 4) până în 2020, proporția părăsirii timpurii a școlii⁹ din sistemele de educație și formare, ar trebui să fie sub 10%;
- 5) până în 2020, cel puțin 95% dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta pentru înscrierea obligatorie la școala primară, ar trebui să beneficieze de educație preșcolară;
- 6) până în 2020, proporția de absolvenți angajați¹⁰ cu vârste cuprinse în 20 și 34 de ani, care au finalizat sistemul de educație și de formare profesională cu cel mult trei ani înaintea anului de referință, ar trebui să fie de cel puțin 82%, comparativ cu 76,5% în 2010¹¹.

¹ Față de nivelul de referință de 69% la momentul adoptării Strategiei EFP

² Prin definiția acceptată de UE încă din 2003 (Reuniunea miniștrilor educației în cadrul Consiliului UE din mai 2003), abandonul școlar timpuriu se referă la persoanele cu vârstă cuprinsă între 18 și 24 de ani care au absolvit cel mult învățământul secundar inferior și care nu-și continuă educația sau formarea profesională

³ Față de nivelul de referință de 15% la momentul adoptării Strategiei EFP

⁴ Față de nivelul de referință de 31% la momentul adoptării Strategiei EFP

⁵ Pragul național de sărăcie este stabilit la 60% din venitul median disponibil în fiecare stat membru

⁶ Adică procentul din populația cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani care a participat la programe de educație și formare în cele patru săptămâni care au precedat ancheta (Eurostat, Studiul privind forța de muncă)

⁷ Sursă: OCDE/PISA

⁸ Nivelurile ISCED 5 și 6 (EUROSTAT, UOE)

⁹ Adică procentul din populația cu vârste cuprinse între 18 și 24 de ani care au absolvit doar învățământul secundar inferior sau mai puțin și care nu mai sunt înscriși într-o instituție de învățământ sau de formare (Eurostat, Studiul privind forța de muncă)

¹⁰ Se referă la absolvenții învățământului secundar superior (ISCED 3), terțiar nonuniversitar (ISCED 4) și absolvenții învățământului terțiar (ISCED 5-6)

¹¹ Măsurată ca proporția populației angajată cu vârste cuprinse între 20 și 34 de ani, care a absolvit în urmă cu 1, 2 și 3 ani și care nu este înscrisă în prezent în nici o altă activitate de educație și formare profesională.

3. Pentru obiectivele strategice care vizează educația și formarea profesională, derivate din cadrul strategic ET 2020 și Strategia Europa 2020, sunt prezentate, în continuare, comparativ, evoluția indicatorilor în cazul României și a Uniunii Europene, 28 de state:

Indicatori	Unitate		România Perioada de referință								Media UE-28	Ținta RO	Ținta UE
			2005	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015	2020	2020
Rata de părăsire timpurie a școlii ¹²	%(18-24ani)		19,6	16,6	18,4	17,5	17,4	17,3	17,3	17,3	12	11,3	10
Ponderea absolvenților de învățământ terțiar ¹³	%(30-34 ani)		11,4	16,8	18,3	20,3	21,7	22,9	25,0	25,6	38,7	26,7	40
Procentul persoanelor cu vârsta de 15 ani cu competențe scăzute de citire, matematică și științe exacte ¹⁴	%(15 ani)	Citire		40,4			37,3			38,7	19,7		15,0
		Matematică		47,0			40,8			39,9	22,1		15,0
		Științe		41,4			37,3			38,5	23,5		15,0
Participarea adulților în ÎPV ¹⁵	%(25-64 ani)		1,6	1,5	1,2	1,4	1,2	1,8	1,5	1,3	10,7	10	15
Rata de ocupare a absolvenților (ISCED 3-6) ¹⁶	%(20-34 ani)	ISCED 3-8	72,0	77,7	71,2	70,8	70,1	67,2	66,2	68,1	76,9		82
		ISCED 3-4	62,7	69,1	60,8	58,9	59,3	55,0	57,2	59,8	70,9		
		ISCED 5-8	84,7	85,9	82,4	81,3	79,0	77,1	74,2	77,1	81,9		
Rata de ocupare ¹⁷	%(20-64 ani)		63,6	63,5	64,8	63,8	64,8	64,7	65,7	66,0	70,1	70,0	75

Sursa: Eurostat, baza de date online

4. Analizând evoluția indicatorilor de mai sus, comparativ cu media europeană și țintele asumate de România pentru 2020, rezultă următoarele constatări:

- rata părăsirii timpurii a școlii în România, 18,1% în 2017, cu 7,5 puncte procentuale peste media europeană de 10,6%, este una din cele mai ridicate din Europa, cu o evoluție sinuoasă, fără un progres semnificativ în direcția țintei naționale, de 11,3%, pentru anul 2020;
- ponderea absolvenților de învățământ terțiar a înregistrat un progres bun în direcția țintei naționale, de 26,7% pentru 2020, în creștere de la 16,8% în 2009, la 25,8% în 2017. Cu toate acestea, se constată un decalaj semnificativ între valorile indicatorului la nivel național și cele la nivelul UE 28: media europeană de 38,7% în 2015, ținta europeană de 40% pentru 2020.

¹² Sursa: Eurostat (date online, code: t2020_40)

¹³ Sursa: Eurostat (date online, code: t2020_41)

¹⁴ Sursa: Educational Training Monitor 2014, conform OECD (PISA 2009 și 2012),

¹⁵ Sursa: Eurostat (date online, code: trng_ifs_13)

¹⁶ Sursa: Eurostat (date online, code: edat_ifse_32)

¹⁷ Sursa: Eurostat (date online, code: t2020_10)

- c) impactul redus al serviciilor de orientare în carieră oferite elevilor de gimnaziu, care ar contribui semnificativ la informarea și conștientizarea abilităților native ale elevilor, atât de către aceștia, cât și de către familii și cadre didactice;
- d) România continuă să se situeze pe ultimul loc între țările europene participante în programul PISA¹⁸. În ciuda unui progres bun înregistrat la testarea din 2015 față de testarea din 2012 la matematică, rezultatele tinerilor români, în vârstă de 15 ani, indică un procent foarte ridicat al celor cu competențe scăzute, de 39,9%, în condițiile în care media europeană, în același an, a fost de 22,1%. În 2015 se înregistrează o creștere a ponderii tinerilor cu competențe scăzute la citire și la științe față de 2012. La citire, 38,7% din tinerii din România au un nivel scăzut, față de numai 19,7% cât este media la nivelul celor 28 de state europene. La științe, 38,5% din tinerii din România au un nivel scăzut, față de numai 23,5% cât este media la nivelul celor 28 de state europene. Ținta din Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale ET 2020 propusă la nivel european pentru anul 2020 este de 15% pentru toate cele 3 criterii, citire, matematică și științe;
- e) în contextul crizei economice și financiare, rata de ocupare a absolvenților cu vârsta cuprinsă între 20 și 34 de ani, la cel mult 3 ani de la absolvire, a cunoscut o evoluție descrescătoare după anul 2009, cu o ușoară revenire în anul 2016. În cazul absolvenților de învățământ secundar superior ISCED 3-4, rata de ocupare în 2016 a fost de 59,8%, față de 69,1% în 2009 și față de media UE 28 DE 70,9%. Cu o rată a ocupării absolvenților de 68,1% în anul 2015, pe ansamblul nivelurilor de educație ISCED 3-8, România se plasează cu peste 8 puncte procentuale sub media europeană, de 76,9% și departe de ținta de 82%, propusă la nivel european pentru anul 2020;
- f) în ansamblul populației active, cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani, rata de ocupare în România a fost, în 2015, de 66% față de media europeană de 70,1%, fără progrese semnificative în perioada analizată, în raport cu ținta de 70%, asumată la nivel național pentru anul 2020;
- g) rata de participare a adulților în programe de formare pe parcursul întregii vieți a fost, în 2015, de 1,3 %, în scădere în ultimii 3 ani, mult sub valoarea europeană de 10,7% și departe de ținta de 10% propusă de România pentru 2020.

5. *Ponderea relativ bună a tinerilor înscriși în învățământul profesional și tehnic* în totalul elevilor înscriși în învățământul secundar superior, ISCED 3, în 2017, de 49,2%, în România, față de media UE-28 de 48,1%¹⁹, demonstrează importanța formării profesionale inițiale pentru piața muncii din România. Cu toate acestea, în perioada 2013-2017 s-a înregistrat o scădere continuă a valorii indicatorului, de la 62,9% în 2013 la 49,2% în 2017.

2.2. Contextul național

Contextul național este definit de o serie de strategii, între care, de o relevanță deosebită pentru educația și formarea profesională se numără:

- Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020;
- Strategia națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015 -2020;
- Strategia pentru Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii în România;
- Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020;
- Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020;
- Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2014-2020;

¹⁸ OECD 2016 - PISA 2015 Results (Volume I): Excellence and Equity in Education

¹⁹ Date actualizate pentru anul 2012, conf. Eurostat (date online, code: *educ_uoe_enra13*)

- Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României Orizonturi 2013-2020-2030;
- Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020;
- Strategia de dezvoltare teritorială a României - România policentrică 2035, Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni;
- Strategia națională pentru competitivitate 2014-2020;
- Strategia guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității române pentru perioada 2014-2020;
- Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România 2020;
- Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013-2020;
- Strategia națională de gestionare a deșeurilor 2014-2020;
- Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu și lung orizont 2020-2030;
- Planul strategic național multianual privind acvacultura 2014-2020;
- Strategia energetică a României pentru perioada 2007-2020 actualizată pentru perioada 2011-2020;
- Strategia Națională de Sănătate 2014-2020.

Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2014-2020 are următoarele obiectivele strategice și direcțiile de acțiune:

Obiectivul strategic 1: Îmbunătățirea relevanței sistemelor de formare profesională pentru piața muncii, având ca țintă strategică creșterea ratei de ocupare a tinerilor din grupa de vârstă 20-34 ani, necuprinși în educație și formare, cu nivel de educație ISCED 3 și 4 la 63% până în 2020, față de 57,2% în 2014

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

1. Actualizarea instrumentelor de descriere a ocupațiilor și calificărilor, a curriculumului și a auxiliarelor curriculare, pe nivelurile de calificare stabilite prin Cadrul național al calificărilor, pentru o mai bună articulare între subsisteme, pentru facilitarea mobilității în educație și formare profesională și pentru creșterea relevanței pentru piața muncii;
2. Dezvoltarea mecanismelor pentru anticiparea competențelor solicitate pe piața muncii, definirea profilurilor profesionale, în scopul dezvoltării/revizuirii calificărilor în concordanță cu abilitățile și cunoștințele relevante pentru nevoile pieței forței de muncă și adaptarea programelor de învățământ la nevoile și tendințele pieței muncii;
3. Monitorizarea inserției profesionale a absolvenților programelor de formare;
4. Îmbunătățirea învățării la locul de muncă în formarea profesională;
5. Îmbunătățirea mecanismelor de finanțare publică și privată a formării profesionale;
6. Creșterea implicării partenerilor sociali în dezvoltarea sistemului de formare profesională.

Obiectivul strategic 2: Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională, având ca ținte strategice:

- a) Creșterea ponderii elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și în învățământul profesional la 60% în 2020, față de 49,8% în 2014;
- b) Creșterea ratei de participare a adulților la programe de învățare pe tot parcursul vieții la 10% în 2020, de la 1,5% în 2014.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

7. Dezvoltarea marketingului programelor de formare profesională și al rezultatelor învățării dobândite în context nonformal și informal;
8. Îmbunătățirea orientării profesionale și a consilierii în carieră;
9. Consolidarea și flexibilizarea mecanismelor de recunoaștere și validare a rezultatelor învățării dobândite în context nonformal și informal;
10. Facilitarea accesului la programele de formare profesională din sistemul de învățământ pentru tineri, cu accent pe cei din grupuri vulnerabile;

Obiectivul strategic 3: Îmbunătățirea calității formării profesionale, având ca ținte strategice:

- a) Reducerea ratei abandonului școlar la învățământul liceal tehnologic și la învățământul profesional la 2% în 2020, de la 4,2% în 2014 ;
- b) Creșterea ponderii absolvenților învățământului liceal tehnologic declarați reușiți la examenul de bacalaureat la 60% în 2020, de la 45% în 2014;
- c) Creșterea ratei de participare a adulților la programe de învățare pe tot parcursul vieții la 10% în 2020, de la 1,5% în 2014.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

11. Dezvoltarea unui cadru național de asigurare a calității educației și formării profesionale la nivel de sistem;
12. Asigurarea calității certificării rezultatelor învățării;
13. Îmbunătățirea competențelor persoanelor cu atribuții în furnizarea programelor de formare profesională din formarea profesională inițială și formarea profesională continuă și în evaluarea rezultatelor învățării dobândite în context formal, nonformal și informal;
14. Îmbunătățirea infrastructurii formării profesionale inițiale și continue;
15. Promovarea excelenței în educație și formare profesională.

Obiectivul strategic 4: Dezvoltarea inovării și cooperării naționale și internaționale în domeniul formării profesionale, având ca ținte strategice:

- a) Creșterea numărului total de elevi implicați în programe de inovare și dezvoltare a spiritului antreprenorial la 50.000 în 2020, de la 40.000 în 2014;
- b) Creșterea numărului total de elevi implicați în programe de mobilitate internațională la 4.600 în 2020, de la 2.800 în 2014.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv strategic, sunt prevăzute următoarele direcții de acțiune:

16. Dezvoltarea componentelor privind inovarea, creativitatea și spiritul antreprenorial din cadrul programelor de formare profesională;
17. Dezvoltarea mobilității internaționale în formarea profesională;
18. Extinderea învățării mutuale și a schimbului de bune practici, în vederea asigurării premiselor pentru participarea la o piață a muncii europene incluzive.

Contextul în care se urmărește dezvoltarea învățământului profesional și tehnic prin strategiile menționate mai sus este definit prin Legea Educației Naționale, nr. 1 din 2011, cu modificările și completările ulterioare.

Învățământul liceal asigură continuarea studiilor în învățământul obligatoriu (clasele a IX-a și a X-a) și în ciclul superior (clasele a XI-a și a XII-a), dezvoltând, aprofundând și particularizând competențe formate în ciclurile anterioare ale învățării.

Învățământul liceal cuprinde următoarele filiere și profiluri:

- a) filiera teoretică, cu profilurile umanist și real;
- b) filiera tehnologică, cu profilurile tehnic, servicii, resurse naturale și protecția mediului;
- c) filiera vocațională, cu profilurile militar, teologic, sportiv, artistic și pedagogic.

Durata studiilor în învățământul liceal, forma de învățământ cu frecvență, este de 4 ani, în conformitate cu planurile-cadru aprobate de Ministerul Educației Naționale. Pentru unele forme de învățământ cu frecvență și cu frecvență redusă, durata studiilor se prelungește cu un an.

Studiile învățământului liceal se finalizează cu examenul național de bacalaureat și cu examen de certificare, pentru absolvenții filierelor tehnologică și vocațională.

Absolvenții de liceu fără diplomă de bacalaureat pot continua studiile în învățământul postliceal și pot obține, ulterior, nivelul 5 de calificare. Absolvenții cu diplomă de bacalaureat pot continua studiile în învățământul postliceal pentru obținerea nivelului 5 sau în învățământul superior, în orice program de studii și pot obține nivelurile de calificare 6, 7 și 8.

Absolvenții învățământului liceal, filierele tehnologică și vocațională, care promovează examenul de certificare, dobândesc certificat de calificare de nivel 4 al Cadrului național al calificărilor (tehnician) și suplimentul descriptiv al certificatului, conform Europass.

Învățământul profesional se organizează pentru calificări stabilite în funcție de nevoile pieței muncii, identificate prin documente strategice de planificare a ofertei de formare regionale, județene și locale, pe baza unui contract de pregătire practică, încheiat între unitatea de învățământ, operatorul economic și elev.

Învățământul profesional are următoarele forme de organizare:

- învățământ profesional, cu durata de 3 ani, organizat după finalizarea clasei a VIII-a, ca parte a învățământului secundar superior, începând cu anul școlar 2014 - 2015, pe baza unui contract cadru, încheiat între unitatea de învățământ și operatorii economici implicați în formarea profesională a elevilor;
- învățământul dual cu durata de 3 ani, organizat după finalizarea clasei a VIII-a, ca parte a învățământului secundar superior, începând cu anul școlar 2017 - 2018, pe baza unui contract de parteneriat încheiat între unul sau mai mulți operatori economici sau între o asociație/un consorțiu de operatori economici, unitatea de învățământ și unitatea administrativ-teritorială pe raza căreia se află unitatea școlară, unui contract de pregătire practică, încheiat între unitatea de învățământ – agentul economic și elev;
- stagii de pregătire practică cu durata de 720 de ore, organizate după finalizarea clasei a X-a de liceu, formă de organizare specifică în prezent programelor de tip „A doua șansă”.

În învățământul profesional se parcurg disciplinele pentru învățământul obligatoriu și modulele de pregătire de specialitate pentru obținerea calificării profesionale. Studiile se finalizează cu examen de certificare. Absolvenții care promovează examenul de certificare a calificării profesionale dobândesc certificat de calificare de nivel 3 al Cadrului național al calificărilor (muncitor calificat) și suplimentul descriptiv al certificatului, conform Europass.

Legea Educației Naționale Nr. 1 din 2011 a fost completată și modificată astfel încât să se asigure un cadru adecvat organizării și desfășurării învățământului profesional și învățământului dual.

2.3. Contextul regional

Cu toate că Regiunea Nord - Est este cea mai mare regiune de dezvoltare a României, sub aspectul numărului de locuitori și al suprafeței deținute, ea se situează pe ultimul loc în raport cu nivelul de dezvoltare.

În perioada 2005-2018 produsul intern brut regional pe cap de locuitor a avut multe fluctuații, ceea ce a condus la o accentuare a disparităților de dezvoltare față de celelalte regiuni. Situația economică și socială a regiunii Nord - Est a continuat să se agraveze odată cu intrarea în perioada de criză economică și financiară - anual a avut loc o scădere reală a produsului intern brut regional. Din datele statistice existente rezultă că indicele de disparitate a fluctuat continuu în perioada 2005-2018, atât în condiții macroeconomice de creștere economică cât și de recesiune, coborând de la 66,7% (2005) la 60,5% (2017). Mai mult, în anul 2010, în raport cu media comunitară, regiunea Nord - Est figura cu un indice de disparitate de numai 29%.

În acest context în PDR Nord - Est, Strategia Regională Nord - Est își propune ca Viziune: „În anul 2022 Regiunea Nord - Est va fi un loc mai atractiv pentru a investi, a lucra și a locui!”

Obiectiv general: Derularea în Regiunea Nord - Est a unui proces de creștere economică durabilă, favorabil creșterii competitivității economice și incluziunii sociale, care să conducă la o diminuare a decalajelor existente față de celelalte regiuni ale României; **Ținta propusă anul 2022:** indicele de disparitate al Produsului Intern Brut Regional, pe cap de locuitor la nivel regional, va reprezenta 75% din valoarea indicatorului la nivel național și 37% din valoarea indicatorului la nivel comunitar.

În scopul atingerii obiectivelor propuse de PDR Nord - Est au fost elaborate, la nivelul fiecărui județ, Strategii de Dezvoltare socio-economică.

3. Aspecte demografice

Recensământul populației constituie principala formă de culegere de date în statistica demografică, scopul principal îl reprezintă necesitatea cunoașterii numărului și structurii populației la un moment dat. Recensământul, se efectuează pe baza unui act normativ, este o lucrare statistică inițiată de către stat, înregistrarea trebuie să cuprindă întreg teritoriul statului, înregistrările trebuie să respecte principiul simultaneității.

3.1. Evoluții și situația actuală²⁰

3.1.1. Statistica recensământului populației 2011

Rezultatele celui mai recent recensământ al populației și al locuințelor, desfășurat în 2011, arată că regiunea Nord - Est avea la acel moment o populație de 3.302.217 de persoane, reprezentând 16,41% din totalul populației României.

Conform recensământului din 2011 regiunea Nord - Est era cea mai populată din țară, iar dintre județe, județul Iași avea cea mai mare populație la nivel regional și la nivel național de 772.348 persoane.

În cadrul regiunii, după numărul de persoane ponderea județelor, era următoarea (fig. nr.1):

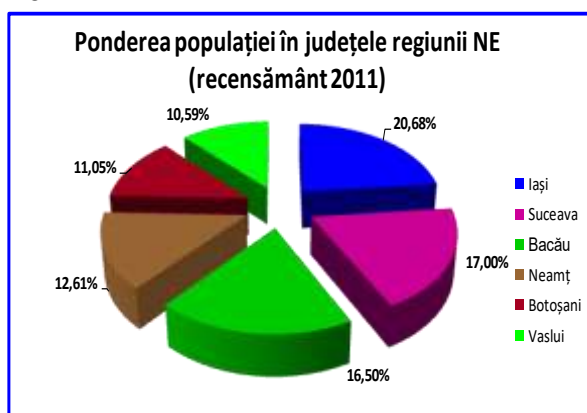

Fig. nr. 1. Sursa: INS, Anuarul Statistic 2013

²⁰ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Demografie\01 DEMOGRAFIE .xls](#)

- 20,68% Iași;
- 17,00% Suceava;
- 16,50% Bacău;
- 12,61% Neamț,
- 11,05% Botoșani;
- 10,59% Vaslui.

Evoluția populației conform recensămintelor

Datele statistice oficiale relevă o scădere în 2011 cu 372.150 persoane față de anul 2002 ceea ce reprezintă o scădere de 9,96%.

Această scădere a fost determinată, în principal, de natalitate și mortalitate, care au generat un spor natural negativ de fenomenul migrator al populației către alte zone din România și din Uniunea Europeană, de nivelul de dezvoltare socio-economică a zonei de rezidență precum și de rata sărăciei.

Analizând, fig. nr. 2, scăderile pentru populație ce s-au produs la nivelul județelor regiunii Nord - Est (de la recensământul din 2002 până la cel din 2011). Se constată că cea mai mare scădere se înregistrează în județul Neamț 17,79%, urmat de județele Vaslui 15,05%, Bacău 14,68%, Botoșani 9,74%, Suceava 8,44% și Iași 5,76%.

Repartiția pe sexe este echilibrată înregistrând 49,40% pentru persoane de sex masculin și 50,60% pentru cele de sex feminin. Repartiția pe medii de rezidență arată un dezechilibru astfel că persoanele din mediul rural dețin ponderea cea mai mare de 58,37% față de cele din mediul urban de 41,63%.

Evoluția populației totale, 1 iulie 2008 - 1 iulie 2017 -

Conform datelor statistice, furnizate de INS, Baza de date Tempo on line, în intervalul 2008-2017 populația totală a României a înregistrat o scădere de 1,51%. Situația regiunii Nord - Est nu se înscrie în aceeași trend descrescător astfel că în același interval în regiune se înregistrează o creștere de 1,37%.

Cea mai mare creștere înregistrează județul Iași 8,89% urmat de județele Vaslui 3,21% și județul Suceava 2,10%. Scăderi se înregistrează în județele Botoșani 4,38%, Neamț 3,08% și Bacău cu 1,92% (fig. nr. 3).

3.1.2. Structura pe grupe de vârstă

Pe categorii de vârstă, distribuția populației regiunii este asemănătoare cu situația la nivel național. Astfel în octombrie 2011, la nivel regional, distribuția pe

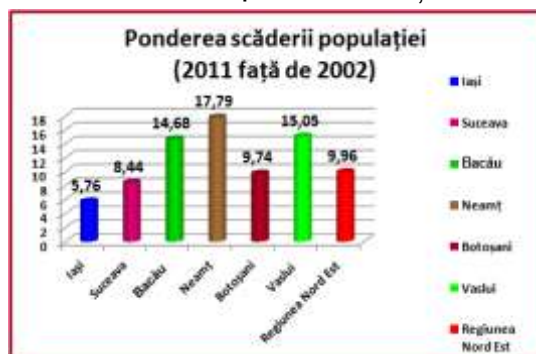

Fig. nr. 2 Sursa: INS, Anuarul Statistic 2017

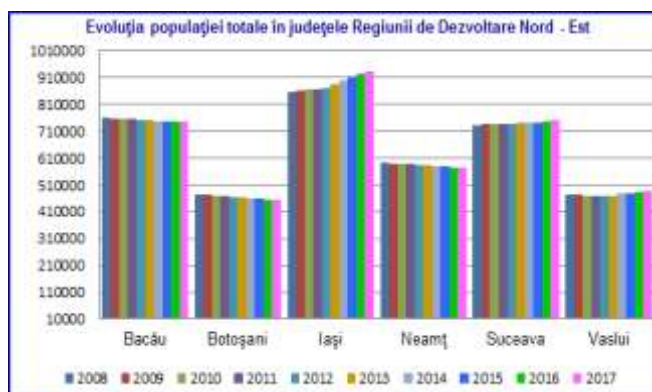

Fig. 3 Sursa: INS Baza de date TEMPO on line

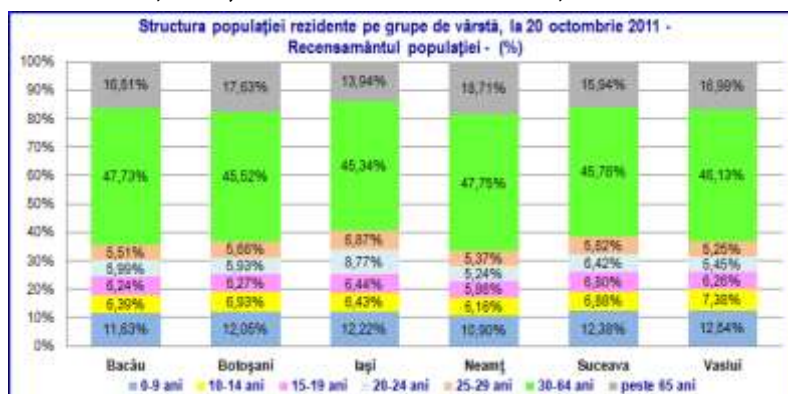

Fig. nr. 4 Sursa date: INS Baza de date TEMPO on line

grupe de vârstă se prezintă astfel (fig. 4.):

- 11,97% - grupa de vârstă 0 - 9 ani;
- 6,65% - grupa de vârstă 10 - 14 ani;
- 6,35% - adolescenții de 15 - 19 ani;
- 6,54% - tinerii de 20 - 24 de ani;
- 5,86% - grupa 25 - 29 de ani;
- 46,33% - persoanele mature de 30 - 64 ani;
- 16,31% - persoanele în vârstă de peste 65 ani.

Se observă că peste 50% din populația regiunii Nord - Est mai precis 62,47% sunt din categoria persoanelor mature 30-64 de ani și a persoanelor peste 65 de ani.

La nivelul fiecărui județ structura pe grupe de vârstă este similară celei la nivel regional. Cel mai mare procent de persoane mature este în județul Neamț 47,74% și cel mai mic în județul Iași 45,34%. De asemenea cel mai mare procent de persoane vârstnice îl întâlnim în județul Neamț 18,71% și cel mai mic în județul Iași 13,94%. Fenomenul de îmbătrânire al populației este în creștere și este îngrijorător pentru economia locală.

La fel ca majoritatea țărilor europene, România se confruntă deja cu consecințele economice și sociale complexe ale unei populații aflate într-un proces lent, dar continuu, de îmbătrânire demografică. Efectele procesului de îmbătrânire s-au făcut simțite în România, începând cu 1 ianuarie 2000, când populația vârstnică a întrecut numeric populația tânără, fenomenul accentuându-se în continuare. Astfel conform Raportului „2012 Ageing Report”, realizat de Comisia Europeană și miniștrii de finanțe, „Ponderea

persoanelor de 65 de ani și peste în totalul populației va crește de la 17% la 30%, în timp ce ponderea celor de 80 de ani și peste (în creștere de la 5% la 12%) va deveni la fel de mare precum a populației tinere în 2060”. În același timp, creșterea economică este estimată să rămână scăzută, în jur de 1,5% până în 2020 și 1,6% în intervalul 2021-2030, urmată apoi de o încetinire la 1,3% până în 2060. În consecință, impactul fiscal al îmbătrânirii este așteptat să fie puternic în majoritatea statelor membre, efectele putând fi vizibile pe parcursul deceniului următor. Fenomenul de îmbătrânire a populației este o provocare majoră pentru sustenabilitatea finanțelor publice.

Indicele de îmbătrânire demografică, la 1 ianuarie 2018 față de 2017, a crescut de la 104,7 persoane vârstnice la 100 de persoane tinere, la 107,7, iar populația, în ansamblu, a scăzut cu 0,2%, la 1 iulie 2017, conform Institutului Național de Statistică.

Principalele cauze ale extinderii procesului de îmbătrânire sunt: reducerea ratei de fertilitate, creșterea ratei de mortalitate, speranța de viață mai mică dar și creșterea ratei de emigrare.

Factori economico-sociali cu rol în scăderea ratei fertilității sunt: scăderea ponderii gospodăriilor agricole tradiționale, caracterizate printr-o rată a fertilității înaltă; emanciparea femeilor, accesul la învățământul de toate gradele și atragerea lor în activități neagricole; exigențele sporite ale părinților relativ la creșterea și educația copiilor care necesită timp și cheltuieli importante; creșterea ponderii timpului liber,

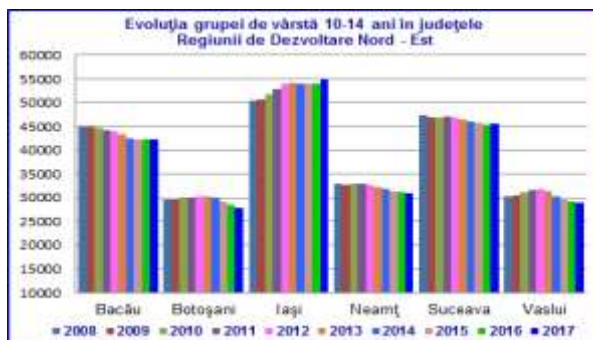

Fig. nr. 5. Sursa: INS . Baza de date TEMPO

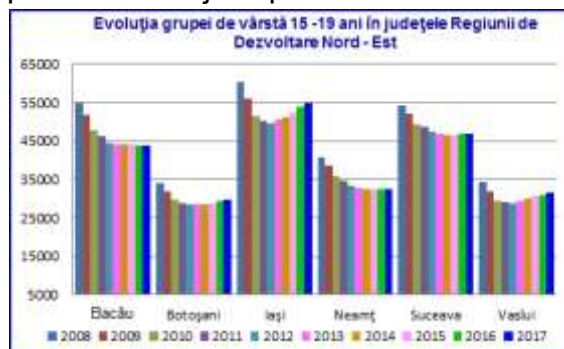

Fig. nr. 6. Sursa: INS , Baza de date TEMPO

accesul la divertisment cât mai variat și la mijloace moderne de transport colectiv și individual, dorința persoanelor adulte și a familiilor lor de a beneficia de aceste facilități. Evident că în societatea modernă rata fertilității este influențată și de alți factori care țin de cultură, politică demografică sau religie, etc.

Evoluția grupelor de vârstă relevante pentru ÎPT²¹

Pentru categoria de vârstă 10-14 ani la nivel național se înregistrează o scădere a populației de 3,12%, iar la nivelul regiunii Nord - Est o scădere de 2,16%.

Cea mai mare scădere se înregistrează în județul Neamț de 6,46% iar cea mai mică în județul Suceava cu doar 3,52%.

În județul Iași se înregistrează o creștere apreciabilă de 8,82%, fig. nr. 5.

Pentru categoria de vârstă 15-19 ani se înregistrează o scădere, la nivel național de 22,59%. La nivelul regiunii Nord – Est, se înregistrează, în perioada 2008 – 2017, tot o scădere dar mai mică de numai 14,21%. La nivelul județelor cea mai mare scădere se înregistrează în județul Neamț 20,77% iar cea mai mică scădere este consemnată în județul Vaslui de doar 7,81%, fig. nr. 6.

Pentru categoria de vârstă 20-24 de ani se constată cea mai mare valoare la nivel național de 32,31% iar la nivel regional de 24,29%. Pe județe cea mai mare scădere este în județul Neamț 27,99% cea mai mică în județul Suceava 18,79%, fig. nr. 7.

Pentru categoria de vârstă 25-29 de ani se înregistrează o scădere de 9,86% la nivel național și de doar 2,69% la nivelul regiunii.

Pentru categoria de vârstă 30-64 de ani se înregistrează o creștere de 5,57% la nivel național și 11,61% la nivel regional și pentru categoria de vârstă 65 de ani. De asemenea se înregistrează o creștere de 9,55% la nivel național și 5,11% la nivelul regiunii.

În concluzie la nivelul regiunii Nord - Est se înregistrează scăderi mari pentru categoriile relevante pentru învățământ profesional și tehnic acestea fiind:

- grupa de vârstă 20-24 de 24,29%;
- grupa de vârstă 15-19 de 14,21%;
- grupa de vârstă 10-14 de 3,16%;
- grupa de vârstă 25-29 de 2,69%.

Creșteri apar pentru categoriile mai puțin relevante pentru învățământ profesional și tehnic:

- grupa de vârstă 30-64 de 11,61%;
- grupa de vârstă de peste 65 ani de 5,11%.

Fig. nr. 7. Sursa: INS , Baza de date TEMPO

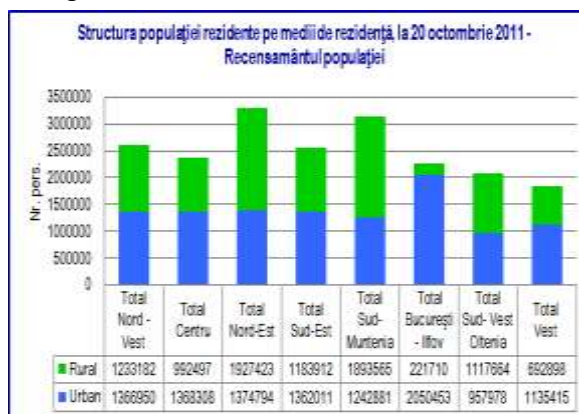

Fig. 8 Sursa: INS, TEMPO on line

Fig. 9 Sursa: INS, Anuarul Statistic 2013

3.1.3. Distribuția pe medii rezidențiale

(urban/rural) Conform datelor recensământului din 2011, 46% din populația României

este din mediul rural, în timp ce în regiunea Nord - Est populația rezidentă în mediul rural este majoritară așa cum este consemnat și în graficul din figura nr. 8.

Repartiția populației pe medii de rezidență în regiunea Nord - Est (fig. nr. 9) înregistrează un procent de 41,63% (1.374.794 persoane) în mediul urban, în timp ce în mediul rural procentul este mai mare, de 58,37% (1.927.423 persoane).

Situația la nivel regional diferă de cea de la nivel național, rezultă o caracteristică dominantă specifică regiunii – „ruralizarea” datorată structurii și specificului resurselor de trai, lipsei locurilor de muncă în mediul urban ceea ce a dus la migrația în sens invers față de până acum, din mediul urban în mediul rural.

Situația este similară și la nivelul fiecărui județ component al regiunii în care, populația din mediul rural, este dominantă (fig. 10).

Evoluția populației pe medii de rezidență și categorii de vârstă

Evoluția populației din categoria de vârstă 10-14 ani pe medii de rezidență

La nivel național, în intervalul 2008-2017, populația din categoria de vârstă 10-14 ani din mediul urban a crescut cu 7.303 persoane - 2,2% (de la 571.893 persoane la 579.196 persoane), în timp ce populația din mediul rural a scăzut cu 43.801 persoane ceea ce reprezintă o scădere cu 2,2% (de la 599.254 persoane la 555.453 persoane) (de la 51,2% la 49%).

În regiunea Nord - Est situația este similară cu cea la nivel național, populația din categoria de vârstă 10-14 ani din mediul urban a crescut cu 3.857 persoane - 2,5 % (de la 36,2% la 38,7%), în timp ce populația din mediul rural a scăzut cu 8.930 persoane (de la 63,8% la 61,3%).

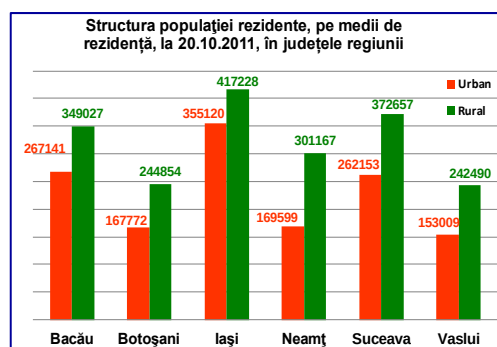

Fig. nr. 10 Sursa: INS, Anuar 2013

Evoluția populației din categoria de vârstă 15-19 ani pe medii de rezidență

La nivel național în intervalul 2008-2017 populația din categoria de vârstă 15-19 ani din mediul urban a scăzut cu 6,9% (de la 54,3% la 47,4%) în timp ce populația din mediul rural a crescut cu 6,9 % (de la 45,7% la 52,6%).

În regiunea Nord - Est situația este similară cu cea la nivel național, populația din categoria de vârstă 15-19 ani, din mediul urban, a scăzut cu 8,1% (de la 43,2% la 35,1%), în timp ce populația din mediul rural a crescut cu 8,1% de la 56,8% la 64,9%).

Evoluția populației din categoria de vârstă 20-24 ani pe medii de rezidență

La nivel național în intervalul 2008-2017 populația din categoria de vârstă 20-24 ani din mediul urban a scăzut cu 10,6% (de la 60,0% la 49,4%) în timp ce populația din mediul rural a crescut cu 10,6% (de la 40,0% la 50,6%).

În regiunea Nord - Est situația este similară cu cea constatată la nivel național, populația din categoria de vârstă 20-24 ani, din mediul urban, a scăzut cu 11,8% (de la 50,1% la 38,3%), în timp ce populația din mediul rural a crescut cu 11,8% (de la 49,9% la 61,7%).

De remarcat atât la nivel național cât și regional, creșterea populației din mediul rural pentru categoriile de vârstă peste 15 ani, cu

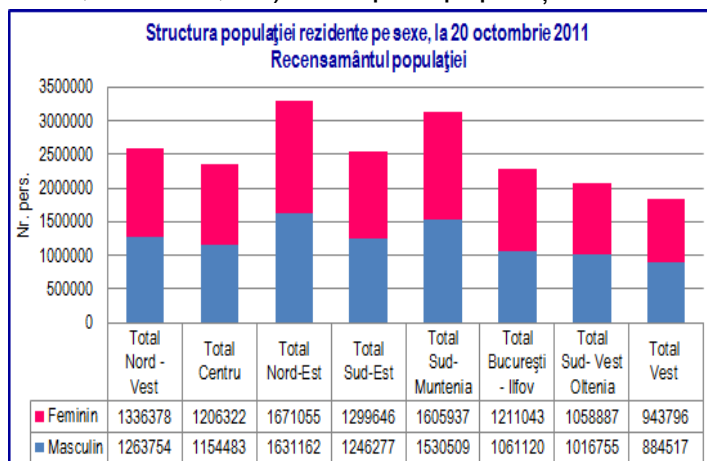

Fig. 11 Sursa: INS, Anuarul Statistic 2013

precizarea că valorile sunt mai mari pentru regiunea Nord - Est decât media la nivel național.

3.1.4. Distribuția pe sexe

La nivel național în anul 2017 distribuția pe sexe este echilibrată în toate regiunile, puțin mai mare este numărul persoanelor de sex feminin (52,35%), cea mai mare valoare 53% era în regiunea București - Ilfov și cea mai mică 50,60% regiunea Nord – Est, fig, nr. 11.

Repartiția populației rezidente pe sexe la nivelul regiunii Nord - Est la 20 octombrie 2011, este echilibrată , similară cu cea la nivel național înregistrându-se 49,40%, pentru persoane de sex masculin și 50,60% pentru cele de sex feminin. Cea mai echilibrată situație se regăsește în județul Vaslui unde numărul persoanelor de sex masculin este foarte apropiat de cel al persoanelor de sex feminin.

În intervalul 2008 -2017 populația de sex masculin și feminin din categoriile de vârstă 10-14, 15-19 ani și 20-24 de ani, a înregistrat o scădere atât la nivel național cât și la nivelul regiunii Nord - Est.

3.1.5. Structura etnică

Regiunea Nord – Est, conform rezultatelor recensământului din 2011, este compusă predominant din români care reprezintă 92,15% din total regiune (mai mult decât media pe România care era, în 2011, 83,46%)

Se poate aprecia că populația este omogenă din punct de vedere etnic. Analiza structurii etnice pe județe indică județul Botoșani pe locul I în regiune, locul II pe țară, cu cel mai mare procent de populație de etnie română 94,08%, fig. 12.

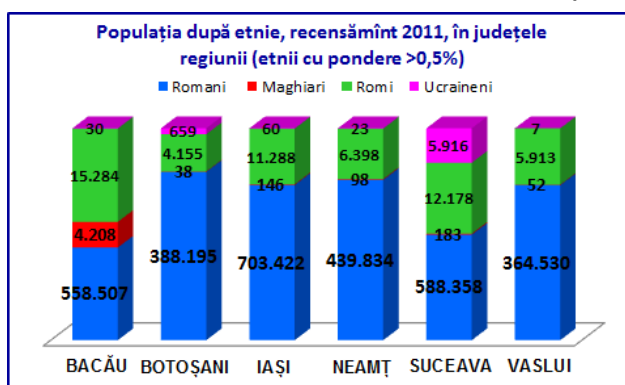

Fig. 12 Sursa: INS, Anuarul Statistic 2013

Populația pe etnii și grupe de vârstă

Repartiția populației pe etnii și pe categorii de vârstă este similară pentru români și maghiari, astfel aproximativ 6% din populație este din categoria de vârstă 20-24 de ani și între 4% și 5% din populație din categoriile 15-19 ani, 10-15 ani, în timp ce pentru populația romă valorile aproape se dublează pentru categoriile 5-9 ani, 10-15 ani și 15-19 ani. Fenomenul se datorează tradiției romilor în privința numărului de copii. Concluzia care se desprinde este că în medie populația romă este mai tânără.

Repartiția populației de etnie română: 6,66% 20-24 ani, 5,42% 15-19 ani, 5,09% 10-15 ani, 4,79% 5-9 ani.

Pentru populația de etnie maghiară repartitia este: 6,24% 20-24 ani, 4,86% 15-19 ani, 4,73% 10-15 ani, 4,51% 5-9 ani.

La populația de etnie romă avem: 9,74% 20-24 ani, 10,42% 15-19 ani, 8,65% 10-15 ani, 11,26% 5-9 ani.

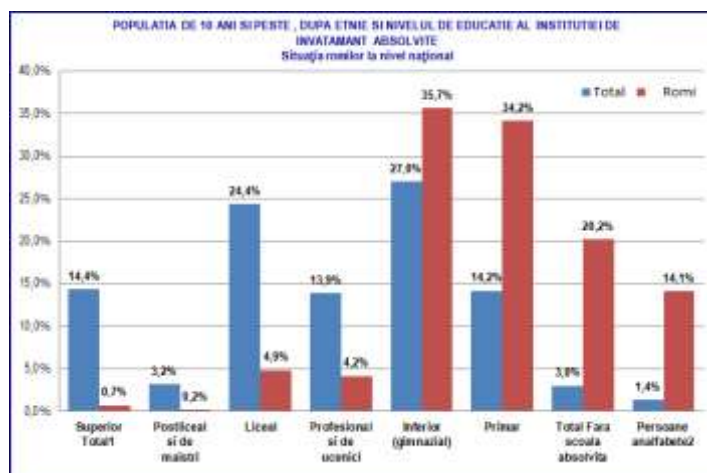

Fig. nr. 13 Sursa: INS, Anuarul Statistic 2013

Populația de 10 ani și peste după etnie și nivelul de educație al instituției de învățământ absolvite

Din analiza la nivel național a populației de etnie rromă, de 10 ani și peste după nivelul de educație al instituției de învățământ absolvite se observă că un procent important de analfabeți și persoane fără o școală absolvită sau doar cu învățământ primar sunt persoane de etnie roma, în timp ce pe nivele superioare liceu, postliceale, învățământ superior ponderea persoanelor de etnie rromă este foarte mică, fig. nr. 13.

Astfel din total populație de etnie rromă din România:

- 14,1% analfabeți (români 1,4%)
- 29,2% persoane fără școală absolvită (români 3%)
- 34,2% absolvenți învățământ primar (români 14,2%)
- 35,7% absolvenți gimnaziu, (români 27%)
- 4,2% absolvenți ÎPT (români 13,9%)
- 4,9% absolvenți liceu (români 24,4%)
- 0,2% (absolvenți PL (români 3,2%;0)
- 0,7% absolvenți învățământ superior (români 14,4%)

La nivelul regiunii Nord - Est după nivelul de educație, se remarcă faptul că cel mai mare procent de populație fără școală absolvită, din total, sunt persoanele de etnie rromă. Situația pe județe este următoarea: 21,6% - Vaslui; 22,5% - Iași; 26,7% - Suceava; 21,7% - Bacău; 20,5% - Neamț; 20,8% - Botoșani.

De asemenea din total populație analfabetă, persoanele de etnie rromă reprezintă pe județe ponderile următoare: 17,1% - Vaslui; 16,8% - Iași; 16,3% - Suceava; 16,1% - Bacău; 14,5% - Neamț; 12,3% - Botoșani.

3.1.6. Mișcarea migratorie

Migrația a existat de la începuturile omenirii. Fenomenul nu a încetat în timp, însă a înregistrat schimbări și a căpătat noi forme. Unul din rezultatele pe termen lung ale mișcării migratorii ar putea fi apariția societăților multiculturale, tinzând spre noi concepte ale cetățeniei sau statului național. Cele mai multe dintre țările dezvoltate au devenit societăți diversificate, multietnice.

Mișcarea migratorie a populației are atât o influență pozitivă, cât și una negativă.

Atunci când **bilanțul migratoriu** (nr. imigranților - nr. emigranților)

- **este pozitiv** crește numărul populației într-o anumită zonă/teritoriu dar se pune o presiune ridicată pe resursele zonei - nevoia de resurse crește, poluarea crește, nevoia de locuri de muncă crește.
- **este negativ**, scade populația dintr-o zonă, scade necesarul de forță de muncă, economia zonei regresează.

În intervalul 1990 - 2016, conform datelor de la INS, Baza de date TEMPO, iunie 2018, numărul emigranților definitiv a crescut ajungând la nivel național la un total de 527.170 persoane. Fenomenul s-a manifestat cel mai intens în regiunile Centru, Vest, București-Ilfov și Nord – Vest. Regiunea Nord - Est se situează pe locul 5 în ierarhia regiunilor. Numărul total de emigranți definitiv în intervalul 1990-2016 pe regiuni este: 127.407 persoane-regiunea Centru; 108.116- persoane - regiunea Vest; 95.175- persoane - regiunea București Ilfov; 71.604- persoane - regiunea Nord Vest; 48.672- persoane -

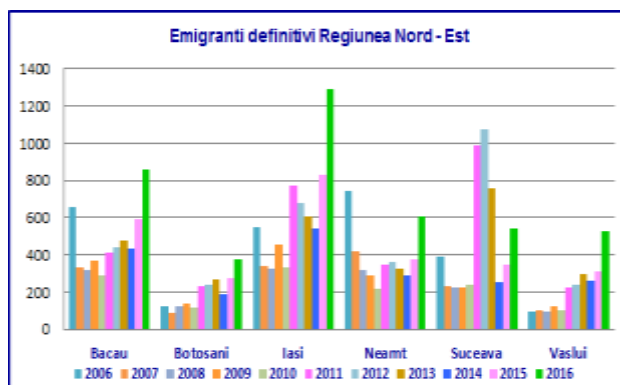

Fig.14 Sursa INS Baza de date TEMPO, iunie 2018

regiunea Nord – Est; 33.060- persoane-regiunea Sud Est; 25.481- persoane-regiunea Sud Muntenia; 17.655—persoane - regiunea Sud Vest Oltenia.

Emigranții definitiv în intervalul 1990-2016, în cadrul regiunii Nord – Est: cei mai mulți sunt din județele Iași 11.617 și Suceava 11.601, urmează județul Bacău cu 9.602 emigranți, Neamț cu 8.423 emigranți, și cel mai mic număr de emigranți au fost în județele Botoșani 3.761 și Vaslui 3.668. În intervalul menționat în toate județele se constată o creștere bruscă și importantă a emigranților în ultimii ani 2015-2016, reprezentată în fig. nr. 14.

Emigranții definitiv pe grupe de vârstă

La nivelul României în intervalul 1992-2016 numărul emigranților definitiv pe categorii de vârstă indică cel mai mare număr pentru categoria 25-64 de ani respectiv 240.922 emigranți, urmat de categoria 0-14 ani (copii acestora, minori, fără posibilitatea de a opta, aceștia sunt numiți „emigranți forțat”) 66.966 emigranți.

Relevant pentru sistemul ÎPT este categoria de vârstă 15-19 ani care sunt potențiali elevi ai sistemului profesional și tehnic. Din această categorie la nivel național se înregistrează în intervalul 1992-2016 un număr însemnat 24.916 emigranți definitiv.

În regiunea Nord - Est situația este similară celei descrise la nivel național. Astfel în categoria de vârstă 25-64 de ani s-au înregistrat, în intervalul 1992-2016, 28.302 emigranți și 8.040 emigranți din categoria 0-14 ani. Pentru categoria relevantă pentru ÎPT, 15-19 ani, în același interval 1992-2016 se înregistrează 3.084 emigranți. Pentru această categorie în afară de valorile mari înregistrate, îngrijorătoare este evoluția, astfel în ultimii 10 ani numărul emigranților din această categorie a fost în continuă creștere. Este necesară identificarea cauzelor și măsurilor posibile pentru diminuarea fenomenului.

3.1.7. Nivelul de trai

Nivelul de trai este exprimat printr-un indicator ce se raportează anual începând din anul 2007, acesta este: **Rata deprivării materiale severe**

Rata deprivării materiale severe pe regiuni de dezvoltare

Rata deprivării materiale severe a scăzut din 2007 până în 2016 în România de la 38% la 23,8%, această rată este în scădere la nivelul UE. Cu toate acestea România continuă să aibă una dintre cele mai mari valori a ratei deprivării materiale.

Conform datelor furnizate de EUROSTAT, pentru anul 2017, în Uniunea Europeană, 6,7% din populație (33 de milioane de persoane) sufereau din cauza deprivării materiale severe, cea mai ridicată rată fiind în Bulgaria (30%), Grecia (21,1%), România (19,4%) și Ungaria (14,5%). În contrast, rate de sub 3% au fost înregistrate în Suedia (0,8% - 2016), Luxemburg (1,6% - 2016), Finlanda (2%) și Olanda (2,6%).

În majoritatea statelor, pentru care sunt disponibile datele pentru 2017, procentul de cetățeni care se confruntă cu deprivarea materială severă a scăzut comparativ cu 2016, excepțiile fiind Danemarca (unde a crescut cu 0,5%, de la 2,6% în 2016 la 3,1% în 2017), și Olanda, unde a rămas stabilă la 2,6%. Cele mai mari scăderi s-au înregistrat în România (de la 23,8% în 2016 la 19,4% în 2017, sau minus 4,4%), Italia (de la 12,1% la 9,2%, sau minus 2,9%), Croația (de la 12,5% la 10,3%, sau minus 2,2%), Bulgaria (de la 31,9% la 30%, sau minus 1,9%) și Cipru (de la 13,6% la 11,7%, sau minus 1,9%).

În regiunea Nord – Est, în intervalul 2007-2016, rata deprivării materiale severe a scăzut de asemenea mai mult decât la nivel național de la 43% la 23,8% și se poziționează, în ierarhia regiunilor pe locul al V-lea, după regiunea Sud - Est unde avem 29,9%, regiunea Sud-Muntenia 27,5%, regiunea București-Ilfov 25,4%, regiunea Sud-Oltenia 24,4%.

Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROPE) pe regiuni de dezvoltare

În cele mai multe cazuri, copiii și tinerii de până la 18 ani din țările europene prezintă rate de sărăcie mai mari decât rata sărăciei țărilor respective, în special în România,

Ungaria, Bulgaria, Luxemburg, Spania, Portugalia, Italia. Această categorie de persoane este ceva mai protejată de flagelul sărăciei în Danemarca, Finlanda, Cipru, Olanda, Grecia, Slovenia.

Aproape 40% din populația României este expusă riscului de sărăcie și excluziune socială, iar circa 24% din români raportează o degradare a condițiilor materiale, potrivit datelor din 2016, furnizate de Eurostat.

Potrivit datelor Eurostat, 38,8% din populația României era expusă riscului de sărăcie și excluziune socială, în 2016, în creștere de la 37,4%, anul anterior, peste media Uniunii Europene de 23,5%, anul trecut și 23,8%, în 2015.

În anul 2016, 23,8% din populația României raporta o degradare a condițiilor materiale, în creștere față de anul anterior, când rata era de 22,7%. Degradarea condițiilor materiale vizează imposibilitatea unei familii de a plăti cheltuieli neașteptate sau de a-și permite o vacanță de o săptămână departe de casă, o masă zilnică care să includă carne, bunuri de lungă durată precum o mașină de spălat, un televizor color, un telefon sau o mașină.

În 2016, 8,2% din populația cu vârste sub 60 de ani locuia în gospodării unde era un nivel redus de muncă în rândul persoanelor apte, în creștere față de anul trecut, când rata era de 7,9%.

Aproape 14% din populația României nu își putea încălzi suficient locuința, anul trecut, în creștere față de anul anterior, când cota era de 13,1%.

Peste 13% din români trăiau în condiții dificile, cu probleme la pereți sau acoperișul locuinței, sub media UE, de 15,4%.

Potrivit analizei, 30% din români nu aveau, în 2016, duș, cadă sau grup sanitar, cu mult sub media UE, de 1,9%. Peste 48% din populația României trăia în locuințe supraaglomerate, în 2016, media UE fiind de 16,8%.

Din analiza ratei riscului de sărăcie la nivelul regiunilor României se constată că cea mai expusă este regiunea Nord - Est, cu cea mai mare valoare a ratei 46%, chiar dacă înregistrează o scădere de 10% în intervalul 2007-2016.

Pe locurile următoare sunt de regiunile Sud - Vest Oltenia 44,7%, Sud - Est 44,2%, Sud Muntenia 41,2%, Vest 40,7%. Cele mai mici valori sunt înregistrate în regiunile Nord - Vest 29,3% și Centru 29,5%. Toate regiunile au înregistrat scăderi de aproximativ 10 puncte procentuale în intervalul 2007-2016.

3.2. Proiecții demografice la orizontul anului 2060

Populația rezidentă a României înregistrată în anul 2015 și proiecția populației rezidente, la orizontul anului 2060, pe grupe mari de vârstă

Proiecție populației pe grupe de vârstă-anexa A1

„Proiectarea populației României la orizontul anului 2060”, proiectarea populației oferă informații utile asupra viitoarei evoluții a numărului și structurii pe vârste a populației. Potrivit studiului efectuat de INS - varianta medie - la nivel național se vor înregistra

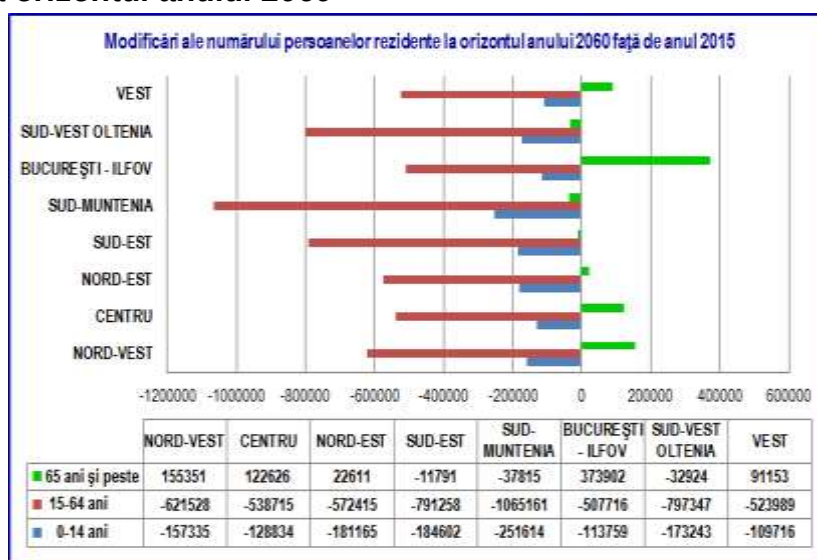

Fig. 15 Sursa: INS, Proiectarea populației României, în profil teritorial, la orizontul anului 2060

scăderi importante ale populație în anul 2060. Pe categorii de vârstă cea mai mare scădere se așteaptă pentru categoria de vârstă 15-64 ani estimată la aproximativ 5.418.129 persoane. De asemenea o scădere de 1.300.269 persoane pentru categoria 0-14 ani. Singura categorie care va înregistra o creștere este cea a populației peste 65 de ani pentru care se estimează o creștere cu 683.113 persoane.

La nivelul regiunilor cea mai mare scădere, pentru categoria 15-64 de ani, este prognozată pentru regiunea Sud Muntenia de 1.065.161 persoane, urmată de regiunea Sud - Vest Oltenia cu o scădere de 797.347 persoane și Regiunea Sud - Est cu 791.259 persoane. Regiunea Nord - Est se situează pe locul IV cu o scădere estimată la 572.415 persoane.

Pentru categoria de vârstă 0-14 ani, situația scăderilor la orizontul 2060 este următoarea: pe primul loc regiunea Sud Muntenia cu o scădere estimată la 251.614 persoane, pe locul următor regiunea Sud - Est cu 184.602 persoane și pe locul trei regiunea Nord - Est cu o scădere estimată de 181.165 persoane.

La categoria de vârstă peste 65 de ani se prognozează scăderi doar în regiunile Sud Muntenia 37.815 persoane, Sud - Vest Oltenia 32.924 persoane și Sud - Est 11.791 persoane. Creșteri vor apărea în celelalte regiuni în ordine descrescătoare astfel: regiunea București-Ilfov 373.902 persoane, regiunea Nord - Vest 155.351 persoane, regiunea Centru 122.626 persoane și pe ultimul loc cu creștere regiunea Nord - Est cu

22.611 persoane.

Concluzia care se deprinde este că la orizontul anilor 2060 vor fi scăderi mari ale populației apte de muncă și din categoria celor relevante pentru ÎPT. Se vor înregistra creșteri pe segmentul populației de vârstă peste 65 de ani, inactive sau pensionare, fig. nr. 15.

La nivelul județelor regiunii Nord - Est situația este similară. Cea mai mare scădere pentru categoria 15-65 de ani este estimată pentru județul Bacău -132.465 persoane,

urmat de județul Botoșani -110.682 persoane, județul Neamț -101.497 persoane, județul Suceava -98.253 persoane, județul Vaslui -73.564 persoane. Cea mai mică scădere se va înregistra în județul Iași -55.945 persoane.

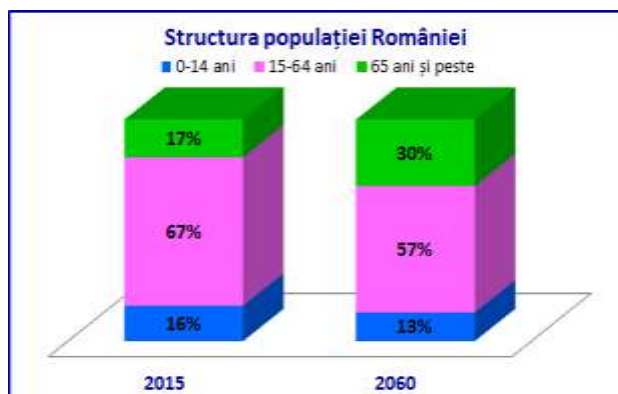

Fig. 17 Sursa: INS, Proiectarea populației României, în profil teritorial, la orizontul anului 2060

Pentru categoria de vârstă 0-14 ani se vor înregistra scăderi: cea mai mare în județul Iași -45.235 persoane, urmat de județul Botoșani -34.640 persoane, județul Bacău -33.675 persoane, județul Suceava -28.959 persoane, județul Neamț -22.345 persoane și ultimul loc cu cele mai mici scăderi județul Vaslui -16.314 persoane.

Pentru categoria de vârstă peste 65 de ani se vor înregistra creșteri în județul Iași cu 42.218 persoane și în județul Suceava cu 17.971 persoane. Scăderi vor apărea în județele Neamț -15.038

persoane, -11.280 județul Botoșani, -9.583 persoane în județul Vaslui. Cea mai mică scădere în județul Bacău -1.749 persoane, fig. nr. 16

Dacă se analizează ponderile populație pe categorii de vârstă la orizontul 2060, la **nivel național**, se constată că cea mai mare pondere este pentru categoria 15-64 de ani 57,7%, o scădere de 9,8 puncte procentuale față de 67,3% în 2015 urmată de categoria peste 65 de ani cu o pondere estimată de 29,7%, față de 17,2% în 2015 (o creștere de 12,5 puncte procentuale), scăderea la categoria de vârstă 0-14 ani este mai mică de 2,6% (de la 15,5% în 2015 la 12,9% în 2060), fig. nr. 17.

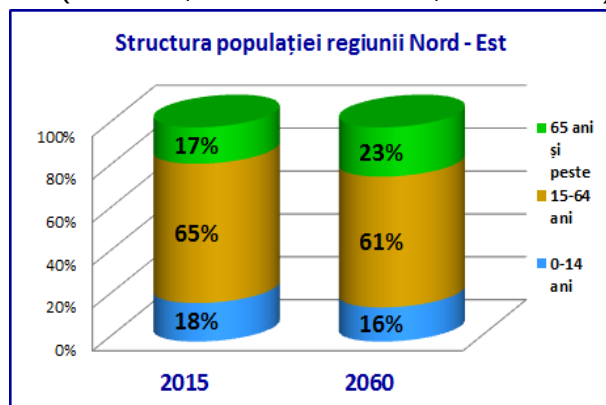

Fig. nr. 18 Sursa: INS, Proiectarea populației României, în profil teritorial, la orizontul anului 2060

populației. Din punct de vedere demografic, mărimii și structurii populației sunt fertilitatea, mortalitatea și migrația externă.

Populația rezidentă școlară în vârstă de 15-18 ani, proiectată pe județe în anii 2030 și 2060

În anul 2030 **România** va înregistra o diferență de 95.796 persoane de vârstă școlară 15-18 ani, iar în 2060 această diferență aproape se va tripla ajungând la 276.826 persoane.

Dintre regiuni cea mai mare pierdere se va regăsi în regiunea Nord - Est în 2030 de 29.265 persoane și în 2060 de 48.693 persoane. Singura regiune în care nu se vor înregistra scăderi ci doar creșteri este București-Ilfov: în 2030 cu +23.551 persoane, iar în 2060 va înregistra cea mai mică scădere de -11.479 persoane, fig. nr. 19.

La nivelul județelor regiunii Nord - Est cea mai mare scădere se estimează că va fi în

La nivelul regiunilor, regiunea Nord - Est va avea în 2060 cea mai mare pondere din țară a populației din categoria 15-64 de ani 61,3% și a populație din categoria 0-14 ani 15,9% și cea mai mică pondere din țară pentru categoria peste 65 de ani 22,8%, fig.18.

Conform studiului elaborat de INS (publicat în anul 2013), „Proiectarea populației României la orizontul anului 2060”, proiectarea populației oferă informații utile asupra viitoarei evoluții a numărului și structurii pe vârste a

Fig. nr. 19 Sursa: INS, Proiectarea populației României, în profil teritorial, la orizontul anului 2060

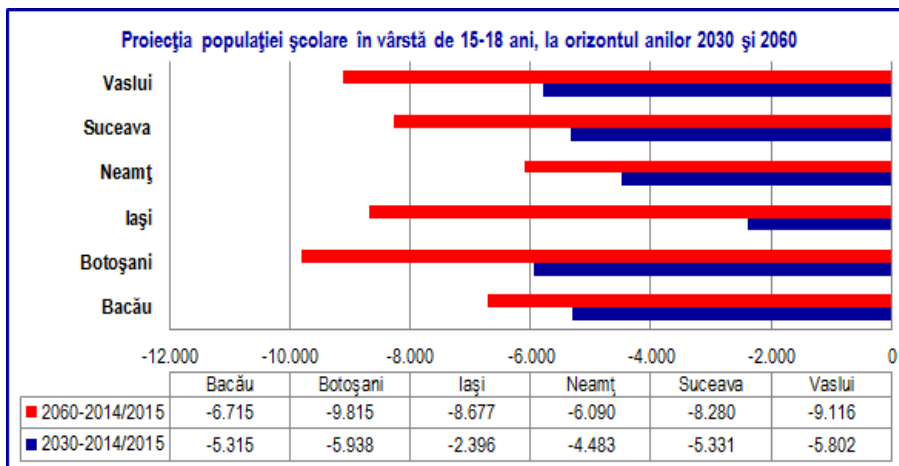

Fig. nr. 20 Sursa: INS, Proiectarea populației României, la orizontul anului

județul Botoșani în 2030 cu -5.938 persoane și județul Vaslui cu -5.802 persoane, cea mai mică în județul Iași -2.396 persoane. Pentru anul 2060 tot județele Botoșani și Vaslui vor înregistra cele mai mari scăderi Botoșani -9.851 persoane și Vaslui -9.116 persoane, iar cea mai mică scădere este prognozată în județul Iași -6.090 persoane, fig. nr. 20

Populația rezidentă școlară în vârstă de 19-23 ani, proiectată pe județe în anii 2030 și 2060

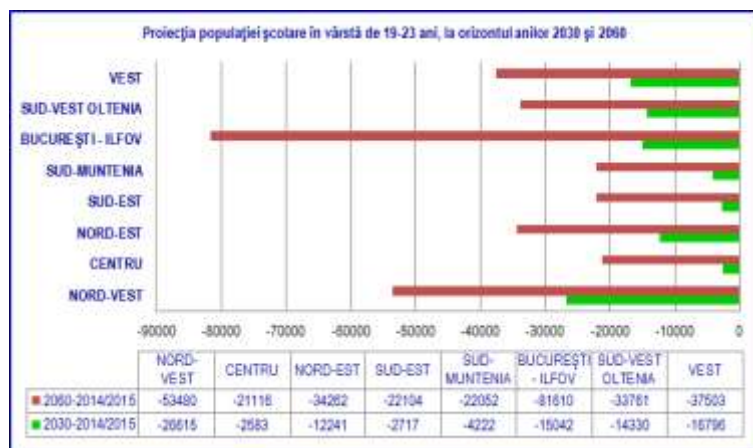

Fig. nr. 21 Sursa: INS, Proiectarea populației României, în profil teritorial, la orizontul anului 2060

Pentru categoria de vârstă 19-23 de ani scăderile la nivel național vor fi -94.546 persoane în 2030 și aproape de trei ori mai mari în 2060 respectiv -305.888 persoane.

Pentru anul 2030 toate regiunile înregistrează scăderi. Dintre regiuni cea mai mare scădere se va înregistra în Nord - Vest cu 26.615 persoane, urmată de regiunea Vest -16.796 persoane, regiunea Sud - Vest -15.042 persoane, București-Ilfov -

15.042 persoane, regiunea Sud - Vest Oltenia -14.330 persoane. Regiunea Nord - Est se poziționează pe locul al V-lea cu un minus de 12.241 persoane.

Pentru anul 2060 de asemenea toate regiunile înregistrează scăderi dar ierarhia regiunilor se modifică substanțial. Pe primul loc se situează regiunea București-Ilfov cu -81.610 persoane, urmată de regiunea Nord - Vest cu -53.480 persoane, și locul al III-lea (de pe locul al V-lea în 2030, trece pe locul III) regiunea Nord - Est cu -34.262 persoane, fig. 21.

La nivelul județelor regiunii Nord - Est, se vor înregistra scăderi atât în anul 2030 cât și 2060, cea mai mare scădere în 2030 este în județul Iași -8.632 persoane, cea mai mică scădere de numai 276 persoane preconizându-se în județul Neamț.

Pentru anul 2060 din nou județul Iași are cea mai mare scădere aproape de trei ori mai mare decât în 2030 de -24.460 persoane, cea mai mică scădere tot în județul Neamț -1.053 persoane, fig. nr. 22.

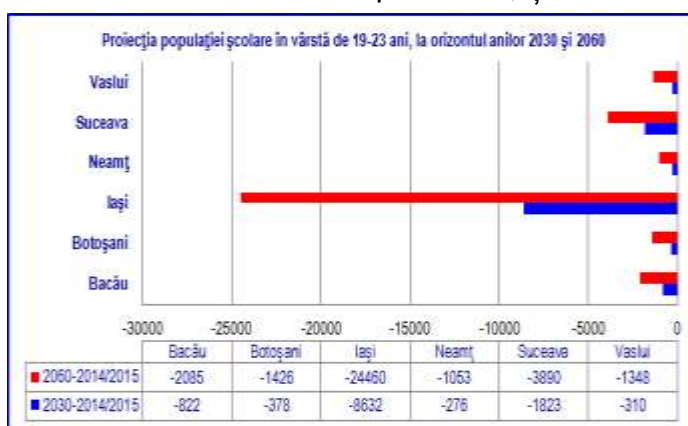

Fig. nr. 22 Sursa: INS, Proiectarea populației României, în profil teritorial, la orizontul anului 2060

Populația stabilă înregistrată, la recensământul populației din octombrie 2011, a fost de 20.121,6 mii locuitori din care 9.788,6 mii bărbați (48,6%) și 10.333,0 mii femei (51,4%). În comparație cu recensământul din 2002, populația a scăzut cu aproximativ 1,6 milioane de persoane. Declinul demografic s-a produs într-un ritm mediu anual de 0,76%.

Conform studiului în perspectiva anului 2060 se remarcă o scăderea accentuată a grupelor de vârstă preșcolară (de 3-6 ani) și cea școlară (de 7-14 ani și 15-24 ani). Astfel modificările 2060 comparativ cu 2011 în varianta cu migrație externă sunt:

- 52,5% populația de vârstă preșcolară (3-6 ani);
- 49,4% populația de vârstă școlară (7-14 ani);
- 49,4% populația de vârstă școlară (15-24 ani),

iar în varianta fără migrație externă:

- 49,7% populația de vârstă preșcolară (3-6 ani);
- 46,4% populația de vârstă școlară (7-14 ani);
- 46,6% populația de vârstă școlară (15-24 ani).

Populația României, pe grupe mari de vârstă, în 2060, varianta constantă va avea următoarea structură:

în varianta cu migrație externă:

- 12,1 % populația de vârstă 0-14 ani;
- 61,2 % populația de vârstă 15-64ani;
- 26,7 % populația de vârstă peste 65 ani;

iar în varianta fără migrație externă (fig. nr. 18):

- 12,5 % populația de vârstă preșcolară (3-6 ani);
- 61,3 % populația de vârstă școlară (7-14 ani);
- 26,2 % populația de vârstă școlară (15-24 ani).

Indicele de îmbătrânire demografică și raportul de dependență demografică au fost direct influențate de scăderea numărului de copii (în principal) și de creșterea populației vârstnice. Indicele de îmbătrânire reprezintă numărul de vârstnici la 100 de copii.

Fenomenul de îmbătrânire demografică s-a accentuat, populația vârstnică de 65 ani și peste depășind cu peste 301.000 persoane populația tânără de 0-14 ani (3,576 milioane față de 3,275 milioane persoane). În mediul urban trăiesc 12,511 milioane de români, în scădere ușoară față 1 iulie 2016.

Indicele de îmbătrânire demografică a crescut de la 112,3 (la 1 ian. 2016) față de 109,6 la 1 ian 2015, (102 în 2011, 80 în 2002).

Totodată, **indicele de dependență demografică** - persoane tinere și vârstnice la 100 persoane adulte - a crescut de la 49 la 1 ianuarie 2016 la 50 la 1 ianuarie 2017, ceea ce înseamnă o creștere semnificativă a presiunii asupra forței de muncă fiscalizate.

Vârsta medie a populației a fost de 41,2 ani, cu 0,1 ani mai mare decât la 1 iulie 2016.

Vârsta mediană a fost de 41,0 ani, în creștere cu 0,4 ani față de 1 iulie 2016.

La 1 iulie 2017 cea mai mare pondere în totalul populației o deținea grupa de vârstă 45-49 ani (9,1%). În rândul persoanelor de sex masculin, ponderea acestei grupe de vârstă a fost de 9,4%, iar la cele de sex feminin de 8,8%.

Ponderea grupei de 0-4 ani a fost de 4,6%, mai mică decât cea a grupei de 5-9 ani (5,1%) și a celei de 10-14 ani (5,1%).

Se așteaptă ca în următorii ani, indicele de dependență, calculat ca raportul dintre numărul populației potențial active (15-64 ani) și numărul copiilor (0-14 ani) și vârstnicilor (65 ani și peste), să crească în majoritatea țărilor dezvoltate. Numeroși factori, precum rata scăzută a natalității și numărul scăzut al persoanelor active din rândul populației, determină creșterea dramatică a gradului de dependență în țările dezvoltate.

Structura pe grupe de vârstă a populației pe medii rezidențiale confirmă faptul că procesul de îmbătrânire demografică este mai accentuat în mediul rural (de 19,4% față de numai 13,4% în urban).

În viitor procesul de îmbătrânire demografică va continua, accentuându-se în timp. Pentru populația în vârstă de 65 ani și peste este anticipată o creștere numerică continuă, în mod corespunzător și ponderea în totalul populației crescând de la 16,1% în 2011, la 26,7% valoare prognozată la orizontul anului 2060.

În ceea ce privește structura populației pe sexe, populația feminină continuă să fie predominantă, ponderea ei în totalul populației crescând de la 50,8% (1992) la 51,4% (2011).

Cauzele scăderii demografice:

- **Scăderea natalității** - rata natalității recalculată a fost, în 2011, de 9,8 născuți - vii la 1000 de locuitori;
- **Scăderea ratei fertilității** - între fertilitate și natalitate există o legătură directă și anume intensitatea fertilității determină nivelul natalității. Rata totală a fertilității, adică numărul mediu de copii pe care i-ar aduce pe lume o femeie în condițiile fertilității era în anul 2011 de 1,46 copii la o femeie, deci sub valoarea care ar asigura simpla înlocuire în timp a generațiilor (2,1 copii la o femeie). Tinerele cupluri doresc copii mai puțini (unul de preferință) și aduși pe lume la o vârstă mai ridicată.
- **Creșterea ratei mortalității**, în 2015 România era pe locul doi în UE cu 1036 decese la 100.000 locuitori, după Bulgaria cu 1660 decese la 100.000 de locuitori, iar la polul opus cu cele mai mici rate Franța cu 895 decese, Spania cu 873 decese la 100.000 locuitori;
- **Migrația externă** - populația adultă cunoaște o scădere numerică până în 2060 cu aproape 5,8 milioane persoane în varianta cu migrație și cu 5,6 milioane persoane în varianta fără migrațiune.

România se confruntă în prezent cu o scădere demografică drastică. Raportul Eurostat „îmbătrânirea activă a populației: de la provocări la beneficii”, arată un viitor îngrijorător în ce privește situația din România. Peste 20 de ani populația va scădea, conform previziunilor, în anul 2030 populația țării noastre va fi de 19 milioane, iar în 2050 de 16 milioane. Această diminuare este însoțită de un ritm alert al îmbătrânirii populației.

3.3. Principalele concluzii din analiza demografică. Implicații pentru ÎPT

Populația regiunii Nord - Est la orizontul 2060

Declin demografic 2015-2060

La nivel național

Categoria

- 0-14 ani -2,6 puncte procentuale
- 15-64 ani -8,8 puncte procentuale

Regiunea Nord Est

- 0-14 ani -2,0 puncte procentuale
- 15-64 ani -3,8 puncte procentuale
- Categoria peste 65 ani - Creștere 2015 - 2060

La nivel național

- Peste 65 ani +12,5 puncte procentuale

La nivelul regiunii Nord Est

- Peste 65 de ani +5,8 puncte procentuale

Conform studiului în perspectiva 2060 evoluția populației de vârstă preșcolară și școlară indică o scăderea accentuată a grupelor de vârstă preșcolară și cea școlară

Structura pe categorii de vârstă

În octombrie 2011, la nivel regional, distribuția pe grupe de vârstă este:

- 11,97% - grupa de vârstă 0 - 9 ani;
- 6,65% - grupa de vârstă 10 - 14 ani;
- 6,35% - adolescenții de 15 - 19 ani;
- 6,54% - tinerii de 20 - 24 de ani;

- 5,86% - grupa 25 - 29 de ani; - 46,33% - persoanele mature de 30 - 64 ani; - 16,31%- persoanele în vârstă de peste 65 ani. Se observă că peste 50% din populația regiunii Nord – Est, mai precis 62,47%, sunt din categoria persoanelor mature 30-64 de ani și a persoanelor peste 65 de ani. Categoriile relevante pentru ÎPT reprezintă aproximativ 6%
Repartiția populației pe sexe, în regiune este echilibrată: femei - 50,60%, bărbați - 49,40%
Populația este predominant din mediul rural: Total regiunea Nord - Est 58,37% mediu rural și 41,63% mediu urban Pe categorii de vârste relevante pentru ÎPT> ➤ Categoria 10-14 ani: 61,3 rural; 38,7% urban ➤ Categoria 15-19 ani: 64,9% rural; 35,1% urban
Conform datelor furnizate de INS, Baza de date Tempo on line, în intervalul 2008-2017 populația totală a regiunii Nord - Est înregistrează o creștere de 1,37%. La nivelul județelor se înregistrează creșterea cea mai mare în județul Iași 8,89%, urmat de județul Vaslui 3,21%, și județul Suceava 2,10%, iar scăderi se înregistrează în județul Botoșani 4,38%, urmat de județul Neamț 3,08%, Bacău 1,92%.
Evoluția grupelor de vârstă relevante pentru ÎPT-2008-2017 Pentru categoria de vârstă 10-14 ani la nivelul regiunii Nord - Est o scădere de 2,16%, cea mai mare scădere se înregistrează în județul Neamț 6,46%, cea mai mică în județul Suceava 3,52%. De subliniat faptul că în județul Iași se înregistrează o creștere apreciabilă de 8,82%. Pentru categoria de vârstă 15-19 ani se înregistrează o scădere, la nivelul regiunii de 14,21%. La nivelul județelor cea mai mare scădere se înregistrează în județul Neamț 20,77%, cea mai mică în județul Vaslui 7,81%.
Grupa de vârstă 10-14 ani este în mediul rural de 62,5 % față de populația din mediul urban, 37,5 %
Cea mai mare parte a persoanelor din grupa de vârstă 15-19 ani se găsește în mediul rural 64,8%, față de 35,2% în urban.
Pentru grupa de vârstă 20-24 ani s-a constatat că în perioada 2008 - 2016 s-a menținut aceleași tendințe de migrare de la urban către rural. Astfel populația rurală reprezintă 65,7% față de populația din mediul urban 34,3%.
Un procent important din populația fără școală absolvită și analfabetă din regiunea Nord - Est este de etnie rromă
În cadrul regiunii Nord - Est emigranții definitiv, în intervalul 1990-2016, total 48.672 persoane, cei mai mulți sunt din județele Iași 11.617 și Suceava 11.601, urmează județul Bacău cu 9.602 emigranți, Neamț cu 8.423 emigranți, și cel mai mic număr de emigranți este în județele Botoșani 3.761 și Vaslui 3.668.
Nivelul de trai în regiunea Nord - Est este scăzut în, este cea mai expusă regiune riscului de sărăcie În regiunea Nord – Est, în intervalul 2007-2016, rata deprivării materiale severe a scăzut de asemenea mai mult decât la nivel național de la 43% la 23,8%, se poziționează în ierarhia regiunilor pe locul 5. Rata riscului de sărăcie are cea mai mare valoare din țară 46%, în regiunea Nord - Est, chiar dacă înregistrează o scădere de 10% în intervalul 2007-2016.

Implicații pentru ÎPT

Scăderea populației este un fenomen care caracterizează statele întregii UE, acest fenomen va avea influență asupra situației economice și impact asupra sistemului educativ și piața muncii.

Cauzele principale ale declinului demografic sunt sporul natural negativ (scăderea natalității și creșterea mortalității), mortalitatea infantilă și migrația spre locuri de muncă mai bine plătite și/sau mai sigure. Declinul demografic nu este marea problemă cu care se confruntă România ci schimbarea structurii pe categorii de vârste, fenomenul de îmbătrânire demografică (care este și o îmbătrânire globală).

În contextul Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă, populația este elementul central, iar declinul demografic nu poate fi stopat, dar prin luarea unor măsuri poate fi diminuat.

Astfel crearea de locuri de muncă este una din soluții, pentru care este necesar să se investească în educație și politici de ocupare ca flexicuritatea pentru ca toate competențele solicitate la un loc de muncă să țină pasul cu schimbările tehnologice.

Pentru sistemul educativ se pot formula următoarele recomandări:

- în situația prognozată a scăderii demografice, se recomandă analiza resurselor – spațiilor școlare - în vederea utilizării lor cât mai eficiente (cum ar fi formare profesională continuă);
- fenomenul de „ruralizare” va avea impact în sistemul de educație și formare profesională, inclusiv asupra infrastructurii existente, astfel propunerile de plan de școlarizare trebuie să includă aspectele demografice ca dimensiune, distribuție teritorială, nevoi locale, constatate și menționate anterior;
- sistemul educativ necesită măsuri remediale care să susțină educația și formarea în rândul persoanelor din grupuri dezavantajate, în sprijinul incluziunii sociale și dezvoltarea conștiinței privind contribuția individuală la susținerea societății în procesul de integrare în societate;
- nivelului de expunere la sărăcie în regiunea Nord - Est este ridicat și are impact în formarea profesională de aceea furnizorii de formare profesională trebuie să aibă în vedere: propunerile de planuri de școlarizare, investiții în resurse, investiții în infrastructură, zonele defavorizate, zonele/bazinele demografice și evoluția lor;
- un factor important este dezvoltarea parteneriatul public privat, colaborarea cu Unitățile Administrativ Teritoriale, Camerele de Comerț și Industrie, Asociațiile Profesionale și angajatorii în vederea identificării nevoilor locale de pe piața locurilor de muncă.

Impactul fenomenelor demografice cauzate de migrația forței de muncă și îmbătrânirea populației, va crea:

- **dezechilibre demografice;**
- **aglomerări** - vor duce la o presiune ridicată pe resursele zonei - nevoia de resurse crește, poluarea crește, nevoia de locuri de muncă crește;
- **depopulări** - scade necesarul de forță de muncă, economia zonei regresează;
- **economice:** disparități economice;
- **diminuarea ale forței de munca;**
- **restrângerea pieței muncii;**
- **mutații sociale profunde (conflicte rasiale, segregări etnice).**

4. Profilul economic regional

Profilul economic al unei regiuni este definit de ansamblul activităților umane desfășurate în sfera producției, distribuției și consumului bunurilor materiale și serviciilor.

Regiunea Nord - Est este cea mai întinsă regiune a României, care se caracterizează printr-o îmbinare armonioasă între toate formele de relief; 30% munți, 30% relieful subcarpatic și 40% podiș.

Resurse din regiunea Nord - Est determină surse de venit mai importante pentru domeniile: industrie, comerț; administrație publică și tranzacții imobiliare; agricultură; turism (ex.: turismul religios/ecumenic - mănăstirile din Nordul Moldovei sunt obiective turistice de 5 stele la nivel național dar nu numai; agroturismul, etc.).

4.1. Evoluții și situația actuală. Principalii indicatori economici

4.1.1. Evoluția produsul intern brut (PIB) și a valorii adăugate brute (VAB)²²

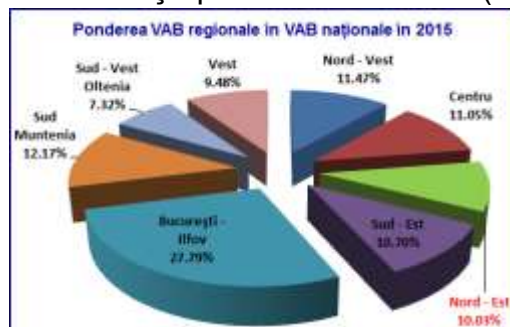

Fig. nr. 23 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO

VAB regional pentru anul 2015 a rămas la aceeași valoare ca în anul anterior 2014 de 10% din VAB național, cu această valoare regiunea Nord - Est se situează pe locul trei (exceptând din analiza comparativă regiunea București-Ilfov) Fig. 23.

Valoarea adăugată brută (VAB) reprezintă valoarea nou creată (rezultată din valoarea noilor produse și servicii create minus valoarea consumului intermediar pentru producerea acestora).

Din analiza evoluției contribuției regiunilor de dezvoltare la formarea VAB Național - fig. 24.

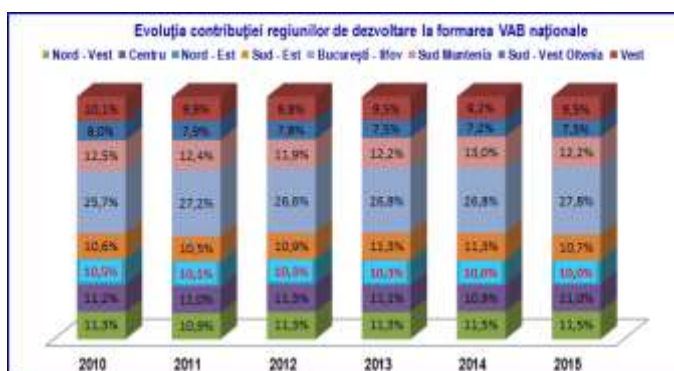

Fig. nr. 24 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO

Pentru anul 2015 se observă că cea mai mare contribuție la VAB național o are regiunea București-Ilfov de 27,8%, exceptând această regiune, pe care nu o includem în analiză deoarece are un specific diferit, toate celelalte regiuni au o contribuții cuprinse între 9,5% (cea mai mică valoare) regiunea Vest și 12,2% (cea mai mare valoare) regiunea Sud Muntenia. Regiunea Nord - Est se menține la aceeași valoare în 2014 și 2015 de 10% fiind în scădere ușoară de 0,6% de la 10,6% din 2008.

Dacă analizăm evoluția contribuției celorlalte regiuni de dezvoltare la formarea VAB Național, în intervalul 2008-2015 se constată: un trend ușor descrescător în regiunile:

Sud - Vest Oltenia cu - 0,5%; Vest cu - 0,4%; Sud-Muntenia -0,4%; Nord - Est cu -0,2% și Centru cu doar -0,1%; regiunile pentru care apare un trend ușor crescător sunt: București-Ilfov +1,2%; Sud - Est +0,5% și Nord - Vest cu doar +0,2%.

Contribuția sectoarelor economiei la formarea VAB regional - regiunea Nord - Est

Din analiza datelor INS din 2015, la nivelul regiunii Nord - Est contribuția

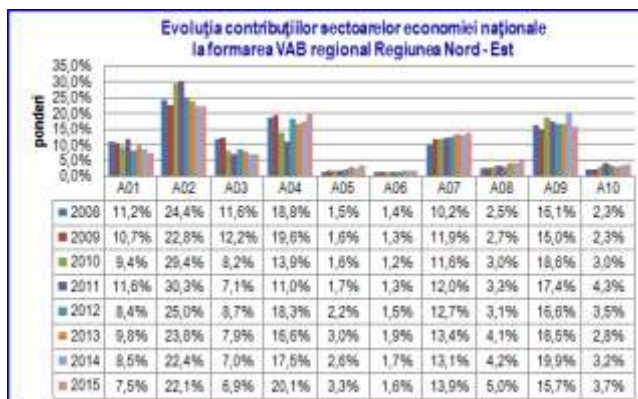

fig. 25 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO

²² Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Economie\01 ECONOMIE.xlsx](#)

sectoarelor la VAB - regională este următoarea: fig. 25. Unde: A01 Agricultură, A02 Industrie, A03 Construcții, A04 Comerț, A05 Informații și comunicații, A06 Intermedieri financiare, A07 Tranzacții imobiliare, A08 Activități profesionale, A09 Administrație publică, A10 Activități culturale

- 22,1%, industria;
- 20,1% comerț;
- 15,7% administrație publică;
- 13,9% tranzacții imobiliare;
- 7,5% agricultură;
- 6,9% construcții.

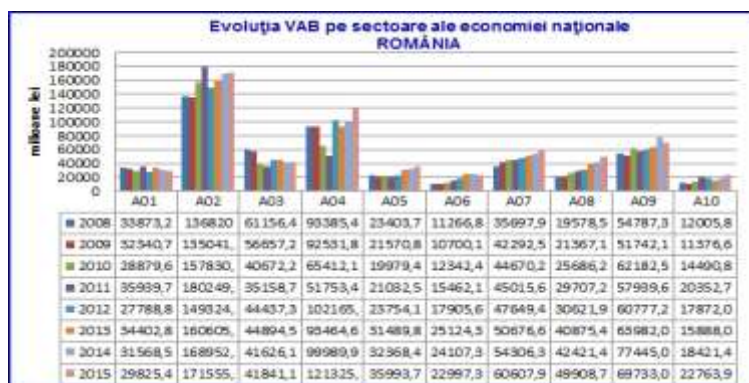

Fig. 26 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO

Din analiza evoluției VAB pe ramuri de activitate din regiunea Nord – Est, în intervalul 2009- 2015, fig. 26 rezultă că majoritatea sectoarelor au înregistrat creșteri, mai puțin sectoarele agricultură și construcții.

Evoluția VAB pe sectoare ale economiei naționale

La nivel național evoluția VAB pe sectoare a înregistrat scăderi

sectoarele: agricultură (-4.048 milioane lei) și construcții (-19.315 milioane lei), celelalte sectoare au înregistrat creșteri. Cea mai mare creștere este a sectorului industrie (+34.736 milioane lei), urmată de comerț (+27.940 milioane lei), tranzacții imobiliare (+24.910 milioane lei), informații și comunicații (+12.590 milioane lei).

La nivelul regiunii Nord Est evoluția VAB pe sectoare este similară celei la nivel național, fig. 27 în ceea ce privește scăderile. Astfel s-au înregistrat scăderi în sectoarele agricultură (-996 milioane lei) și construcții (-1.595 milioane lei). Pentru celelalte sectoare situația este diferită, s-au înregistrat creșteri, cea mai mare creștere este a sectorului tranzacții imobiliare (+3.520 milioane lei), urmat de sectorul comerț (+3.072 milioane lei) sectorul industrie (+1.436 milioane lei), informații și comunicații (+1.29 6 milioane lei)

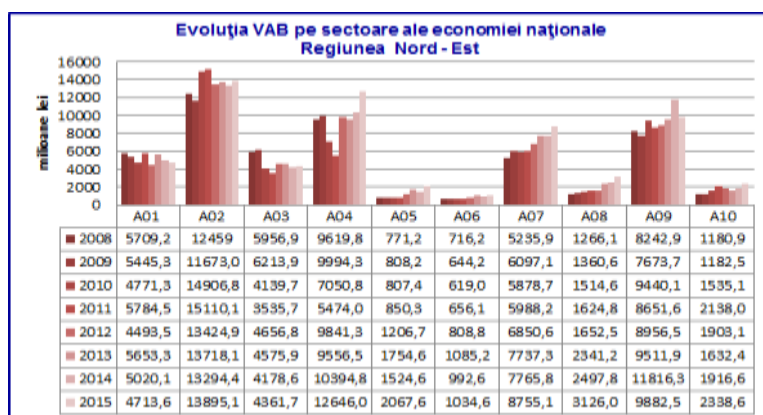

Fig. nr. 27 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO

Pe județele regiunii în intervalul 2009-2015 evoluția VAB pe sectoare este următoarea:

Județul Bacău - situația este similară cu cea la nivel regional, aproape toate sectoarele au înregistrat creșteri, cea mai mare creștere este înregistrată în sectorul tranzacții imobiliare +609 milioane lei, urmată de comerț cu +505 milioane lei, industrie cu +223 milioane lei și o scădere în sectorul agricultură de -53 milioane lei dar și o scădere accentuată în sectorul construcții -315 milioane lei.

Județul Botoșani - a înregistrat o creștere în sectorul agricultură + 151 milioane lei cea mai mare creștere din regiune pe sectorul agricultură, industrie + 451 milioane lei,

comerț +228 milioane lei, și o scădere în sectorul construcții -83 milioane lei, tranzacții imobiliare -27 milioane lei.

Județul Iași - a înregistrat o creștere foarte mică, nesemnificativă de +5 milioane lei în sectorul agricultură, dar o creștere mai mare în sectorul tranzacții imobiliare +1.604 milioane lei, sectorul industrie +1.014 milioane lei, comerț +604 milioane lei, informații și comunicații +871 milioane lei. În județul Iași s-a produs cea mai mare scădere în sectorul construcții -587 milioane lei.

Județul Neamț - a înregistrat o scădere în sectorul agricultură -19 milioane lei și construcții -162 milioane lei, o creștere a sectorului industrie +579 milioane lei, comerț +600 milioane lei, administrație publică +238 milioane lei,

Județul Suceava - a înregistrat cea mai mare scădere în sectoarele agricultură -103 milioane lei și construcții -197 milioane lei, restul sectoarelor au înregistrat creșteri. Cea mai mare a înregistrat-o sectorul industrial +831 milioane lei, comerț +451 milioane lei și administrația publică +346 milioane lei.

Județul Vaslui – a înregistrat creștere mică a sectorului agricultură +31 milioane lei industrie +288 milioane lei, comerț +144 milioane lei, și o scădere, cea mai mică din regiune, a sectorului construcții -19 milioane lei.

Sectoare (mil. lei)	01 Agricultură	02 Industrie	03 Construcții	04 Comerț	05 Informații și comunicații	06 Intermedieri financiare,	07 Tranzacții imobiliare	08 Activități profesionale	09 Administrații e publică	10 Activități cultural
Bacău	-53	+223	-318	+505	+32	+69	+609	+245	+36	+195
Botoșani	+151	+451	-83	+228	+5	+24	-27	+129	+86	+94
Iași	+5	+1014	-587	+604	+871	+161	+1604	+924	+634	+333
Neamț	-19	+579	-162	+600	+31	+41	+124	+212	+238	+178
Suceava	-103	+831	-197	+451	+169	+61	+106	+223	+346	+162
Vaslui	+31	+288	-19	+144	+102	+24	+198	+94	+156	+143

Concluzie:

- La nivelul regiunii VAB a înregistrat creșteri în aproape toate sectoarele mai puțin construcții, pe județe cele mai mari creșteri sunt înregistrate în județul Iași pe sectoarele industrie, tranzacții imobiliare, informații și comunicații, comerț.

Evoluția contribuțiilor sectoarelor economiei naționale la formarea VAB pe județele regiunii Nord - Est

Județul Bacău - în 2015 cele mai mari contribuții la formarea VAB sunt aduse de sectorul comerț 22,9% industrie 20,4% și construcții 12,8%. În intervalul 2009-2015 se observă că sectoarele agricultură și industrie înregistrează o scădere, în timp ce sectorul comerț înregistrează o creștere.

Județul Botoșani - în anul 2015 cea mai mare contribuție la formarea VAB o are sectorul industrie 24,2%, comerț 18,6% și agricultură 13,8%. În intervalul 2009 - 2015 sectorul industrie a crescut cu 1,2%, agricultura cu 0,1% și comerțul cu 0,6 %.

Județul Iași - în anul 2015 cea mai mare contribuție la formarea VAB o are sectorul industrie 18,6%, comerț 17,2% tranzacții imobiliare 16,4%. În intervalul 2009-2015 sectorul construcții a scăzut foarte mult cu 7,1%, de asemenea au scăzut sectorul industrie cu 0,1% și agricultura cu 1,9%.

Județul Neamț - în anul 2015 cea mai mare contribuție la formarea VAB o are sectorul industrie 25,4%, comerț 25,2%. În intervalul 2009-2015 sectorul construcții a scăzut cu 3,8%, ajungând la 5,2%, iar agricultura a scăzut cu 2,5%, în timp ce sectorul industrie a crescut cu 1,8% și comerțul cu 2,1%.

Județul Suceava - în anul 2015 cea mai mare contribuție la formarea VAB o are sectorul industrie 25,5%, comerț 21,0%. În intervalul 2009-2015 sectorul construcții a scăzut cu 3,2%, ajungând la 4,4%, agricultura a scăzut cu 3,3%, în timp ce sectorul industrie a crescut cu 3,3%.

Județul Vaslui - în anul 2015 cea mai mare contribuție la formarea VAB o are sectorul industrie 23,9%, comerț 16,2%. În intervalul 2009-2015 sectorul construcții a scăzut cu 1,6%, ajungând la 4,3% și agricultura cu 2%.

Concluzie:

- la nivelul regiunii cea mai mare contribuție la formarea VAB în 2015 o are sectorul industrie care a înregistrat creșteri în toate județele, locul al II-lea ca dimensiunea contribuției fiind ocupat de sectorul comerț.

Evoluția produsul intern brut (PIB)

PIB-ul este suma cheltuielilor pentru consum a gospodăriilor private și a organizațiilor private non-profit, a cheltuielilor brute pentru investiții, a cheltuielilor statului, a investițiilor în scopul depozitării ca și câștigurile din export din care se scad cheltuielile pentru importuri.

PIB = consum + investiții + exporturi – importuri

Scopul indicatorului PIB este de a cuantifica rezultatele activității economice desfășurate pe parcursul unui an și de a permite realizarea de comparații în timp și spațiu. PIB pe locuitor reprezintă un indicator al bunăstării. Astfel o valoare ridicată a PIB pe locuitor relevă un rezultat bun al activității economiei naționale, reflectându-se în nivelul de trai al populației.

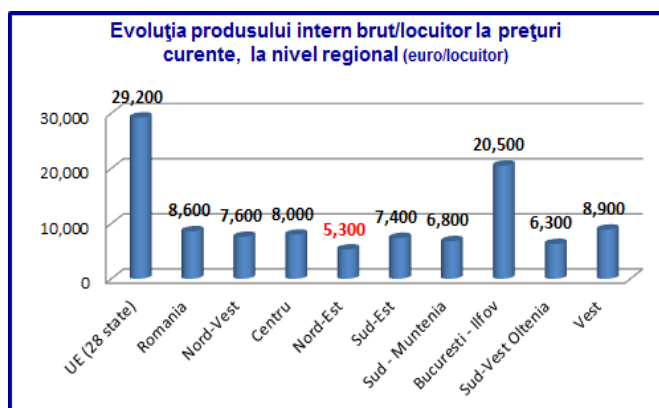

Fig. nr. 28 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO

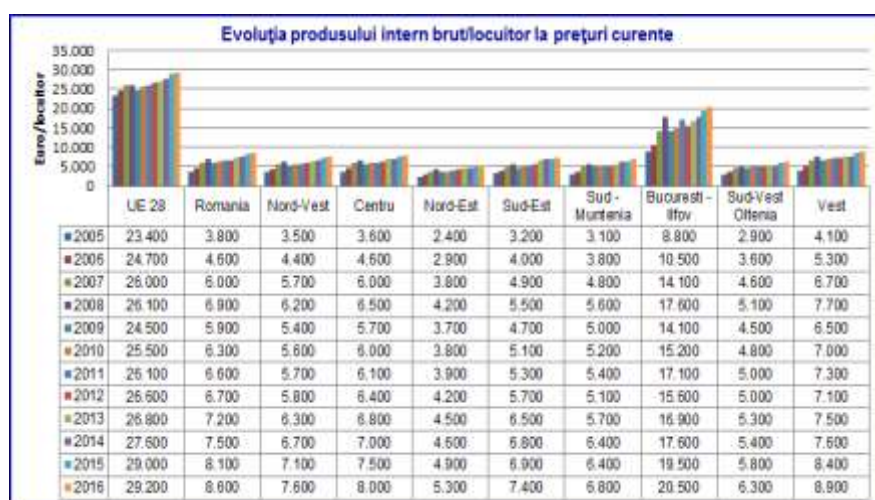

Fig. nr. 29 Sursa datelor: Eurostat

regiunea Nord - Est se situează la extremă având cele mai mici valori, în consecință indicatorul „bunăstării” reflectă un nivel de trai foarte scăzut al României și în consecință al Regiunii Nord - Est.

Evoluția PIB – în intervalul 2005-2016 PIB a crescut, dar în timp ce la nivelul UE a crescut cu 5.800 euro/locuitor, la nivelul României cu 4.800

Conform datelor din 2016, sursa: Eurostat, Regiunea Nord - Est are cea mai mică valoare a PIB, 5.300 euro/locuitor, fiind astfel pe ultimul loc din cele opt regiuni ale României, fig. 29. De remarcat că valoarea PIB/locuitor în 2016 este de 8.600 euro/locuitor pentru România și de 29.200 euro/locuitor, media UE astfel România și

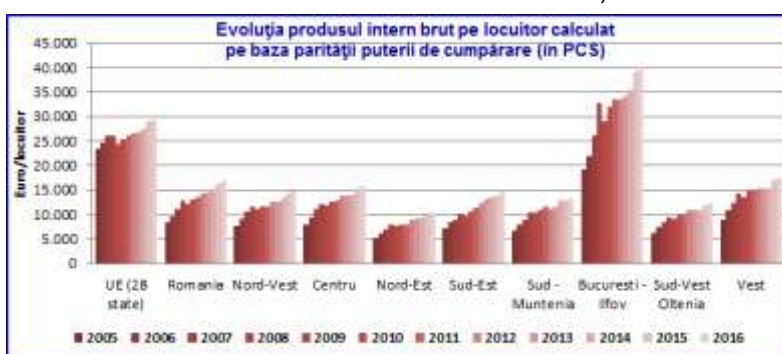

Fig. nr. 30 Sursa datelor: Eurostat

euro/locuitor în regiunea Nord - Est a crescut numai cu 2.900 euro/locuitor.

Evoluția Produsului Intern Brut pe locuitor calculat pe baza parității puterii de cumpărare (în PCS)

Paritatea Puterii de Cumpărare (%C) exprimă numărul de unități de valută necesare pentru cumpărarea într-o țară a aceluiași volum de bunuri și servicii care se poate obține cu o unitate monetară a țării bază de comparare. %C exprimă raportul între prețurile practicate în condițiile pieței interne a fiecărei țări.

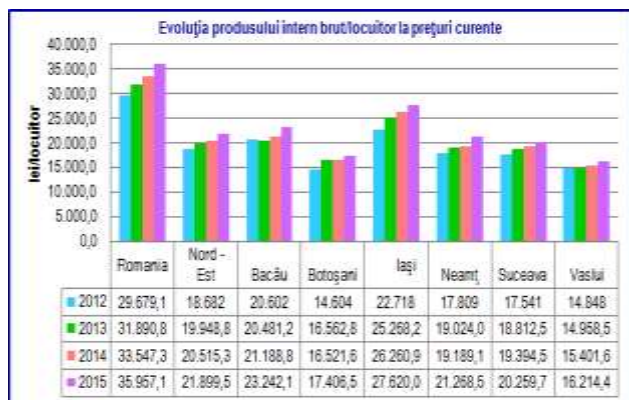

Fig. nr. 31 Sursa datelor: INS, Baza date TEMPO

Nord - Est este mai mare decât media UE, fig. 30.

La nivelul județelor regiunii Nord - Est PIB brut/locuitor la prețuri curente (lei/locuitor) în intervalul 2012-2015 a înregistrat creșteri, fig. 31. Astfel cea mai mare creștere se înregistrează în județul Iași 4.902 lei/locuitor, urmat de județul Neamț 3.459 lei/locuitor, județul Botoșani 2.802 lei/locuitor, județul Suceava 2.718 lei/locuitor, județul Bacău 2.640 lei/locuitor. Cea mai mică creștere a fost în județul Vaslui cu doar 1.366 lei/locuitor.

Indicele de disparitate a PIB brut/cap de locuitor la prețuri curente. În anul 2016 indicele de disparitate al produsului intern brut/locuitor la prețuri curente conform sursei Eurostat,

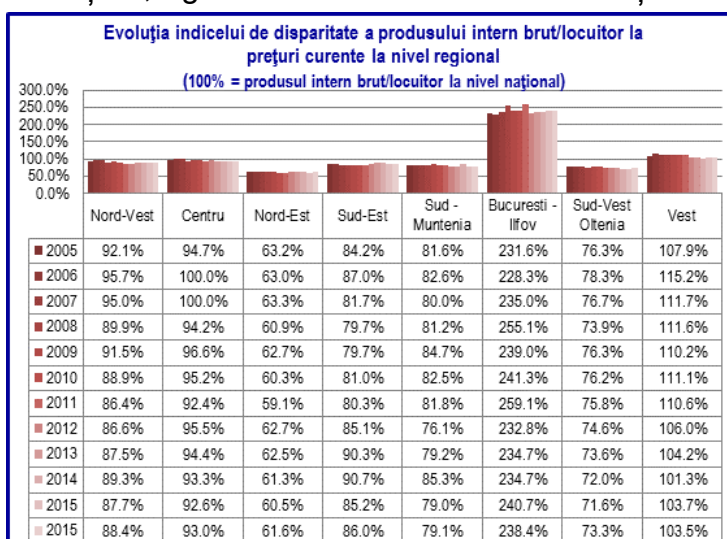

Fig. nr. 32 Sursa datelor: Eurostat

Fig. nr. 34 Sursa datelor: INS Baza date

plasează regiunea Nord - Est pe ultimul loc, cu cel mai mic procent de 61,6%. La nivel național pe primul loc este regiunea București-Ilfov cu 238,4%, urmată de regiunile Vest 103,5%, Centru 93,0%, Sud - Est 88,9%, Nord - Vest 88,4%, Sud Est 86,0%, Sud Muntenia 79,1% Sud - Vest Oltenia 73,3%, fig. 32.

Dacă analizăm evoluția indicelui de disparitate în intervalul 2005-2016 se observă că majoritatea regiunilor

înregistrează scăderi: Nord - Vest, Centru, Nord - Est, Vest, Sud - Vest Oltenia, Sud Muntenia. Doar regiunile București-Ilfov și Sud - Est înregistrează creșteri.

Evoluția indicelui de disparitate **la nivelul județelor regiunii Nord - Est** în intervalul 2012 - 2015 a înregistrat scăderi similare celei la nivelul național și regional, dacă la nivelul regiunii scăderea este de 2%, la nivelul județelor cea mai mare scădere este înregistrată în județul Vaslui -4,9%, județul Bacău -4,8%, județul Suceava -2,8%, județul Neamț -0,9%, județul Botoșani -0,8% și cea mai mică scădere județul Iași -0,3%, fig. nr. 33.

4.1.2. Dinamica generală a firmelor din Regiune - unități locale active²³

Analizând evoluția numărului de unități locale active pe activități ale economiei naționale, se observă că Regiunea Nord - Est înregistrează o scădere de la 62.665 unități în 2008 la o valoare minimă de 50.432 în 2011 urmată de o ușoară creștere la 57.928 unități în 2016, fig. 34.

Dacă se analizează numărul de unități locale active, pe sectoare, la nivel regional pentru anul 2016 (fig. nr. 35) se observă că cea mai mare valoare a unităților locale active este de 20.515 pentru sectorul de activitate comerț (G), în scădere față de 2015, urmat de industrie prelucrătoare (C) 6.314 unități, construcții (F) 5.313 unități, activități

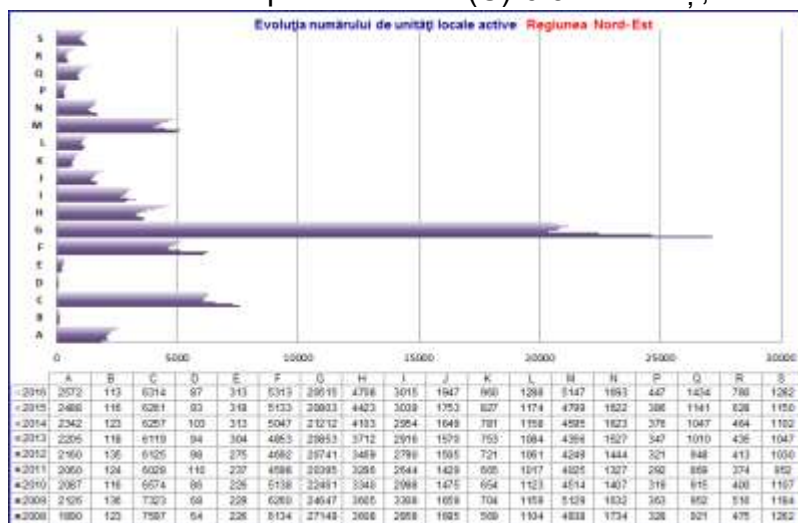

Fig. nr. 35 Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO Online

profesionale (M) 5147 unități, hoteluri și restaurante (I) 3.015 unități, agricultură (A) 2.572 unități, situația este similară în toate județele.

Dacă se analizează evoluția din 2008 până în 2016 se observă o menținere pe aceleași locuri/poziții în clasament a sectoarelor, dar cu înregistrarea unor scăderi pentru comerț, industrie, construcții și o creștere pentru agricultură, hoteluri și restaurante.

Distribuția personalului din unitățile locale pe activități ale economiei naționale la nivel național fig. 36 are următoarea structură: A Agricultură, silvicultura și pescuit; B Industria extractivă; C Industria prelucrătoare; D Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; E Distribuția energiei electrice, gaze, aer condiționat, apă caldă și aer condiționat; F Distribuția energiei electrice, gaze, aer condiționat, apă caldă și aer condiționat; G Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; H Transport și depozitare; I Hoteluri și restaurante; J Informații și comunicații; K Intermedieri financiare și asigurări; L Tranzacții imobiliare; M Activități profesionale, științifice și tehnice; N Activități de servicii administrative și activități de servicii suport; P Învățământ Q Sănătate și asistență socială; R Activități de spectacole, culturale și recreative; S Alte activități de servicii

29,0 % industrie prelucrătoare;

- 22,1 % comerț;
- 13,5 % intermedieri financiare;
- 9,0% construcții;

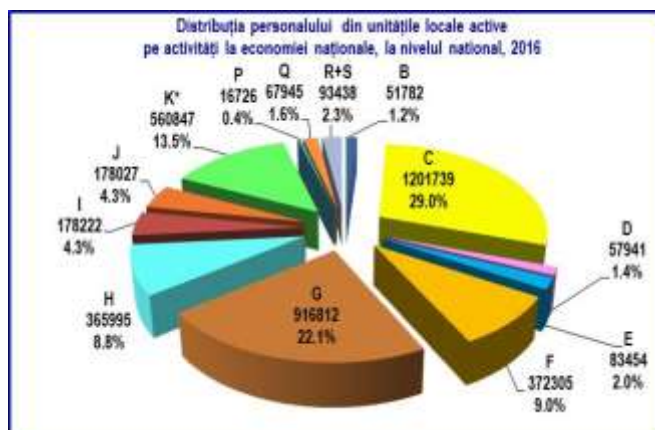

Fig. nr. 36 Sursa: INS, Baza de date TEMPO Online

²³ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa: [ANEXE\Economie\02 ECONOMIE.xlsx](#)

- 8,8% transport și depozitare
- 4,3% hoteluri și restaurant, informații și comunicații

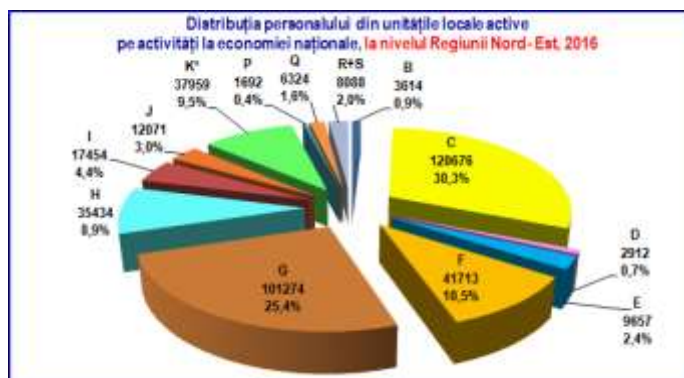

Fig. nr. 37 Sursa: INS, Baza de date TEMPO Online

În anul 2016 în regiunea Nord - Est, distribuția personalului din unitățile locale pe activități ale economiei naționale este similară cu cea la nivel național fig. nr. 37: 30,3% industrie prelucrătoare; 25,4 % comerț; 10,5% construcții; 9,5% intermediari financiare; 8,9% transport și depozitare; 4,4% hoteluri și restaurante; 3,0 % informații și comunicații.

Analiza la nivelul județelor a personalul din unitățile locale

pentru anul 2016 evidențiază aceeași distribuție cu cele mai mari valori pentru industrie prelucrătoare urmată de comerț, construcții tranzacții și transport. Județul Iași deține valorile cele mai mari (număr persoane) în regiune urmat de județele Bacău și Suceava, iar la polul opus cu cele mai mici valori sunt județele Botoșani și Vaslui.

Dacă se analizează numărul persoanelor din unitățile locale pe județe se constată că cel mai mare număr de persoane se găsesc în județele Iași și Bacău iar cele mai puține în Vaslui și Botoșani. Pe sectoare de activitate cel mai mare număr de persoane se găsesc în

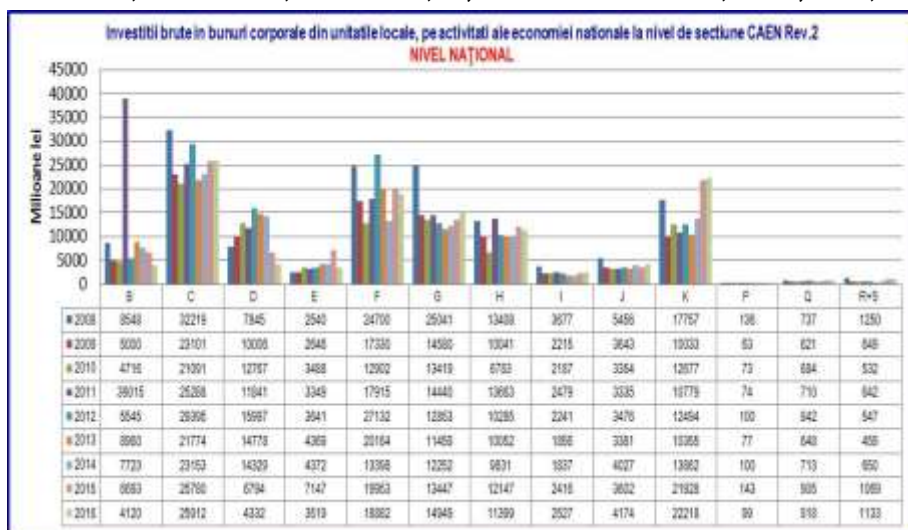

Fig. nr. 38 Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO Online

sectoarele industrie prelucrătoare și comerț.

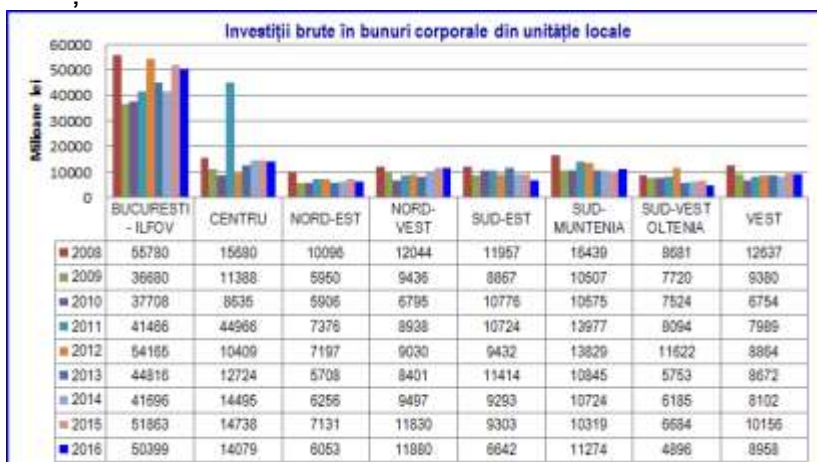

Fig. nr. 39 Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO Online

4.1.3. Dinamica generală a firmelor din regiune – investiții²⁴

Investiții Brute la nivel național 2016 - pe sectoare ale economiei Din datele furnizate de INS, Baza de date Tempo online, analiza investițiilor brute, pe activități ale economiei, la nivel național pentru anul 2016, se

²⁴ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Economie\03 ECONOMIE.xlsx](#)

observă că investițiile brute cu valorile cele mai mari la nivel național au fost făcute în industria prelucrătoare 25.912 mil.lei, tranzacții imobiliare 22.218 mil.lei, construcții 18.882 mil.lei, comerț 14.949 mil.lei, transporturi și depozitare 13.399 mil.lei, iar cele mai mici investiții în învățământ și sănătate 99.mil.lei. fig. 38.

Analiza investițiilor brute în bunuri la nivel național și pe regiunile de dezvoltare evidențiază nivelul foarte scăzut al investițiilor pentru regiunea Nord – Est, fig.39. Astfel în anul 2016 acestea au fost de 6.053 milioane lei față de 50.399 milioane lei București-Ilfov, 14.079 milioane lei regiunea Centru sau 11.880 milioane regiunea Nord - Vest. Cu această valoare a investițiilor regiunea Nord - Est este penultima dintre regiuni.

Analiza investițiilor brute, pe activități ale economiei naționale, la nivelul regiunii Nord - Est din anul 2016 este de, fig. 40:

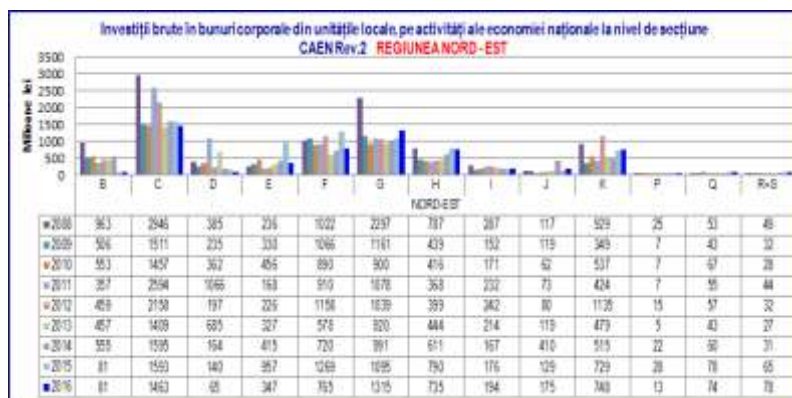

Fig. nr. 40 Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO Online

- 1.463 milioane lei industrie prelucrătoare
- 1.315 milioane lei comerț
- 765 milioane lei construcții
- 748 milioane lei tranzacții imobiliare
- 735 milioane lei transport și depozitare

Investițiile brute pe județe și activități în regiunea Nord - Est în anul 2016, sunt cele

mai mici. Dintre acestea se disting, cu nivele exagerat de mici, județele Vaslui și Botoșani. Valorile foarte mici ale investițiilor brute în județele regiunii au un impact negativ asupra locurilor de muncă dar și al dezvoltării județelor și a regiunii.

Activități	Investiții brute 2016 (milioane Lei)					
	Bacău	Botoșani	Iasi	Neamț	Suceava	Vaslui
Industria prelucrătoare	235	139	420	235	346	88
Comerț	385	76	347	178	255	74
Construcții	135	55	263	125	162	25
Transport și depozitare	135	31	183	88	257	42

INVESTIȚII NETE

Din analiza investițiilor nete din unitățile locale, la nivel național pentru anul 2016, fig.. 41, (sursa INS, Baza de date Tempo online) se constată că industria prelucrătoare a beneficiat de cele mai mari investiții

- 16.392 mil.lei industrie prelucrătoare
- 14.194 mil.lei

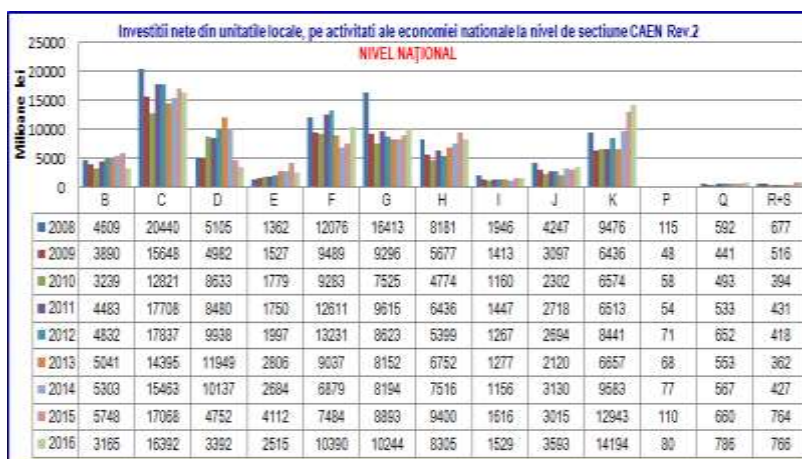

Fig. nr. 41 Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO Online

- tranzacții imobiliare
- 10.390 mil. lei construcții
- 10.244 mil. lei comerț
- 8.305 mil. lei. transport și depozitare

B industria extractivă; C industria prelucrătoare; D - producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; E - distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activitate de decontaminare; F - construcții; G - comerț cu ridicata și cu amănuntul; reparații autovehicule și motociclete; H - transport și depozitare; I - hoteluri și restaurante; J - informații și comunicare; K - tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii prestate în principal întreprinderilor (activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport); P - învățământ; Q - sănătate și asistență socială; S - alte activități și servicii

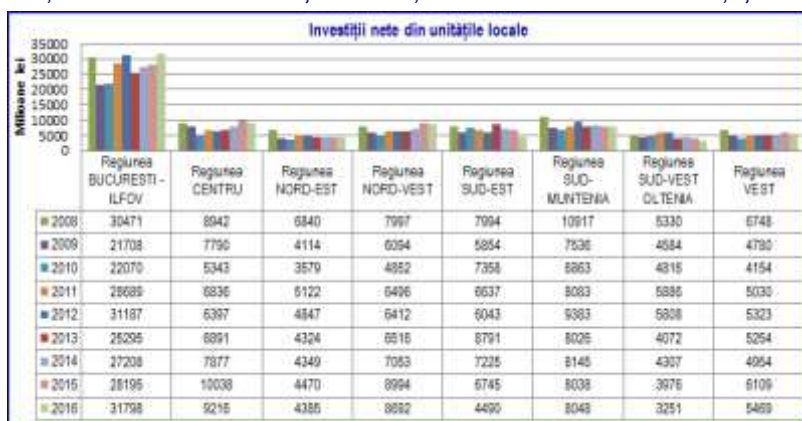

Fig. nr. 42 Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO Online

regiunea Sud - Vest Oltenia și regiunea Nord - Est, fig. 42.

În regiunea Nord - Est investițiile nete pe activități ale economiei naționale anul 2016, fig. 43,

- 1068 mil. lei industria prelucrătoare;
- 895 mil. lei comerț;
- 637 mil. lei transport și depozitare;
- 461 mil. lei construcții.

În cadrul județelor regiunii Nord - Est investițiile nete pentru anul 2016 sunt cele mai mici ceea ce explică poziționarea regiunii în rândul celor mai puțin dezvoltate. Cele mai mici valori ale investițiilor nete sunt în județele Botoșani și Vaslui.

În ceea ce privește volumul de investiții pe domenii este diferit de la un județ la altul. De exemplu în județele Bacău, Neamț și Iași cele mai mari investiții au fost în industria prelucrătoare, în timp ce în județul Suceava în transport și depozitare, situația se prezintă astfel:

- Județul Bacău Comerț 238 mil. lei; Industrie prelucrătoare 175 mil. lei; Transport și depozitare 125 mil. lei;
- Județul Botoșani Industrie prelucrătoare 99 mil. lei; Comerț 53 mil. lei; Construcții 27 mil. lei
- Județul Iași: Tranzacții imobiliare 371 mil. lei; Industrie prelucrătoare 364 mil. lei; Comerț 250 mil. lei; Transport și depozitare 169 mil. lei;
- Județul Neamț: Industrie prelucrătoare 142 mil. lei; Comerț 112 mil. lei; Transport și depozitare 54 mil. lei;

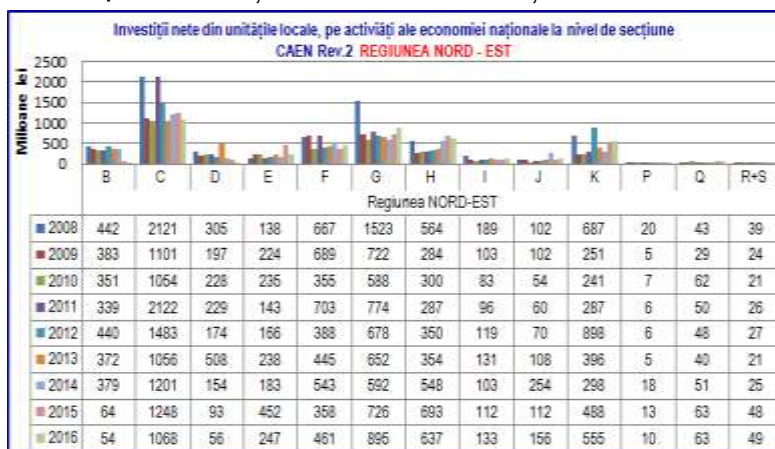

Fig. nr. 43 Sursa: INS, Baza de date TEMPO ONLINE

- Județul Suceava: Industrie prelucrătoare 252 mil.lei; Transport și depozitare 232 mil.lei; Comerț 204 mil.lei; Construcții 110 mil.lei;
- Județul Vaslui: Comerț 38 mil.lei; Industrie prelucrătoare 32 mil.lei; Transport și depozitare 31 mil.lei

Concluzie:

- investițiile nete în bunuri corporale pe activități ale economiei sunt cele mai mici în județele Vaslui și Botoșani;
- investițiile nete cu valori mai mari în aproape toate județele sunt în industria prelucrătoare, comerț și transport și depozitare.

4.1.4. Demografia întreprinderilor - întreprinderilor active nou create²⁵

Ponderea forței de muncă din întreprinderi active nou create cu capital străin la

nivel național, fig. 44, în intervalul 2008-2016, a înregistrat o creștere din 2008 de la 14,4% la 27,1 % în 2009 urmată de o scădere în 2011 la 13,9%, apoi o revenire la 18,2% în 2014, și din nou o scădere mai pronunțată în 2015 la 13,7 %, iar în 2016 o creștere până la valoarea de 16,6%. Analizând indicatorul pentru anul 2016 se constată că cea mai mare pondere a forței de muncă din întreprinderi nou create cu

Fig. nr. 44 Sursa:INS, Baza de date TEMPO Online

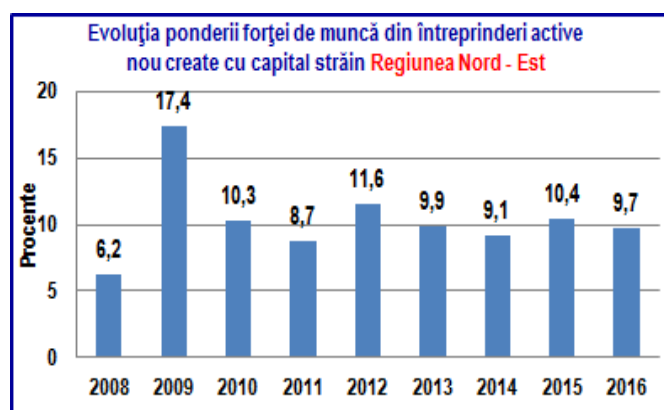

Fig. 45 Sursa: INS, Baza de date TEMPO On line

capital străin se găsește în regiunea Sud Muntenia 31,5% urmată de regiunea Vest 22,9% București Ilfov 19,7%, Centru 12,6% Nord Vest 11,3, Nord - Est 9,7% Sud - Est 8,3% și Sud - Vest Oltenia 5,3%. De remarcă schimbările produse față de anul anterior: de exemplu au fost înregistrate creșteri în regiunea Sud Muntenia de la 6,9% la 31,5%, Vest de la 14,4% la 22%, în timp ce în alte regiuni s-au înregistrat scăderi de exemplu Sud - Vest Oltenia de la 17,6% la 5,3%, Sud - Est de la 13,1%

la 8,3%.

La nivelul regiunii Nord - Est, fig. 45, evoluția urmează un traseu similar cu cel înregistrat la nivel național pentru intervalul 2008-2011, dar cu valori mai mici. Astfel se înregistrează o creștere apreciabilă de la 6,2% în 2008 la 17,4 % în 2009, urmată de o scădere până în 2011 la 8,7%. Se înregistrează apoi o creștere în 2012 la 11,6% urmat de un declin până în 2014 la 9,1% și o creștere la 10,4% în 2015 iar în 2016 din nou o ușoară creștere la 9,7%. Pentru toată perioada analizată important este că se înregistrează per total o creștere de la 6,2% în 2008 la 9,7% în 2016.

Concluzie:

- Aceste aspecte evidențiază faptul că ponderile forței de muncă din întreprinderile cu capital străin sunt oscilante posibil datorită încrederii investitorilor străini,

²⁵ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Economie\04 ECONOMIE.xls](#)

stabilității economice, sau datorită nivelului de competențe/calificare al forței de muncă, fenomenelor demografice, declin și/sau migrație.

Distribuția întreprinderilor active nou create, după nivelul de instruire a fondatorului/managerului, pe regiuni de dezvoltare.

Regiuni de dezvoltare	Nivel de instruire											
	Primar			Vocațional			Gimnazial			Liceal și universitar		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
ROMÂNIA	0,4	0,7	0,3	7,3	11,6	8,2	28,3	32,7	31,2	64	55	60,3
NORD - EST	0,5	0,1	0	7,5	15	10,9	23,1	44,1	36,2	68,9	40,8	52,9

Distribuția întreprinderilor active nou create, după nivelul de instruire a fondatorului/managerului, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2014 și 2016 evidențiază faptul că cele mai mari procente sunt reprezentate de fondatori/manageri cu nivel de instruire superior respectiv liceal/universitar. Astfel, distribuția după nivelul de instruire la nivel național este de 64% în 2014 și scade la 60,3% în 2016 pentru categoria cu studii de nivel liceal/universitar fig. nr. 46.

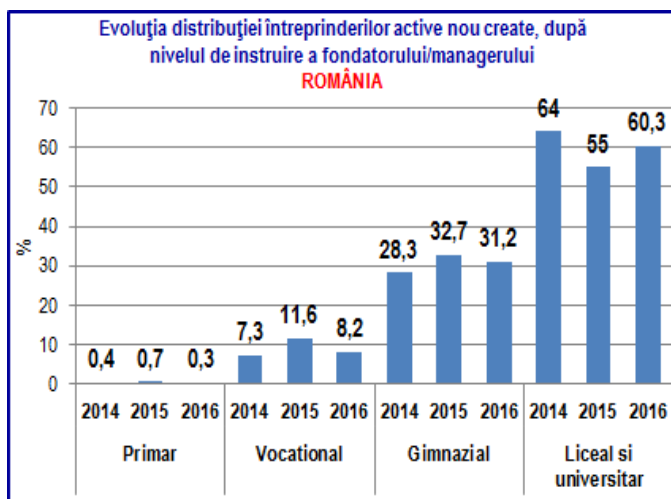

Fig. nr. 46 Sursa: INS, Baza de date TEMPO On line

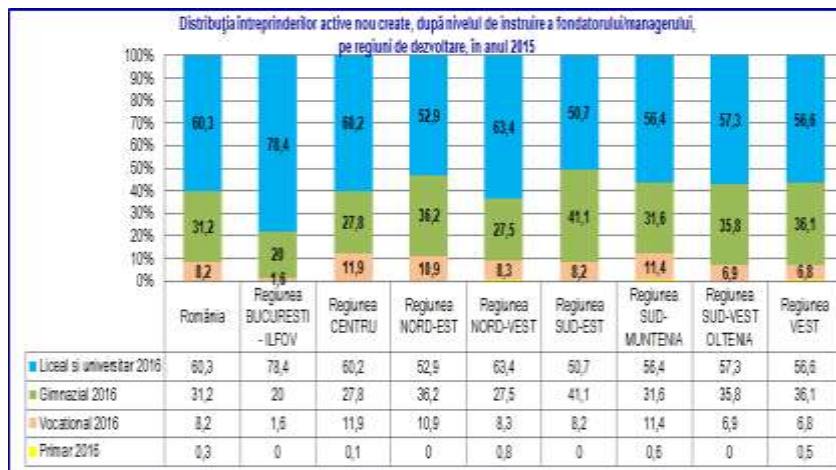

Fig. nr. 47 Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO On line

În anul 2016 pe regiuni cea mai mare valoare pentru nivelul de pregătire liceal și universitar al managerului/fondatorului întreprinderilor nou create o deține regiunea București-Ilfov cu 78,4% urmată de regiunea Nord - Vest cu 63,4%, Centru 60,2%, Sud - Vest Oltenia 57,3%, Vest 56,6%, Sud Muntenia 56,4%, Nord - Est cu 52,9%, Sud Est 50,7%. Pentru acest

indicator regiunea Nord - Est este plasată pe penultimul loc.

În ceea ce privește ponderea fondatorilor/managerilor cuprinși în categoria cu studii de nivel gimnazial, la nivelul României, în anul 2016 aceștia reprezintă 31,2%. La nivel regional cea mai mare pondere o deține regiunea Sud - Est cu 41,1%, iar cea mai mică București-Ilfov cu 20% fig. 47. Regiunea Nord - Est este pe locul al II-lea cu 36,2%.

Trebuie de asemenea analizat, ca relevante, informațiile furnizate în legătură cu fondatorii/manageri care au nivel de instruire vocațional. La nivelul României aceștia reprezintă 8,2%, în scădere de la 11,6 % valoare înregistrată în 2015.

La nivel regional cea mai mare pondere o deține regiunea Centru 11,9% iar cea mai mică București-Ilfov 1,6%.

Procentul de fondatori/managerei cu nivel de instruire primar este aproape nesemnificativ fiind doar de 0,3% la nivel național.

Distribuția întreprinderilor nou create, după categoria socio-profesională anterioară a fondatorului/managerului în anul 2016 - fig. 48.

La nivel național, distribuția întreprinderilor nou create după categoria socio - profesională anterioară a fondatorului /managerului este următoarea:

- au fost muncitori calificați 32,6 %;
- au fost muncitori necalificați 24,9%;
- au avut profesii tehnice 39,6%;
- au deținut funcții de conducere 2,9%.

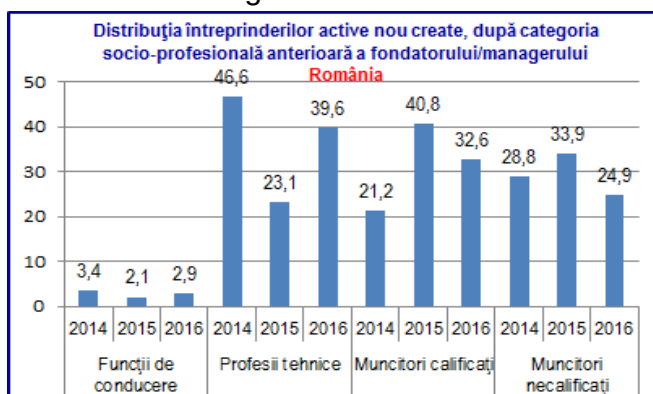

Fig. 48 Sursa: INS, Baza de date TEMPO On line

În regiunea Nord - Est situația este similară:

- au fost muncitori calificați 41,5 %;
- au fost muncitori necalificați 17,6%;
- au avut profesii tehnice 40,4%;
- au deținut funcții de conducere 2,9%.

Important, pentru regiunea Nord – Est, este faptul că în ultimul an (2015 – 2016) a scăzut numărul muncitorilor necalificați de la 36,3% la 17,6% și de asemenea a crescut numărul muncitorilor cu profesii tehnice de la 12,4% la 40,4%. Nu este îmbucurător faptul că a scăzut și numărul muncitorilor calificați de la 51,2% la 41,5%.

Analiza comparativă a regiunilor pentru anul 2016 arată următoarele ponderi pentru:

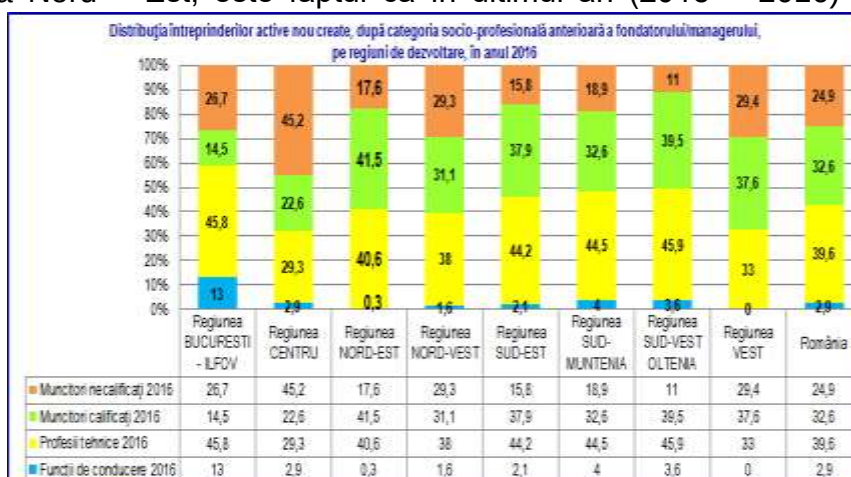

Fig. nr. 49

Sursa datelor: INS, Baza de date TEMPO On line

- muncitori calificați cea mai mare pondere este în regiunea Nord - Est 41,5%, cea mai mică în regiunea București-Ilfov 14,5%;

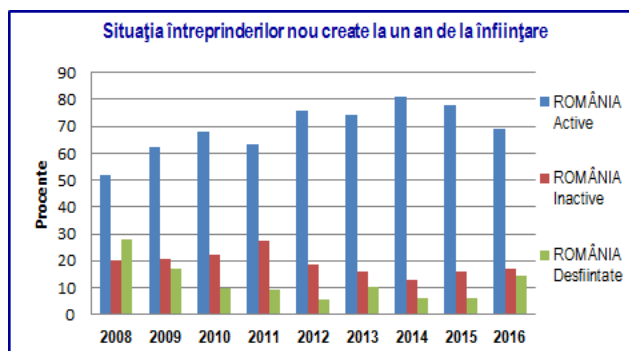

Fig. 50 Sursa date: INS, TEMPO Online

- muncitori necalificați cea mai mare pondere este în regiunea Centru 45,2%, cea mai mică Sud - Vest Oltenia 11%;
- profesii tehnice - cea mai mare pondere regiunea Sud - Vest Oltenia 45,9%, cea mai mică pondere regiunea Centru 29,3%, fig. 49.

În concluzie putem spune că ponderea cea mai mare a muncitorilor necalificați este concentrată în regiunea Centru și

cea mai mare pondere a muncitorilor calificați în regiunea Nord – Est. De asemenea concentrația cea mai mare de profesii tehnice este în regiunea Sud - Vest Oltenia.

Din datele furnizate de INS, referitoare la situația întreprinderilor nou create, la nivel național, la un an de la înființare, în anul 2016

La nivel național în intervalul 2008-2016 evoluția întreprinderilor pe categorii este următoarea, fig. 50:

- Active - în creștere de la 51,7% la 68,9%;
- Inactive - în scădere de la 20,4% la 16,8%;
- Desființate - în scădere –de la 27,9% la 14,3%.

La nivel regiunii Nord - Est în intervalul 2008-2016 evoluția întreprinderilor pe categorii este următoarea (fig. 51):

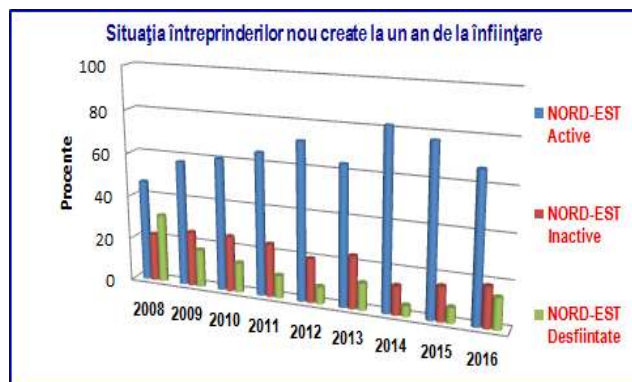

Fig. 51 Sursei: INS, Baza date TEMPO Online

- Active - în creștere de la 46,6% la 67,2%;
- Inactive - în scădere de la 22 % la 18,5%;
- Desființate - în scădere de la 31,4% la 14,3%.

Concluzie: important de remarcat că atât la nivel național cât și la nivelul regiunii Nord - Est numărul întreprinderilor active este în creștere în timp ce întreprinderile inactive sau care se desființează este în scădere.

4.2. Proiecția principalilor indicatori economici ²⁶

Cea mai recentă lucrare elaborată de Comisia Națională de Prognoză CNP, apărută în mai 2018 „Proiecția periodică a principalilor indicatori economico-sociali în profil teritorial - mai 2018”, oferă informații referitoare la dezvoltarea economico-socială a României pe termen scurt, mediu și lung pe baza tendințelor din economia națională și cea mondială în perspectiva anului 2021.

Evoluția previzionată pentru PIB și PIB/locuitor

Regiune, județe	Creșterea reală a PIB						PIB/Locuitor (euro)					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Regiunea NORD - EST	4,4	7,4	6,5	6,0	6,1	5,4	5222	5830	6252	6824	7443	8068
Bacău	6,6	8,1	6,7	6,3	6,4	5,7	5669	6390	6890	7564	8297	9047
Botoșani	3,4	8,5	6,3	5,9	6,0	5,1	4136	4701	5072	5572	6114	6656
Iași	4,6	5,8	6,7	6,2	6,3	5,6	6553	7154	7631	8281	8984	9688
Neamț	1,8	6,3	6,3	5,8	5,9	5,2	4961	5505	5917	6469	7071	7684
Suceava	4,8	9,0	6,1	5,6	5,7	5,0	4835	5469	5834	6333	6868	7406
Vaslui	3,7	8,5	6,4	5,9	6,0	5,3	3845	4343	4664	5096	5562	6037

Sursa datelor: Comisia Națională de Strategie și Prognoză - Proiecția principalilor indicatori economico – sociali în profil teritorial, până în 2021

Din documentul de prognoză, elaborat de CNP, putem analiza evoluția previzionată pentru Produsul Intern Brut și PIB/locuitor, la orizontul anului 2021. La nivelul regiunii Nord - Est se estimează o creștere reală a PIB de la 4,4% în 2016 la 5,4 % în 2021 ceea ce va schimba poziția ocupată de regiune aducând-o pe primul loc în rândul regiunilor cu valoarea cea mai mare a PIB, pe același prim loc cu regiunea Sud - Vest Oltenia. Cea mai mică valoare este previzionată pentru regiunea București-Ilfov 4,6%. Modificările procentuale ale PIB reprezintă creșteri/scăderi procentuale față de

²⁶Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Economie\05 Prognoza profil teritorial mai 2018.xlsx](#)

anul anterior, astfel față de anul 2016, se estimează anual creșteri dar din ce în ce mai mici, ritmul de creștere este mai lent dacă de exemplu creșterea la nivelul regiunii în 2017 față de 2016 a fost de 7,4%, în anii ce urmează creșterile vor fi din ce în ce mai mici ajungând la 5,4%. Situația este similară și pentru județe din regiunea Nord - Est care vor înregistra creșteri în ritm mai lent.

Evoluția prognozată pentru PIB/locuitor (euro): în intervalul 2016-2021 se estimează o creștere după cum urmează, fig. nr. 52:

Regiunea Nord - Est de la 5.222 euro/locuitor la 8.086 euro/locuitor:

- Județul Bacău de la 5.669 euro/locuitor la 9.047 euro/locuitor;
- Județul Botoșani de la 4.136 euro/locuitor la 6.656 euro/locuitor;
- Județul Iași de la 6.553 euro/locuitor la 9.688 euro/locuitor;
- Județul Neamț de la 4.961 euro/locuitor la 7.684 euro/locuitor;
- Județul Suceava de la 4.835 euro/locuitor la 7.406 euro/locuitor;
- Județul Vaslui de la 3.845 euro/locuitor la 6.037 euro/locuitor.

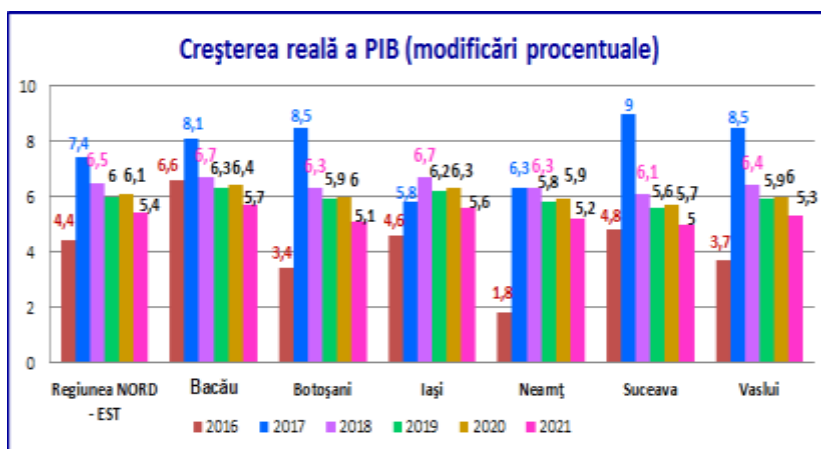

Fig. 52 Sursa datelor: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Concluzie:

- evoluția prognozată pentru regiunea Nord - Est, indică o creștere a PIB real și PIB/locuitor, dar aceste valori rămân cele mai mici din țară, motiv pentru care este posibil să se mențină și/sau să se accentueze fenomenul migrației.

Evoluția prognozată pentru PIB/locuitor (euro)	
București Ilfov	29.487 (București 34.579)
Vest	13.743
Centru	12.494
Nord Vest	11.631
Sud Est	11.417
Sud Muntenia	10.643
Sud Vest Oltenia	10.154
Nord - Est	8.068

Valoarea PIB în județele regiunii Nord - Est va înregistra creșteri, rămânând însă cu cele mai mici valori din regiune județele Vaslui 10.350 milioane lei prețuri curente și Botoșani cu 11.305 milioane lei. Nu însă și la nivel național unde cele mai mici valori se vor înregistra în 2021 în județul Covasna de 8.387 milioane lei prețuri curente, urmat de județul Mehedinți 8.412 milioane lei prețuri curente și județul Tulcea 8.902 milioane lei prețuri curente.

- milioane lei, prețuri curente -

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total economie	762.342	858.333	929.952	1.001.312	1.078.298	1.155.067
Nord - Est	76.178	86.109	93.619	101.102	109.338	117.536
Bacău	15.228	17.332	18.885	20.451	22.178	23.915
Botoșani	7.295	8.336	9.051	9.764	10.545	11.305
Iași	23.231	25.864	28.174	30.474	33.022	35.561

Neamț	10.108	11.307	12.272	13.225	14.278	15.325
Suceava	13.654	15.661	16.970	18.267	19.679	21.080
Vaslui	6.662	7.608	8.267	8.921	9.635	10.350

În ceea ce privește modificările procentuale față de anul anterior din total economie, la orizontul 2021, regiunea Nord - Est va înregistra următoarele modificări:

- VAB 4,4% în 2021 față de 5,5% în 2016;
- Agricultură 1,4% în 2021 față de -1% în 2016;
- Construcții 7,9% în 2021 față de 13% în 2016.

Numai în domeniul servicii creșterea prognozată pentru anul 2021 de 6% este mai mare decât cea din 2016 când a fost de doar 4%.

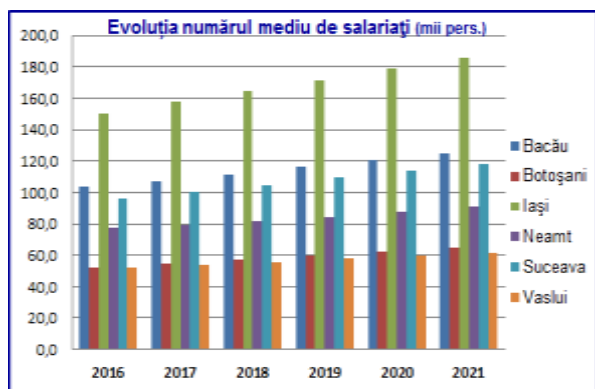

Fig. 53 Sursei: INS, Baza date TEMPO Online

județele, cea mai mare creștere va fi în județul Iași de 32,3 mii pers. iar cea mai mică creștere în județul Vaslui 4,7 mii pers. Celelalte județe vor înregistra următoarele creșteri: Bacău 19 mii pers., Suceava 17,3 mii pers., Botoșani 12,3 mii pers. și pentru Neamț de doar 11,5 mii pers. Evoluția populației ocupate civile medie în județele regiunii Nord – Est este ilustrată în fig. 54.

Numărul mediu de salariați în regiunea Nord - Est va fi în 2021 de 647 mii persoane, în creștere de la 532,5 mii persoane înregistrate în 2016 adică o creștere de 114,5 mii persoane ceea ce reprezintă evoluție cu 3,7%.

Numărul mediu de salariați pe județele regiunii Nord – Est este prognozat în creștere, la orizontul anului 2021, pentru toate județele regiunii. Cea mai mare creștere o să apară în județul Botoșani de 24,62% (de la 52 mii persoane pentru 2016 la 64,8 mii persoane pentru 2021), figura nr. 53. Creșterile estimate pe județele regiunii sunt: Iași cu 23,69%, Suceava cu 22,61%, Bacău 21,08%, Vaslui o creștere de 17,71%. Cea mai mică creștere este prognozată pentru județul Neamț de doar 16,58%.

Câștigul salarial mediu brut lunar în regiunea Nord - Est în intervalul 2016-2021 va înregistra o creștere de la 2.363 lei/salariat la 4.405 lei/salariat.

Câștigul salarial mediu brut lunar pe județele regiunii Nord – Est, în intervalul 2016-2021, va înregistra o creștere. Cea mai mare creștere este prognozată în județul Iași de 2.274 lei/salariat iar cea mai mică de 1.872 lei/salariat în județul Botoșani. Valoarea la care se va ajunge va fi cea mai mare în județul Iași 4.940 lei/salariat și cea mai mică în județul Vaslui 4.101 lei /salariat. La nivelul celorlalte județe ale țării cele mai mari valori peste 5.000 lei/salariat vor fi în județele: municipiul București 7.225 lei/salariat, Cluj 6.169 lei/salariat, Timiș 6.012 lei/salariat, Ilfov 5.757 lei/salariat, Sibiu

Concluzii - singurul domeniu pentru care se așteaptă creșteri într-un ritm mai accentuat în 2021 este cel al serviciilor.

Populația ocupată civilă medie - pentru regiunea Nord - Est este estimată a fi de 1.191 mii persoane în 2021, înregistrând o creștere față de 2016 de 97,6 mii persoane (de la 1.093,4 mii persoane în 2016), ceea ce va reprezenta o creștere de aproximativ 2,4%.

Populația ocupată civilă medie pe județele regiunii Nord - Est va înregistra, în intervalul 2016-2021, creșteri în toate

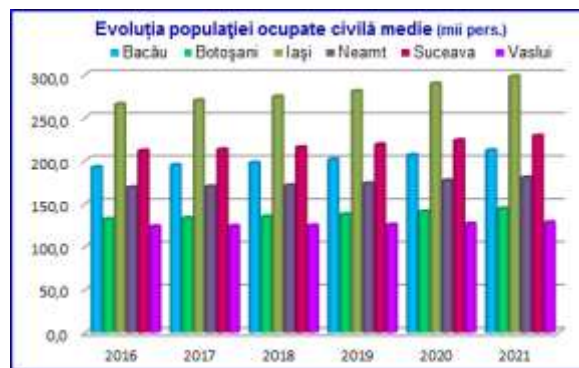

Fig. 54 Sursei: INS, Baza date TEMPO

5.549 lei/salariat. Cea mai mică valoare este prognozată pentru județul Brăila 3.922 lei/salariat.

Câștigul salarial mediu net lunar în regiunea Nord - Est în intervalul 2016-2021 va

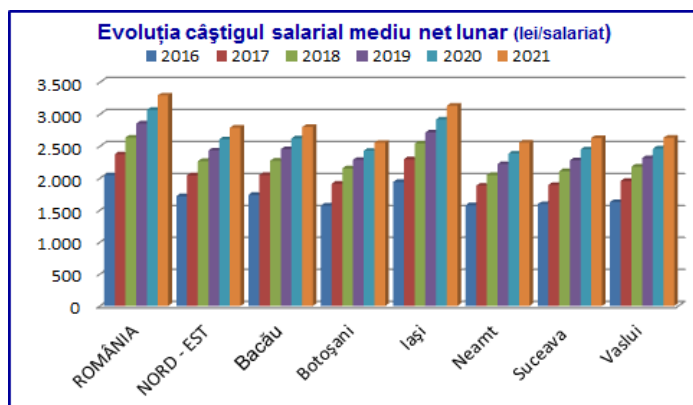

Fig. 55 Sursa datelor: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

înregistra o creștere estimată de la 1.718 lei/salariat la 2.789 lei/salariat, ceea ce reprezintă o creștere de aproximativ 7%.

Câștigul salarial mediu net lunar pe județele regiunii Nord – Est, figura 55, va înregistra în intervalul 2016-2021 în toate județele regiunii o creștere, cea mai mare creștere fiind prognozată în județul Iași de 1.191 lei/salariat cea mai mică creștere în județul Neamț 980 lei/salariat. Valorile la care va ajunge salariul mediu net în 2021

în județele regiunii sunt printre cele mai mici din țară, cea mai mică valoare este prognozata pentru județul Brăila 2.488 lei/salariat cele mai mari valori (peste 3000 lei/salariat) sunt în ordine descrescătoare București 4.641 lei/salariat, Cluj 3.957 lei/salariat, Timiș 3.843 lei/salariat, Ilfov 3.643 lei/salariat, Sibiu 3.512 lei/salariat, Brașov 3.468 lei pe salariat, Iași 3.131 lei/salariat, Mureș 3.041 lei/salariat.

Concluzie: nivelul de salarizare este principala motivație pentru migrația forței de muncă. Câtă vreme regiunea Nord - Est va avea salariile cele mai mici va subexista pericolul migrației forței de muncă.

În ceea ce privește **Șomerii înregistrați în regiunea Nord - Est în intervalul 2016-2021** se va înregistra o scădere de la 78,1 mii persoane la 60 mii persoane, figura 56, ceea ce va însemna că **Rata șomajului înregistrat** va fi în scădere ajungând la valoarea de 4,8% în 2021,

Rata șomajului înregistrat la sfârșitul anului pentru județele regiunii Nord - Est - va înregistra, în intervalul 2016-2021, scăderi cea mai mică valoare a ratei șomajului înregistrat la sfârșitul anului va fi în județul Botoșani 3,3% urmat de județul Iași 3,6%, (fig. 57). Cea mai mare rată a șomajului înregistrat va fi în județul Vaslui 9,7%. Rata șomajului înregistrat la sfârșitul anului 2021 este prognozată pentru județul Bacău la 5,4%, Suceava de 4,8% și pentru județul Neamț la 4,4%.

Indicii de disparitate

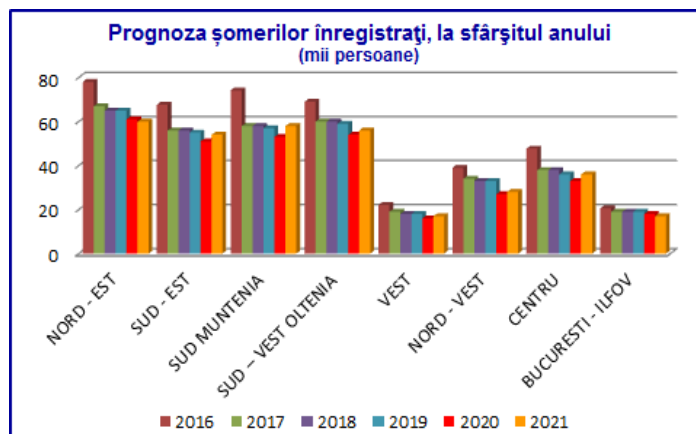

Fig. 56 Sursa datelor: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

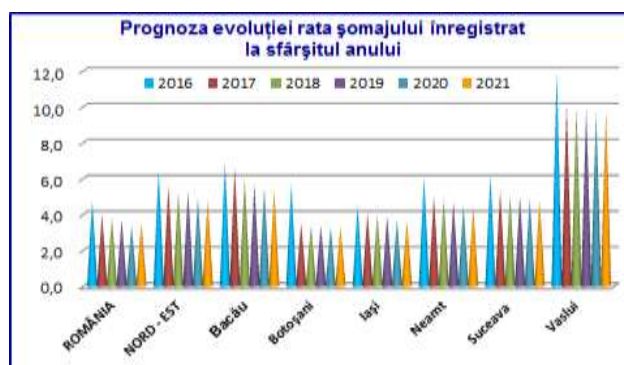

Fig. 57 Sursa datelor: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Indicii de disparitate - Au fost calculați conform metodologiei Institutului Național de Statistică, prin raportarea nivelului regional la nivelul național. PIB va înregistra o creștere de la 60,6% în 2015 la 61,2% în 2021.

Câștigul mediu net lunar de asemenea va crește de la 84% în 2015 la 84,7% în 2021.

Decalajele regionale

- % -

Regiunea de dezvoltare	Produsul intern brut pe locuitor			Câștigul salarial mediu net		
	2008	2015	2021	2008	2015	2021
NORD - EST	55,8	58,7	58,7	95,7	87,4	85,1
SUD - EST	71,9	82,3	83,1	98,6	89,5	80,8
SUD MUNTENIA	74,7	76,2	77,4	101,1	95,6	85,5
SUD – VEST OLTENIA	67,0	69,6	73,9	104,4	90,8	85,8
NORD - VEST	81,6	84,8	84,6	92,7	90,5	96,7
CENTRU	87,0	90,0	90,9	95,3	92,9	95,4
BUCUREȘTI - ILFOV	227,2	231,8	214,6	150,0	148,0	136,8

Decalajele regionale - sunt raportate la fiecare regiune față de regiunea Vest (dat fiind specificul sau, regiunea București - Ilfov nu a fost luată ca bază), aflată pe locul II din punct de vedere al dezvoltării economice.

PIB va înregistra o creștere de la 55,8% în 2008 la 58,1% în 2021

Câștigul mediu net lunar va înregistra o scădere de la 95,7% în 2008 la 85,1% în 2021.

Concluzie: chiar dacă sunt înregistrate progrese și sunt estimate îmbunătățiri ale indicatorilor economici, regiunea Nord - Est și în special județele Vaslui și Botoșani rămân cu indicatorii cei mai mici, ceea ce va duce la menținerea locului în rândul județelor/regiunilor mai puțin dezvoltate.

Conform ultimului raport privind coeziunea economică, socială și teritorială, elaborat de CE, soluția este să se identifice posibilități de realizare de investiții în zonele cu potențial, lăsând pe planul doi obiectivul de diminuare a disparităților, care chiar și cu investiții susținute prin FSE de UE nu au fost eliminate sau diminuate suficient pentru ca regiunile slab dezvoltate să-și depășească poziția din slab dezvoltate, unde au rămas în continuare.

4.3. Alte informații și informații parțiale

Dezvoltarea economică a regiunii, în ansamblu, este influențată de investițiile în cercetare, dar și de nivelul de dezvoltare al industriei, agriculturii, ca sectoare economice principale. Existența unei infrastructuri de transport joacă un rol important în economia regiunii și în reducerea decalajelor intra și interregionale.

Analize, concluzii și informații relevante privind aceste aspecte, sunt furnizate de documente strategice regionale (exemplu: Strategia națională CDI, Programul de Dezvoltare Regională, Raport monitorizare PDR) care au ca scop dezvoltarea regiunii. În acest context au fost extrase informații parțiale din documente care au fost specificate în context ca sursă.

4.3.1. Cercetarea – dezvoltare

Context național

Conform viziunii privind cercetarea și inovarea în 2020 din Strategia Națională Cercetare Dezvoltare Inovare 2020, România va deveni competitivă la nivel regional și global, prin inovare alimentată de cercetare-dezvoltare, generând bunăstare pentru cetățeni.

La baza competitivității se află un sistem de inovare în care cercetarea-dezvoltarea susține avansul pe lanțurile globale de valoare adăugată. În acest mediu, excelența și spiritul antreprenorial impun formarea de parteneriate pe termen lung, între organizații

de cercetare și firme, și colaborarea în jurul unor infrastructuri și programe de cercetare de anvergură internațională în domenii de frontieră ale științei și tehnologiei.

Contextul regional Nord - Est

Strategia pentru Cercetare și Inovare Regională prin Specializare Inteligentă RIS3 NORD - EST [versiune finală - decembrie 2017] – extras

(http://adnordest.ro/user/file/news/17/RIS3_Nord-Est_05_12_2017.pdf).

Infrastructura de inovare și transfer tehnologic

În România există o infrastructura care cuprinde 44 de entități acreditate pentru activități de inovare și transfer tehnologic.

În Regiunea Nord - Est, aceasta infrastructura este reprezentată prin 2 tipuri de entități, după cum urmează:

- centre de informare tehnologică
- parcuri științifice și tehnologice

La nivelul Regiunii Nord - Est, pot fi menționate următoarele entități de inovare și transfer tehnologic **acreditate conform legii**:

1. *Centrul de Informare Tehnologică „INDTECH Nord – Est”* din cadrul Camerei de Comerț și Industrie Bacău – având ca obiective stimularea inovării și transferului tehnologic către mediul economic din industria prelucrărilor mecanice, industria lemnului și protecția mediului.

2. *Parc Științific și Tehnologic „TEHNOPOLIS Iași”* – având ca obiectiv utilizarea rezultatelor activității de cercetare, aplicarea tehnologiilor avansate din economie și creșterea participării instituțiilor de învățământ superior la procesul de dezvoltare economico-socială prin știință și tehnologie.

De asemenea, pot fi menționate diverse rețele dedicate activității de inovare și transfer tehnologic, cu acoperire națională și/sau europeană, care au membri în Regiunea Nord - Est, cum ar fi:

- RENITT – rețea unică la nivel național, constituită din entități de inovare și transfer tehnologic acreditate pentru susținerea dezvoltării economico-sociale, prin stimularea inovării și transferului tehnologic, prin atragerea de investiții în vederea valorificării rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare și inovare precum și a resurselor umane din sistemul național de cercetare-dezvoltare (<http://site.roinno.ro/?module=info&id=7>) - INDTECH Nord - Est, TEHNOPOLIS Iași;
- Rețeaua Enterprise Europe - inițiativă a Comisiei Europene, lansată în anul 2008, cea mai vastă rețea care sprijină întreprinderile, organizațiile de afaceri și profesionale, agențiile de dezvoltare, institutele de cercetare, parcurile tehnologice, clusterelor și universitățile să beneficieze de avantajele pieței unice europene pentru dezvoltarea propriei afaceri, prin furnizarea de servicii specializate în domeniul inovării și internaționalizării (<http://een.ec.europa.eu/>) - INDTECH Nord - Est, TEHNOPOLIS Iași și ADR Nord - Est.

A. Analiza nevoilor de dezvoltare a structurilor de transfer tehnologic

Analiza potențialului regional pentru servicii de transfer tehnologic

Activitățile de transfer tehnologic realizate de organismele publice în România sunt reglementate de Art. 13 din Ordonanța Nr. 57 (16.08.2002) și Art. 117 din Legea Educației Naționale Nr. 1/2001 cu modificările și completările ulterioare. Aceasta din urmă include transferul de cunoștințe în misiunea instituțiilor de învățământ superior.

Universitățile publice sunt lider în ceea ce privește, atât numărul de înscrieri de studenți, cât și „producției” de cercetare și sunt singurele care beneficiază de fonduri publice instituționale. Cu toate acestea, universitățile reprezintă jucători relativ noi în activitatea de CDI și au depus eforturi susținute pentru a se adapta la această nouă secțiune a misiunii lor de după 1990. Legăturile universităților cu industria rămân slabe. Activitățile de cercetare-dezvoltare în mediul academic sunt destul de neregulate și depind doar de finanțarea obținută pe proiecte și pe eforturile de publicare ale facultăților. În aproape tot

mediul academic românesc sunt clar definite doar „responsabilitățile didactice” pentru facultăți, iar „responsabilitățile de cercetare” sunt stabilite în cuantum de doar 25% din primele. Din acest motiv, în statisticile oficiale, numărul de cercetători din universități este estimat pur și simplu ca fiind echivalentul a 25% din totalul personalului academic. Numărul de aplicații pentru brevete la Oficiul Național pe milionul de locuitori este cu 5 puncte procentuale mai mare decât media națională.

Analiza datelor compilate de pe website-ul researchranking.org arată că în perioada 2008 - 2015 patru Instituții de Învățământ Superior (IIS)/Organizații Publice de Cercetare (OPC) și anume: Institutul de Chimie Macromoleculară „Petru Poni”, Univ. „Al. I. Cuza”, Univ. Tehnică „Gh. Asachi” și Universitatea „Stefan cel Mare” au participat în 41 de proiecte listate pe site-ul CORDIS, fiind finanțate cu aproximativ 18,8 milioane Euro. Cifrele consolidate pentru România, din aceeași perioadă, reflectă că au fost implementate 992 proiecte cu o finanțare de 306,3 milioane Euro. Aceste cifre sugerează ca nivelul de competitivitate a cercetării actorilor cheie regionali este mai degrabă modest prin comparație cu nivelurile de performanță național și european.

În anul 2014, la nivelul Regiunii Nord - Est, 60 de unități locale desfășurau activități de cercetare-dezvoltare și inovare, 7,55% din numărul total înregistrat la nivel național. Comparativ cu restul regiunilor, Regiunea Nord - Est se plasează pe locul al IV-lea.

La nivel regional se constată că numărul total al întreprinderilor cu inovare tehnologică reprezintă 13% din totalul existent la nivel național (2008-2010) – însumând 461 firme și 11% din totalul existent la nivel național (2010-2012) – 194 firme. Dintre acestea, trei sferturi activează în industrie și un sfert în servicii. Totodată, 68% dintre acestea sunt întreprinderi mici cu până la 50 de salariați, iar restul sunt mijlocii și mari. Se constată că în perioada 2010-2012 a avut loc o scădere semnificativă a numărului de firme inovatoare, atât la nivel național (52%), cât și regional (58%). Din păcate, cea mai mare scădere s-a înregistrat în rândul firmelor care activează în domeniul industriei (63%).

Evoluția numărului acestor unități în ultimii ani este cuprinsă în tabelul de mai jos:

Regiunea/Anul	2010	2011	2012	2013	2014	Pondere (%) - 2014
ROMÂNIA	793	710	707	754	795	100,00
NORD-VEST	70	61	61	68	78	9,81
CENTRU	57	52	49	58	65	8,18
Regiunea Nord - Est	57	49	54	58	60	7,55
Bacău	6	5	5	6	7	11,67
Botoșani	2	1	1	-	-	0
Iași	36	34	36	41	40	66,67
Neamț	8	6	7	6	7	11,67
Suceava	4	3	4	3	4	6,67
Vaslui	1	0	1	2	2	3,33
SUD-EST	33	30	26	26	26	3,27
SUD-MUNTENIA	50	47	51	56	61	7,67
BUCUREȘTI - ILFOV	441	400	399	411	423	53,21
SUD-VEST OLTENIA	32	26	22	25	27	3,40
VEST	53	45	45	52	55	6,92

Numărul de unități CDI pe regiuni de dezvoltare și detaliat pe județele Regiunii Nord - Est, în perioada 2010-2014 Sursa: INS, Tempo Online, 2016

Concluzii:

În urma studiilor sectoriale realizate, ca răspuns la nevoia de a dezvolta sectoarele prioritare din Strategie de Specializare Inteligentă, un prim pas necesar a fost considerată analiza graduală, printr-o abordare sistemică de jos în sus, a sectoarelor economice cu potențial de dezvoltare în Regiunea Nord - Est. Analiza vizează

examinarea tuturor elementelor și actorilor implicați în activitățile principale generatoare de valoare în aceste sectoare.

Lanțurile valorice care au fost identificate printr-o abordare trans-sectorială integrată a priorităților sectoriale și provocărilor identificate la nivelul Regiunii Nord - Est, sunt următoarele:

- **Agro-alimentar** (cu diversitate regională ridicată) – hrană sănătoasă - biomedicină – reutilizarea resturilor de materiale (a doua recoltă) – obținerea combustibilului cu putere calorică mare prin fermentare (a treia recoltă) – producția regională de semințe;
- **Deșeuri** – educarea consumatorilor/companiilor - dezvoltare depozite și colectoare de deșeuri – separarea deșeurilor – reutilizarea și reciclarea deșeurilor – utilizarea resturilor de materiale nefolositoare;
- **Apa** – reducerea consumului de apă, educația consumatorului – separarea apei de ploaie, gri sau neagră (apa de canal utilizată în producția de combustibil sau biomateriale) – redobândirea nutrienților – modernizarea terenurilor arabile și naturale – echilibrarea efectelor climatice locale/regionale;
- **Materiale noi** - modernizarea producției de plante existente, ex. cânepă, plante energetice – design inteligent (modular, reciclabil, cu identitate regională) – smart factoring (producție flexibilă, zero deșeuri, utilizarea redusă a apei, energie regenerabilă, plus IT&C) – calitate ridicată pe tot parcursul vieții - produse durabile (prevenirea utilizării unice) – mentenanță și reparații (utilizarea pieselor de schimb recuperate, folosirea de bunuri second-hand),
- **Energie durabilă** – scăderea consumului de energie (comportament + educație + smart factoring) – infrastructură energetică inteligentă (electricitate și biocombustibili) – recuperarea energiei pierdute (încălzire/răcire, iluminat),
- **Sănătate**, schimbări demografice, stil de viață sănătos - biodiversitate și genetica plantelor, noi produse alimentare sănătoase și îmbogățite nutrițional, aditivi pentru industria alimentară, circuite slow food, produse organice și tradiționale, monitorizarea în timp real a sistemelor sociale (e-Health), producția de produse medicale și farmaceutice bio-naturale, turism de sănătate și recuperare, turism pentru îmbătrânire sănătoasă, turism balnear.

4.3.2. Industria

Analiza prezentată în Planul de Dezvoltare regională Nord - Est 2014-2020, arată că în raport cu contribuția adusă de fiecare regiune la PIB național (pe ramuri economice componente) se desprind următoarele repere pentru economia Regiunii Nord – Est.

La nivel regional, în anul 2015, cel mai mare aport la constituirea valorii adăugate brute l-a avut sectorul industriilor cu o pondere de 22,1%, urmează comerțul cu un aport de 20,1%, tranzacții imobiliare cu 15,7% nivel mai mic cu cinci puncte procentuale față de situația existentă la nivel național. VAB a regiunii a crescut cu 12.645,6 milioane lei în perioada 2010 – 2015 ajungând la 62.820,8 milioane lei.

Județele care, în mod tradițional contribuie major la formarea VAB regional în industrie sunt Iași 30,46%, Bacău 19,59%, Suceava 17,89%, valori atinse în anul 2015.

În anul 2016, în regiunea Nord - Est își desfășurau activitatea 6.279 unități locale active în industrie (ceea ce reprezenta 12,7% din totalul unităților locale active în industrie la nivel național), unități ce realizau o cifră de afaceri de 24.400 milioane lei și înregistrau un număr de 120.676 salariați (10,04% din numărul salariaților din industrie din România).

La nivelul regiunii Nord - Est, în anul 2016 în industria extractivă totalizează un număr de 97 de unități locale active, cu o cifră de afaceri de 289 milioane lei, dintre care cele mai multe își desfășoară activitatea în județele Suceava (31 unități) și Neamț (27). Cu toate acestea, această ramură nu este reprezentativă pentru regiune, numărul unităților

locale active reprezentând în anul 2016 doar 9,01% din numărul total al unităților din România.

Industria alimentară

În anul 2016, din totalul unităților active în industria alimentară la nivel național (8.353), 12,61% se regăsesc în regiunea Nord – Est în scădere cu 13 unități comparativ cu 2011. Cele mai multe dintre acestea își desfășoară activitatea în județele: Suceava (248), Iași (217) și Bacău (195).

Din punct de vedere al cifrei de afaceri în 2016, principalele companii se află în județele Vaslui – Vascar SA și Mandra SA, Iași – Nutrimold SA, Neamț - Prodprosper SRL și Bacău – Pescao Group SRL.

Industria textilă și articole de îmbrăcăminte

Numărul unităților locale active din industria textilelor și a articolelor de îmbrăcăminte din regiunea Nord - Est, în anul 2011, a fost de 887 firme, în scădere cu 30% comparativ cu anul 2008. Cele mai multe unități locale active se regăsesc în județele Iași (26,15%) și Neamț (25,25%).

Topul principalelor firme din această industrie e dominat de companii din județele Neamț - RIFIL să și Yarnea SRL și Botoșani – Carreman România SRL, Rolana Tex SRL, Formens SRL.

A fost observată o concentrare a firmelor în județele Neamț și Botoșani.

Industria de încălțăminte

Numărul unităților locale producătoare de încălțăminte este scăzut la nivelul regiunii Nord - Est.

În anul 2011, existau doar 194 de firme, iar majoritatea dintre acestea erau concentrate în județul Suceava, unde găsim și cele mai mari companii că și cifră de afaceri.

Industria lemnului

În anul 2011 există 1.190 de unități locale active, valoare ce plasa regiunea pe locul II în context național. Majoritatea firmelor din această industrie își au sediul în județele Suceava (45%) și Neamț (27%). Se observă o concentrare în domeniile: 1.610 – „Tăierea și rindeluirea lemnului” (în localitățile Sadova, Falcău și Voievodeasa din județul Suceava; în localitatea Piatra Neamț din județul Neamț) și 1.623 – „Fabricarea altor elemente de dulgherie și tâmplărie, pentru construcții” (localitățile Izvoare și Târgu Neamț din județul Neamț și Gura Humorului și Fălticeni din județul Suceava).

Industria mobilei

În anul 2011, erau active în această ramură 442 de firme în regiunea Nord - Est, din care cele mai multe își desfășurau activitatea în județul Iași (22,85%), în „Fabricarea de mobilă” și în „Fabricarea de mobilă pentru birouri și magazine”. Și în acest domeniu se constată o creștere a producției de la 6.597,5 la 7.055,7 mil.lei.

Din analiză, reiese o concentrare în domeniul „Fabricarea de mobilă”, în special în județul Suceava, localitatea Rădăuți.

Industria calculatoarelor

Din totalul național de 852 de unități locale active în această industrie în anul 2011, în regiunea Nord - Est își desfășoară activitatea doar 10% dintre acestea, cele mai multe având sediul în județul Iași (48 din totalul de 86).

Pot fi sesizate concentrări în domeniile: „Fabricarea de instrumente și dispozitive pentru măsură, verificare, control, navigație” (în Botoșani) și – „Fabricarea calculatoarelor și a echipamentelor periferice” (fără concentrare teritorială).

Industria echipamentelor electrice

Industria echipamentelor electrice este reprezentată, la nivelul anului 2011, de un număr de 49 de unități locale active la nivelul regiunii Nord - Est, dintre care cele mai multe în județul Iași și Bacău (13).

Alte industrii prelucrătoare mai importante:

- Industria hârtiei și industria produselor de cocserie;

- Industria chimică;
- Industria produselor din cauciuc;
- Industria produselor din minerale nemetalice;
- Industria metalurgică;
- Industria construcțiilor metalice;
- Industria de mașini, utilaje și echipamente.

4.3.3. Infrastructura de transport, tehnică, edilitară, de comunicații și de mediu

Infrastructura de transport, tehnică, de comunicații și de mediu (extras PDR 2014-2020)
Conform informațiilor din PRD pentru perioada 2014-2020 elaborat de ADRNE, infrastructura este suma elementelor bazei tehnico-materiale cu ajutorul căreia între comunitățile componente se desfășoară toate fluxurile și transferurile de resurse materiale, umane, servicii și informații. Principalele componente ale infrastructurii sunt:

- transportul pe drumuri, căi ferate și alte categorii (aerian, naval);
- transportul de gaze naturale, energie termică și structura locativă;
- servicii de telecomunicații, televiziune, radio, internet;
- infrastructura socială;
- condiții de locuire, alte servicii publice, spații verzi.

În analiza prezentată în Planul de Dezvoltare Regională Nord - Est 2014-2020 s-au evidențiat următoarele aspecte:

Infrastructura de transport

La nivel comunitar, noile orientări strategice aferente perioadei de programare 2014-2020 pun un accent deosebit pe creșterea accesibilității, conectivității și mobilității rutiere în vederea fluidizării traficului și reducerii poluării fonice și atmosferice. Astfel unul din cele 11 obiective tematice aferente Strategiei Europa 2020 este dedicat promovării unor sisteme de transport durabile și eliminării blocajelor din cadrul rețelelor majore de transport.

În vederea creării unui document cadru al infrastructurii de transport la nivelul României, a fost elaborat Master Planul General de Transport al României. Master Planul va contribui la dezvoltarea economică a României într-un mod durabil, iar rezultatele imediate, așa după cum rezultă din varianta finală revizuită a acestui document, sunt următoarele:

- a) Un plan pe termen lung care va contribui la dezvoltarea economică a României într-un mod durabil;
- b) Utilizarea mai eficientă a resurselor financiare în sectorul transporturilor;
- c) Conexiuni îmbunătățite și, astfel, un comerț îmbunătățit cu țările vecine;
- d) O productivitate crescută pentru industria și serviciile din România și, implicit, o creștere economică mai pronunțată și un nivel de trai îmbunătățit;
- e) Un sistem de transport durabil (sustenabil).

3.3.4. Agricultură

Agricultura și dezvoltare rurală (extras – sursa - PDR NE 2014-2020)

La nivelul anului 2017, în mediul rural locuiau 1.881.728 locuitori (58,27% din populația regiunii), din care 924.941 femei. Pentru orizontul de timp 2006 - 2017 86, în raport cu datele statistice furnizate de INS, populația totală din mediul rural a fost în relativă creștere până în 2008, urmata de un ușor declin.

Din totalul populației rurale, în anul 2017, la nivel regional, cele mai mari ponderi se înregistrează în județele Iași (22,58%), Suceava (19,76%) și Bacău (17,95%), iar cele mai mici în județele Botoșani (12,2%) și Vaslui (12,04%).

O clasificare după formațiunile de relief predominante, așezări rurale și activitățile specifice sunt:

- zona de șes – caracterizată prin sate de tip adunat, cu funcțiuni economice prezentând caracter agricol cerealier și pomi – viticol;
- zona agricolă de dealuri și coline – caracterizată prin sate răsfirate, de-o parte și de alta a drumurilor, cu grădini și livezi, podgorii printre grupurile de case. Ca funcțiune economică, se pune accent pe pomi-viticultura și creșterea animalelor. Se remarcă totodată prezența unor activități economice mai complexe prelucrarea primară până la cea superioară a lemnului și industria prelucrătoare;
- zona montană – caracterizată prin sate de tip risipit în munți, cu gospodării izolate sau grupuri mici de case, dintre care multe nu sunt racordate la utilitățile publice: gaz metan, apă potabilă, canalizare, curent electric.

În mediul rural locuiesc 1.927.423 locuitori, din care 957.981 femei. Structura pe vârste a populației rurale este caracterizată printr-un relativ dezechilibru, procesul accentuat de îmbătrânire demografică fiind evident.

În ultimul deceniu s-a accentuat procesul de îmbătrânire al populației în spațiul rural – datorat pe de o parte migrației tinerilor către zonele urbane și alte state membre ale Uniunii Europene (persoane plecate la studii sau aflate în căutarea unui loc de muncă), iar pe de altă parte reducerii progresive a sporului natural.

Nivelul scăzut al veniturilor din agricultură, cât și lipsa altor activități economice alternative nu au stimulat tinerii să rămână în mediul rural, bătrânii fiind nevoiți să lucreze singuri terenurile. Din acest motiv, mai mult de 45% din persoanele ocupate în agricultură au vârsta de peste 45 de ani, iar după vârsta de 65 de ani o treime dintre aceștia rămân încă în activitate. Aceasta face ca pe piața muncii să fie prezent un efectiv numeros de persoane vârstnice.

Structura pe grupele de vârstă a populației rurale este caracterizată printr-un relativ dezechilibru, procesul accentuat de îmbătrânire demografică fiind evident.

În perioada 2012-2017 au avut loc scăderi ale numărului de copii cuprinși în grupele de vârstă 0-4 ani și 5-9 ani cu 7,52%, respectiv 13,55%. Cele mai mari scăderi au avut loc în județele Vaslui și Botoșani (16,74%, respectiv 15,12% pentru grupa de vârstă 0-4 ani și 17,44%, respectiv 18,57% pentru grupa de vârstă 5-9 ani). Numărul de tineri din grupa de vârstă 15-19 ani înregistrează creșteri între 2 și 13 procente în fiecare județ, cel mai mult în județele Vaslui (11,6%) și Iași (13,37%).

Pentru grupa de vârstă 45-49 de ani, toate județele înregistrează creșteri, între 44% și 67% în anul 2017 comparativ cu 2012. Acest fenomen poate fi explicat prin încadrarea în această grupă a populației născute în perioada boom-ului demografic generat de măsurile demografice întreprinse în România începând cu anul 1966.

În anul 2016, la nivel regional, populația ocupată din mediul rural reprezintă 61,6% (967 mii persoane) din total populație ocupată. Față de anul precedent, numărul persoanelor ocupate în mediu rural este într-o ușoară scădere (cu 34 mii persoane).

Populația ocupată în activități agricole, silvice și pescuit a scăzut în regiunea Nord - Est de la 508,4 mii în 2012 până la 348,4 mii în 2017, datorită, mai ales fluxului migratoriu către alte state ale UE și în foarte mică măsură creării de alternative economice în zonele rurale.

Activitățile economice de bază în mediul rural sunt: agricultura (cultivarea culturilor cerealiere - cultura cartofului și a sfecei de zahăr fiind practicate aproape în toate județele, viticultura: județele Vaslui, Bacău și Iași, pomicultura: județele Iași, Suceava și Neamț, zootehnia), exploatarea și/sau prelucrarea lemnului: județele Suceava, Neamț și Bacău și turismul rural în județele Suceava, Neamț și Bacău.

Suprafața totală a regiunii este de 3.684,9 mii hectare (15,46% din suprafața totală a României), din care 2.121,2 mii hectare reprezintă suprafața agricolă (14,52% din suprafața agricolă a României), împărțită pe categorii de utilizare. În proprietate privată se găsesc 2.009 mii hectare (94,7 % din suprafața agricolă).

Cele mai mari suprafețe agricole se înregistrează în județele Vaslui, Botoșani și Iași fiecare deținând în jurul a 18% din suprafața agricolă totală a regiunii. Cele mai mari suprafețe arabile sunt în județele Vaslui și Botoșani, unde la 100 ha suprafață agricolă corespund 75, respectiv 79 ha suprafață arabilă.

Județele Vaslui și Iași dețin cele mai mari suprafețe viticole, împreună având 73% din suprafața totală viticolă a regiunii.

Doar 6,47% din suprafața agricolă are amenajări pentru irigații. La nivel județean cea mai mare pondere a suprafețelor amenajate este în județul Iași, cu 37,67% din totalul regional. Suprafețele efectiv irigate sunt mult mai mici în comparație cu suprafețele amenajate pentru irigații.

La nivel regional, în anul 2017, cea mai mare parte a suprafeței cultivate era formată din cultura cerealelor pentru boabe (56,5%), plante uleioase (17,9%) și furaje verzi din teren arabil (17,7%). Pentru cultura cerealelor pentru boabe cele mai întinse suprafețe erau cultivate cu porumb boabe (66,4%), respectiv grâu (22,4%).

Cele mai mari suprafețe cultivate în 2017 cu culturi cerealiere pentru boabe sunt în județele Botoșani (21,6%), Iași (20,2%) și Vaslui (18,6%) din suprafața totală a regiunii (pe acest segment agricol). În privința suprafețelor cultivate cu grâu cele mai mari părți din totalul suprafeței cultivate pentru acest tip de cereale, la nivel regional, se regăsesc în județele Vaslui (23,5%), Iași (22,8%) și Botoșani (17,5%). În perioada 2013-2016 se observă o creștere continuă a suprafețelor cultivate cu grâu în toate județele regiunii. În 2017 acesta suprafață a scăzut cu apr. 11% față de anul precedent.

Cele mai mari suprafețe cultivate cu porumb pentru boabe sunt în județele Botoșani - 23,2%, Iași - 20,6%, Vaslui - 17,9% și Bacău - 17,9% din totalul suprafeței cultivate pentru această cultură la nivel regional.

La nivel județean, în anul 2016, cele mai mari contribuții la valoarea agricolă totală sunt aduse de județele Suceava cu 21,84%, Botoșani și Iași cu câte 18-19%. În mod surprinzător, deși economia județului Vaslui are un caracter predominant agricol, aportul acestui județ este de numai 13,1% - ceea ce indică practicarea pe suprafețe întinse a unei agriculturi de subzistență. Față de anul 2012, valorile producției agricole au crescut cu aproximativ 671 mil. lei la nivel regional, înregistrându-se scăderi doar în județele Suceava și Vaslui. Menționăm că 98,7% din valoarea producției agricole a fost realizată de către sectorul privat. Pentru producția agricolă vegetală, cele mai mari contribuții în anul 2016 sunt aduse de județele Iași, Botoșani și Suceava cu ponderi cuprinse între 19% și 21%, în timp ce cea mai redusă este a județului Bacău cu 12,3%.

Pentru producția agricolă animală cele mai mari aporturi sunt ale județelor Suceava și Bacău cu 27%, respectiv 16,6%.

La sfârșitul anului 2017, regiunea dispunea de: 499,7 mii bovine, 458,3 mii porcine, 1.395,8 mii ovine, 133,6 mii cabaline, 230,8 mii caprine, 13.997,9 mii păsări, 215,5 mii familii de albine. În comparație cu anul 2012 se observă o scădere a efectivelor de bovine (cu 15,6 mii), porcine (cu 92,6 mii) și cabaline (cu 16,9 mii) și o creștere a efectivelor de ovine (cu 99 mii), caprine (cu 28,2 mii) păsări (cu 1.130,7 mii) și familii de albine (cu 44,8 mii). Îngrijorător este faptul că mare parte din scăderile de efective s-a întâmplat în 2017, în acest an scăzând inclusiv efectivele de ovine.

Cu o influență pozitivă asupra economiei agricole regionale se remarcă existența în municipiul Suceava a Băncii de Resurse Genetice Vegetale (Banca de Gene), scopul acesteia fiind explorarea, colectarea, evaluarea și conservarea resurselor genetice vegetale. Banca are ca responsabilitate să conserve germoplasma vegetală din România și, prin colaborare internațională, participă la asigurarea resurselor genetice vegetale mondiale, care la rândul lor au o deosebită importanță pentru siguranța alimentară.

O altă problemă este capacitatea insuficientă a regiunii de a procesa materiile prime din agricultură, de a le promova și vinde, utilizând tehnicile specifice de marketing, în

scopul câștigării unor segmente stabile de piață și a lărgirii pieței de desfacere în ansamblu.

Silvicultura

Silvicultura reprezintă pentru regiune atât o activitate cu tradiție cât și o sursă majoră de venituri, produsele obținute din prelucrarea masei lemnoase luând, în cea mai mare parte, drumul exportului. În regiune își desfășoară activitatea sute de firme al căror obiect de activitate îl reprezintă exploatarea și prelucrarea lemnului, majoritatea fiind axate pe producția de mobilă, jucării, parchet stratificat și îmbinări din lemn. Acestea au dobândit în ultimii ani o imagine pozitivă pe plan extern. Exportul de lemn și produse din lemn este dirijat în special către alte state membre (pentru care prețul scăzut datorat mâinii de lucru ieftine reprezintă un punct de atractivitate) - Germania, Austria, Italia, Olanda și Suedia.

În 2017 suprafața totală a fondului forestier a fost de 1.198,1 mii hectare, reprezentând 18,2% din fondul național, regiunea situându-se pe locul doi, după Regiunea Centru, care deține 19,3% din totalul fondului forestier. Cea mai mare parte a acestei suprafețe se regăsește în județul Suceava (36,5%). Urmează județele Bacău și Neamț cu 22,5%, respectiv 21,8% din total suprafață. Comparativ cu situația existentă în anul 2013 există o ușoară creștere a suprafeței totale (0,4%).

În anul 2017, în regiune s-au înregistrat cele mai mari suprafețe pe care au fost făcute lucrări de regenerare a pădurilor, reprezentând 30,6% (3.288 ha) din suprafața totală regenerată la nivel național. Cea mai mare parte a acestor lucrări au fost efectuate în județul Suceava (58,4%). Comparativ cu anul 2013, suprafața terenurilor regenerare a crescut cu 20%.

Regiunea reprezintă cel mai mare furnizor de masă lemnoasă (5.333,6 mii mc. în 2017 față de 4.688,6 mii mc. în 2016, 4.811,1 mii mc recoltați în 2015 și 5.412,5 mii mc recoltați în 2013), reprezentând 29,1% din masa lemnoasă totală recoltată a României. Cel mai mare aport îl are județul Suceava care asigură aproximativ 45% din masa lemnoasă recoltată din regiune, urmat de județul Neamț cu 23%. Menționăm că speciile de rășinoase reprezintă cca. 56% din masa lemnoasă recoltată.

Regiunea Nord - Est are un potențial important în creșterea și valorificarea atât a fructelor de pădure cât și a ciupercilor comestibile din flora spontană. Astfel, în anul 2014, o cincime din cantitatea totală a fructelor de pădure provine din Regiunea Nord - Est – reprezentând în valoare absolută 987,4 tone. La nivel județean se remarcă județele Suceava (340,4 tone), Neamț (203,8 tone) și Vaslui (166,3 tone). În privința cantității de ciuperci comestibile colectate, 35% din totalul național provine din regiune, reprezentând 233,7 tone (anul 2014) – din care 210 tone sunt asigurate de județul Suceava și 21 de tone de județul Neamț.

Un element important al analizei dedicată acestei secțiuni îl constituie și cifra de afaceri rezultată din valorificarea produselor piscicole și a produselor apicole (aferentă unităților silvice). Pentru produsele piscicole, în anul 2014 cifra de afaceri, la nivel regional, a fost de 1.238 mii lei (14% din total național) provenind din județele Neamț (544 mii lei), Suceava (262 mii lei) și Bacău (396 mii lei). Pentru produsele apicole, regiunea Nord - Est asigură 70% din valoarea cifrei de afaceri naționale – 29 mii lei – valoare atribuită în totalitate județului Neamț.

Turismul rural și agroturismul

Datorită condițiilor climatice și prin natura factorilor de relief, zonele deluroase și montane se confruntă deseori cu probleme în exploatarea agricolă vegetală, dezvoltarea turismului rural în aceste zone ar reprezenta, alături de zootehnie, un pas important pe calea dezvoltării economice a acestora.

Problema majoră cu care se confruntă acest sector de activitate nu o reprezintă facilitățile pentru investitori, ci stadiul precar al infrastructurii fizice, fără de care potențialul acestor zone nu poate fi valorificat. Astfel, multe localități din zonele

deluroase și montane se confruntă cu probleme ale infrastructurii rutiere și ale infrastructurii de utilități – absența alimentării cu gaz metan, lipsa apei curente, canalizării etc..

În Regiunea Nord - Est, zona Bucovinei cuprinde mai multe areale agroturistice – Țara Huțurilor din Nordul Sucevei, zona Moldovița – Izvoarele Sucevei, Comuna Vama, etc. O altă zonă agroturistică este zona Masivului Ceahlău, în special zonele Bicaz, Ceahlău și Durau. La nivel regional, în anul 2016 existau 352 de pensiuni agroturistice, în creștere cu 31 de unități față de anul precedent, Regiunea Nord - Est ocupând locul doi pe țară, după regiunea Centru.

Există totuși și o serie de factori favorizanți care dau o undă de optimism în dezvoltarea acestui sector de activitate, cum ar fi:

- densitatea mare a populației și a numărului de case față de alte zone deluroase și montane;
- frumusețea zonelor deluroase și montane, calitatea aerului deosebit de curat;
- existența faunei și florii bogate, cu multe specii pe cale de dispariție: existența unor arii naturale protejate – parcuri naționale, naturale, situri Natura 2000;
- monumentele istorice cu valoare națională și internațională;
- calitatea deosebită a produselor ecologice obținute în aceste zone.

Concluziile formulate în Raport strategic privind monitorizarea Planului de Dezvoltare Regională Nord - Est 2014-2020, aferent anului 2016, în 2014 privind agricultura, dezvoltarea rurală, populația ocupată, rezultă că, din totalul populației rurale în 2015 ponderea cea mai mare este în județul Neamț 64,43%, Vaslui 60,04% Botoșani 59,33%

4.3.5. Turismul (Turismul: Sursa - extras 2014-2020 PDR)

Regiunea Nord - Est deține un potențial turistic relativ ridicat, care poate fi comparat cu alte zone turistice renumite din țară și din străinătate. Elementele turistice definitorii, care constituie baza turistică și contribuie la dezvoltarea și diversificarea serviciilor turistice sunt:

- Patrimoniul cultural-religios din nordul regiunii incluse în Patrimoniul Mondial UNESCO;
- Centrele vechi și patrimoniul cultural din Iași și Botoșani;
- Patrimoniul religios din zona Neamțului;
- Stațiunile de interes Național: Vatra Dornei, Gura Humorului, Slănic Moldova, Târgu Ocna, Câmpulung Moldovenesc, Piatra Neamț, Târgu Neamț;
- Zonele montane: Ceahlău, Rarău, Călimani;
- Gastronomia și ospitalitatea moldovenească;
- Podgoriile Cotnari și Huși.

În Regiunea Nord - Est există numeroase rezervații și monumente ale naturii, zone naturale protejate de interes național, printre care 3 din cele 13 parcuri naționale ale României, respectiv Parcul Național Munții Călimani, Parcul Național Cheile Bicazului – Hășmaș și Parcul Național Ceahlău, precum și un parc natural – Vânători-Neamț.

Regiunea Nord - Est deține 4.003 monumente de interes internațional, național și local, conform listei de patrimoniu a Ministerului Culturii și Cultelor din 2011. Acestea includ situri arheologice, clădiri de interes istoric și arheologic, case memoriale.

Dintre cele șapte arii turistice ale României, care cuprind obiective culturale de importanță mondială, mănăstirile din nordul Moldovei au fost incluse în patrimoniul mondial UNESCO în anul 1993 și cuprind mănăstirile Voroneț, Humor, Moldovița, Probota, Sfântul Ioan cel Nou din Suceava, bisericile Pătrăuți și Arbore iar din anul 2010 și mănăstirea Sucevița, toate aparținând județului Suceava. Acestea, împreună cu rolul regional al Iașului, constituie principalele elemente promovate de Regiunea Nord – Est în afara țării. De precizat că în județul Iași sunt un număr impresionant de monumente istorice – 1.630, ocupând locul al II-lea la nivel național, după București (2.621

monumente), fiind urmat de județul Cluj cu 1.381 de monumente și județul Dâmbovița, cu 1.239 monumente.

Regiunea Nord - Est se află pe locul al doilea, după Regiunea Centru, ca număr de muzee și colecții publice, cu 127 de astfel de unități culturale înregistrate în anul 2017 (în creștere față de 2013 cu trei unități, în scădere față de 2016 cu 1%). Per ansamblu, numărul total de vizitatori în muzeele din Regiunea Nord - Est, în anul 2017 a fost de 2.433.787 persoane, în creștere cu 16,5% față de valoarea din 2016. Din analiza informațiilor existente, se poate concluziona că la nivelul anului 2017, muzeele care au atras cei mai mulți vizitatori sunt cele din județele Suceava, Neamț și Iași.

Stațiunile turistice Conform H.G. 852 din 2008, lista stațiunilor turistice din România include 7 stațiuni turistice de interes național și 2 stațiuni turistice de interes local din regiunea Nord - Est care au o și componentă balneară sau climaterică activă. Astfel, stațiunile turistice de interes național din regiune sunt: Slănic Moldova și Târgu Ocna – județul Bacău, Piatra Neamț și Târgu Neamț (care include și băile Oglinzi) – județul Neamț și Câmpulung Moldovenesc, Gura Humorului și Vatra Dornei – județul Suceava, iar cele de interes local sunt Băltătești și Durău, ambele din județul Neamț.

Numărul turiștilor sosiți în Regiunea Nord - Est în anul 2017 reprezintă 9,78% din totalul național al sosirilor, un nivel care s-a menținut aproape constant comparativ cu anul 2013 - 9,52%. În anul 2017 cei mai mulți turiști (aproape 80% din total) au vizitat județele Suceava (385.676 turiști, reprezentând 32% din totalul regional), Iași (321.359 turiști) și Neamț (238.783 turiști). Cei mai puțini turiști au fost înregistrați în județele Botoșani și Vaslui, cu câte 4,4%, respectiv 3,8% din numărul total al turiștilor.

Cele mai multe persoane ocupate în structurile de cazare turistică se găsesc în județul Suceava, în corelare cu datele privind capacitatea de cazare existentă și numărul de turiști sosiți în acest județ.

Forme de turism practicate:

- **Turismul de agrement** - îmbină pe plan orizontal mai multe forme de turism, ținând cont de diversitatea posibilităților de petrecere a timpului liber;

- **Turismul activ** - practicarea turismului activ are condiții foarte bune de dezvoltare datorită potențialului oferit de Carpații Orientali. Se pot practica drumețiile montane, sporturi de iarnă, dar și activități specifice turismului de aventură și sportiv: alpinismul, escaladă, mountain bike, zboruri cu parapanta;

- **Turismul balnear** - Regiunea Nord - Est are un potențial balnear bun, putând constitui o importantă destinație turistică, dat fiind fondul de resurse disponibile. Climatul este adecvat pentru tratamentele terapeutice, incluzând arii cu un bio-climat tonic, sedativ și de salină. Potențialul de dezvoltare al turismului balneo-terapeutic este evidențiat de bogăția de izvoare minerale, cu ajutorul cărora s-ar putea dezvolta turismul de tip wellness și SPA, integrat însă în teritoriu printr-o gamă diversă de activități specifice fiecărei zone. Localitățile regiunii Nord - Est cărora le-a fost acordat statutul de stațiune balneoclimatică sunt:

- arealul corespunzător zonei de agrement-tratament Nicolina din Iași, județul Iași;
- municipiul Vatra Dornei, județul Suceava;
- orașul Slănic Moldova, județul Bacău;
- orașul Târgu Ocna, județul Bacău.

- **Turismul cultural** - reprezintă o formă modernă de a petrece vacanță, o formă în plină expansiune. Astfel de vacanțe, cunoscute sub denumirea generică de „circuite, orașe și cultură” dețin în țările occidentale ponderi importante în structura destinațiilor de vacanță.

- **Turism religios** - În zona turistică a Moldovei se află o adevărată „salbă” de mănăstiri, biserici și cetăți, care sunt mereu în atenția operatorilor de turism. Potențialul turistic pentru aceasta formă de turism în regiunea Nord - Est este reprezentat de:

- monumentele de cult care adăpostesc rămășițe pământești ale unor sfinți;

- bunuri culturale – religioase, cum ar fi mănăstirile din Nordul Moldovei;
- destinațiile religioase unde au loc manifestări religioase, cum ar fi: sărbătorile legate de Crăciun, Paște în Nordul Moldovei etc.
- Turismul rural și agroturismul - Această formă de turism este motivată de dorința de întoarcere la natură, la viață și obiceiurile tradiționale și presupune șederea în gospodăria țărănească (fermă sau pensiune agroturistică) sau într-un han ori pensiune. În zona rurală a Regiunii Nord - Est există numeroase biserici, mănăstiri, muzee, case memoriale, conace, hanuri și curți domnești. Multe dintre aceste așezăminte de cult sunt unice în lume prin frumusețea lor. La nivel regional, în anul 2017 existau 451 de pensiuni agroturistice, în creștere cu 99 de unități față de anul precedent, Regiunea Nord - Est ocupând locul doi pe țară, după regiunea Centru. Zonele rurale sunt păstrătoare ale datinilor, tradițiilor, meșteșugurilor și obiceiurilor străvechi, unde talentul și atracția către frumos se materializează în adevărate opere de artă ceramică, covoare țesute manual, cojocărit, țesături, instrumente populare, măști. Manifestările artistice și sărbătorile populare tradiționale din tot cursul anului aduc în atenția publicului larg spiritul viu, autentic al meleagurilor moldave, prin portul popular, cântece și dansuri, obiceiuri străvechi: festivaluri de artă plastică, de folclor, de datini și obiceiuri. Arta populară, religia și obiceiurile creștine nealterate, posibilitatea de a se afla în mijlocul evenimentelor specifice locului (serbări, târguri, festivaluri etc.), chiar și terapia muncii fizice sunt în egală măsură puncte de atracție.
- Turism de afaceri și evenimente: Localitățile unde se desfășoară cu preponderență aceasta formă de turism în Regiunea Nord - Est sunt orașele reședință de județ, în special municipiul Iași. Se remarcă faptul că turismul de afaceri rămâne cea mai solidă ramură a industriei turismului din România, semn că, deocamdată, cei mai mulți dintre străini nu vin atrași de frumusețile naturale, ci de profiturile pe care le-ar putea obține din afacerile derulate aici. Hotelurile, cursele aeriene de linie, agențiile de turism, toți factorii implicați în acest sector al economiei au simțit o creștere a acestui sector în ultima perioadă.
- Ecoturismul. Ecoturismul este considerat de nișă în cadrul industriei turistice mondiale, însă într-o creștere susținută. Ecoturismul trebuie să includă următoarele elemente: produsul are la bază natura și elementele sale, managementul ecologic în vederea unui impact minim, contribuind la conservarea biodiversității, la bunăstarea locală a comunităților din zonele turistice și educație ecologică, atât în rândul turiștilor cât și în rândul populației locale. Turiștii, care vin în zonă, practică activități de drumeție (mai ales în zona parcurilor naționale și naturale) sau vizite culturale de scurtă durată (mănăstiri, cetăți, muzee etc.). Ariile protejate prezintă o diversitate a florei și faunei, care cuprinde multe specii unice și/sau pe cale de dispariție. Activitățile practicate în zonele protejate sunt diverse de la drumeții montane și plimbări de agrement, până la observații de păsări și mamifere sălbatice. Există un potențial considerabil de creștere a numărului de vizitatori în anumite părți ale ariilor protejate. Parcul Natural Vânători Neamț a implementat unul dintre primele programe de ecoturism în jurul anului 2000, beneficiare a unui grant GEF (Global Environment Facility).
- Turismul oenologic (vini-viticol): Turismul vini-viticol este o formă de turism care poate fi practică în Regiunea Nord - Est datorită existenței unei tradiții viticole recunoscute, centre de degustare, vinoteci în renumite podgorii: Cotnari, Buciium - Iași, Huși. Cotnari dispune de o impresionantă și valoroasă vinotecă, cu o vechime a vinurilor cuprinsă între anii 1956 și 2000. Zona viticolă Cotnari reprezintă portdrapelul vinurilor românești, ocupând un loc fruntaș printre vinurile de pe piața mondială. Vinuri alese, specifice podgoriei Huși, (Busuioaca de Bohotin - Huși, Zghihara, Feteasca Albă, Fetească Regală, Aligote, Muscat otonel, Fetească neagră etc.) pot fi

degustate într-un cadru deosebit, înconjurat de vii, la vinoteca Grupului Școlar Agricol „Dimitrie Cantemir” din Huși. Foarte aproape de Huși, în satul Averești, poate fi vizitată vechea cramă boierească, unde pot fi degustate vinuri specifice zonei.

Muzeul vini-viticol din Huși cuprinde peste 500 de obiecte prețioase prin valoarea lor de reprezentare, remarcându-se colecția de instrumente și unelte vini-viticole, având și o zonă expozițională cu 150 de figuri zoomorfe și antropomorfe din butuci naturali de viță de vie. Muzeul Viei și Vinului din Hârlău este structurat pe o serie de coordonate etnologice fundamentale, menite să ofere câteva repere din cultura vieții tradiționale românești, din zona Hârlăului.

Concluziile formulate în Raport strategic privind monitorizarea Planului de Dezvoltare Regională Nord - Est 2014-2020 aferent anului 2016, în 2014 privind aspecte ce vizează valorificarea potențialului turistic, evidențiază faptul că deși potențialului turistic al regiunii este variat, nu există un sistem coerent de promovare a zonelor turistice, fapt ce cu siguranță are impact negativ asupra regiunii.

Din analiza datelor oferite de INS Tempo on line, constatăm că a crescut numărul structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică, în perioada 2010 - 2016 de la 554 la 858 ceea ce înseamnă o creștere de 54,87%, mult mai mare decât creșterea de la nivel național care a fost de 33,01% fig. 58.

În perioada 2010 – 2017 a crescut numărul înnoptărilor în structuri de primire turistică în România cu 68,79% iar în regiunea Nord – Est cu 69,20%. În această perioadă cele mai importante creșteri ale acestui indicator le avem în județele Botoșani 86,01%, Bacău 85,89% urmat de Iași cu 59,90%. Cea mai mică valoare a fost consemnată pentru județul Vaslui cu doar 39,22%

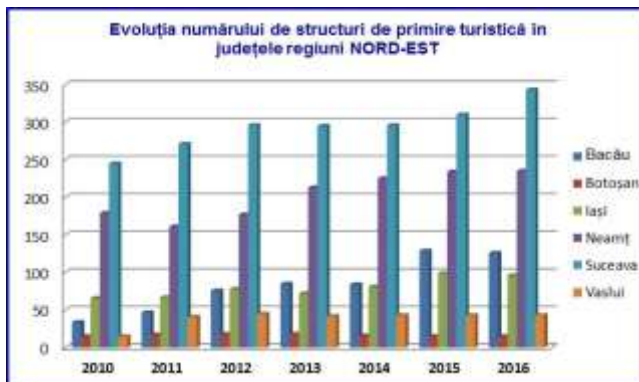

Fig. nr. 58 Sursa INS Tempo on line

4.3.6. Dezvoltarea durabilă

Sursa Orientări strategice naționale pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate (2014 – 2020) - anexa la memorandum.

Zona montană defavorizată a României, constituie un teritoriu special, de interes național, cu un imens potențial economic, social, cultural și de mediu.

Politicile montane trebuie să faciliteze cooperarea inter-comunală și inter-regională în cadrul național, cooperarea trans-frontalieră și trans-națională.

Zona montană defavorizată a României cuprinde 657 UAT reprezentând 20% din numărul de UAT existent în România, cu o suprafață totală de 71.314 kmp, respectiv 30% din teritoriul Național (238.381 kmp).

Descrierea zonei montane defavorizate din regiunea Nord - Est

Conform hărții zonelor montane defavorizate în regiunea Nord - Est sunt trei județe ce dețin teritorii care se încadrează în categoria zone montane defavorizate:

- județul Suceava cu peste 50% din teritoriu,
- județul Neamț cu aproximativ 50% din teritoriu,
- județul Bacău cu aproximativ 30% din teritoriu.

Zonele montane defavorizate au început să fie abandonate în ultimele decenii într-un ritm din ce în ce mai accelerat. În special tinerii din zona montană părăsesc treptat și definitiv muntele în căutarea unor condiții de viață mai ușoare și venituri mai mari obținute cu eforturi mai reduse, în mediul urban sau în alte țări. Cel mai important factor

de influență în echilibrul ecologic montan îl reprezintă omul, producătorul agricol crescător tradițional de animale.

În ultimii ani, populația din zona montană, având marele avantaj de a fi adaptată atât fizic cât și psihic constrângerilor naturale, s-a redus constant, ajungând în 2011 la 3.270.793 locuitori față de 3.361.070 locuitori în anul 2005 (date furnizate de INS). Reducerea principală (16%), s-a înregistrat pentru categoria de persoane cu vârste cuprinse între 0 și 19 ani, la categoria de vârstă peste 65 de ani înregistrându-se o creștere (2,6%), ceea ce indică o tendință de îmbătrânire a populației. La celelalte categorii de vârstă (20-45 ani și 46-65 ani) creșterea a fost de 1,8%, respectiv de 0,6%. Reducerea la categoria de vârstă 0-19 ani a fost influențată de scăderea natalității și creșterii migrației către alte regiuni sau țări. Migrația se datorează în mare parte reducerii ofertei locurilor de muncă și accesului deficitar la servicii de interes general (reducerea numărului de școli și spitale în special în zona rurală, infrastructură de transport precară).

Analiza populației pe medii (rural-urban) indică faptul că în jur de 48% din populație trăiește în mediul urban. Populația urbană este concentrată în orașele mari din depresiuni și văi, restul populației regăsindu-se în sate dispersate.

4.3.7. Zona montană și dezvoltarea durabilă–aspecte specifice ruralului montan

Din datele analizate, în perioada 2005-2015, numărul elevilor înscriși în învățământul primar și gimnazial a scăzut cu 13%, pe când numărul unităților de învățământ primar și gimnazial s-a redus cu 37%. Având în vedere această reducere, în condițiile geografice deosebite, se poate aprecia că aceasta este un factor care poate duce la abandonul școlar timpuriu și poate avea influențe negative asupra gradului de pregătire al tinerilor din zona montană. În ceea ce privește învățământul liceal, atât numărul elevilor cât și numărul unităților de învățământ liceal au crescut cu 17%, pe fondul unei natalități mai ridicate în perioada anilor '90.

Învățământul profesional agricol adaptat specificității montane a fost creat, fiind accesibile deja o serie de calificări profesionale, după cum urmează: fermier montan, lucrător/tehnician în agroturism, lucrător/tehnician în agricultura ecologică, tehnician agromontan. Pregătirea practică a elevilor este îngreunată datorită lipsei unor parteneriate dintre unitățile de învățământ cu profil montan și agenți economici relevanți care să ofere condiții adecvate de pregătire și un model integrat de activitate economică viabilă, adaptat zonei montane care să promoveze principiile fundamentale pe care trebuie să se bazeze dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate.

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a zonei montane defavorizate (2014 – 2020) stabilește obiective generale bine definite:

- Creșterea competitivității economice,
- Creșterea atractivității zonei montane defavorizate și stabilizarea populației montane,
- Ameliorarea calității factorilor de mediu din zona montană defavorizată și conservarea biodiversității,
- Conservarea și valorificarea resurselor culturale,

care vor avea ca efect:

4.4. Principalele concluzii din analiza mediului economic. Implicații pentru ÎPT

Regiunea Nord - Est are una din cele mai mici contribuții la VAB național 10,05%
În intervalul 2008-2015 valoarea contribuției la VAB național a regiunii Nord - Est a scăzut cu 0,2% - situându-se în trendul național descrescător
Pe sectoare ponderea contribuției la VAB regional pentru regiunea Nord - Est în 2014

este următoarea: ➤ 22,1% industrie, ➤ 20,1% comerț, ➤ 15,7% administrație publică, ➤ 13,9% tranzacții imobiliare, ➤ 7,5% agricultură, ➤ 6,9% construcții, Evoluția VAB pe ramuri de activitate regiunea Nord - Est în intervalul 2009- 2015: majoritatea sectoarelor au înregistrat creșteri, mai puțin sectoarele agricultură și construcțiile.
Evoluția VAB pe sectoare ale economiei Sectorul agricultură - 3 județe au înregistrat creșteri 3 județe au înregistrat scăderi: ➤ cea mai mare creștere pentru sectorul este în județul Botoșani și cea mai mică în județul Iași (Vaslui înregistrează de asemenea o creștere); ➤ cea mai mare scădere pe sectorul agricultură este în județul Suceava. Sectorul industrie - a înregistrat creșteri în toate județele: ➤ Cea mai mare creștere se înregistrează în județul Iași, ➤ Cea mai mică creștere se înregistrează în județul Vaslui. Sectorul Construcții - a înregistrat scăderi în toate județele, ➤ Cea mai mare scădere este în județul Iași cea mai mică în județul Vaslui. Sectorul comerț - a înregistrat creșteri în toate județele ➤ cea mai mare creștere este în județul Iași și Neamț; ➤ cea mai mică în județul Vaslui și Botoșani Sectorul informații și comunicații - a înregistrat creșteri în toate județele ➤ Cea mai mare creștere se înregistrează în județul Iași, ➤ Cea mai mică în județul Botoșani. Sectorul tranzacții imobiliare - toate județele au înregistrat creșteri mai puțin județul Botoșani ➤ Cea mai mare creștere județul Iași, urmat de județul Bacău Sectorul administrație publică-- toate județele au înregistrat creșteri: ➤ Cea mai mare creștere județul Iași urmat de Suceava și Neamț, ➤ Cea mai mică creștere județele Vaslui Bacău Botoșani.
La nivelul regiunii cea mai mare contribuție la formarea VAB, în 2016, o are sectorul industrie prelucrătoare care a înregistrat creșteri în toate județele, de asemenea sectorul comerț ocupă locul doi ca dimensiunea contribuției. <u>Sectorul agricultură</u> - cea mai mare contribuție la formarea VAB o are județul Botoșani 13,8% cea mai mică județul Iași 4,2%, acest sector a înregistrat scăderi în toate județele <u>Sectorul industrie</u> - cea mai mare contribuție la formarea VAB o are județul Suceava 25,5%, cea mai mică județul Iași 18,6%, creșteri ale sectorului s-au înregistrat în județele Botoșani și Neamț <u>Sectorul construcții</u> - cea mai mare contribuție la formarea VAB o are județul Bacău 12,8%, cea mai mică contribuție a înregistrat-o județul Vaslui 4,3%, toate județele au înregistrat scăderi, cea mai mare scădere județul Iași 7,1% și județul Neamț 3,8%. <u>Sectorul comerț</u> - cea mai mare contribuție la formarea VAB o are județul Neamț 25,2%, cea mai mică contribuție a înregistrat-o județul Vaslui 16,2%.
La nivelul județelor regiunii Nord - Est PIB brut/locuitor la prețuri curente (lei/locuitor) în intervalul 2012-2016 a înregistrat creșteri astfel cea mai mare creștere se înregistrează în județul Iași 4.902 lei/locuitor, urmat de județul Neamț 3.459 lei/locuitor, județul Botoșani 2.802 lei/locuitor, județul Suceava 2.718 lei/locuitor județul Bacău 2.640 lei/locuitor și cea mai mică creștere județul Vaslui 1.366 lei/locuitor. Evoluția indicelui de disparitate la nivelul județelor regiunii Nord - Est în intervalul

2012-2016 a înregistrat scăderi similare celei la nivelul național și regional, dacă la nivelul regiunii scăderea este de 2%, la nivelul județelor cea mai mare scădere este înregistrată în județul Vaslui -4,9%, județul Bacău -4,8%, județul Suceava -2,8%, județul Neamț -0,9%, județul Botoșani -0,8% și cea mai mică scădere județul Iași -0,3%.
Investițiile brute pe activități ale economiei naționale la nivelul regiunii Nord - Est anul 2016 este de: ➤ 1.463 milioane lei industrie prelucrătoare; ➤ 1.315 milioane lei comerț; ➤ 765 milioane lei construcții; ➤ 748 milioane lei tranzacții imobiliare; ➤ 735 milioane lei transport și depozitare.
În regiunea Nord - Est investițiile nete din unitățile locale sunt cele mai mici din țară în anul 2016 de 4.385 mil. lei
La nivelul regiunii Nord - Est este în creștere numărul întreprinderilor active în timp ce întreprinderile inactive sau care se desființează este în scădere.
Evoluția prognozată pentru regiunea Nord - Est, indică o creștere a PIB real și PIB/locuitor, dar aceste valori rămân cele mai mici din țară.
Singurul domeniu care se așteaptă să crească într-un ritm mai accentuat în 2021 este cel al serviciilor
Câștigul salarial mediu net și brut lunar în regiunea Nord - Est în intervalul 2016-2021 va înregistra o creștere de 7%. Nivelul de salarizare este în regiunea Nord - Est cel mai mic din țară.
Chiar dacă sunt înregistrate progrese și sunt estimate îmbunătățiri ale indicatorilor economici, regiunea Nord - Est și în special județele Vaslui și Botoșani rămân cu indicatorii cei mai mici, ceea ce va duce la menținerea locului în rândul județelor/regiunilor mai puțin dezvoltate.
Evoluția PIB: în intervalul 2005-2016 a crescut, dar în timp ce la nivelul UE a crescut cu 5.800 euro/locuitor, la nivelul României cu 4.800 euro/locuitor în regiunea Nord - Est a crescut numai cu 2.900 euro/locuitor.
Valoarea PIB/locuitor: în regiunea Nord - Est este cea mai mică din țară (ex: 2016 5.300 euro/locuitor, față de 8.600 euro/locuitor media RO și 29.200 media UE).
În intervalul 2005-2016 PIB calculat pe baza parității puterii de cumpărare PCS a crescut la nivel UE cu 5.800 euro/locuitor la nivel național cu 6.700 euro/locuitor și la nivelul regiunii Nord - Est cu 5.100 euro/locuitor, ritmul de creștere pentru România și regiunea Nord - Est este mai mare decât media UE.
Regiunea Nord - Est are una din cele mai mici contribuții la VAB național 10,05% în 2014, nivel apropiat de cel din 2011

Implicații pentru ÎPT

Corelarea ofertei, din planul de școlarizare, cu ponderile sectoarelor economice și contribuțiile acestora la PIB și VAB, cu respectarea specificității mediului economic pentru fiecare județ din regiune.

Datorită dinamicii economiei a crescut nevoia de adaptabilitate la cerințele mereu în schimbare ale competențelor solicitate la locul de muncă astfel încât trebuie avut în vedere pentru pregătirea viitoarei forțe de muncă.

Asigurarea unei pregătiri de bază flexibile și asigurarea de competențe tehnice generale.

Actualizarea competențelor anterioare prin organizarea de stagii de pregătire periodice. Adaptarea curriculum în dezvoltare locală (CDL) la solicitările agenților economici.

Consolidarea pregătirii profesionale, în condiții cât mai reale, prin efectuarea stagiilor de instruire practică la agenții economici, prin sistemul de învățământ dual, sau stagii de practică la întreprinderi.

Realizarea CDL în parteneriat cu agenții economici sau cu asociații ale acestora.

Promovarea învățării pe parcursul întregii vieți.

Dezvoltarea parteneriatelor și dialogului școală/ofertă agenți economici/cerere.

Ritmul schimbărilor tehnologice impune companiilor și salariaților adaptarea permanentă pentru menținerea pe piață, pentru locuri de muncă mai sigure pentru angajați și pentru locuri de muncă flexibile pentru angajatori ca măsuri care să asigure flexibilitatea.

Organizarea programelor de studiu și pregătire ca răspuns la cerințele de mediu pe baza standardelor UE: - calitate în pregătirea pentru calificările specializate pentru ecologie și protecție mediului pe baza standardelor de mediu ale UE.

Dezvoltarea unor competențe de mediu ca parte din pregătirea tehnică generală, pentru toate calificările - conform raportului sinteza al studiului „Skills for green jobs” elaborat în 2010 de CEDEFOP, în perspective următoare toate calificările vor include competențe „verzi”/de mediu.

5. Piața muncii la nivel regional

Factorul muncă este o condiție generală a oricărei activități și se asigură, ca și ceilalți factori de producție, prin intermediul pieței.

Cererea de muncă depinde de ritmul de creștere economică, de nivelul și dinamica productivității muncii, de structura producției și activităților economico-sociale, de formele de ocupare și regimul ocupării etc..

Oferta de muncă este formată din munca pe care o pot depune membrii societății în condiții salariale. Resursele de muncă ale unei țări reprezintă totalitatea populației în vârstă de muncă și aptă de muncă și depind de o serie de factori demografici cum ar fi: natalitatea, mortalitatea, durata medie a vieții, condiții de trai etc..

Structura și caracteristicile economiei influențează resursele de muncă cantitativ (numărul celor ocupați - aspecte demografice) și calitativ (structură, nivel și calitate instruire).

Este important de analizat indicatorii pieței forței de muncă deoarece unul din obiectivele principale ale politicii economice, în orice țară, este acela al asigurării ocupării depline a forței de muncă. În cazul analizei macroeconomice prin ocuparea deplină a forței de muncă se înțelege o situație când rata șomajului are un anumit nivel acceptat (circa 4% este considerată rata naturală a șomajului).

Pentru caracterizarea fenomenelor de pe piața forței de muncă din România se utilizează două serii de date statistice:

- date din Ancheta asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO);
- date din Balanța forței de muncă (BFM).

AMIGO asigură comparabilitate în timp, la nivel național, teritorial (regiuni de dezvoltare) și internațional (cu alte țări). Obiectivele AMIGO sunt evaluarea situației existente pe piața forței de muncă din România, evoluția fenomenelor de ocupare, șomaj și inactivitate. Ancheta asigură colectarea informațiilor necesare pentru evaluarea populației active din punct de vedere economic și pentru evidențierea fenomenelor cu caracter sezonier care se manifestă pe piața forței de muncă. Ancheta furnizează trimestrial date esențiale asupra tuturor segmentelor de populație, permițând astfel obținerea de informații ce permit identificarea fenomenelor care se manifestă pe piața forței de muncă. Datele anuale extinse, pentru fiecare an, s-au obținut ca medie aritmetică a datelor trimestriale extinse.

BFM permite construirea unor indicatori comparabili în timp, la nivel național și teritorial (regiuni de dezvoltare, județe). Obiectivul BFM este evaluarea resurselor de muncă și a proporției în care este utilizată aceasta în diferite ramuri și sectoare de activitate economico-socială.

Principalii indicatori statistici care se construiesc pe baza celor două serii de date sunt:

- populația activă cu două componente:
 - populația ocupată;
 - șomajul.
- populația inactivă

Indicatorii statistici din cele două serii nu sunt comparabili deoarece metodele de colectare a datelor, perioadele de referință și sfera de cuprindere sunt diferite. Analiza datelor din ambele serii oferă o imagine completă și reală asupra pieței românești a forței de muncă. Pe baza datelor din BFM se stabilește, anual (la 1 ianuarie), populația activă civilă formată din:

- populația ocupată civilă;
- șomerii înregistrați.

Datele din AMIGO se folosesc pentru determinarea (cu periodicitate trimestrială și anuală) a populației active totale formată din:

- populația ocupată totală;
- șomerii în sens BIM (șomerii definiți conform recomandărilor Biroului Internațional al Muncii).

5.1. Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform anchetei forței de muncă în gospodării (AMIGO)

5.1.1. Structura populației, după participarea la activitatea economică, pe grupe de vârstă, sexe și medii²⁷

Populația activă din punct de vedere economic sau forța de muncă cuprinde toate persoanele de 15 ani și peste, care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii în timpul perioadei de referință, incluzând populația ocupată și șomerii.

La nivel național în anul 2017 populația activă a fost de 9.120 persoane în creștere față de anul anterior 2016 de la 8.979 mii persoane. În intervalul 2002-2017 a înregistrat o scădere dar cu oscilații astfel în intervalul 2002 -2011 și 2014-2016 populația activă a scăzut, și a înregistrat creșteri în intervalul 2011-2012 și 2016-2017.

Pe categorii de sex și mediu de rezidență în 2017 56,84% sunt persoane de sex masculin și 54,75% sunt din mediul urban (indicator în ușoară scădere față de anul anterior)

În anul 2017, **în regiunea Nord – Est**, populația activă a fost de 1.672 mii persoane înregistrând o scădere față de 1.781 mii persoane în anul 2002. Pe categorii de sex și mediu de rezidență în 2017 55,8% sunt persoane de sex masculin și 39,3% sunt din mediul urban .

Populația ocupată cuprinde toate persoanele de 15 ani și peste care au desfășurat o activitate economic producătoare de bunuri sau servicii de cel puțin o oră în perioada de referință (o săptămână), în scopul obținerii unor venituri sub formă de salarii, plată în natură sau alte beneficii.

La nivel național, în anul 2017, populația ocupată cuprindea 8.671 mii persoane, în scădere față de 2002 de la 9.234 mii persoane și în creștere față de anul anterior 2016 de la 8.449 mii persoane. Dintre acestea 56,44% sunt de sex masculin și 54,99% sunt din mediul urban.

²⁷ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Piata muncii\3 a,b,c PIATA MUNCII.xls](#)

În anul 2017, în regiunea Nord – Est, populația ocupată cuprindea 1.580 mii persoane, în scădere față de 2002 de la 1.654 mii persoane. Dintre acestea 55,50% sunt de sex masculin și 39,17% sunt din mediul urban.

Șomeri înregistrați – persoane apte de muncă, în vârstă aptă de muncă, care nu au un loc de muncă, un venit legal și sunt înregistrate la oficiile forței de muncă ca persoane în căutare de lucru și care dau dovadă că doresc să se încadreze în muncă.

La nivel național numărul de șomeri a atins în 2017 449 mii persoane, înregistrându-se o scădere la jumătate față de 2002 de la 845 mii persoane și de asemenea în scădere față de anul anterior 2016 de la 530 mii persoane. Dintre acestea 64,58% sunt persoane de sex masculin și 50,11% sunt din mediul urban.

Numărul de șomeri, **din regiunea Nord – Est**, a atins, în 2017, 46 mii persoane, înregistrându-se o scădere la jumătate față de 2002 de la 136 mii persoane. Dintre acestea 65,2% sunt persoane de sex masculin și 43,47% sunt din mediul urban.

Rata de activitate a populației de 15 ani și peste reprezintă proporția populației active de 15 ani și peste în populația totală în vârstă de 15 ani și peste (%).

La nivel național în 2017 era de 67,3% înregistrând o creștere de la 63,6% în 2002. Pe categorii: pentru persoanele de sex masculin era de 76,2% și pentru persoanele din mediul urban de 67,9% ambele înregistrând o creștere raportată la anul 2002.

În 2017 rata de activitate, **din regiunea Nord – Est**, era de 72,2% înregistrând o creștere de la 65,5% în 2002. Pe categorii pentru persoanele de sex masculin era de 79,2% și pentru persoanele din mediul urban de 68,6% ambele înregistrând o creștere raportată la anul 2002.

Rata de ocupare: raportul dintre populația ocupată în vârstă de 15 ani și peste și totalul populației de aceeași grupă de vârstă, exprimat procentual

La nivel național, în 2017, rata de ocupare era de 63,9% înregistrând o creștere de la 58% în 2002. Pe categorii pentru persoanele de sex masculin era de 71,8% și pentru persoanele din mediul urban de 64,8% ambele înregistrând o creștere raportată la anul 2002.

În 2017, în regiunea Nord – Est, rata de ocupare era de 63,99% înregistrând o creștere de la 60,1% în 2002. Pe categorii: pentru persoanele de sex masculin era de 76,4% și pentru persoanele din mediul urban de 66,4% ambele înregistrând o creștere raportată la anul 2002.

Rata șomajului: raportul dintre numărul șomerilor definiți conform criteriilor Biroului Internațional al Muncii (BIM) și populația activă totală, exprimat procentual

La nivel național, în 2017, rata șomajului era de 4,9 % înregistrând o scădere semnificativă de la 8,4 % în 2002. Pe categorii pentru persoanele de sex masculin era de 5,6% față de 8,9% în 2002 și pentru persoanele din mediul urban de 4,5% față de 11,2% în 2002.

În 2017, rata șomajului, în regiunea Nord – Est era de 3,1 % înregistrând o scădere semnificativă de la 7,6 % în 2002. Pe categorii pentru persoanele de sex masculin era de 3,5% față de 8,2% în 2002 și pentru persoanele din mediul urban de 3,2% față de 12,7% în 2002.

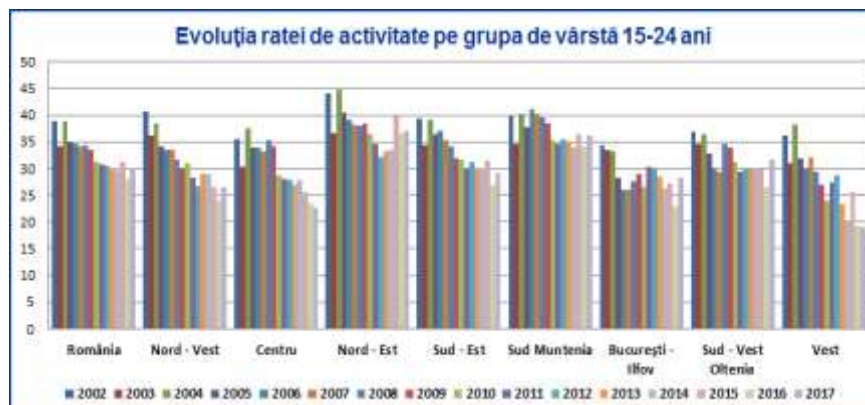

Fig. nr. 59 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO Online

Rata de activitate pentru grupa de vârstă 15-24 ani

La nivel național Rata de activitate, pentru grupa de vârstă 15-24 de ani, a scăzut în intervalul 2002-2017 atât la nivel național cât și la nivelul fiecărei regiuni, la **nivelul regiunii Nord - Est** scăderea este mai mică 7% față de 8,9% la nivel național sau raportat la alte regiuni chiar foarte mică de exemplu 17,2% regiunea Vest, 12,8% regiunea Centru (fig. nr. 59).

Rata de activitate pentru grupa de vârstă 15-24 ani, din regiunea Nord – Est, pe sexe - în intervalul 2002-2017 pentru persoane de sex masculin la nivel național a scăzut, cu 7%, iar în regiunea Nord - Est și cu 9,6% la nivel național.

Rata de activitate pentru grupa de vârstă 15-24 ani, în regiunea Nord - Est este: 37,1% (total regiune)

- 42,3% persoane de sex masculin
- 31,7% persoane de sex feminin

Indicator/Anul	Sexe	2002	2005	2006	2007	2009	2010	2012	2014	2015	2016	2017
România	TOTAL	38,9	31,9	31	30,5	30,9	31,2	30,9	31	30,8	28,0	30,0
	Masculin	44,2	37	35,9	35,9	35,9	36,2	35,3	36	35,6	33,9	34,6
	Feminin	33,4	26,5	25,9	24,9	25,8	26,1	26,2	26	25,7	21,8	25,0
Regiunea Nord - Est	TOTAL	44,1	40,4	39,2	38,3	38,4	36,3	32,1	33,4	39,7	36,7	37,1
	Masculin	49,3	45	43,9	45,1	44,4	40,7	36,2	37,5	45,1	41,8	42,3
	Feminin	38,6	35,5	34,2	31,1	31,8	31,6	27,7	28,9	33,8	31,1	31,7

Rata de activitate pentru grupa de vârstă 15-24 ani, pe medii de rezidență - în intervalul 2002-2017 la nivel național a scăzut cu 17,4 % iar în regiunea Nord - Est cu 7,5%.

Indicator/Anul	Mediul	2002	2004	2006	2007	2009	2010	2012	2013	2014	2016	2017
România	TOTAL	38,9	39,0	34,7	34,2	33,4	31,2	30,5	30,1	30	28,0	30,0
	Urban	31,5	31,6	26,8	26,5	26,4	25,1	24,7	23,8	23	20,2	21,5
	Rural	48,9	49,7	46,2	45,3	41,7	38,4	37,4	37,0	37	35,4	37,5
Regiunea Nord - Est	TOTAL	44,1	44,7	39,2	38,3	38,4	36,3	32,1	33,3	33,4	36,7	37,1
	Urban	30,1	30,9	26,5	25,2	26,3	24,5	20,4	21,6	20,9	20,6	22,6
	Rural	55,8	57,3	51,2	50,4	47,2	44,9	40,5	41,3	41,4	45,7	45,0

Rata de ocupare pentru grupa de vârstă 15-24 ani,

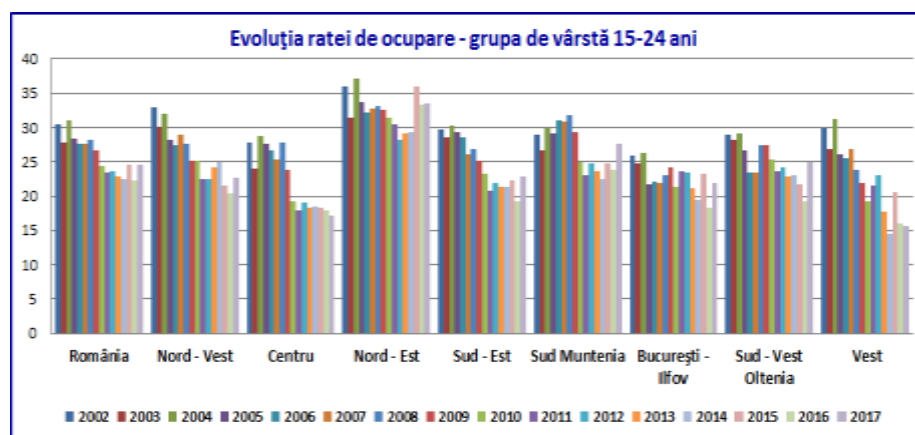

Fig. nr. 60 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO Online

Rata de ocupare a scăzut în intervalul 2002-2017 la nivel național și la nivelul fiecărei regiuni, regiunea Nord - Est înregistrează cea mai mică scădere 2,5 %, în timp ce la nivel național scăderea este de 6%, iar în alte regiuni 14,2 % regiunea Vest sau

10,7p regiunea Centru (fig. nr. 60).

Rata de ocupare pentru grupa de vârstă 15-24 ani, pe sexe

Rata de ocupare pentru persoane de sex masculin a scăzut în intervalul 2002-2017 la nivel național cu 6,2% în timp ce la nivelul regiunii Nord - Est cu 2,8 %.

Rata de ocupare pentru grupa de vârstă 15-24 ani este: 33,5% total; 38% persoane de sex masculin; 28,7% persoane de sex feminin.

Indicator/Anul	Mediul	2002	2004	2006	2007	2009	2010	2012	2013	2014	2016	2017
România	TOTAL	30,5	31	27,7	27,6	26,7	24,3	23,7	22,9	23	24,5	22,3
	Masculin	34,6	35,2	32,4	32,6	31,4	28,5	27,5	27	27	29,4	27,2
	Feminin	26,2	26,6	22,8	22,4	21,8	19,9	19,6	18,6	18	19,3	17,1
Regiunea Nord - Est	TOTAL	36	37,2	32,2	32,8	32,6	31,4	28,1	29,2	29	36	33,3
	Masculin	40,8	41	36	37,6	37,8	35,5	31,6	33,1	32	41,3	38,2
	Feminin	30,9	33,1	28,2	27,6	26,9	26,9	24,2	25,1	26	30,2	28

Rata de ocupare pentru grupa de vârstă 15-24 ani, pe medii de rezidență a scăzut pentru persoanele din mediul urban cu 5,1% la nivel național și 0,9 % la nivelul regiunii Nord - Est. Evoluția ratei de ocupare pe medii de rezidență este vizibilă în tabel.

Rata de ocupare pentru grupa de vârstă 15-24 ani, pe medii de rezidență (procente)												
Indicator/Anul	Mediul	2002	2004	2006	2007	2009	2010	2012	2013	2014	2016	2017
România	TOTAL	30,5	31	28,4	27,7	27,6	26,7	24,3	23,7	22,9	23	24,5
	Urban	22,2	23,3	20,2	19,7	20,2	19,7	17,5	17,1	16,2	16	17,4
	Rural	41,6	42,1	40,6	39,4	38,1	35,1	32,3	31,3	30,5	30	31,5
Regiunea Nord - Est	TOTAL	36	37,2	33,8	32,2	32,8	32,6	31,4	28,1	29,2	29,3	36
	Urban	19,9	21,3	17,8	16,8	18,1	17,1	16,7	14,1	15,9	14,2	19,8
	Rural	49,4	51,8	49,5	46,9	46,2	43,8	42,1	38,1	38,3	38,9	45,6

Rata șomajului BIM pentru grupa de vârstă 15-24 ani, a înregistrat la nivel național o

scădere în intervalul 2002-2017, de la 21,7% în 2002 la 18,3% în 2017. În același interval la nivelul regiunii rata șomajului a înregistrat o scădere de la 18,4% la 9,8 % cu un maxim de 17,7% în 2006. De menționat pentru anul 2017 regiunea Nord - Est are cea mai mică valoare a ratei șomajului din țară.

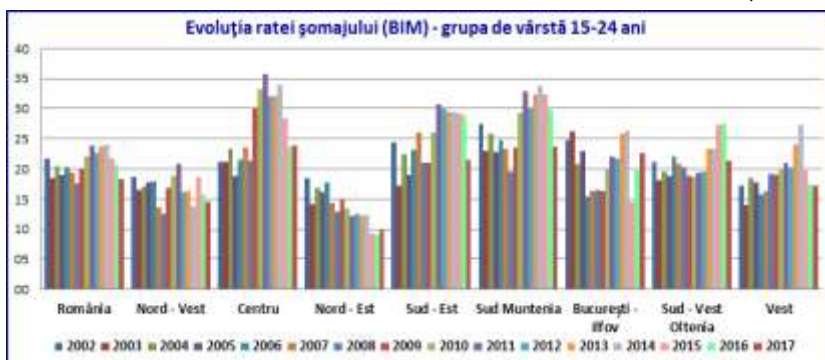

Fig. nr. 61 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO Online

În intervalul analizat regiunile Centru și Sud Muntenia au înregistrat cele mai mari valori în 2011 respectiv 35,8% regiunea Centru și 32,9% regiunea Sud Muntenia (fig. nr. 61).

Rata șomajului BIM pentru grupa de vârstă 15-24 ani, pe sexe - în intervalul 2002 - 2017 a scăzut pentru persoanele de sex masculin la nivel național cu 3,6% și 7,1 % la nivelul regiunii Nord - Est.

Rata șomajului BIM pentru grupa de vârstă 15 - 24 ani, pe sexe (procente)												
Indicator/Anul	Mediul	2002	2004	2006	2007	2009	2010	2012	2013	2014	2016	2017
România	TOTAL	21,7	20,5	20,2	19,3	20,0	22,1	22,6	23,7	24,0	21,7	20,6
	Masculin	21,7	22,0	20,5	20,3	20,5	22,1	22,2	23,2	24,0	20,6	19,9
	Feminin	21,7	18,3	19,7	17,6	19,2	22,1	23,0	24,6	25,0	23,4	21,8
Regiunea Nord-Est	TOTAL	18,4	16,8	17,7	14,4	15,1	13,5	12,5	12,1	12,4	9,3	9,2
	Masculin	17,1	18,5	17,9	16,6	15,0	12,7	12,5	11,0	13,6	8,4	8,7
	Feminin	20,1	14,5	17,5	11,1	15,2	14,6	12,6	13,6	10,6	10,6	9,9

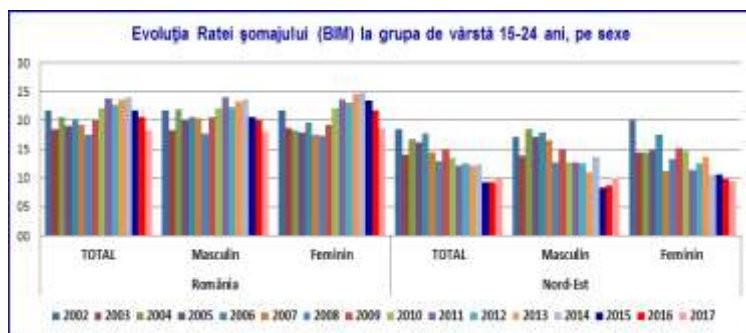

Fig. 62 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO Online

- 9,8% total
- 10% persoane de sex masculine
- 9,5% persoane de sex feminin
- 15,9% mediu urban; 8,2% mediul rural

Rata șomajului BIM pentru grupa de vârstă 15 - 24 ani, pe medii de rezidență (procente)												
Indicator/Anul	Mediul	2002	2004	2006	2007	2009	2010	2012	2013	2014	2016	2017
România	TOTAL	21,7	20,5	20,2	19,3	20	22,1	22,6	23,7	24	21,7	20,6
	Urban	29,5	26,2	26,4	23,5	25,6	30,3	30,6	32,3	33	26,9	24,9
	Rural	14,9	15,2	14,8	15,7	15,8	15,8	16,3	17,6	18	18,5	18,3
Regiunea Nord - Est	TOTAL	18,4	16,8	17,7	14,4	15,1	13,5	12,5	12,1	12,4	9,3	9,2
	Urban	33,7	31,2	36,7	27,9	35	31,9	30,7	26,3	32,2	17,2	14,8
	Rural	11,5	9,6	8,4	8,2	7,0	6,2	6,0	7,1	5,9	7,0	7,8

Ponderea șomerilor tineri (15-24 ani) din totalul șomerilor (BIM), detaliat pe sexe și medii - Sursa: INS „Forța de muncă în România: Ocupare și șomaj”

Europa se confruntă cu o criză încadrării pe piața forței de muncă a tinerilor, șomajul în rândul tinerilor este mai mare în toate țările UE, dacă tendințele actuale nu sunt reduse, nivelurile actuale ale șomajului în rândul tinerilor riscă să deterioreze perspectivele de angajare pe termen mai lung ale acestora, cu implicații grave asupra creșterii economice și asupra coeziunii sociale în viitor.

România are cel mai mare șomaj în rândul tinerilor, în anul 2017 acesta avea o pondere de 26,1% chiar dacă în scădere față de anul 2008 de la 30,8%.

În regiunea Nord - Est în intervalul 2008-2015 șomajul în rândul tinerilor a scăzut dar din 2015 până în 2017 a înregistrat creșteri semnificative, ajungând în 2017 la 32,6%, de menționat faptul că în mediul rural șomajul este mai mare 37,8%, și în rândul persoanelor de sex feminin 37,3%, fig. nr. 63.

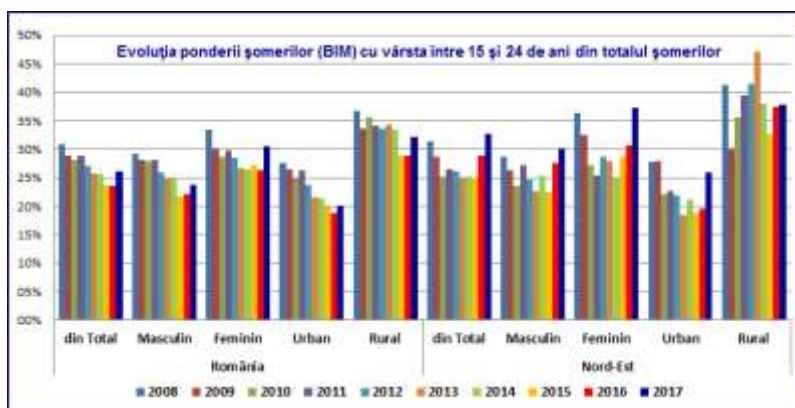

Fig. nr. 63 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO

Ponderea șomerilor tineri (15-24 ani) din totalul șomerilor (BIM): 32,6% total; 30,1% sex masculine; 37,3% sex feminin; 26% mediu urban; 37,8% mediul rural.

	Total/ sexul/ mediul de rezidență	Anul (%)									
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
România	din TOTAL	30,8%	28,9%	28,1%	28,8%	27,0%	25,7%	25,6%	23,8%	23,6%	26,1%
	Masculin	29,3%	28,2%	27,8%	28,2%	25,9%	25,0%	25,0%	21,7%	22,1%	23,6%
	Feminin	33,5%	30,2%	28,6%	29,7%	28,5%	26,6%	26,5%	27,2%	26,3%	30,5%

	Urban	27,5%	26,4%	24,9%	26,2%	23,8%	21,5%	21,3%	19,8%	18,9%	20,1%
	Rural	36,7%	33,6%	35,6%	34,1%	33,6%	34,3%	33,4%	28,8%	28,8%	32,1%
Regiunea Nord - Est	din TOTAL	31,4%	28,6%	25,1%	26,4%	26,1%	24,7%	25,1%	25,0%	28,9%	32,6%
	Masculin	28,6%	26,2%	23,6%	27,2%	24,6%	22,7%	25,3%	22,5%	27,6%	30,1%
	Feminin	36,4%	32,4%	27,3%	25,3%	28,6%	27,9%	24,8%	28,7%	30,6%	37,3%
	Urban	27,8%	28,0%	22,1%	22,6%	21,9%	18,5%	21,1%	18,7%	19,6%	26,0%
	Rural	41,3%	30,1%	35,6%	39,5%	41,5%	47,1%	37,9%	32,7%	37,4%	37,8%

5.1.2. Structura populației ocupate, după nivelul de educație, pe grupe de vârstă, sexe și medii²⁸

Regiunea Nord - Est / grupe de vârstă	2017 (% din total populație)			
	Persoane active			Persoane inactive
	Total	Ocupate	Șomeri BIM	
Total	50,2	48,8	1,4	49,8
Sub 15 ani	-	-	-	100,0
15 - 64 ani				
15 - 24 ani	37,1	33,5	3,6	62,9
25 - 34 ani	83,7	80,5	3,2	16,3
35 - 44 ani	89,2	87,7	1,5	10,8
45 - 54 ani	89,3	87,5	1,8	10,7
55 - 64 ani	58,9	57,9	(1,0)	41,1
65 ani și peste	20,2	20,2	-	79,8

La nivelul regiunii Nord - Est în anul 2017, cea mai mare pondere a populației inactive este a celor din categoria 15-24 de ani 62,9% în timp ce populația activă reprezenta doar 37,1% (33,5% ocupate +3,6% șomeri BIM) iar șomajul este cel mai mare 3,6%

De asemenea persoanele de 55 - 64 de ani inactive sunt în proporție de 41,1%, în timp ce active sunt categoriile 25-34 de ani 83,7% (ocupate 80,5%+3,2% șomeri BIM), 35 - 44 ani 89,2% (87,7% ocupate +1,5% șomeri BIM), 45 - 54 ani 87,5% (ocupate 87,5% +1,8% șomeri BIM) și 55 - 64 ani 57,9% (ocupate 57,9% +1% șomeri BIM).

Aceeași analiză pentru categoria de vârstă 15 - 24 ani pe categorii de sex indică faptul că mai inactive sunt persoanele de sex masculin 57,7% față de cele de sex feminin 56%. De asemenea șomajul în rândul persoanelor de sex masculin din această categorie de vârstă este de 4,3% față de cel de 3% pentru persoanele de sex feminin.

Din analiza pe medii de rezidență a categoriei de vârstă 15 - 24 ani rezultă că persoanele inactive sunt predominat din mediul urban 77,4% față de mediul rural 55%.

5.1.3. Șomajul de lungă durată²⁹

Structura populației ocupate pe nivele de educație este în anul 2017 următoarea:

- 53,9% nivel mediu de educație (postliceal de specialitate, liceal, inclusiv treapta I și profesional, complementar sau de ucenici);

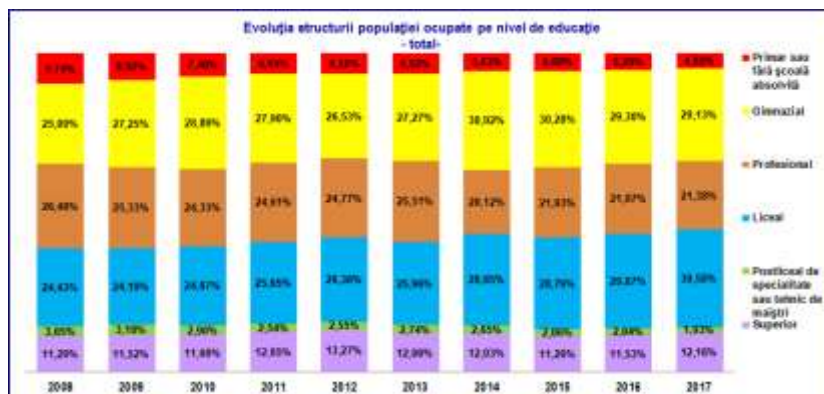

Fig. nr. 64 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO online

²⁸ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Piata muncii\3 a,b,c PIATA MUNCII.xls](#)

²⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Piata muncii\3h PIATA MUNCII.xls](#)

- 33,9% nivel scăzut de educație (gimnazial, primar și fără școală);
- 12,2% nivel de educație superior (universitar de scurtă și lungă durată, inclusiv masterat, doctorat, postdoctoral și studii postuniversitare), fig. nr. 64.

Raportat la anul 2008 se constată că ponderea populației ocupate cu nivel de educație

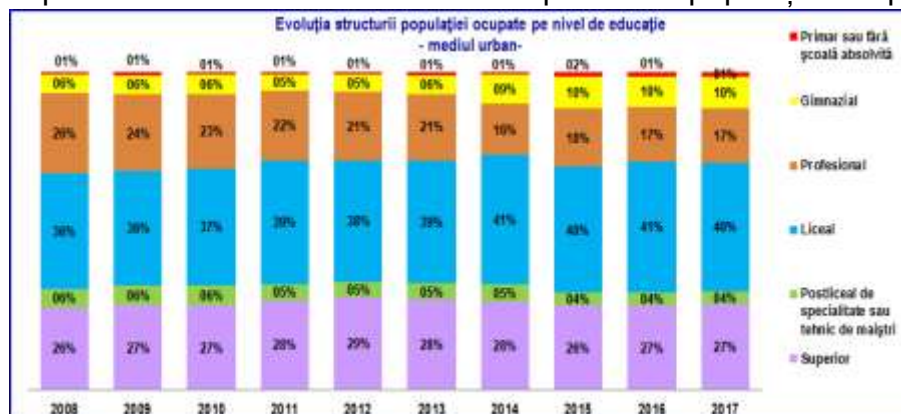

Fig. nr. 65 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO online

mediu a crescut în 2017 cu 3,1% (de la 50,8%), în timp ce ponderea populației ocupate cu nivel de educație scăzut și superior a scăzut, pentru cele cu nivel de educație scăzut cu 0,9% (de la 34,8%) și pentru cele cu nivel superior cu 2,2% (de la 14,3%).

Pe categorii de sex se constată că persoanele de sex feminin dețin o pondere mai mare în categoria celor cu nivel de educație superior 14,1% față de cele de sex masculin 10,6%, în timp ce pentru persoanele cu nivel mediu persoanele de sex masculin dețin o pondere mai mare de 56,2% față de 51,0% pentru cele de sex feminin. Pentru persoanele cu nivel de studii scăzut ponderile sunt apropiate pentru cele două categorii: persoane de sex masculin 33,2% și pentru persoane de sex feminin 34,9%.

După mediul de rezidență conform datelor se constată diferențe mari. Astfel pentru persoanele cu nivel de educație superior 27% sunt din mediul urban în timp ce numai 2,6% sunt din mediul rural, la polul opus sunt persoanele cu nivel de studii scăzut 48,3% sunt din mediul rural și 11,6% din mediul urban, fig. nr. 65. În ceea ce privește persoanele cu nivel de educație mediu 61,4% sunt din mediul urban și 49,1% din mediul rural

Concluzia care se desprinde este că mediul rural deține o pondere mare a persoanelor cu nivel de educație scăzut și mediu.

5.2. Evoluții și situația curentă - principalii indicatori ai pieței muncii conform balanței forței de muncă (BFM)

5.2.1. Structura populației după participarea la activitatea economică³⁰

Principalii indicatori sunt:

- resursele de muncă;
- populația activă civilă;
- șomeri înregistrați.

Evoluția resurselor de muncă în intervalul 2002-2017 la nivel național s-a înregistrat o scădere de 911 mii persoane (de la 13.343

la 12.432 mii persoane). De asemenea la nivelul regiunii Nord - Est se înregistrează o scădere de 265 mii persoane (de la 2.259,5 mii la 1993,75 mii persoane). Regiunea Nord - Est deținea, în 2017, cea mai mare resursă de muncă raportat la celelalte regiuni 16% din total național (14,8% Sud Muntenia cea mai mare după regiunea Nord - Est și 9,3% regiunea Vest cea mai mică din țară), fig. nr. 68.

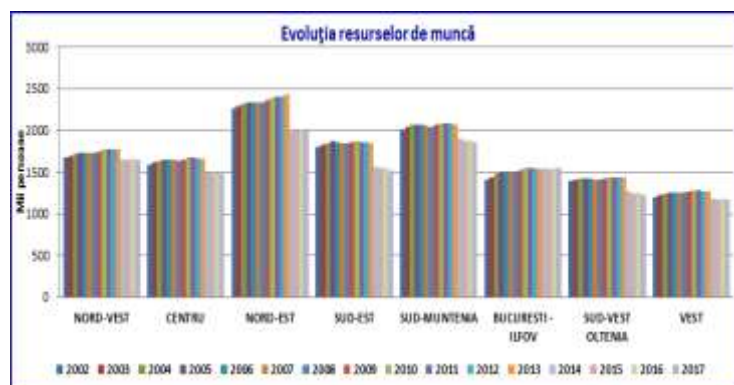

Fig. nr. 68 Sursa: INS „Balanța forței de muncă”

³⁰ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Piața muncii\3 a,b,c PIATA MUNCII.xls](#)

Analiza evoluției resurselor de muncă pe județele regiunii – anexa 3c - în intervalul

Fig. nr. 69 Sursa: INS „Balanța forței de muncă”

2002-2017 resursele de muncă au scăzut în aproape toate județele, fig. nr. 69, în timp ce în județul Iași a crescut cu 11,4 mii persoane. Iașul pe întreg intervalul deține cel mai mare număr de resurse umane 507,2 mii persoane în 2002 și 518,6 mii persoane în 2017. Cele mai mari scăderi sunt în județele Bacău 83,8 mii persoane, Neamț 79,5 mii persoane, Vaslui 49,5 mii

persoane, Botoșani 33,5 mii persoane și județul Suceava 30,9 mii persoane. Ca potențial al resurselor umane în 2017 după județul Iași care deține cel mai mare număr de resurse umane 518,6 mii persoane sunt județele Suceava 383,9 mii persoane, Bacău 363,7 mii persoane, Neamț 267,8 mii persoane, iar cel mai mic în județele Botoșani 233,8 mii persoane și Vaslui 225,9 mii persoane.

Evoluția populației active civile La nivel național a scăzut, în intervalul 2002-2017, cu 371,7 mii persoane (de la 9.089,6 la 8.717,9 mii persoane). La nivelul regiunii Nord - Est de asemenea a scăzut cu 277,1 mii persoane (de la 1.467,7 la 1.190,6 mii persoane). Ca și resursele de muncă, populația activă civilă în 2017 din regiunea Nord - Est este cea mai mare din țară reprezentând 13,6%.

Evoluția populației active civile pe județele regiunii Populația activă civilă a scăzut

în toate județele regiunii în intervalul 2002-2017, fig. 70. Cea mai mare scădere se înregistrează în județul Suceava 54,5 mii persoane, urmat de județul Neamț 50,4 mii persoane, județul Bacău 48 mii persoane, județul Botoșani 44,1 mii persoane, județul Iași 40, 6 mii persoane, și județul Vaslui 39,5 mii persoane. Cel mai mare

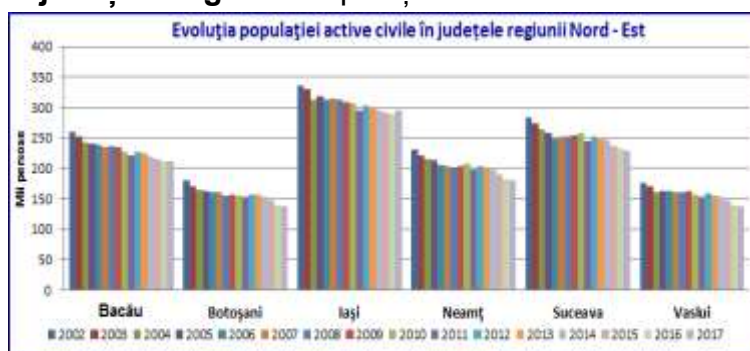

Fig. nr. 70 Sursa: INS „Balanța forței de muncă”

potențial al persoanelor active civile se înregistra în anul 2017 în județul Iași cu 335,3 mii persoane, și județul Suceava 284 mii persoane, iar cel mai mic în județele Vaslui 177,1 mii persoane și Botoșani 180,7 mii persoane.

Evoluția populației ocupate civile În intervalul 2002-2017, la nivel național, s-a înregistrat o creștere de 37 mii persoane (de la 8.329 la 8.366 mii persoane), în timp ce la nivelul regiunii Nord - Est se înregistrează o scădere de 184 mii persoane (de la 1.308 la 1.124 mii persoane). În anul 2017 regiunea Nord - Est se afla pe locul al doilea

după regiunea Nord Vest ce avea 1.213 mii persoane.

Evoluția populației ocupate civile pe județele regiunii În intervalul 2002-2017 populația ocupată civilă a scăzut în toate județele regiunii. Cea mai mare scădere se înregistrează în județele Bacău și Suceava cu câte 37,6 mii persoane, urmate de județul Neamț 34,8 mii persoane, județul Botoșani

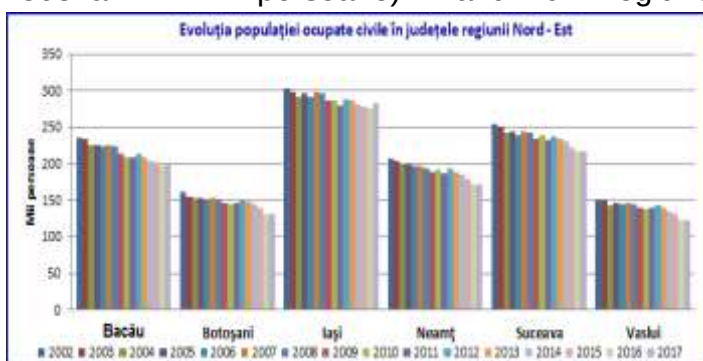

Fig. nr. 71 Sursa: INS „Balanța forței de muncă”

29,1 mii persoane, județul Vaslui 25,6 mii persoane și cea mai mică scădere a fost în județul Iași de 20,1 mii persoane. Ca potențial în anul 2017 cea mai mare parte a populației ocupate civile se găsește în județul Iași 282,7 mii persoane, urmat de județul Suceava 217,1 mii persoane, județul Neamț 171,5 mii persoane, județul Botoșani 131,7 mii persoane și cu cel mai mic număr județul Vaslui 123,4 mii persoane, fig. nr. 71.

Evoluția numărului de șomeri înregistrați - anexa 3c în intervalul 2002-2017

regiunea Nord - Est a deținut cel mai mare număr de șomeri. În acest interval numărul de șomeri înregistrați a scăzut în toate regiunile, astfel în 2002 în regiune erau înregistrați 158.816 șomeri, iar în 2017 numărul lor a scăzut semnificativ la 66.568 șomeri (ceea ce reprezintă 18,95% din total România, în timp ce regiunea Vest înregistrează cel mai mic număr de șomeri 5,3% din total).

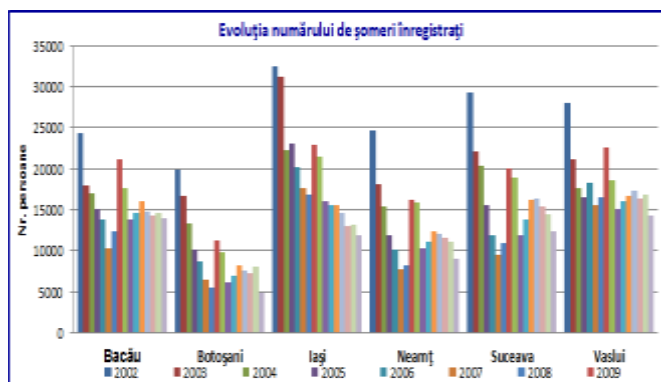

Fig. nr. 72

Sursa: INS „Balanta forței de muncă”

Evoluția numărului de șomeri înregistrați pe județele regiunii în

intervalul 2002-2017 s-au înregistrat scăderi în toate județele regiunii, cea mai mare scădere s-a înregistrat în județul Iași cu 20.546 persoane, urmat de județul Suceava 16.874 persoane, județul Neamț 15.574 persoane, județul Vaslui 13.864 persoane și cea mai mică scădere județul Bacău cu doar 10.388 persoane. În anul 2017 cei mai mulți șomeri înregistrați erau în județul Vaslui 14.239 persoane, și Bacău 14.032 persoane, urmat de județul Suceava 12.379 persoane, județul Iași 11.960 persoane, județul Neamț 9.039 persoane și cel mai mic număr în județul Botoșani 4.919 persoane, fig. nr. 72.

Evoluția ratei de activitate a resurselor de muncă - cea mai mică valoare a ratei de activitate a resurselor de muncă o deține regiunea Nord – Est. În intervalul 2002-2017 deși a înregistrat o scădere de la 65% în 2002 la 59,7% în 2017, în anul 2017 regiunea Nord - Est se poziționează sub rata națională de 70,1%.

Evoluția ratei de ocupare a resurselor de muncă - în intervalul 2002-2017 rata de ocupare a regiunii Nord - Est a scăzut de la 57,9% la 56,4%. În 2017, rata de ocupare a resurselor de muncă din regiune este cea mai mică din țară și sub cea la nivel național 67,3%.

Evoluția ratei șomajului înregistrat - în intervalul 2002 - 2017 deși a scăzut aproape la jumătate (de la 10,8% la 5,6%) rata șomajului înregistrat în regiunea Nord - Est este cea mai mare din țară, peste cea la nivel național de 4%.

5.2.2. Structura populației ocupate civilă pe principalele activități ale economiei naționale³¹

Dacă se analizează evoluția populației active civile după activități ale economiei naționale, la nivel național se constată că evoluția domeniilor este diferită astfel: domeniul

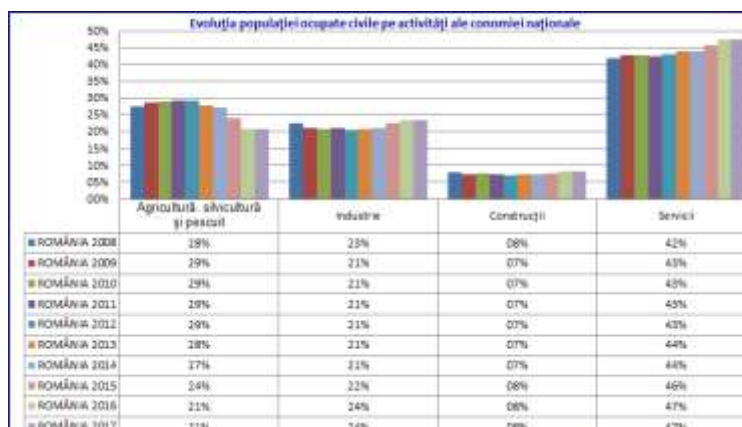

Fig. nr. 73

Sursa: INS Baza de date TEMPO -

³¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Piata muncii\3d PIATA MUNCII.xlsx](#)

agricultură, silvicultură și pescuit înregistrează în intervalul 2008-2017 o scădere de la 27,5% la 20,8%, în timp ce domeniile industrie, construcții și servicii înregistrează o ușoară creștere (industrie de la 22,7% la 23,5%; construcții de la 7,9% la 8,3%; servicii de la 41,9% la 47,4%), de remarcat ponderea cea mai ridicată înregistrată pentru domeniul servicii, fig. nr. 73.

La nivel regional, fig. 74, analiza privind evoluția populației active civile după activități ale economiei naționale indică o situație similară, respectiv o scădere a domeniului agricultură, silvicultură și pescuit de la 39,2% la 31,0% în același interval 2008-2017, iar domeniile industrie, construcții, servicii înregistrează o ușoară

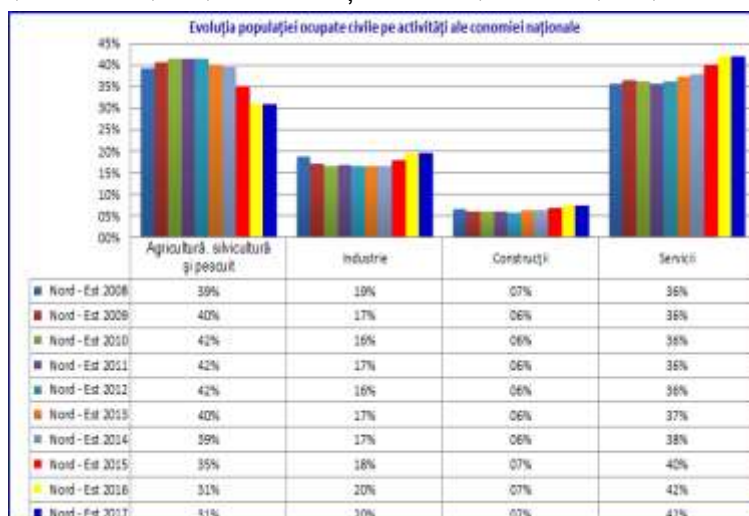

Fig. nr. 74 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO - Online

creștere (industrie de la 18,6% la 19,5%; construcții de la 6,6% la 7,5%; servicii 35,6% la 42,0%). Diferența față de situația întâlnită la nivel național constă în ponderile pe domenii, astfel la nivelul regiunii Nord - Est ponderea pe domeniul agricultură este mult mai mare (ex. anul 2017 la nivel național este de 20,8% la nivel regional este de 31,0% cu 10 procente mai mult), în timp ce domeniile industrie, construcții și servicii au ponderi mult mai reduse la nivelul regiunii decât la nivel național (industrie 19,7% față de 23,5%; construcții 7,4% față de 8,3% și servicii 42,2% față de 47,4%).

Analiza evoluției populației active civile după activități ale economiei naționale

➤ **Domeniul industrie**

În intervalul 2008-2017 la **nivel național** se evidențiază ca prioritară industria prelucrătoare care a înregistrat o ușoară creștere de la 19,3% în 2008 la 20,7% în 2017. La nivelul **regiunii Nord - Est** de asemenea industria prelucrătoare deține ponderea cea mai mare în 2017, de 17,3 %, mai mică decât cea realizată la nivel național dar în trend ușor crescător.

➤ **Domeniul servicii**

Dacă se analizează evoluția populației active civile după activități ale economiei **naționale** pentru domeniul servicii, la nivel național cea mai mare pondere o deține sectorul comerț și înregistrează o creștere de la 13,4% în 2008 la 14,6% în 2017, pe locul doi se poziționează domeniul transport și depozitare de asemenea în ușoară creștere, urmat de sănătate (în creștere) și învățământ (în scădere) și cu valori apropiate.

La **nivelul regiunii Nord - Est** evoluția populației active civile după activități ale economiei naționale indică pentru sectorul comerț din domeniul servicii ponderea cea mai mare (similar cu situația la nivel național), dar sub nivelul valorii la nivel național (Nord - Est 13,5% în anul 2017, față de 14,6% România în anul 2017).

Diferit față de situația la nivel național este locul pe care îl ocupă sectoarele învățământ și sănătate cu valori superioare celor la nivel național, ambele cu valoarea 5,7% în 2017 față de cele la nivel național 4,5% și 4,9% tot în 2017, ceea ce poziționează cele două sectoare pe locul doi. Sectorul transporturi ocupă locul trei la nivelul regiunii Nord - Est, față de locul doi la nivel național, cu valori sub nivelul național (3,6% în 2008 și 4,4% în 2017). La **nivelul județelor regiunii Nord - Est**, în anul 2017, ponderile populației active civile pe domenii sunt următoarele

Ponderi populație activă civilă, pe domenii regiunea Nord – Est, în 2017							(%)
Domeniul / județul	Regiune	Bacău	Botoșani	Iași	Neamț	Suceava	Vaslui
Servicii	42	41,1	35,8	49,7	38,8	41	36,8
Construcții	7,5	13,4	4,4	9,2	5,4	5,3	4,4
Industrie	19,5	21,7	19,1	17,9	20,6	19,3	19,3
Agricultură	31	23,8	40,7	23,2	34,2	34,5	39,5

Analiza datelor furnizate de INS permit următoarele observații:

- Cel mai dezvoltat domeniu este cel al serviciilor cu cea mai mare valoare în județul Iași 49,7% și cea mai mică valoare în județul Botoșani 35,8%;
- Pe locul doi este domeniul agricultură cu cea mai mare valoare în județul Botoșani 40,7% și cea mai mică valoare în județul Iași 23,2%;
- Pe locul al III-lea este domeniul industrie, cu cea mai mare valoarea în județul Bacău 21,7% și cea mai mică valoare în județul Iași 17,9%;
- Urmează domeniul construcții unde cea mai mare valoare este în județul Bacău 13,4% cea mai mică valoare o întâlnim în județul Vaslui și Botoșani ambele cu valoarea de 4,4%.

5.3. Evoluții și situația curentă privind șomerii înregistrați³²

La nivelul regiunii Nord - Est se resimte același traseu, creștere urmat de scădere de la 67.317 persoane în 2007 la 114.086 în 2009, urmat de o scădere semnificativă la 66.568 persoane în 2017.

Șomajul înregistrat pe nivele de educație – a înregistrat în 2017 un număr de 66.568 persoane din care 57.778 persoane cu nivel de educație primar, gimnazial și profesional, 7.095 persoane cu nivel de educație liceal și postliceal și 1.695 persoane cu nivel de educație universitar. În 2017 la categoria șomerilor cu nivel de educație primar, gimnazial și profesional 86,8% în creștere de la 84,4% în 2007. Pentru șomerii înregistrați cu nivel de educație liceal și postliceal ponderea înregistrată în 2017 este de 10,7% mai mică decât cea la nivel național, și mai mică decât în alte regiuni (ex.: București Ilfov 35,5%, Vest 24% Nord - Vest 17%). Pentru șomerii înregistrați cu nivel de educație universitar ponderea șomerilor înregistrați este de 2,5% în 2017 în scădere de la 3,6% în 2007, dar este cea mai mică valoare din toate regiunile.

Din analiza evoluției șomajului înregistrat, în intervalul 2007-2017, se constată per total că numărul șomerilor înregistrați a scăzut. Pe categorii de persoane a crescut numărul șomerilor înregistrați cu nivel de educație primar, gimnazial și profesional și a scăzut numărul șomerilor înregistrați cu nivel de educație liceal, postliceal și universitar.

Nivel de educație	Anul							
	2007	2008	2010	2012	2014	2015	2016	2017
Total regiune Nord - Est	67.317	70.479	102.272	78.203	82.958	77.786	78.073	66.568
- Primar, gimnazial și profesional	56.799	57.994	76.246	57.843	65.133	63.925	66.071	57.778
- Liceal și postliceal	8.119	9.560	19.291	15.601	14.338	11.256	9.977	7.095
- Universitar	2.399	2.925	6.735	4.759	3.487	2.605	2.025	1.695

Sursa datelor: INS - Baza de date TEMPO - Online

Evoluția Șomerilor înregistrați în județele regiunii

Evoluția șomerilor înregistrați pe județele regiunii în intervalul 2007-2017, per total șomeri înregistrați s-a înregistrat o creștere a numărului de șomeri în județele Bacău, Neamț, Suceava și o scădere în județele Vaslui și Botoșani, fig. nr. 75.

³² Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Piata muncii\3e PIATA MUNCII.xlsx](#)

În 2017 cel mai mare număr de șomeri înregistrați sunt în județul Vaslui 14.239 persoane și cel mai mic în județul Botoșani 4.919 persoane.

Pe nivele de educație:

- Primar gimnazial și profesional:
 - 13.056 persoane județul Vaslui cea mai mare valoare;
 - 4.094 persoane județul Botoșani cea mai mică valoare;
- Liceal și postliceal:
 - 2.154 persoane județul Suceava cea mai mare valoare;
 - 685 persoane județul Botoșani cea mai mică valoare;
- Universitar:
 - 521 persoane județul Bacău cea mai mare valoare;
 - 109 persoane județul Vaslui cea mai mică valoare.

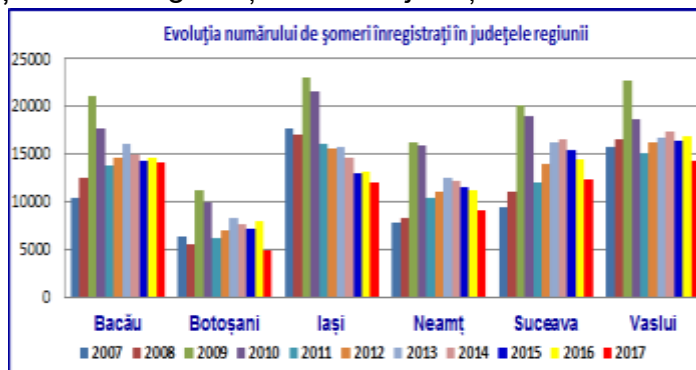

Fig.75 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO - Online

Pe nivele de educație au fost înregistrate creșteri și scăderi, în perioada 2007 – 2017, după cum urmează:

- Șomeri înregistrați cu nivel de educație primar gimnazial și profesional
 - creștere-județele Bacău, Neamț, Suceava,
 - scădere-județele Botoșani, Iași, Vaslui;
- Șomeri înregistrați cu nivel de educație liceal și postliceal,
 - creștere-județele Bacău, Suceava;
 - scădere-județele Botoșani, Iași, Neamț, Vaslui;
- Șomeri înregistrați cu nivel de educație universitar,
 - creștere-județul Bacău;
 - scădere-județele Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui.

Procentual în anul 2017 la nivelul regiunii Nord - Est au fost înregistrate pe județe următoarele valori:

Județul Bacău

- 87,4% nivel de educație primar gimnazial și profesional;
- 8,9% nivel de educație liceal și postliceal;
- 3,7% nivel de educație universitar.

Județul Botoșani

- 83,2% nivel de educație primar gimnazial și profesional;
- 13,9% nivel de educație liceal și postliceal;
- 2,8% nivel de educație universitar.

Județul Iași

- 89,4% nivel de educație primar gimnazial și profesional;
- 7,7% nivel de educație liceal și postliceal;
- 2,9% nivel de educație universitar.

Județul Neamț

- 86,0% nivel de educație primar gimnazial și profesional;
- 11,2% nivel de educație liceal și postliceal;
- 2,8% nivel de educație universitar.

Județul Suceava

- 79,9% nivel de educație primar gimnazial și profesional;
- 17,4% nivel de educație liceal și postliceal,
- 2,7% nivel de educație universitar.

Județul Vaslui

- 91,7% nivel de educație primar gimnazial și profesional;
- 7,5% nivel de educație liceal și postliceal;
- 0,8% nivel de educație universitar.

Concluzie:

cele mai mari ponderi pentru șomerii înregistrați pe nivele de educație:

- 91,7%, județul Vaslui nivel de educație primar gimnazial și profesional;
- 17,4% județul Suceava nivel de educație liceal și postliceal;
- 3,7 județul Bacău - nivel de educație universitar.

cele mai mici ponderi pentru șomerii înregistrați pe nivele de educație:

- 79,9% județul Suceava nivel de educație primar gimnazial și profesional;
- 7,5% județul Vaslui nivel de educație liceal și postliceal;
- 0,8% județul Vaslui nivel de educație universitar.

5.4. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante

5.4.1. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe activități ale economiei naționale³³

La nivel național numărul de locuri de muncă vacante a scăzut drastic, în intervalul 2008-2017 aproximativ la jumătate, de la 92.222 locuri în 2008, la 59.987 în 2017.

Astfel în 2017, raportat la anul 2008 se înregistrează **scăderi** ale numărului de locuri de muncă vacante în domeniile:

- A agricultura, silvicultură și pescuit;
- B industria extractivă;
- C industria prelucrătoare
- F construcții;
- K intermedieri financiare și asigurări;
- L tranzacții imobiliare;
- M activități profesionale, științifice și tehnice;
- N activități de servicii administrative și activități de servicii suport;
- administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public;
- P învățământ;
- Q sănătate și asistență socială;

și creșteri în domeniile:

- D producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apa caldă și aer condiționat;
- E distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare;
- G comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor;
- H transport și depozitare;
- I hoteluri și restaurante;
- J informații și comunicații;
- R activități de spectacole, culturale și recreative;
- S alte activități de servicii.

Structura locurilor de muncă vacante înregistrate în anul 2017 este următoarea fig. nr. 76.

- 26% industriei prelucrătoare
- 16% - sănătate și asistență socială;

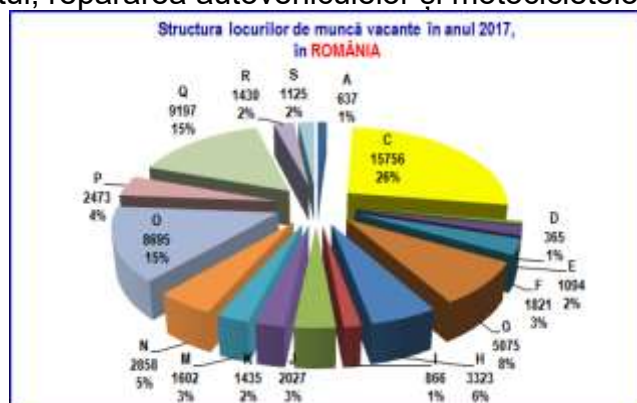

Fig. nr. 76 Sursa: INS Baza de date TEMPO - Online

³³Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Piata muncii\3f PIATA MUNCII.xlsx](#)

- 14% - administrație publică și apărare
- 8% - comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor;
- 6%-transport și depozitare;
- 5%- activități de servicii administrative și activități de servicii suport;
- 4%- învățământ;
- 3%- construcții, informații și comunicații, activități profesionale, științifice și tehnice

La nivelul regiunii Nord - Est, scăderea este similară celei de la nivel național, de la 12.828 locuri în 2008 la 5.544 locuri în 2017. Pe domenii situația este puțin diferită de cea constatată la nivel național astfel, în intervalul 2008-2017 cea mai importantă scădere a locurilor de muncă este pentru domeniul de activitate sănătate și asistență socială (2.048 locuri). Scăderi însemnate se înregistrează și în

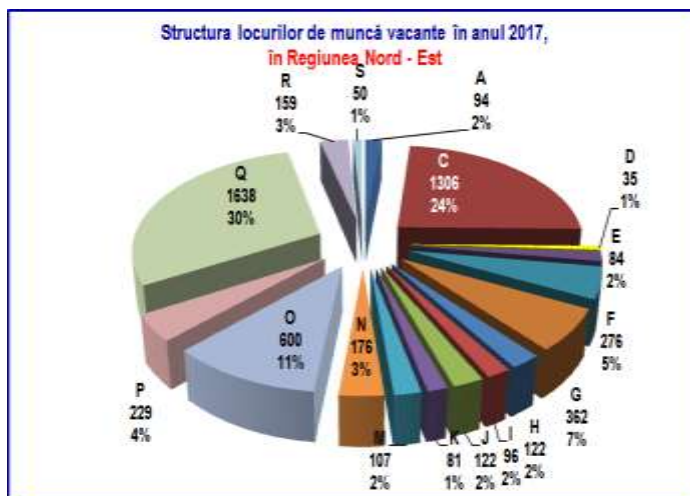

Fig. nr. 77 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO

domeniul industrie prelucrătoare (1.881 locuri), administrație publică și apărare (1.782 locuri), și construcții (819 locuri). La nivelul regiunii Nord - Est structura locurilor de muncă vacante în anul 2017 este un pic diferită față de cea la nivel național, astfel ponderea cea mai mare a locurilor de muncă vacante se înregistrează în domeniu sănătate și asistență socială 30%, mult mai mare decât media la nivel național (16%), urmează domeniul industrie prelucrătoare 24% , administrație publică și apărare 11%, comerț 7%, construcții 5%, agricultură 2%. fig. nr. 77, unde: A agricultura, silvicultură și pescuit; B industria extractivă; C industria prelucrătoare; D producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apa caldă și aer condiționat; E distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare; F construcții; G comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; H transport și depozitare; I hoteluri și restaurante; J informații și comunicații; K intermedieri financiare și asigurări; L tranzacții imobiliare; M activități profesionale, științifice și tehnice; N activități de servicii administrative și activități de servicii suport; O administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; P învățământ; Q sănătate și asistență socială; R activități de spectacole, culturale și recreative; S alte activități de servicii.

5.4.2. Evoluții și situația curentă privind locurile de muncă vacante pe grupe majore de ocupații³⁴

O analiză a locurilor de muncă vacante pe grupe majore (ISCO-08) în intervalul 2011 – 2017, la nivel național, arată că per total numărul locurilor de muncă vacante a crescut (s-a dublat). Analiza pe grupe, pentru anul 2017, indică cel mai mare număr de locuri de muncă vacante în grupa „Specialiști în diverse domenii de activitate” unde erau 17.472 locuri vacante.

³⁴ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în anexa „3 f PIATA MUNCII” – pentru vizualizare [clic aici](#)

România							
Grupe majore de ocupații (ISCO-08)	Ani						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Total	26057	24825	30643	38523	49952	59753	59987
Membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice	1001	1023	1329	1773	2185	2748	2559
Specialiști în diverse domenii de activitate	5701	6299	8917	11859	14666	17731	17472
Tehnicienii și alți specialiști din dom. tehnic	2532	2713	2941	3646	4513	5219	5335
Funcționari administrativi	1684	1369	1802	2553	3212	3690	4114
Lucrători în domeniul serviciilor	2748	2737	3346	4621	7222	8205	8411
Lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit	46	87	92	103	98	122	140
Muncitori calificați și asimilați	3154	2255	2748	3913	4916	6904	7368
Operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente	4906	4506	4666	4932	5662	7035	6626
Muncitori necalificați	4285	3836	4802	5123	7478	8099	7962

Dacă se analizează evoluția la nivel regional a locurilor de muncă vacante pe grupe majore (ISCO-08) se constată că de asemenea per total numărul de locuri de muncă a crescut dar mai puțin față de creșterea de la nivel național.

Regiunea Nord Est	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Total	4307	3576	3484	4209	5249	5605	5544
Membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori	92	80	119	111	169	207	140
Specialiști în diverse domenii de activitate	926	912	937	1385	1858	1925	1747
Tehnicienii și alți specialiști din domeniul tehnic	484	545	280	262	384	440	598
Funcționari administrativi	330	89	101	159	219	255	271
Lucrători în domeniul serviciilor	631	396	468	562	827	754	807
Lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit	13	11	10	20	20	17	17
Muncitori calificați și asimilați	490	248	244	301	429	552	514
Operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini și echipamente	948	929	966	952	762	889	857
Muncitori necalificați	393	366	359	457	581	566	593

La nivelul regiunii Nord – Est, pe grupe majore, cele mai mari valori în 2017 se înregistrează pentru:

- „Specialiști în diverse domenii de activitate” – 1.747 locuri;
- „Operatori instalații și mașini” - 857 locuri;
- „Lucrători în domeniul serviciilor” - 807 locuri;
- „Tehnicienii și alți specialiști din domeniul tehnic” - 598 locuri;
- „Muncitori necalificați” - 593 locuri.

Evoluția locurilor de muncă vacante pe grupe majore este exemplificată în fig. nr. 78.

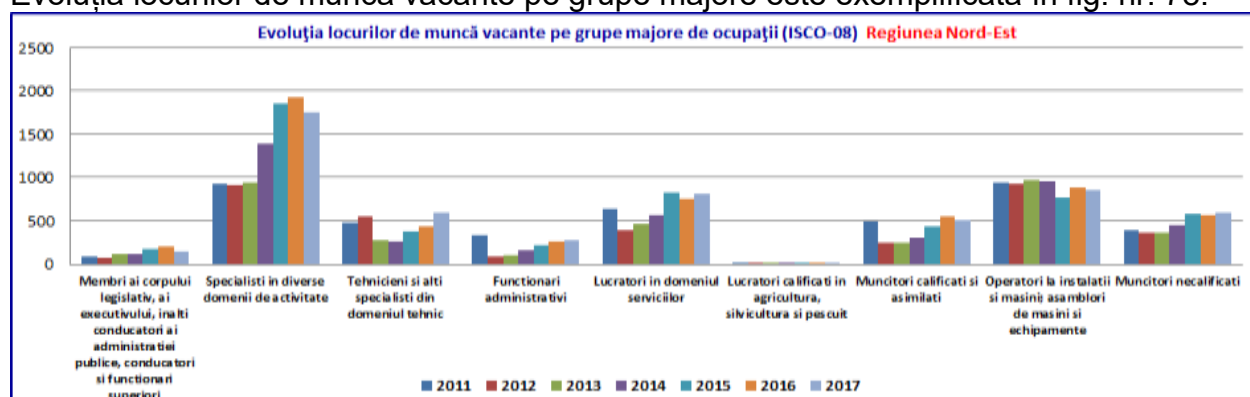

Fig. nr. 78

Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO on line

5.5. Evoluții și situația curentă - efectivul salariaților la sfârșitul anului, pe activități (secțiuni și diviziuni) ale industriei³⁵

În anul 2017 industria avea cel mai mare număr de salariați 25% din care în industria prelucrătoare 21,3% și 0,6 industrie extractivă, fig. nr. 79. Din activitățile industriei prelucrătoare, pe primul loc se situa Fabricarea produselor de îmbrăcăminte 4,2%, urmată de Industria alimentară 3,9%, Prelucrarea lemnului 1,9%, Fabricarea produselor textile 1,2%, Fabricarea mașinilor 1,2%, Tăbăcirea și finisarea pieilor 1,1% celelalte domenii erau sub 0,1%. După industrie cel mai mare număr de salariați este în domeniul comerț (G) cu 18,1%, urmat de construcții (F) 7,9%, agricultura (A) 3,2%. De asemenea un procent important este în sectorul transport și depozitare (H) 4,4%, hoteluri și restaurante (I) 3,4%, administrație (O) 4,4%. La același nivel sunt domeniile sănătate(Q) 10,2% și învățământ (P) 10,3%.

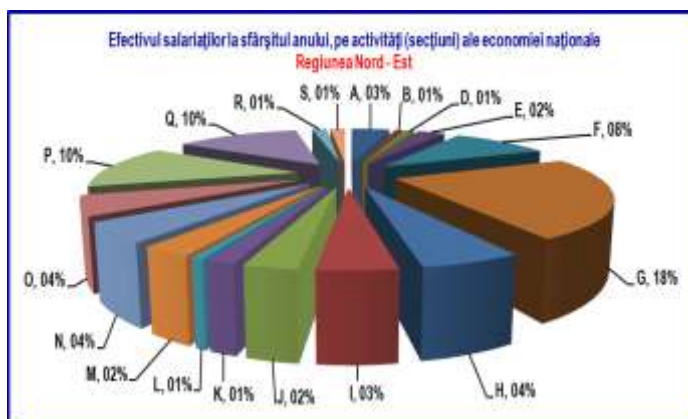

Fig. nr. 79 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO on line

5.6. Proiecția principalilor indicatori ai pieței muncii (Comisia Națională de Prognoză)

5.6.1. Proiecția numărului mediu de salariați³⁶

Conform datelor comunicate de Comisia Națională de Prognoză, Proiecția principalilor indicatori economico – sociali în profil teritorial până în 2021, ediția mai 2018, în România numărul mediu de salariați va crește per total economie în intervalul 2016 - 2021 cu 20,3%. În regiunea Nord - Est creșterea va fi mai mare decât media națională, și va fi de 21,4% ceea ce reprezintă o creștere de 114,1 mii persoane. Analiza pe regiuni evidențiază faptul că exceptând regiunea București Ilfov care va avea cea mai însemnată creștere de 222,5 mii persoane, pe primul loc se va situa regiunea Nord - Vest cu 138,4 mii persoane, urmată de regiunea Centru cu 123,4 mii persoane și locul trei îl va ocupa regiunea Nord - Est cu 114,1 mii persoane.

La nivelul județelor regiunii Nord - Est, fig. nr. 80, se estimează pentru intervalul 2016 - 2021 o creștere în fiecare județ după cum urmează:

- ✓ Bacău 21,8 mii persoane ceea ce reprezintă o creștere de 21,2%
- ✓ Botoșani 12,8 mii persoane ceea ce reprezintă o creștere de 24,6%
- ✓ Iași 35,6 mii persoane ceea ce reprezintă o creștere de 23,7%
- ✓ Neamț 12,9 mii persoane ceea ce reprezintă o creștere de 16,6%

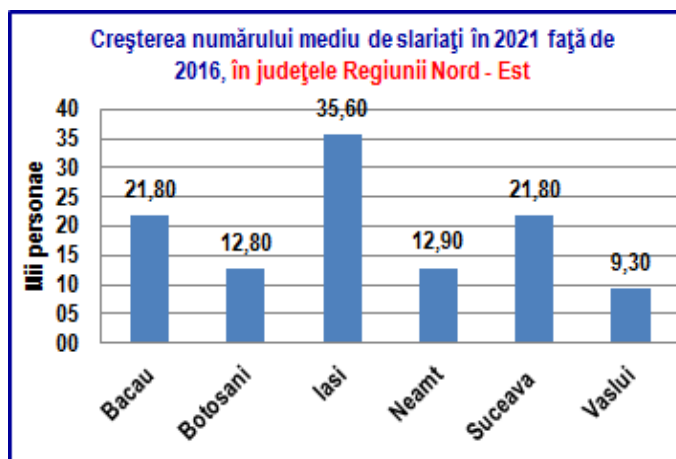

Fig. 80 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO on line

³⁵ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Piata muncii\3g PIATA MUNCII.xlsx](#)

³⁶ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Piata muncii\3i Prognoza_profil_teritorial_mai_2018.xls](#)

- ✓ Suceava 21,8 mii persoane ceea ce reprezintă o creștere de 22,6%
- ✓ Vaslui 9,3 mii persoane ceea ce reprezintă o creștere de 17,7%

Se remarcă faptul că cea mai mare creștere a numărului de persoane se va înregistra în județul Iași 35,6 mii persoane, urmat de județele Bacău 21,8 mii persoane și Suceava 21,8 mii persoane. Cea mai mică creștere se va înregistra în județul Vaslui 9,3 mii persoane. Creșterea procentuală cea mai mare se va înregistra în județele Botoșani 24,6% Iași 23,7% Suceava 22,6%, și cea mai mică în județul Vaslui 17,7%

Structura numărului mediu de salariați Numărul mediu de salariați în 2021 va fi în regiunea Nord - Est 11,3% din total național, cel mai mare procent de salariați va fi în regiunea Vest 13,8% și cel mai mic în regiunea Sud Est Oltenia 7,8%

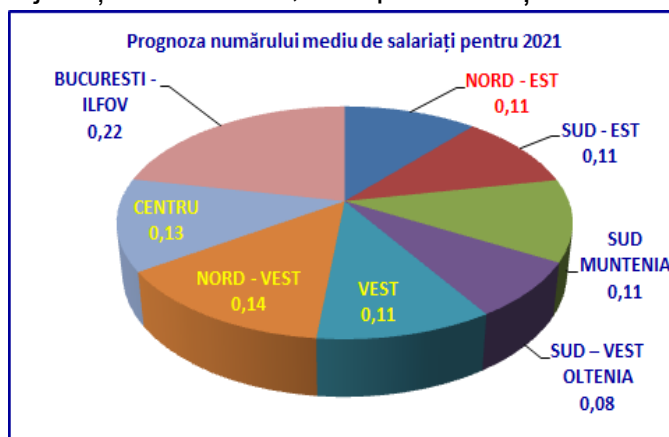

Fig. nr. 81 Sursa: INS Baza de date TEMPO online

Structura numărului mediu de șomeri Conform Sursei datelor: Comisia Națională de Prognostic, Proiecția principalilor indicatori economico – sociali în profil teritorial până în 2021, ediția mai 2018, numărul mediu de șomeri din total național în 2021 va fi în regiunea Nord - Est 18,5% cel mai mare din țară, cel mai mic fiind prognozat în regiunile București Ilfov și Vest de doar 5,2%.

Structura numărului de șomeri înregistrați, la sfârșitul anului - % -						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total România	100	100	100	100	100	100
NORD - EST	18,7	19	18,8	19,1	19,6	18,5
SUD - EST	16,2	16,1	16,1	16,2	16,3	16,6
SUD MUNTENIA	17,7	16,5	16,6	16,7	17	17,8
SUD - VEST OLTEA	16,5	17,2	17,3	17,2	17,3	17,2
VEST	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,2
NORD - VEST	9,3	9,6	9,6	9,6	8,5	8,5
CENTRU	11,4	10,8	10,8	10,7	10,6	10,9
BUCUREȘTI - ILFOV	4,9	5,5	5,6	5,6	5,6	5,2

5.6.2. Proiecția șomerilor înregistrați, la sfârșitul anului³⁷

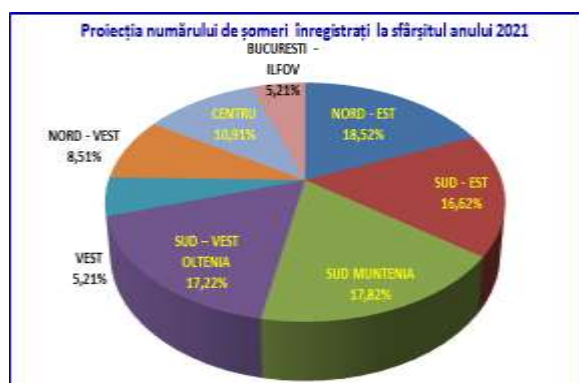

Fig. 82 Sursa: INS Baza de date TEMPO online

Conform datelor furnizate de Comisia Națională de prognoză în materialul „Proiecția principalilor indicatori economico – sociali în profil teritorial până în 2021, mai 2018”, la sfârșitul anului 2021 regiunea Nord - Est va înregistra 17,9% șomeri din total național. Un număr mare de șomeri se vor înregistra și în regiunile Sud Muntenia 19%, Sud - Vest Oltenia 17% și Sud - Est 16%, la polul opus, cu un procent scăzut de șomeri înregistrați, se regăsesc regiunile Vest 5% și Nord Vest 8%, figura nr. 82.

³⁷ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Piata muncii\3i Prognostic profil teritorial mai 2018.xls](#)

5.6.3. Proiecția ratei șomajului înregistrat³⁸**Rata șomajului înregistrat la sfârșitul anului**

La nivel național, pe total economie, este prognozată o scădere a ratei șomajului înregistrat de la 4,8% în 2016 la 3,5% în 2021, conform sursei: „Proiecția principalilor indicatori economico – sociali în profil teritorial până în 2021, mai 2018”.

Toate regiunile vor înregistra scăderi ale ratei șomajului, cea mai mare scădere se va înregistra în regiunea Sud - Vest Oltenia de -2,2%, urmată de regiunile Nord - Est cu -1,79% (locul II), Sud Est și Nord - Est cu -1,6% (locul III) iar cu cea mai mică scădere este prognozată pentru

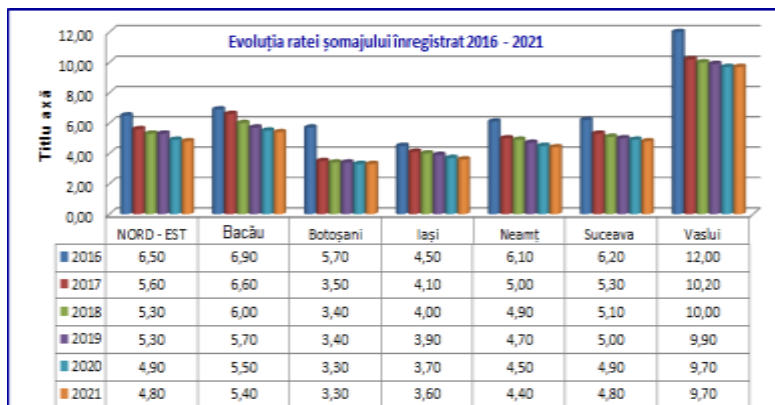

Fig. nr. 83 Sursa datelor: INS Baza de date TEMPO online

regiunile București - Ilfov 0,4% și Vest cu 0,7% așa cum a fost consemnat de Comisia Națională de Prognoză, Proiecția principalilor indicatori economico – sociali în profil teritorial până în 2021, publicată în mai 2018 (fig. nr. 83).

La nivelul județelor regiunii Nord - Est, în intervalul 2016-2021, se va înregistra o scădere a șomajului înregistrat în toate județele, astfel: Bacău 1,5%; Botoșani 2,4%; Iași 0,9%; Neamț 1,7%; Suceava 1,4%; Vaslui 2,3%. De remarcat valoarea îngrijorătoare de mare a șomajului din județul Vaslui din 2016 de 12,0% și care este prognozat pentru 2021 la 9,7%.

5.7. Prognoze privind cererea și oferta de locuri de muncă

5.7.1. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale la nivel European – CEDEFOP

Prognozele CEDEFOP (fig. nr. 84) oferă o perspectivă despre posibilitățile de angajare între 2015 și 2025. Totalul de locuri de muncă reprezintă suma de locuri de muncă nou create - cerere expandată - și de locuri de muncă care rezultă din necesitatea de a înlocui oameni care fie ocupă alte locuri de muncă, fie ies de pe piața muncii, de exemplu, ca urmare a pensionării - cerere de înlocuire. De multe ori, cererea de înlocuire oferă mai multe oportunități de angajare decât cererea expandată, ceea ce înseamnă că vor fi în continuare oportunități de angajare, chiar dacă nivelul global al ocupării forței de muncă scade.

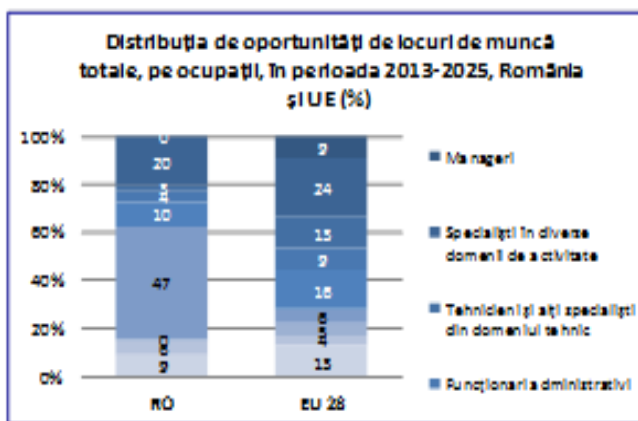

Fig. nr. 84 Sursa: CEDEFOP - Romania Country forecasts - Skill supply up to 2025

³⁸ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Piața muncii\3i Prognoza profil teritorial mai 2018.xls](#)

În România, ca urmare a cererii de înlocuire ridicată, cele mai multe posibilități de angajare, în jurul valorii de 47%, vor fi pentru calificări în agricultură, silvicultură și pescuit, de aproape opt ori mai mare decât prognoza de 6% pentru aceste ocupații pentru statele Uniunii Europene. În schimb, oportunitățile de angajare pentru muncitori calificați și asimilați, în România, în jurul valorii de 0%, este semnificativ sub prognoza de 5% pentru Uniunea Europeană în ansamblul său.

Cele mai multe oportunități de angajare în România vor necesita calificări de nivel inferior, adică ISCED 97 nivel 1 și 2. Cu toate acestea, va exista și un număr semnificativ de oportunități de angajare care necesită calificări de nivel înalt, adică ISCED 97 nivel 5 și 6.

Oportunități de locuri de muncă

Forța de muncă din România este din ce în ce mai înalt calificată. Aceasta se explică prin faptul că mai multe persoane în vârstă, mai puțin calificate, părăsesc piața forței de muncă și mai mulți oameni tineri, cu studii superioare, intră pe piața forței de muncă.

Cerea și oferta de calificări – prognoza de țară, pentru România, pentru 2025

Până în 2025, ponderea forței de muncă din România (fig. 85), cu nivel înalt de calificare, ar trebui să crească până la 39,4%, comparativ cu 26,6% în 2013 și 17,3% în 2005. Persoanele cu nivel mediu de calificare în 2025 vor reprezenta 37,8% din forța de muncă, comparativ cu 51,5 % în 2013. Ponderea celor cu nivel scăzut sau fără calificări este previzionat să rămână la aproximativ 22% în anul 2025. Conform previziunilor CEDEFOP, până în 2020, în România, în jur de 50% din forța de muncă cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani va avea calificări înalte, valoare superioară țintei UE 28 de 40%. Pe baza tendințelor actuale în jur de 60% din forța de muncă cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani în România va avea calificări de nivel înalt, până în 2025.

Raportul CEDEFOP, „Skills supply and demand in Europe”, punctează unele aspecte deosebit de importante în privința cererii și ofertei de forță de muncă, potrivit datelor din scenariile de previzionare a viitoarelor tendințe la nivelul anului 2020.

În privința ofertei de forță de muncă, în termeni absoluți, populația care participă pe piața muncii (oferta totală) este proiectată ca fiind destul de stabilă la orizontul anului 2020, comparativ cu deceniul precedent. La nivel european, este proiectată o creștere mai mare pentru oferta totală de calificări înalte, dar și pentru cea care solicită calificări medii; în același timp, se preconizează o scădere în privința calificărilor de nivel redus.

În privința cererii de forță de muncă, după cele 10 grupe de ocupații, schimbările sectoriale vor avea implicații semnificative pentru competențele ocupaționale necesare în viitor. Cele mai importante implicații se regăsesc în creșterea continuă în privința cererii pentru ocupațiile care solicită un nivel de competențe înalt și mediu, dar mai puțin pentru altele care solicită competențe reduse.

Modelele generale care privesc cererea de calificări (ocupații, calificări, cererea potențială, nevoile de înlocuire) sunt comune în majoritatea țărilor. Modelele de schimbare reflectă unele aspecte comune precum demografia, globalizarea, concurența internațională, schimbările tehnologice și organizaționale. În privința sectoarelor ocupaționale, presiunile de cost, oportunitățile tehnologice și cerințele de calitate tot mai ridicate vor conduce la modele de calificare și ocupaționale în direcții similare în majoritatea țărilor. Există, de asemenea, unele diferențe importante, care depind de

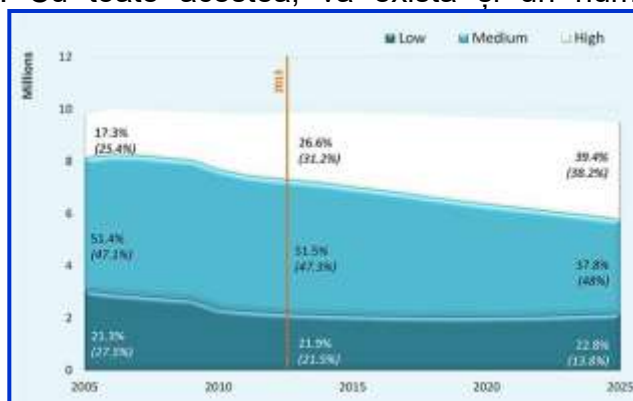

Fig. nr. 85 Sursa: CEDEFOP - Romania forecasts - Skill supply and demand up to 2025

stadiul de dezvoltare economică din fiecare țară, de diferitele structuri industriale și ocupaționale.

Europa converge spre o economie în care serviciile, competențele și ocupațiile înalt calificate vor predomina. Dar chiar dacă unele ocupații se înscriu pe un trend descendent, vor exista și în continuare oportunități substanțiale de ocupare, întrucât generațiile vârstnice vor părăsi piața muncii și este nevoie ca acestea să fie înlocuite.

Este evident, din prognozele realizate, că Europa nu numai că trebuie să-și identifice investițiile în educație și formare, dar să și încurajeze angajatorii să utilizeze mai bine aptitudinile, competențele personalului. Aceste prognoze sugerează faptul că cererea și oferta agregată sunt convergente pe termen mediu și lung. Scenariile de anticipare a viitoarelor tenduri, prin rezultatele obținute, pun accent asupra schimbării nevoilor de competențe și polarizării locurilor de muncă. Competențele necesare pentru a adapta și de a modela viitoarele locuri de muncă sunt esențiale pentru a accelera redresarea economică. De asemenea, sunt necesare competențe adecvate pentru a răspunde provocărilor pe termen mediu și lung.

5.7.2. Prognoza cererii și ofertei de locuri de muncă pe termen mediu și lung din Studii previzionale naționale

În cadrul studiului a fost realizată Proiecția cererii de forță de muncă și a cererii de formare profesională pe termen mediu și lung, conform metodologiei avizate de Grupul Consultativ constituit în cadrul proiectului. Cererea potențială de forță de muncă reprezintă volumul total de forță de muncă (exprimat în număr persoane) estimat ca necesar pentru derularea activităților economice, în termeni de populație ocupată.

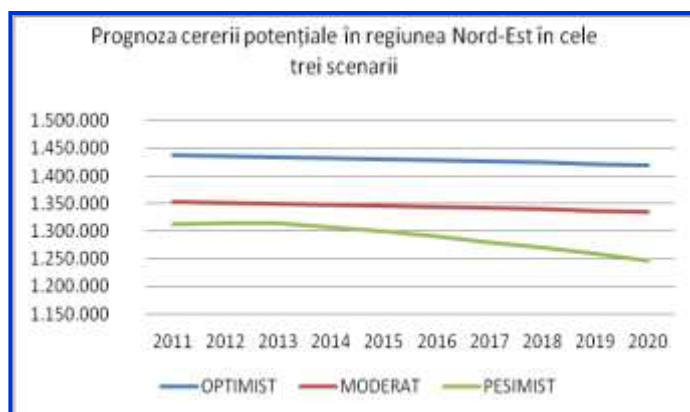

Fig. nr. 86. Sursa: Studiul previzional privind cererea de formare profesională la orizontul 2013 și în

(50,8 mii pers) (fig. nr. 86).

Cererea înlocuită reprezintă numărul de locuri de muncă rezultate din retragerea participanților la activitatea economică ca urmare a pensionărilor și a altor pierderi naturale pentru orizontul de prognoză.

În ipotezele scenariului moderat prognozele privind cererea înlocuită la nivel regional indică tendințe de evoluție în creștere în regiunile Sud, Centru și Vest și de

În ipotezele scenariului moderat, cererea potențială la nivel regional se estimează că va evolua pe un trend de scădere în regiunile Sud - Vest, Nord - Est și Sud - Est, în mod staționar în regiunea Vest și pe un trend de creștere în regiunile Centru, Nord - Vest și București-Ilfov. Cea mai mare scădere a cererii potențiale se estimează în regiunea Sud - Est (18,3 mii pers), în timp ce cea mai importantă creștere a cererii potențiale se estimează pentru regiunea Centru

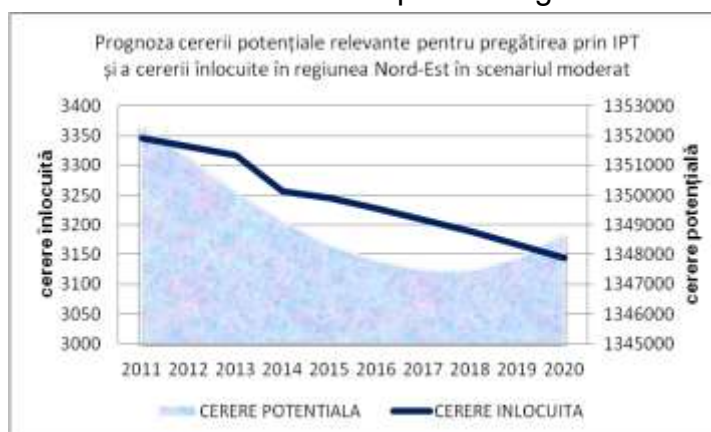

Fig. nr. 87. Sursa: Studiul previzional privind cererea de formare profesională la orizontul 2013 și în perspectiva

scădere în regiunile Nord - Est, Nord - Vest, Sud - Est, Sud - Vest și București-Ilfov. Cea mai mare scădere a cererii înlocuite se prognozează în regiunea Sud - Vest (267 persoane), pe când cea mai mare creștere se estimează în regiunea Centru (100 persoane).

Din însumarea algebrică a modificării cererii potențiale de forță de muncă față de anul anterior cu valoarea cererii înlocuite, pentru fiecare regiune s-a estimat indicatorul locuri de muncă disponibile. Acest indicator poate lua valori pozitive dacă în cadrul intervalului analizat populația ocupată este în creștere sau dacă se prognozează o scădere a populației ocupate, dar scăderea este mai mică în valoare absolută decât nivelul cererii înlocuite.

Regiunea Nord – Est Prognoza cererii potențiale

În ipotezele tuturor celor trei scenarii, tendințele sunt de reducere a cererii potențiale. Cu toate acestea, cea mai pronunțată scădere este estimată în proiecțiile scenariului pesimist, în anul 2020 cererea potențială înregistrând o scădere de aprox. 5% față de anul 2011. Proiecțiile în scenariul moderat pun în evidență scăderi ale cererii potențiale la orizontul anului 2020 de circa 1% și scăderi de circa 6% pentru cererea înlocuită, fig. nr. 87.

În regiunea Nord - Est, proiecțiile cererii potențiale în ipoteza scenariului moderat indică o ușoară creștere per ansamblu până în anul 2020. Totuși, anumite sectoare economice înregistrează creșteri de cerere pentru forța de muncă. Se estimează creșteri ale cererii potențiale de forță de muncă pe parcursul intervalului de prognoză, în mod deosebit după 2013 în industria prelucrătoare, comerț, construcții, hoteluri și restaurante și în învățământ iar, cu anumite fluctuații, în energie electrică și termică, gaze și apă, sănătate și în asistență socială.

Scăderi pe ansamblul intervalului de prognoză sunt proiectate pentru agricultură, dar și pentru industria extractivă, transport, depozitare și comunicații.

Proiecția cererii potențiale de forță de muncă pentru regiunea Nord - Est, în ipotezele scenariului moderat pe activități economice (persoane)

NORD - EST	2009	2011	2013	2015	2017	2020
Agricultură, silvicultură și piscicultură	791.738	782.312	762.275	734.846	699.530	675.272
Industria extractivă	8.034	7.721	7.291	7.685	7.620	7.528
Industria prelucrătoare	259.570	257.063	251.434	264.294	263.614	272.806
Energie electrica și termica, gaze și apă	25.780	25.934	25.662	27.258	27.642	28.169
Construcții	89.945	86.058	85.828	91.297	92.903	95.223
Comerț	154.578	165.281	175.503	181.852	194.227	214.446
Hoteluri si restaurante	19.994	20.269	20.840	23.578	24.891	26.937
Transport, depozitare si comunicații	46.720	44.445	42.441	43.210	43.806	45.737
Intermedieri financiare	12.985	14.004	15.007	14.996	15.776	15.988
Tranzacții imobiliare, închirieri și activități de servicii	19.037	18.082	17.252	18.182	17.922	17.515
Administrație publică și apărare	71.879	73.908	75.168	71.843	72.066	72.049
Învățământ	88.111	89.223	91.710	93.664	95.399	97.655
Sănătate și asistență socială	73.609	74.569	74.322	74.125	74.123	74.134
Celelalte activități ale economiei naționale	33.526	33.348	32.877	34.229	35.366	35.247
Total	1.695.506	1.692.215	1.677.609	1.681.059	1.682.885	1.678.707

Prognoza locurilor de muncă disponibile

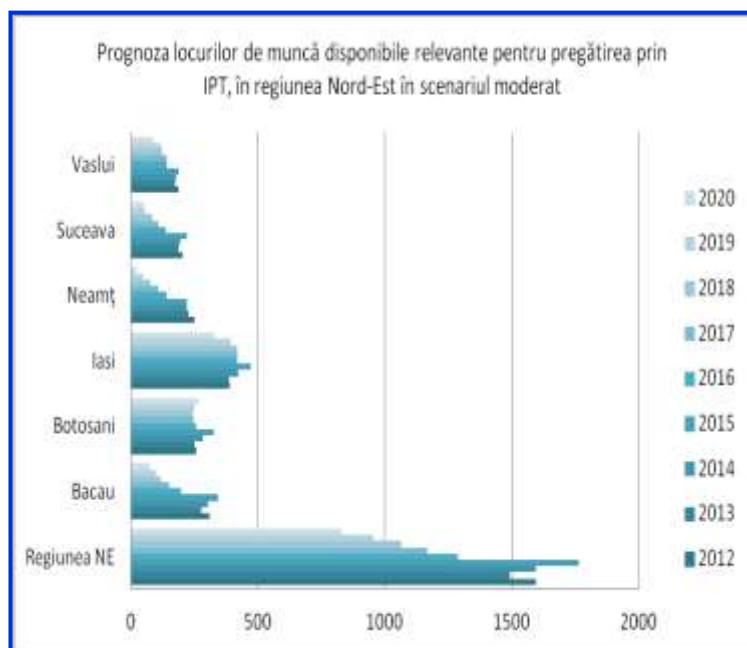

Fig. nr. 88. Sursa: Studiul previzional privind cererea de formare profesională la orizontul 2013 și în perspectiva 2020

Proiecțiile rezultate, ca urmare a aplicării ipotezelor scenariului moderat, indică apariția de locuri de muncă disponibile în regiunea Nord Est, dar pe o tendință de scădere a numărului anual al acestora începând cu 2015. Se previzionează o reducere a numărului de locuri de muncă disponibile cu aproximativ 6% în anul 2013 (comparativ cu anul anterior), urmată de doi ani de creștere (cu ritmuri de aproximativ 7% și respectiv 10.5%) iar din anul 2016 se revine la tendința descendentă cu ritmuri de descreștere mult mai accentuate (27%). Remarcăm faptul că cele mai multe locuri de muncă se desființează în agricultură, figura nr. 88.

Proiecțiile numărului de locuri de muncă pe ocupații, în ipotezele scenariului moderat,

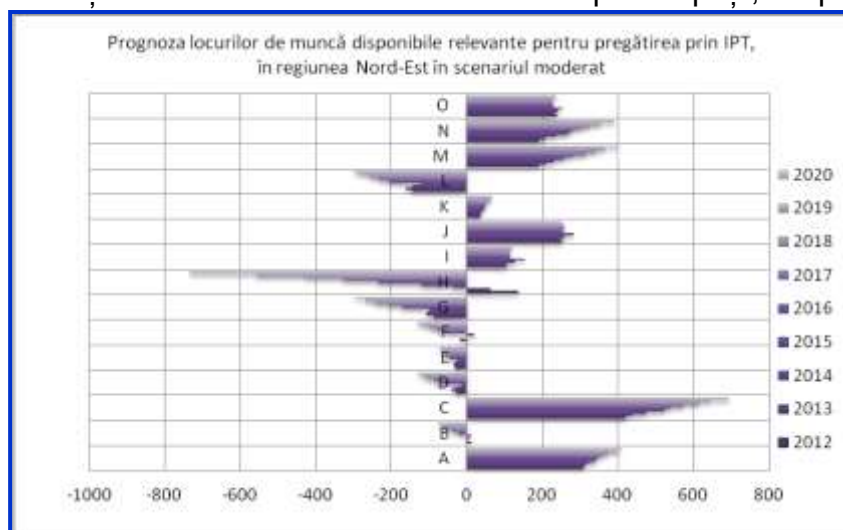

Fig. nr. 89. Sursa: „Studiul previzional privind cererea de formare profesională la orizontul 2013 și în perspectiva 2020”

arată că, pe orizontul de prognoză, cele mai multe locuri de muncă se pierd pentru următoarele categorii de ocupații: Agricultori și lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit, Modele, manechine și vânzatori în magazine și piețe, Meseriași și muncitori calificați în industria alimentară și alte meserii artisanale, urmate de Funcționari de birou, Lucrători în servicii personale și de protecție,

LEGENDĂ:

- A Tehnicienii în domeniul fizicii și tehnicii
- B Tehnicienii în științele vieții, ocrotirea sănătății și asimilați
- C Alte ocupații asimilate tehnicienilor
- D Funcționari de birou
- E Funcționari în servicii cu publicul
- F Lucrători în servicii personale și de protecție
- G Modele, manechine și vânzatori în magazine și piețe

- H Agricultori și lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit
- I Meseriași și muncitori calificați în industria extractivă și construcții
- J Meseriași și muncitori calificați în metalurgie, construcții metalice și asimilați
- K Meseriași și muncitori calificați în mecanică fină, artizanat, imprimărie și asimilați
- L Meseriași și muncitori calificați în industria alimentară și alte meserii artisanale
- M Operatori la instalațiile fixe și lucrători asimilați
- N Operatori la mașini, utilaje și asamblori de mașini, echipamente și alte produse
- O Conducători de vehicule și operatori la instalații mobile

Funcționari în servicii cu publicul. Ocupațiile pentru care se estimează locuri de muncă disponibile și care prezintă o tendință de creștere sunt din categoriile: Alte ocupații

asimilate tehnicienilor, Tehnicienii în domeniul fizicii și tehnicii, Operatori la instalațiile fixe, Operatori la mașini, utilaje și asamblori de mașini. Locuri de muncă disponibile, dar în tendință staționară, sunt previzionate pentru Meseriași și muncitori calificați în metalurgie, construcții metalice și asimilați, Conducători de vehicule și operatori la instalații mobile, și într-un număr mai mic pentru Meseriași și muncitori calificați în industria extractivă și construcții, figura nr. 89.

Proгноza cererii de formare profesională

Pe domenii de formare, o zecime din cererea potențială de forță de muncă, relevantă pentru ÎPT în ipoteza scenariului optimist, din regiunea Nord - Est, se previzionează în domeniul agricultură, mult peste media națională. Deși cererea potențială de forță de

Domenii de formare	%
Agricultură	10,3
Chimie industrială	0,9
Construcții instalații și lucrări publice	10,4
Comerț	12,9
Economic	12,8
Electric	4,4
Electromecanică	3,4
Electronică automatizări	3,5
Fabricarea produselor din lemn	1,5
Industrie alimentară	0,7
Industrie textilă și pielărie	9,4
Materiale de construcții	0,8
Mecanică	18,7
Turism și alimentație	7,6
Resurse naturale și protecția mediului	2,6
Tehnici poligrafice	0,1
Total	100,0

muncă pentru domeniul mecanică este mai redusă, din punct de vedere structural, decât în celelalte regiuni, acest domeniu continuă să ocupe primul loc în cadrul regiunii.

Alte domenii cu pondere semnificativă în cererea potențială de locuri de muncă sunt comerț, economic, construcții, instalații și lucrări publice (domeniu cu o pondere peste media la nivel național), urmate de industrie textilă și pielărie, turism și alimentație.

Structura cererii potențiale, pe domenii de formare ale ÎPT, în ipotezele scenariului moderat,

în regiunea Nord - Est, în perspectiva 2017-2020 este cea din tabelul alăturat

5.7.3. Anchete în firme

În cadrul proiectului „Corelarea ofertei educaționale a învățământului profesional și tehnic cu cerințele pieței muncii”, implementat de CNDIPT, Institutul Național de Cercetare Științifică în domeniul Muncii și Protecției Sociale a realizat ancheta în firme privind cererea de forță de muncă, în cadrul studiului previzional privind cererea de formare profesională. Ancheta de teren în rândul angajatorilor s-a realizat prin interviuri „față în față” pe baza unui chestionar aplicat pe un eșantion de 460 firme, reprezentativ la nivel regional, în perioada 14 august 2011 – 14 septembrie 2011.

Ancheta în firme, privind cererea de forță de muncă pe termen scurt, reprezintă componenta „Investigații de teren în rândul angajatorilor” a „Studiului previzional privind cererea de formare profesională la orizontul 2013 și în perspectiva 2020” realizat de Institutul Național de Cercetare Științifică în domeniul Muncii și Protecției Sociale – partener în cadrul proiectului „Corelarea ofertei educaționale a învățământului profesional și tehnic cu cerințele pieței muncii”, pe baza metodologiei aprobate în Grupul Consultativ al proiectului. Ancheta de teren în rândul angajatorilor s-a realizat prin interviuri „față în față” pe baza unui chestionar aplicat pe un eșantion de 475 firme, reprezentativ la nivel regional, în perioada 14 august – 14 septembrie 2011. Marja de eroare a eșantionului este de $\pm 4.4\%$ la un nivel de încredere de 95%.

Regiunea Nord - Est - Principalele rezultate obținute din prelucrarea informațiilor obținute din ancheta de teren sunt următoarele:

În anul 2009, cu excepția județului Neamț, toate județele din regiunea Nord - Est s-au confruntat cu pierderi la nivelul efectivului de salariați, înregistrându-se pe total eșantion regional, o scădere de 6,8%. În anul următor, volumul salariaților a continuat să scadă, scăderea totală fiind de 2,7% la nivel regional. În primele opt luni ale anului 2011, evoluția negativă a efectivelor de salariați continuă, scăderea la nivel regional fiind de 1,1% față de anul 2010; s-au înregistrat creșteri ale numărului de salariați în județele Bacău și Botoșani. La nivel sectorial, firmele din activități profesionale, științifice și tehnice, hoteluri și restaurante și comerț au fost cele mai afectate de declinul numărului de salariați în perioada 2009-2011.

La nivel regional, la momentul anchetei, 1,5% din totalul locurilor de muncă existente în firmele investigate erau vacante, valoarea ratei locurilor de muncă vacante fiind sub media națională. Rata locurilor de muncă vacante era semnificativ mai mare decât media regională în județele Neamț, Vaslui și Bacău, precum și în sectoarele activități profesionale, științifice și tehnice, tranzacții imobiliare, producția și distribuția de energie, agricultură, silvicultură și pescuit, construcții și comerț. Pe de altă parte, industria extractivă, distribuția apei și salubritate, informații și comunicații, intermediari financiare și asigurări și sănătatea și asistența socială au reprezentat practic zone "închise" pentru angajare, înregistrând rate nule ale locurilor de muncă vacante. Rata locurilor de muncă vacante atinge cele mai înalte nivele pentru grupele ocupaționale lucrători în servicii (2,4%) și specialiști în diverse domenii de activitate (2,4%), urmate cu un nivel tot peste media regională de muncitori calificați (2,1%).

La nivel regional, din punctul de vedere a domeniului de calificare relevant pentru pregătirea prin liceu tehnologic și învățământ profesional, la momentul anchetei, cea mai semnificativă cerere de forță de muncă se adresează domeniilor industrie textilă și pielărie (28,5%) și mecanică (23,8%), urmate la distanță de domeniile turism și alimentație (11,2%), comerț (8,9%), construcții, instalații și lucrări publice (8,1%) și industrie alimentară (6,7%). În ceea ce privește domeniile de calificare specifice învățământului postliceal, cele mai multe locuri de muncă vacante se adresează domeniilor servicii (72,5%) și electromecanică (13,9%). În medie, locurile de muncă vacante la momentul anchetei erau neocupate de cca. 2,99 luni.

Se estimează o evoluție negativă a numărului de locuri de muncă la orizontul următoarelor 6 luni și una preponderent pozitivă la orizontul următoarelor 12 luni. În estimările de la 12 luni cele mai optimiste sunt firmele mici, urmate de firmele mari și firmele micro. La orizontul următoarelor 12 luni patru din cele șase județe ale regiunii estimează creșteri ale efectivelor de salariați (Bacău, Botoșani, Iași, Vaslui). La același orizont de timp, în profil sectorial remarcăm că cele mai dinamice firme se estimează a fi cele din tranzacții imobiliare. Cele mai pesimiste, cu privire la evoluțiile efectivelor de salariați pe termen scurt (12 luni), sunt firmele din hoteluri și restaurante, activități de servicii administrative și servicii suport și alte activități de servicii care estimează scăderi ale efectivelor de personal.

Comparând structura numărului curent de locuri de muncă cu cea a locurilor de muncă estimate a exista în firmele investigate peste 12 luni, se constată că întreprinderile din regiunea de dezvoltare Nord - Est anticipează o creștere a ponderii ocupațiilor din GO 7 (muncitori calificați), GO 5 (lucrători în servicii), GO 2 (specialiști) și GO 3 (tehnicieni).

Din punctul de vedere al domeniilor de calificare relevante pentru liceul tehnologic și învățământul profesional, la nivel regional, cea mai ridicată cerere de forță de muncă la orizontul următoarelor 12 luni se adresează domeniilor construcții, instalații și lucrări publice (23,2%), mecanică (22,2%), turism și alimentație (15,3%) și comerț (13,4%). În ceea ce privește domeniile de calificare specifice învățământului postliceal, cea mai

ridicată cerere de forță de muncă se adresează domeniilor servicii (72,5%) și electromecanică (13,9%).

Pe fondul unei perioade în care firmele au manifestat prudență sporită în acțiunile de recrutare și angajare, aproximativ 16,3% dintre firmele investigate au angajat tineri absolvenți ai promoției 2010. Firmele însă au avut tendința de a recruta în mai mare măsură absolvenți de învățământ profesional (33,9%) sau absolvenți de liceu tehnologic/industrial (27%). Peste 70% dintre acestea s-au declarat a fi mulțumite și foarte mulțumite de nivelul absolvenților de calificare. Angajatorii se declară foarte mulțumiți de absolvenții fără calificare în ponderea cea mai mare. Gradul cel mai ridicat de nemulțumire caracterizează absolvenții de liceu tehnologic/industrial.

Din punctul de vedere al domeniului de calificare specific liceului tehnologic, cele mai multe locuri de muncă pentru care firmele au angajat absolvenți ai promoției 2010, necesitau calificări din domeniile mecanică (23,4%), comerț (28,5%) și industrie textilă și pielărie (14,4%). În ceea ce privește domeniile de calificare specifice școlilor postliceale, cele mai multe locuri de muncă pentru care firmele au angajat absolvenți ai promoției 2010 necesitau calificări din domeniile minier, petrol gaze (23,1%) și sănătate și asistență pedagogică (36,7%).

5.8. Principalele concluzii din analiza pieței muncii. Implicații pentru ÎPT

Concluzii pentru regiunea Nord - Est desprinse din indicatorii anului 2017:

- ✓ populația activă, ocupată și numărul de șomeri au înregistrat o scădere;
- ✓ rata de activitate este 72,2% în creștere;
- ✓ rata de ocupare este de 63,9 % în creștere;
- ✓ rata șomajului este de 4,9 % în scădere semnificativă.

Rata de activitate pentru grupa de vârstă 15-24 ani, este:

- 37,1% Total;
- 42,3% persoane de sex masculin;
- 31,7% persoane de sex feminin.

Rata de ocupare pentru grupa de vârstă 15-24 ani,

- ✓ 33,5% total;
- ✓ 38% persoane de sex masculin;
- ✓ 28,7% persoane de sex feminin.

Rata șomajului BIM pentru grupa de vârstă 15-24 ani,

- 9,8% total;
- 10% persoane de sex masculine;
- 9,5% persoane de sex feminin;
- 15,9% mediu urban;
- 8,2% mediul rural.

Ponderea șomerilor tineri (15-24 ani) din totalul șomerilor (BIM),

- 32,6% total;
- 30,1% sex masculine;
- 37,3% sex feminin;
- 26% mediu urban;
- 37,8% mediul rural.

Structura populației ocupate pe nivele de educație este:

- 53,9% nivel mediu de educație (postliceal de specialitate, liceal, inclusiv treapta I și profesional, complementar sau de ucenici);
- 33,9% nivel scăzut de educație (gimnazial, primar și fără școală);
- 12,2% nivel de educație superior (universitar de scurtă și lungă durată, inclusiv masterat, doctorat, postdoctoral și studii postuniversitare).

Șomajul de lungă durată: 13,6%;

Rata șomajului de lungă durată pentru tineri a scăzut în intervalul 2009 - 2016 de la 8,2% la 5%,

Incidența șomajului de lungă durată pentru tineri a înregistrat o staționare în intervalul 2009 - 2016 la valoarea destul de ridicată de 54%;

Resursele de muncă - cea mai mare din țară care reprezintă 16% din total România, județul Iași are cea mai mare valoare de 518,6 mii persoane,

Structura populației ocupate civilă pe principalele activități ale economiei naționale - Agricultură 31%; Industrie 19,5%; Industrie extractivă 0,3%; Industrie prelucrătoare 17,3%; Construcții 7,5%; Servicii 42%; Comerț 13,5%; Transport 4,4%; Hoteluri și restaurant 2,1%

Șomeri înregistrați pe nivele de educație: 10,7% nivel mediu de educație; 86,8% nivel scăzut de educație; 2,5% nivel de educație superior cea mai mică valoare din țară

Locuri de muncă vacante

➤ **pe domenii**

- 30% sănătate și asistență socială mult mai mare decât media la nivel național (16%),
- 24% domeniul industrie prelucrătoare,
- 11% administrație publică și apărare
- 7% comerț
- 5% construcții
- 2% agricultură

➤ **pe grupe majore de ocupații:**

- „Specialiști în diverse domenii de activitate” - 1.747 locuri;
- „Operatori instalații și mașini” - 857 locuri;
- „Lucrători în domeniul serviciilor” - 807 locuri;
- „Tehnicienii și alți specialiști din domeniul tehnic”-598 locuri;
- „Muncitori necalificați” - 593 locuri.

Implicații pentru ÎPT:

- ❖ Adaptarea ofertei de formare la dinamica economiei, structura și repartitia pe medii de rezidență a populației;
- ❖ Adaptarea ofertei de formare pentru categoria de elevi ce provin din mediul rural, în vederea creșterii populației cu nivel ridicat de educație;
- ❖ Actualizarea competențelor în ritmul dezvoltărilor tehnologice;
- ❖ Monitorizarea inserției absolvenților ÎPT pe piața forței de muncă;
- ❖ Îmbunătățirea serviciilor de orientare și consiliere în carieră;
- ❖ Organizarea de campanii de promovare a învățământului profesional și tehnic și a învățământului dual;
- ❖ Promovarea formării profesionale pe tot parcursul vieții ca domeniu major de intervenție în restructurarea și dezvoltarea sistemelor de educație și formare, asigurarea competențelor cheie;
- ❖ Îmbunătățirea accesului și participării la educație și formare profesională, a persoanelor provenind din grupuri/comunități/medii dezavantajate, vulnerabile din punct de vedere socio-economic și expuse riscului de excluziune socială (în special minoritatea romă, tinerii care părăsesc sistemul de stat de protecție a copilului, populația cu venituri scăzute, persoane cu cerințe educaționale speciale, populația din mediul rural, etc.);
- ❖ Promovarea spiritului și culturii antreprenoriale în educația inițială, astfel încât antreprenoriatul să devină o opțiune de carieră pentru toți;
- ❖ Stabilirea de parteneriate active cu partenerii sociali în vederea creșterii gradului de absorbție a absolvenților din învățământului profesional și tehnic;
- ❖ Utilizarea noilor tehnologii în procesul de formare profesională;

- ❖ Oferirea de alternative prin forme de învățare: seral, frecvență redusă, învățarea la distanță;
- ❖ Colaborare sistem învățământ profesional și tehnic - AJOFM, în vederea identificării calificărilor pentru autorizare unităților de învățământului profesional și tehnic ca furnizori FPC și a grupurilor țintă pentru formarea continuă;
- ❖ Consilierea elev - părinte în alegerea carierei informarea, privind tendințele înregistrate pe piața forței de muncă;
- ❖ Realizarea unui sistem de selecție în formare, pe baza aptitudinilor elevilor și a achizițiilor anterioare.

6. Învățământul profesional și tehnic din regiune

6.1. Indicatori de intrare în ÎPT

6.1.1. Populația școlară pe nivele de educație, sexe, medii de rezidență³⁹

Analiza populației școlare pe vârste, nivele de educație, medii de rezidență și sexe, poate contribui la identificarea situațiilor existente ce necesită măsuri active, imediate.

În România populația tânără, categoria 0-14 ani, va cunoaște o scădere semnificativă în perioada 2011-2060, de aproape 1,6 milioane persoane în varianta cu migrație și de 1,5 milioane persoane în varianta fără migrație (ponderea tinerilor în totalul populației se va diminua de la 15,9% în 2011 la 12,1%-12,5% în 2060). Scăderea continuă a populației are aceeași tendință și pentru populația de vârstă școlară, 7-14 ani, dar și pentru populația de vârstă 15-24 ani, care poate continua procesul de învățământ în licee, școli profesionale, colegii și universități (acestea se vor reduce în perioada 2011-2060 cu câte 49,4%).

Învățământul gimnazial: la nivel național în intervalul 2007-2018 numărul elevilor cuprinși în învățământul gimnazial a scăzut, scăderea este vizibilă în toate regiunile României. Regiunea care înregistrează o creștere este regiunea București-Ilfov datorată migrației forței de muncă. Cea mai mare scădere de 43.878 elevi este în regiunea Nord - Est, raportată la anul 2007 această scădere reprezintă 23%.

Din analiza numărul elevilor cuprinși în învățământul gimnazial în intervalul 2007-2018 la nivelul județelor regiunii Nord - Est se constată că în județele Bacău, Neamț și Vaslui a avut loc cea mai mare scădere de câte 27%, urmate de județele Suceava 24%, Botoșani 22%, și cea mai mică scădere județul Iași 17%.

Din datele furnizate de INS privind mediul de rezidență al elevilor de gimnaziu pentru anul 2017-2018 rezultă următoarele:

- România;
 - 55,7% persoane provin din mediul urban;
 - 44,3% persoane provin din mediul rural;
- Regiunea Nord Est,
 - 42,4% persoane provin din mediul urban;
 - 57,6% persoane provin din mediul rural;

În concluzie Regiunea Nord - Est are populația școlară de gimnaziu predominant din mediul rural. În județele regiunii, ponderea cea mai mare pentru elevii de gimnaziu proveniți din mediul rural este în județele Neamț și Vaslui câte 60,6% și 60,8%, urmat de județul Botoșani 59,8%, și cu câte 55% județele Bacău, Iași, Suceava.

³⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\01 Populatia scolara \(INS\).xls](#)

Analiza datelor privind repartitia pe sexe, pentru toate județele din regiunea Nord - Est, rezultă că în anul 2017-2018, cele mai multe persoane sunt de sex masculin ponderea fiind în ușoară creștere din 2010 până în prezent:

- 48,1 % sunt persoane de sex feminin;
- 51,9 % sunt persoane de sex masculin.

Învățământ liceal Analizând evoluția numărului de elevi înscriși la învățământul liceal între anii 2007 – 2018 constatăm că a avut loc o creștere în anul școlar 2011-2012, generată de desființarea formei de învățământ SAM, perioadă ce a fost urmată de o scădere, fig. 90. Regiunea Nord - Est se evidențiază ca regiunea cu cel mai mare număr de elevi de liceu față de celelalte regiuni ale țării, chiar dacă în intervalul 2007-2018 s-a înregistrat o scădere de 10% mai mică decât cea înregistrată la gimnaziu.

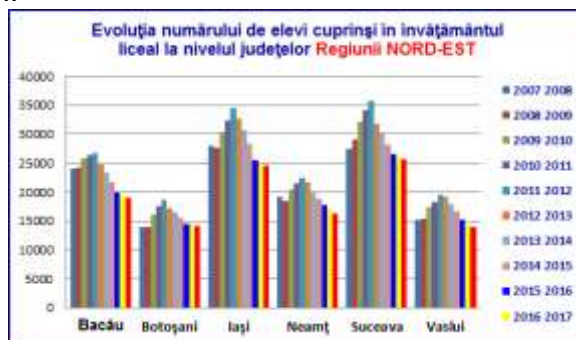

Fig. nr. 90 Sursa datelor: INS Tempo online

Județele regiunii Nord - Est înregistrează de asemenea scăderi similare. Cel mai mare număr de elevi, din învățământul liceal, este în județele Iași și Suceava, acestea menținându-se pe locul I, în întreg intervalul analizat 2007-2018.

Din datele privind mediul de rezidență al elevilor din învățământul liceal, pentru regiunea Nord - Est, în anul 2018 rezultă că cele mai multe persoane provin din mediul urban:

- 93% persoane provin din mediul urban;
- 7% persoane provin din mediul rural.

Datele privind repartitia pe sexe pentru regiunea Nord - Est, pentru anul 2018, arată că cele mai multe persoane sunt de sex feminin:

- 53,9 % sunt persoane de sex feminin;
- 46,1 % sunt persoane de sex masculin.

De remarcat faptul ca situația s-a inversat, raportat la anul 2007, când persoanele de sex masculin dețineau ponderea cea mai mare, schimbarea producându-se în 2013.

Învățământul profesional Anul 2011-2012 a însemnat o pierdere importantă pentru învățământul profesional prin desființarea SAM. Reconstruirea sistemului profesional presupune un efort susținut nu numai de sistemul educativ dar și de comunitatea locală, astfel deși a înregistrat, raportat la anul 2011, o scădere de 94,9% când aproape a dispărut total la nivelul regiunii învățământul profesional a avut o revenire până în 2018

la jumătate din dimensiunea înregistrată în 2007 (o creștere de 49%). Situația este similară în toate regiunile țării. Trebuie subliniat ponderea cea mai mare a învățământului profesional în regiunea Nord – Est dintre toate regiunile.

La nivelul județelor regiunii Nord - Est, se înregistrează o scădere a numărului de elevi. Dintre județe se remarcă din nou județul Iași ce deține cele mai mari valori ale numărului elevilor din învățământul profesional pe toată perioada

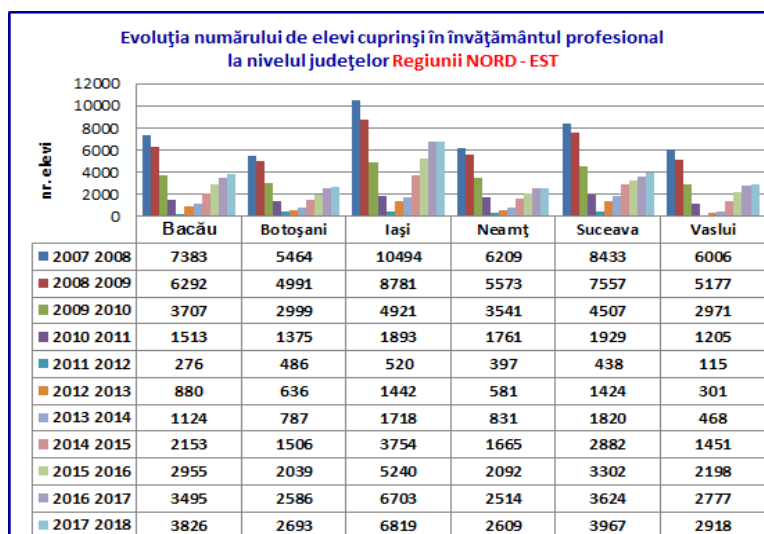

Fig. nr. 91 Sursa datelor: INS Tempo online

analizată din 2007 până în 2018 când înregistrează 6.819 elevi, aproape dublu față de celelalte județe, fig. nr. 91.

Din datele furnizate, pentru regiunea Nord - Est la nivelul anului 2017-2018, privind mediul de rezidență rezultă că cele mai multe persoane provin din mediul urban:

- 75,3% persoane provin din mediul urban;
- 24,7% persoane provin din mediul rural.

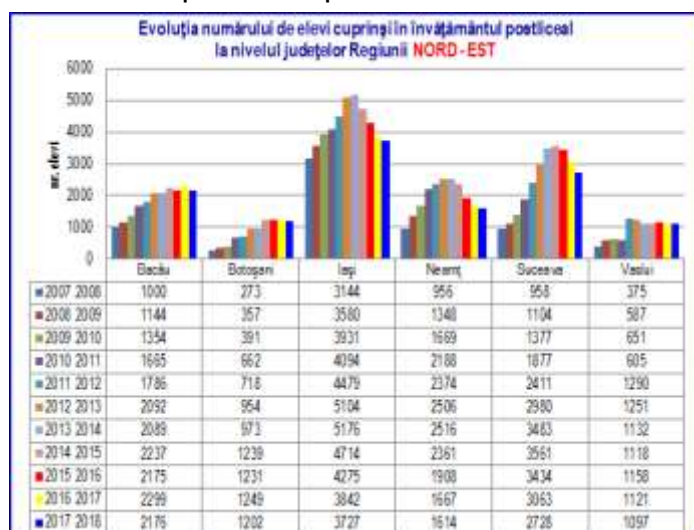

Fig. nr. 92

Sursa datelor: INS Tempo online

(Nord - Est, București-Ilfov, Centru, Nord - Vest) până în 2013-2014 sau în altele (Sud Est, Sud Muntenia, Sud - Vest Oltenia, Vest,) până în anul școlar 2014-2015 urmată de o scădere în anul școlar 2016-2017.

În regiunea Nord - Est creșterea a fost evidentă în intervalul 2013-2014 urmată apoi de o scădere. Analiza pe județele regiunii Nord - Est, evidențiază că numărul de elevi cuprinși în învățământul postliceal cel mai mare este în județul Iași (3.842 elevi în 2016-2017), fig. nr. 92, aproape dublu comparativ cu celelalte județe ale regiunii. Un număr mare de elevi, cuprinși în învățământul postliceal, se înregistrează și în județul Suceava 3.063 elevi, Bacău 2.299 elevi, cei mai puțini elevi fiind în: Neamț 1.667 elevi, Vaslui 1.121 elevi și Botoșani 1.249.

Din datele furnizate de INS pentru regiunea Nord – Est, la nivelul anului 2015-2016, privind mediul de rezidență rezultă că aproape toate persoanele, din învățământul postliceal, provin din mediul urban:

- 98,8% persoane provin din mediul urban;
- 1,2% persoane provin din mediul rural.

Analizând repartitia pe sexe, pentru regiunea Nord - Est, pentru anul 2017-2018, rezultă că cele mai multe persoane sunt de sex feminin:

- 73,3% sunt persoane de sex feminin;
- 26,7 % sunt persoane de sex masculin.

Învățământul superior Evoluția numărului de persoane cuprinse în învățământul superior, a înregistrat din 2007 până în 2018, în linii mari, un declin la nivelul tuturor regiunilor. Regiunea Nord - Est a înregistrat o scădere până în 2013, urmată de

Analiza datelor privind repartitia pe sexe a elevilor din învățământul profesional pentru regiunea Nord - Est în anul 2017-2018, rezultă că cele mai multe persoane sunt de sex masculin:

- 33,0 % sunt persoane de sex feminin;
- 67,0% sunt persoane de sex masculin.

Învățământul postliceal Situația învățământului postliceal la nivel național a înregistrat schimbări dar nu dramatice ca învățământul profesional, Astfel se înregistrează o creștere din 2007 în unele regiuni

Fig. nr. 93

Sursa datelor: INS Tempo online

fluctuații în intervalul 2014-2018 (creștere, scădere, creștere).

În anul 2017-2018 cel mai mare număr de persoane cuprinse în învățământul superior apare în regiunea București - Ilfov, 176.385 studenți, urmată de regiunea Nord - Vest 92.862 studenți. Pe locul al III-lea este plasată regiunea Nord - Est cu 67.772 studenți. La nivelul județelor regiunii Nord – Est analizând numărul studenților înscriși în învățământul superior se concentrează în județul Iași 53.392 studenți, ceea ce reprezintă 78,78% din total regiune, urmat de județul Suceava 12,2 % și de județul Bacău cu un procent de 8,49% fig. nr. 93.

Din datele privind repartitia pe sexe a numărului de persoane cuprinse în învățământul superior, pentru regiunea Nord – Est, în anul 2018, rezultă că cele mai multe persoane sunt de sex feminin:

- 55,2 % sunt persoane de sex feminin;
- 44,8 % sunt persoane de sex masculin.

Concluzia care se desprinde este că în învățământul liceal, profesional și postliceal mediul de rezidență dominant este urban în timp ce în învățământul gimnazial mediul predominant este rural.

În ceea ce privește distribuția pe categorii de sex se evidențiază faptul că în timp ce în învățământul gimnazial și liceal repartitia pe sexe este echilibrată și reflectă structura populației din această categorie de vârstă, în cazul învățământului profesional băieții sunt predominanți (o posibilă explicație este că aceștia aleg o meserie pentru a intra mai rapid pe piața forței de muncă, fetele vizează continuarea studiilor alegând învățământul postliceal și superior).

De reținut că la nivel național pentru anul școlar 2017-2018 cel mai mare număr de elevi din învățământul gimnazial și profesional se găsesc în regiunea Nord - Est (gimnaziu 139.817 elevi; învățământ profesional 22.832 elevi).

La nivelul județelor regiunii cel mai mare număr de elevi din învățământul gimnazial și profesional se găsesc în județul Iași (gimnaziu 33.203 elevi; învățământ profesional 6.819 elevi) acesta fiind urmat de județul Suceava (gimnaziu 28.032 elevi; învățământ profesional 3.967 elevi). De asemenea majoritatea studenților înscriși în învățământul superior sunt în județul Iași. Orașul Iași este cel mai vechi și cel mai mare centru universitar din regiune, Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” fiind a III-a universitate tehnică din țară.

6.1.2. Grad de cuprindere în învățământ (Rata specifică de cuprindere școlară pe vârste)⁴⁰

În România, gradul de cuprindere în învățământ pentru toate categoriile de vârstă este mult sub 100% și fapt îngrijorător este în trend descendent. Principalii factori care au determinat reducerea gradului de cuprindere în învățământ sunt scăderea natalității, emigrația și abandonul școlar.

Gradul de cuprindere în învățământ a populației din grupa 3 - 23 ani total, pentru anul școlar 2017-2018, la nivelul

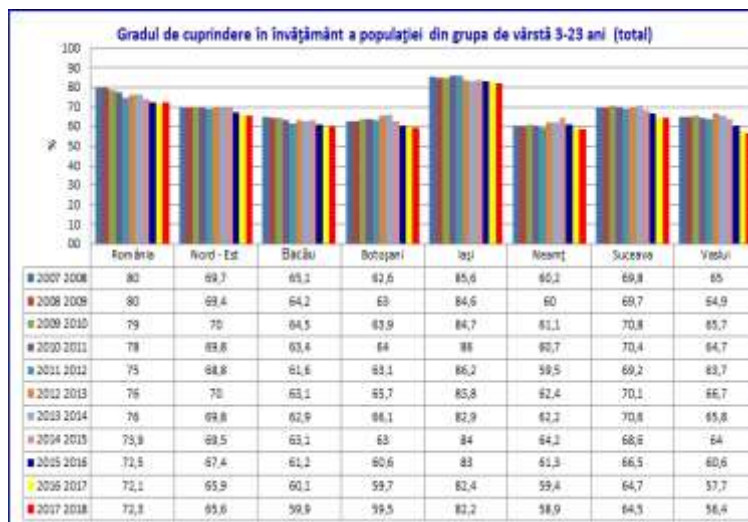

Fig. nr. 94

Sursa datelor: INS Tempo online

⁴⁰Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\02 Gradul de cuprindere \(INS\) .xls](#)

regiunii Nord - Est este de 65,6%, mai mic decât gradul de cuprindere înregistrat la nivel național, care este de 72,3%, fig. nr. 94.

Atât la nivel național cât și în regiunea Nord - Est s-a înregistrat o scădere începând cu anul școlar 2007-2008. La nivelul regiunii Nord - Est scăderea este mai mică fiind de 4,1% comparativ cu cea de la nivel național unde scăderea a fost de 7,4%.

Analiza gradului de cuprindere în învățământ a populației pentru categoria de vârstă 3 - 23 ani, pe categorii de sex și medii de rezidență, în anul școlar 2017-2018, scoate în evidență următoarele valori pentru:

- persoanele de sex feminin, cuprinse în învățământ, în total România 74,1% iar în regiunea Nord - Est sunt în procent de 67,5%;
- persoanele de sex masculin, cuprinse în învățământ, în total România 70,6% în regiunea Nord - Est procentul de cuprindere fiind de 63,7%;

Pe medii de rezidență, gradul de cuprindere în învățământ a populației pentru categoria de vârstă 3 - 23 ani, este mai mare în mediul urban decât în mediul rural atât la nivel național cât și regional:

- în mediul urban total România 104,7% iar în regiunea Nord - Est de 107,5%;
- în mediul rural total România 40,8% și regiunea Nord - Est de 40,7%.

Analiza gradului de cuprindere, pe județe, pentru anul școlar 2017-2018, pentru grupa de vârstă 3-23 ani, se constată că în județul Iași se înregistrează cea mai mare valoare la nivel național pentru persoane din mediul urban 149%

Pentru învățământul liceal tehnologic și profesional prezintă interes gradul de cuprindere în învățământ a populației din grupa 15 - 18 ani.

Din analiza gradului de cuprindere, categoria de vârstă 15-18 ani, pe categorii de sex și medii de rezidență, în anul școlar 2017-2018, constatăm că gradul de cuprindere în regiunea Nord - Est este sub cel la nivel național; astfel în România gradul de cuprindere este de 77,2%; iar în regiunea Nord - Est este de 73,9%, fig. nr. 95.

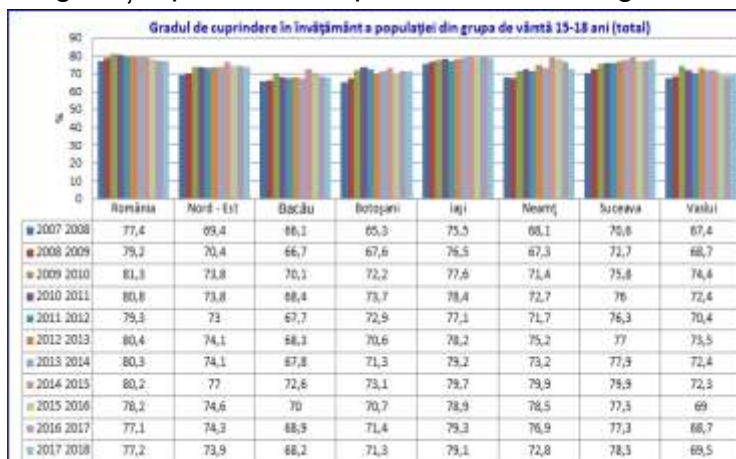

Fig. nr. 95 Sursa datelor: INS Tempo online

Pentru categorii de sex:

- persoanele de sex feminin total România 78,1%; regiunea Nord - Est 75,4%;
- persoanele de sex masculin total România 76,4%; regiunea Nord - Est 76,2%;

Pe medii de rezidență:

- persoane din mediul urban total România 156,7 %; regiunea Nord - Est 200%;
- persoane din mediul rural total România 12,8 %; regiunea Nord - Est 13,7%.

Analiza pe județe, a gradului de cuprindere în anul școlar 2017-2018 pentru grupa de vârstă 15-18 ani, evidențiază faptul că județul Iași este deținătorul celor mai mari valori pentru acest indicator și depășește atât media națională cât și cea regională. Astfel în județul Iași gradul de cuprindere total este de 79,1%, pentru persoane de sex feminin procentul fiind de 80,6%, persoane de sex masculin 77,6%.

Pentru gradul de cuprindere în învățământ al populației de categorie de vârstă 15-18 ani din mediul urban la nivel național județul Neamț are cea mai mare valoare 218% urmat de județul Iași 217,1% și 211% Suceava.

Evoluția ponderii elevilor din învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional din total elevilor înscriși în învățământul liceal și profesional România sursa datelor: INS Caiete statistice pentru educație

Conform Strategiei educației și formării profesionale din România pentru perioada 2014 - 2020, Obiectivul strategic 2: Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare; ținte strategice, se prognozează:

- ✓ Creșterea ponderii elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și în învățământul profesional la 60% în 2020, față de 49,8% în 2014;
- ✓ Creșterea ratei de participare a adulților la programe de învățare pe tot parcursul vieții la 10% în 2020, de la 1,5% în 2014.

Evoluția ponderii ÎPT din total a înregistrat în intervalul 2004-2018 modificări esențiale, astfel în acest interval ponderea elevilor cuprinși în ÎPT a scăzut de la 59,9% la 49,8%.

În anul 2004-2005 un procent de 59,95% îl reprezintă elevii înscriși, la începutul anului, în sistemul ÎPT din care 27,2% la învățământul profesional și 32,7% la liceul tehnologic, iar în anul 2017-2018 ponderea elevilor din sistemul ÎPT este de 49,8% din care 12,3% sunt la învățământul profesional și 37,2% la liceu tehnologic.

Evoluția ponderii elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic este următoarea: în anul 2004-2005 32,7% din elevi erau înscriși la liceul tehnologic din total ÎPT, iar în anul desființării ȘAM 2011-2012 numărul acestora a crescut, ca o compensare a desființării școlilor profesionale, până la 55,1%, după care datorită reintroducerii învățământului profesional a scăzut la 37,2% valoare mai mare decât cea din 2004-2005.

Situația pentru învățământul profesional este diferită și tristă deoarece în anul școlar 2011-2012 această formă de educație a fost practic desființată fiind redusă la 1,4% față de 27,2% în anul școlar 2004-2005. Important pentru sistemul ÎPT este faptul că ponderea ÎPT nu a scăzut în același ritm, menținându-se peste 50% prin preluarea potențialilor elevi de la învățământul profesional de învățământul liceal tehnologic. După acest an, o dată cu reînființarea învățământului profesional, ponderea acestuia crește de la 1,4% la 12,3% în perioada 2017-2018, și se fac eforturi pentru menținerea creșterii astfel încât să se apropie de 50% din ÎPT, deoarece prognozele locurilor de muncă vacante la orizontul 2060 estimează ca peste 80% din locurile de muncă vor fi pentru calificări de nivel 3.

Regiunea Nord - Est

În anul școlar 2004-2005 ponderea ÎPT în regiunea Nord - Est a fost de 62,4%, aceasta a urmat trendul național ce a înregistrat o continuă scădere

ajungând la 51,7 % în anul 2017-2018. Această valoare poziționează regiunea Nord - Est pe locul trei după regiunea Vest 53,1% și regiunea Sud Est 52,4%, la polul opus cu cel mai mic procent fiind regiunea București Ilfov cu 34,3%.

Evoluția învățământului profesional și liceu tehnologic în regiunea Nord - Est în intervalul 2004 – 2018

Învățământ profesional a înregistrat o scădere de la 28,4% în anul școlar 2004-2005 la 1,4% în anul 2011-2012 și o creștere/revenire la 16,6 % în anul școlar 2017-2018.

Liceu tehnologic a înregistrat o creștere de la 28,4% în anul școlar 2004-2005 la 35,1% în anul școlar 2017-2018.

Județele regiunii Nord - Est au înregistrat de asemenea scăderi în intervalul 2004 - 2005 - 2017-2018 fig. nr. 96.

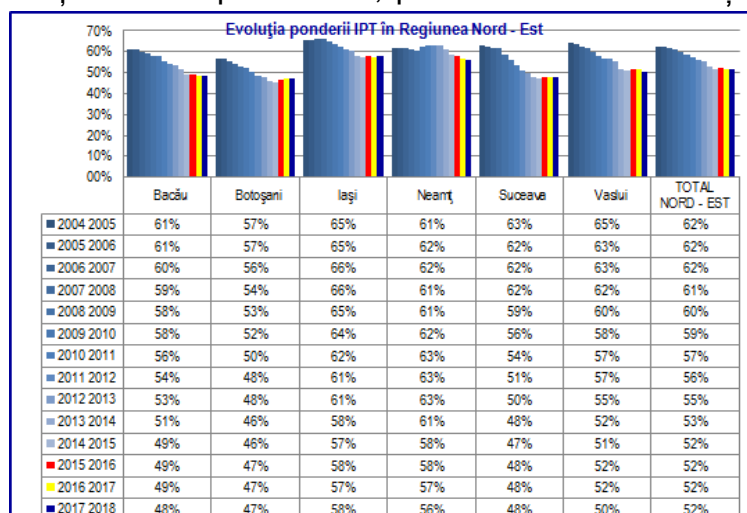

Fig. nr. 96 Sursa datelor: INS Tempo online

Județul Bacău a înregistrat o scădere a sistemului ÎPT în intervalul 2004-2018 de la 61,0% în anul școlar 2004-2005 la 48,2% în anul școlar 2017-2018.

Învățământ profesional a înregistrat o scădere de la 32,5% în anul școlar 2004-2005 la 1% în anul 2011-2012 și o creștere/revenire la 17,7% în anul școlar 2017-2018.

Liceu tehnologic a înregistrat o creștere de la 28,5% în anul școlar 2004-2005 la 31,2% în anul școlar 2017-2018.

Județul Botoșani a înregistrat o scădere a sistemului ÎPT în intervalul 2004-2018 de la 56,9% la 47,3%

Învățământ profesional a înregistrat o scădere de la 36,2% în anul școlar 2004-2005 la 2,6% în anul 2011-2012 și o creștere/revenire la 14,3% în anul școlar 2017-2018.

Liceu tehnologic a înregistrat o creștere de la 20,7% în anul școlar 2004-2005 la 33% în anul școlar 2017-2018.

Județul Iași a înregistrat o scădere a sistemului ÎPT în intervalul 2004-2018 de la 65,3% la 58,2%.

Învățământ profesional a înregistrat o scădere de la 35,0% în anul școlar 2004-2005 la 1,5% în anul 2011-2012 și o creștere/revenire la 21,5% în anul școlar 2017-2018.

Liceu tehnologic a înregistrat o creștere de la 30,3% în anul școlar 2004-2005 la 36,6% în anul școlar 2017-2018.

Județul Neamț a înregistrat o scădere a sistemului ÎPT în intervalul 2004-2018 de la 61,4% la 56,2%.

Învățământ profesional a înregistrat o scădere de la 31% în anul școlar 2004-2005 la 1,8% în anul 2011-2012 și o creștere/revenire la 13,8% în anul școlar 2017-2018.

Liceu tehnologic a înregistrat o creștere de la 30,5% în anul școlar 2004-2005 la 42,4% în anul școlar 2017-2018.

Județul Suceava a înregistrat o scădere a sistemului ÎPT în intervalul 2004-2018 de la 62,9% la 47,7%.

Învățământ profesional a înregistrat o scădere de la 33,6% în anul școlar 2004-2005 la 1,3% în anul 2011-2012 și o creștere/revenire la 13,7% în anul școlar 2017-2018.

Liceu tehnologic a înregistrat o creștere de la 29,2% în anul școlar 2004-2005 la 34,0% în anul școlar 2017-2018.

Județul Vaslui a înregistrat o scădere a sistemului ÎPT în intervalul 2004-2018 de la 64,5% la 50,3%.

Învățământ profesional a înregistrat o scădere de la 36,5%, în anul școlar 2004-2005, la 0,6% în anul 2011-2012 și o creștere/revenire la 17,4% în anul școlar 2017-2018.

Liceu tehnologic a înregistrat o creștere de la 28,0% în anul școlar 2004-2005 la 32,9% în anul școlar 2017-2018.

ÎNVĂȚĂMÂNTUL POSTLICEAL –sursa datelor: INS Tempo online

România

În intervalul 2005-2018 numărul elevilor înscriși în învățământul postliceal (școala postliceală și de maștrii) a crescut, aproape s-a dublat, de la 43.617 elevi în 2005-2006 la 91.889 elevi în 2017-2018. În acest interval s-a înregistrat un maxim în anul 2014-2015 de 105.557 elevi.

Regiunea Nord – Est, asemeni mediei naționale, a înregistrat o creștere de la 5.672 elevi în anul școlar 2005-2006 la 12.544 elevi în anul 2017-2018.

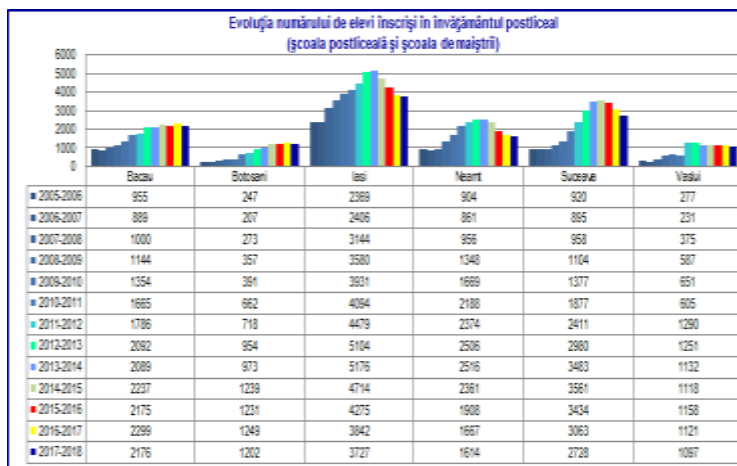

Fig. nr. 97

Sursa datelor: INS Tempo online

Comparativ cu celelalte regiuni ca număr de elevi se poziționează în anul școlar 2017-2018 pe locul doi după regiunea Sud Vest Oltenia.

Județele Regiunii Nord - Est – s-a constatat că toate județele au înregistrat o creștere, pentru anul 2017-2018. Cei mai mulți elevi înscriși la învățământul postliceal sunt în județul Iași 3.727 elevi, urmat de județul Suceava 2.728 elevi iar cei mai puțini sunt în județul Vaslui 1.097 elevi și județul Botoșani 1.202 elevi, fig. nr. 97.

Școala postliceală

România Școala postliceală a câștigat teren în ultimii 10 ani în defavoarea școlilor de maiștri care au înregistrat o scădere semnificativă. Numărul elevilor înscriși la școala postliceală la nivel național, în intervalul 2005-2017, s-a dublat de la 40.578 elevi în 2005-2006 la 86.500 elevi în 2017-2018.

Regiunea Nord – Est - numărul elevilor înscriși la Școala postliceală la nivelul regiunii, în intervalul 2005-2017, de asemenea s-a dublat de la 5.503 elevi în 2005-2006 la 12.142 elevi în 2017-2018.

Județele regiunii Nord - Est înregistrează în același interval 2005-2017 de asemenea creșteri mari ale elevilor înscriși astfel

- ✓ Județul Bacău de la 903 elevi la 2.118 elevi,
- ✓ Județul Botoșani de la 247 elevi la 1.202 elevi,
- ✓ Județul Iași de la 2.369 elevi la 3.581 elevi,
- ✓ Județul Neamț de la 844 elevi la 1.557 elevi,
- ✓ Județul Suceava de la 863 elevi la 2.641 elevi,
- ✓ Județul Vaslui de la 277 elevi la 1043 elevi.

Județele cu cel mai mare număr de elevi sunt județul Iași și județul Suceava cu cel mai mic număr de elevi județul Vaslui și județul Botoșani.

Școala de maiștri

Școala de maiștri înregistrează o scădere drastică deși operatorii economici solicită în continuare calificări pentru maiștrii instructor. Motivul scăderii este acela că numărul de maiștrii solicitați este redus la nivel local. O soluție este centralizarea la nivel național a solicitărilor și organizarea formării în centre regionale sau naționale astfel încât să poată fi satisfăcute nevoile pieței.

România În intervalul 2005-2017 deși numărul de elevi înscriși la școala de maiștri a crescut, de la 2.821 elevi la 5.067 elevi, acesta este mic. Regiunile cu cel mai mare număr de elevi înscriși la școala de maiștrii sunt Regiunea Sud - Vest Oltenia urmată de regiunea Sud Est.

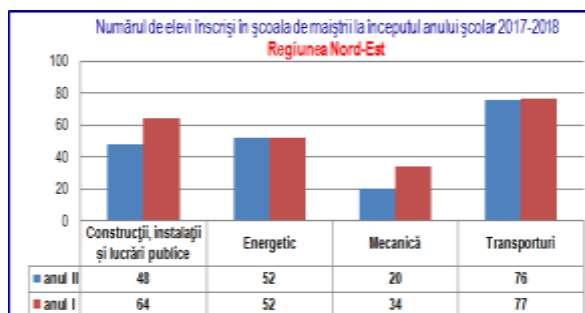

Fig. nr. 98 Sursa datelor: ISJ din regiune

Regiunea Nord - Est înregistrează de asemenea valori foarte mici, dar crescute, în același interval aflându-se pe locul patru, astfel în 2005-2006 erau înscriși 169 elevi iar în 2017-2018 402 elevi.

Cea mai mare creștere în județul Iași de la 0 elevi în 2005-2006 la 146 elevi în anul 2017-2018

- creștere în județul Vaslui de la 0 în 2005-6 la 57 elevi în anul 2017-2018;
- creștere în județul Suceava de la 57 elevi în 2005-6 la 87 elevi în 2017-2018;
- creștere în județul Bacău de la 52 elevi în 2005-6 la 58 elevi în 2017-2018;
- scădere în județul Neamț de la 60 elevi în 2005-6 la 57 elevi în 2017-2018,
- Nicio clasă în întreg intervalul 2005-2017 în județul Botoșani.

Explicația este legată de situația demografică a județelor dar și de potențialul locurilor de muncă influențat de existența unei concentrări de firme/operatori economici în județele Iași, Bacău, Suceava, Neamț, Vaslui față de județul Botoșani, fig. nr. 98.

Elevi înscriși în școala de postliceală specială la începutul anului școlar: în anul școlar 2017-2018 înscriși 322 elevi la nivel național și 0 elevi în regiunea Nord - Est.

6.1.3. Rata netă de cuprindere în sistemul de educație și formare profesională⁴¹

	2017 – 2018 (%)				
	Total	Feminin	Masculin	Urban	Rural
România	80,1	79,9	80,3	93,4	68,0
Nord - Est	78,8	78,9	78,7	95,4	70,0
Sud - Est	80,4	79,9	80,8	90,3	71,5
Sud - Muntenia	78,8	78,7	78,9	94,1	70,0
Sud - Vest Oltenia	79,7	78,7	80,7	91,9	69,5
Vest	79,0	78,7	79,2	91,8	63,1
Nord - Vest	78,8	78,7	78,9	95,5	64,3
Centru	79,5	79,4	79,5	92,8	65,7
București - Ilfov	88,2	88,3	88,2	93,9	55,9

În anul 2017-2018 a fost de 80,1% la nivel național și 78,8% la nivelul regiunii Nord Est. Regiunea Nord - Est are cea mai mică rată de cuprindere pentru învățământul gimnazial la fel cu regiunea Sud Muntenia. Dacă se analizează acest indicator după mediul de rezidență se constată că în

regiunea Nord - Est rata de cuprindere este de 95,4% în mediul urban și 70% în mediul rural, iar din analiza pe categorii de sex rata de cuprindere este aproape egală pentru cele două categorii feminin și masculin 78%.

Dacă se analizează evoluția ratei de cuprindere, în intervalul 2007-2018, se constată că atât la nivel național cât și la nivelul tuturor regiunilor rata de cuprindere în învățământul gimnazial este în scădere la nivel național de la 88,4% la 80,1%, în regiunea Nord - Est de la 87,7% la 78,8% (pentru anul școlar 2017-2018).

Evoluția ratei de cuprindere în învățământul gimnazial pe categorii de sex - Din analiza efectuată în intervalul 2007-2018, se constată că atât la nivel național cât și la nivelul tuturor regiunilor rata de cuprindere este în scădere pentru ambele categorii: persoane de sex feminin de la 84,3% la 80% și pentru persoane de sex masculin de la 83,1% la 79,9%. Evoluția ratei de cuprindere în învățământul gimnazial pe medii de rezidență, arată că în intervalul 2007-2018, rata de cuprindere a crescut în mediul urban de la 107% la 113% în timp ce pentru mediul rural a scăzut de la 70,4% la 61,6%.

Rata netă de cuprindere în învățământul obligatoriu - Din datele furnizate de INS, pentru anul 2017-2018, rezultă că rata de cuprindere în învățământul obligatoriu la nivel național, este mai mică decât în învățământ gimnazial 78%, în timp ce la nivelul regiunii Nord - Est este mai mare 80%.

În regiunea Nord - Est evoluția ratei de cuprindere în învățământul obligatoriu în intervalul 2007-2018 indică o scădere, de la 83,7% la 80%.

Evoluția ratei de cuprindere a populației de sex feminin din regiunea Nord - Est a înregistrat o scădere la nivel național și la nivelul fiecărei regiuni. În regiunea Nord - Est scăderea este de la 84,3% la 80%, de asemenea populația de sex masculin înregistrează o scădere de la 83,1% la 80%. Evoluția ratei de cuprindere a populației regiunii Nord - Est din mediul urban a înregistrat o creștere de la 107,3% la 113%, iar pentru cea din mediul rural o scădere de la 70,4% la 61,6%.

Rata netă de cuprindere în învățământul secundar superior 15-18 ani

EGIUNE	2017 - 2018 (%)				
	Total	Feminin	Masculin	Urban	Rural
ROMÂNIA	65,8	66,5	65,1	136,1	8,5
Nord - Est	65,4	67,2	63,8	183,0	9,9
Sud - Est	63,3	64,0	62,6	132,1	7,6

⁴¹Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\03 Rata neta de cuprindere \(INS\).xls](#)

Sud - Muntenia	61,0	61,3	60,6	164,4	6,4
Sud - Vest Oltenia	68,5	68,0	69,0	142,9	11,3
Vest	63,9	65,5	62,4	112,9	7,9
Nord - Vest	65,1	66,0	64,2	134,2	8,2
Centru	63,8	63,6	63,9	124,8	4,6
București - Ilfov	82,3	82,9	81,8	94,4	21,8

Este mai mică decât pe nivelul anterior, astfel la nivel național, în anul școlar 2017-2018, este de 65,8% iar în regiunea Nord -

Est este de 65,4%. Pe categorii de sex valorile sunt apropiate la nivel național 66,5% feminin, 65,1% masculin, în timp ce la nivelul regiunii Nord - Est diferențele sunt mai mari 67,2% persoane feminin și 63,8% la persoanele de sex masculin. Pe medii de rezidență mediul urban deține valori mai mari decât pentru mediul rural astfel la nivel național valoarea este de 136,1%. Față de toate regiunile din țară în regiunea Nord - Est are cea mai mare valoare 183%, mai mare decât media la nivel național.

Evoluția ratei de cuprindere în învățământul secundar superior - în regiunea Nord – Est, pentru grupa 15-18 ani, în intervalul 2007-2018, a înregistrat un maxim la nivel național și regional în intervalul 2012-2014, urmat de o scădere la ambele nivele național și regional. Valorile atinse în 2017-2018 sunt ușor mai mari decât cele din 2007-2008, indicând o revenire practic la valorile din 2007-2008.

În regiunea Nord - Est evoluția pe categorii de sex a ratei de cuprindere în învățământul secundar superior se menține aproximativ constantă în intervalul 2007 -2018 cu valori apropiate pentru persoane de sex feminin și pentru persoane de sex masculin.

Pe medii de rezidență rata de cuprindere în învățământul secundar superior a înregistrat o creștere pentru mediul urban și o scădere pentru mediul rural. Regiunea Nord - Est are în 2017-2018 cea mai mare valoare a ratei de cuprindere în învățământul secundar superior pentru mediul urban 183%, mai mare decât media la nivel național.

6.1.4. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional⁴²

Evoluția ponderii elevilor înscriși în intervalul 2004-2018 **în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional**, a înregistrat la nivel regional o scădere de aproximativ 10%, datorată scăderii demografice și desființării ȘAM. La nivel național în anul școlar 2018-2019, în învățământ liceal filiera tehnologică zi, erau înregistrați 200.129 elevi în clasele IX-XII în 8.108 clase.

În același timp în regiunea Nord - Est erau înregistrați 42.170 elevi în 1.666 clase, ceea ce reprezintă 21% din total național elevi evidențiind faptul că cel mai mare număr de elevi/clase de învățământ profesional și tehnic sunt în regiunea Nord – Est, fig. nr. 100. În județele regiunii Nord – Est, în anul școlar 2018-2019, se înregistrează cel mai mare număr de elevi și clase este în județul Iași 9.767

elevi în 360 clase, și județul Suceava 9.155 elevi în 373 clase. Cel mai mic număr de elevi este în județele Botoșani 4.941 elevi în 198 clase și județul Vaslui 5.106 elevi în 214 clase. Județul Bacău are înregistrați 6.064 elevi în 243 clase iar județul Neamț 7.074 elevi în 278 clase.

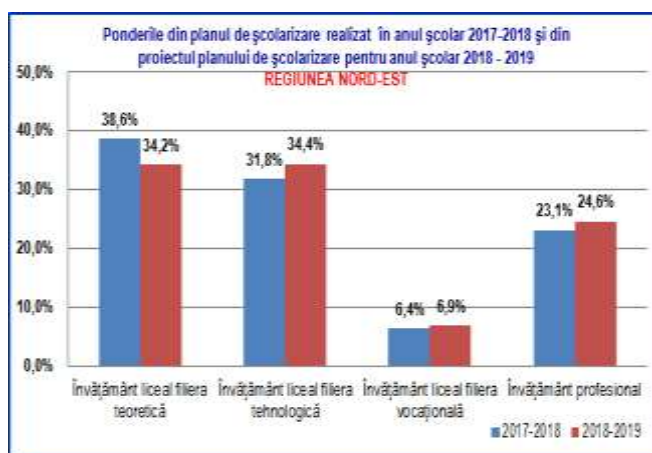

Fig. nr. 99 Sursa datelor: ISJ din regiune

⁴² Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\04 Evolutia elevilor IPT\(INS\).xls](#) și în anexa [ANEXE\Educatie\05 Evolutia elevilor IPT liceu, sc. prof \(INS\).xlsx](#)

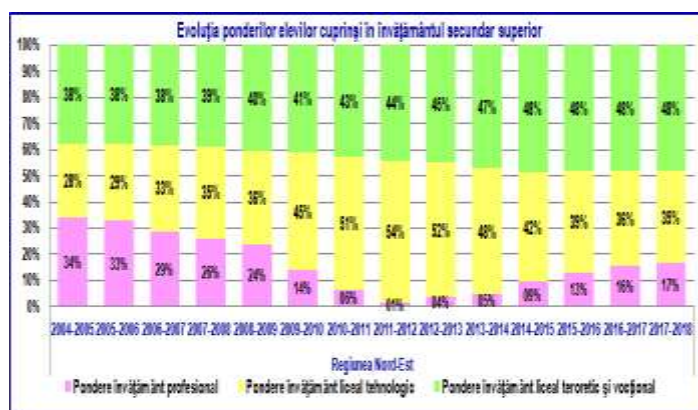

Fig. nr. 100

Sursa datelor: INS Tempo online

exprimă în mare parte dorințele acestora și într-o măsură mai mică și tendințele de dezvoltare a zonei.

Din cei 200.129 elevi, înscriși la nivel național, în anul școlar 2018-2019 la liceu tehnologic 99,4% sunt în unități de stat, restul de 0,6% în unități de învățământ particular.

La nivelul regiunii Nord - Est situația este similară cu cea la nivel național, învățământul particular este prezent doar în județele Iași și Suceava, cu ponderile de 99,5% Iași și 99,6% Suceava, celelalte județe Bacău Botoșani, Neamț și Vaslui nu au învățământ particular.

Din cele 8.108 clase și 200.219 elevi înscriși în anul școlar 2018-2019, cele mai solicitate domenii de formare sunt:

- 22,20% Economic: 1.684 clase 44.578 elevi;
- 16,88% Turism și alimentație 1.305 clase 33.812 elevi;
- 12,83% Mecanică: 1.116 clase 25.698 elevi.

De evidențiat tendința ponderilor pe domenii este următoarea:

↗↗↗ creștere pentru domeniile: agricultură,

economic, electromecanică, fabricarea produselor din lemn, industrie alimentară, producție media, silvicultură, turism și alimentație;

↘↘↘ scădere pentru domeniile: chimie industrială, comerț, construcții instalații și lucrări publice, electric, electronică și automatizări, estetică și igiena corpului omenesc, industrie textilă și pielărie, materiale de construcții, mecanică, protecția mediului, tehnici poligrafice

Distribuția ponderilor numărului de elevi pe domenii de pregătire în regiunea Nord - Est, este similară cu cea la nivel național pentru primele trei locuri respectiv domeniile:

- 20,8% Economic;
- 19,6% Turism și alimentație;
- 12,2% Mecanică.

Pentru celelalte domenii există unele

Distribuția elevilor, de liceu filiera tehnologică, înscriși în anul școlar 2018-2019, în funcție de mediul de rezidență, la nivel național evidențiază faptul că cea mai mare parte a elevilor sunt în mediul urban 91% în timp ce doar 8,57% sunt în mediul rural, aceste procente se regăsesc la toate clasele, respectiv a IX-a; a X-a, a XI-a și a XII-a.

Distribuția elevilor din regiune pe domenii de formare profesională

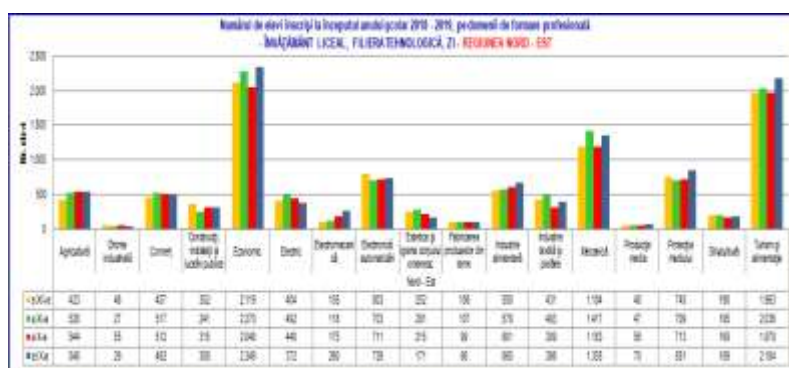

Fig. nr. 101

Sursa datelor: ISJ din regiune

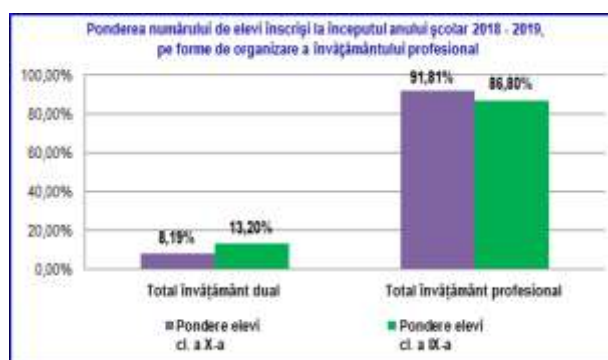

Fig. nr. 102

Sursa datelor: ISJ din regiune

diferențe care evidențiază resursele și specificul regiunii (fig. nr. 101).

Cele mai solicitate calificări profesionale sunt:

- 19% Tehnician în activități economice
- 9% Tehnician în turism
- 7% Tehnician ecolog și protecția calității mediului
- 6% Tehnician în gastronomie
- 5% Tehnician mecanic pentru întreținere și reparații

Învățământul profesional și dual - anexa 08

În anul școlar 2018-2019 se înregistrau la nivel național 84.957 elevi înscriși în învățământul profesional, din care 6.506 la forma de învățământ dual care înregistrează o creștere de la 8,2% anul anterior 2017-2018 (elevi clasa a X-a) la 13,2% elevi clasa a IX-a anul în curs, fig. nr. 102. Majoritatea elevilor din învățământul profesional sunt cuprinși în unități de învățământ de stat 97,3% clasa a IX-a și 96,8% clasa a X-a și 96,6% pentru clasa a IX-a. Majoritatea elevilor ce frecventează învățământul profesional și învățământul dual provin din mediul urban adică 83,50% restul de 16,50% sunt din mediul rural.

Învățământ profesional și dual pe calificări la nivel național

Cele mai solicitate calificări din învățământul profesional și învățământul dual (primele 20 în ordine ierarhică după numărul de elevi școlarizați) la nivel național sunt prezentate în figurile 103 și 104.

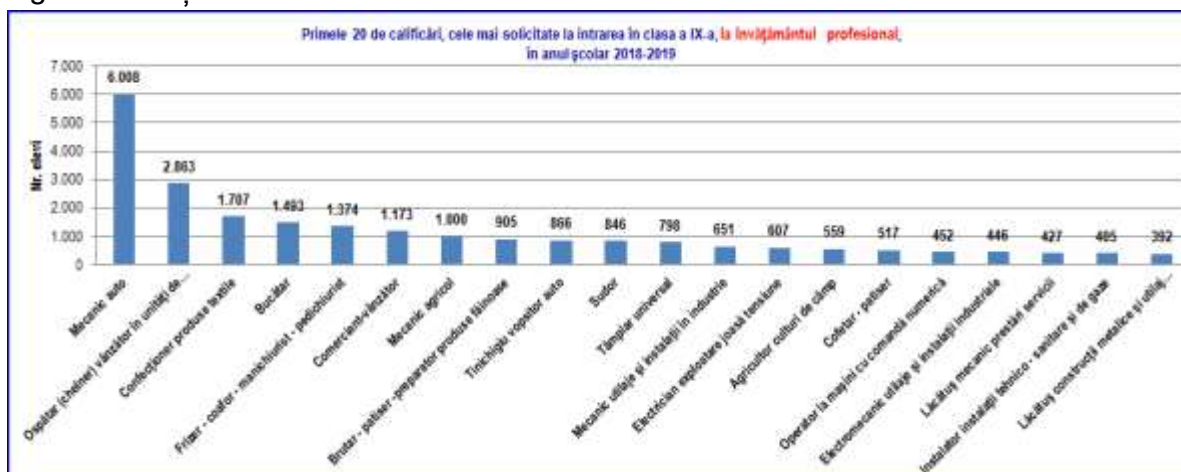

Fig. nr. 103

Sursa datelor: ISJ și ISMB

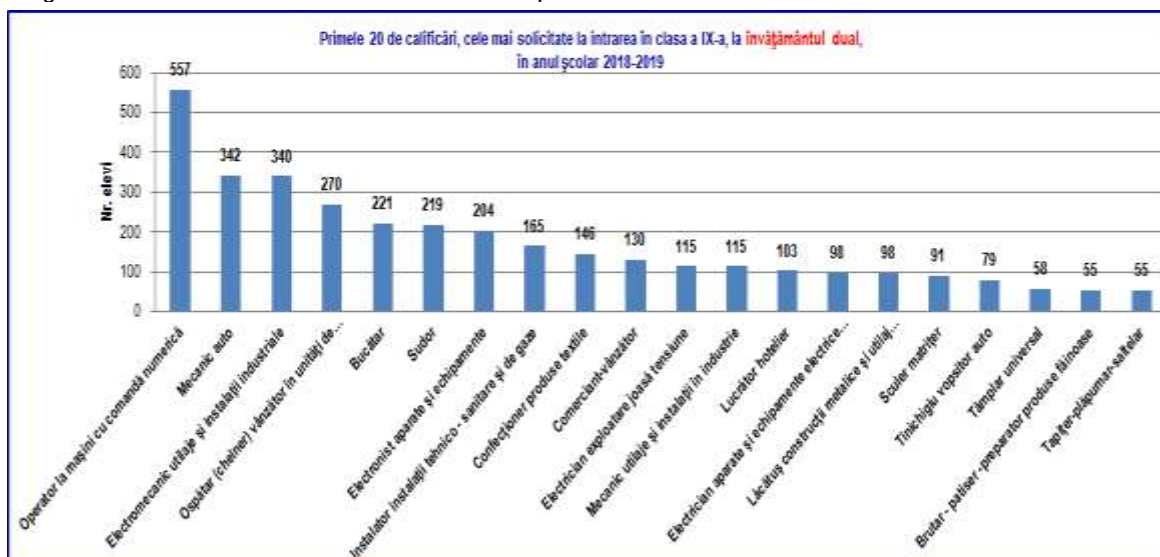

Fig. nr. 104

Sursa datelor: ISJ și ISMB

Învățământul profesional dual - la nivel național

Efortul comun al angajaților CNDIPT, ai MEN și al inspectoratelor școlare a avut ca efect creșterea numărului de elevi ce au ales ca formă de educație învățământul dual.

La aceste evoluții au contribuit și CCI dar și cei ce investesc în această formă de educație – operatorii economici. În graficul din fig. nr. 105 este evidentă evoluția la învățământul dual.

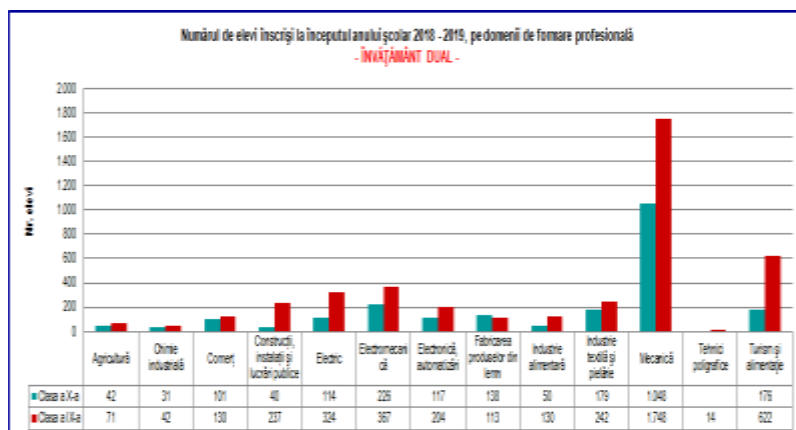

Fig. nr. 105

Sursa datelor: ISJ și ISMB

educație – operatorii economici. În graficul din fig. nr. 105 este evidentă evoluția la învățământul dual.

Cele mai solicitate calificări (primele 20) pentru învățământ dual, la nivel național, sunt operator la mașini cu comandă numerică (557 elevi), mecanic auto (342 elevi), electromecanic utilaje și instalații industriale (340

elevi), ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație publică (270 elevi), bucătar (221 elevi).

În regiunea **Nord – Est** numărul de elevi, înscriși la învățământul profesional și la învățământul dual, la începutul anului școlar 2018-2019 pe clase arată o evoluție semnificativă și este reprezentat în fig. 106.

Ponderile numărului de elevi cuprinși în învățământul profesional și dual la nivelul regiunii **Nord - Est** în anul 2018-2019 sunt:

Învățământ profesional:

- 97,45% elevi clasa a IX-a;
- 98,87% elevi clasa a X-a;

Învățământ dual:

- 2,55% clasa a IX-a;
- 1,13% clasa a X-a.

Pe domenii de formare la învățământul profesional cel mai mare număr de elevi au fost înscriși la: mecanică 7.835 elevi, turism și alimentație publică 3.311 elevi, industrie

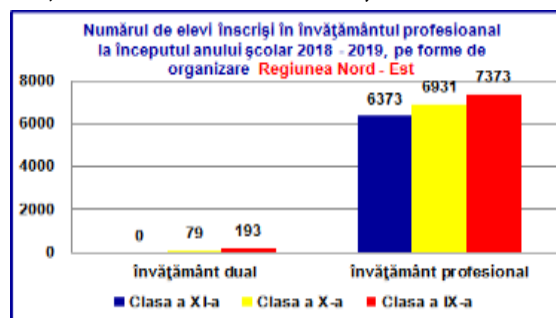

Fig. nr. 106 Sursa datelor: ISJ din regiune

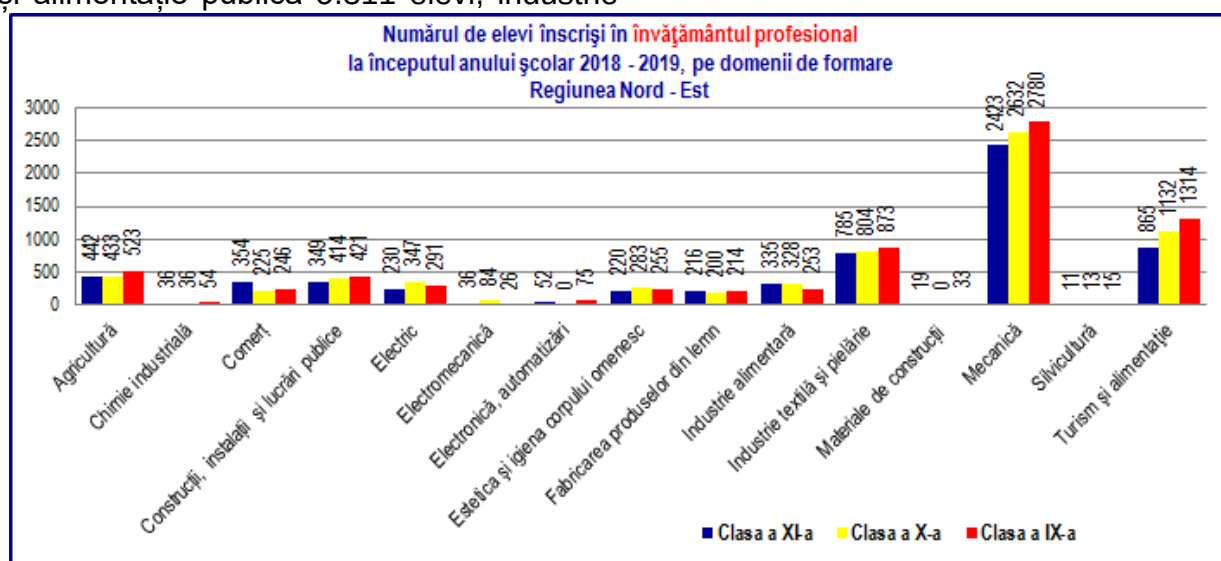

Fig. nr. 107

Sursa datelor: ISJ din regiune

textilă și pielărie 2.462 elevi, agricultură 1.398 elevi evoluția pe ani de studii fiind reflectată în figura nr.107.

Pe domenii de formare la învățământul dual cel mai mare număr de elevi au fost înscriși, în regiunea **Nord – Est**, la: industrie textilă și pielărie 91 elevi, mecanică 90 elevi, construcții 33 elevi așa cum se poate constata și din figura 108.

Solicitările pentru învățământ dual reflectă nevoile imediate ale operatorilor economici. Astfel în regiunea Nord - Est cele două domenii foarte solicitate sunt/rămân mecanica și industria textilă și pielărie, datorită potențialului mai mare de angajare a întreprinderilor mari și cu tradiție din regiune.

Au fost extinse demersurile pentru ca mai mulți operatori economici să cunoască întreaga legislație ce se referă la organizarea și funcționarea învățământului dual. Comparând cu anul școlar anterior, cel în care a fost demarat învățământ dual, se constată evoluția și avem speranță că mai multe societăți vor fi informate și vor decide pentru pregătirea viitorilor tinerilor cu nivel 3 de calificare.

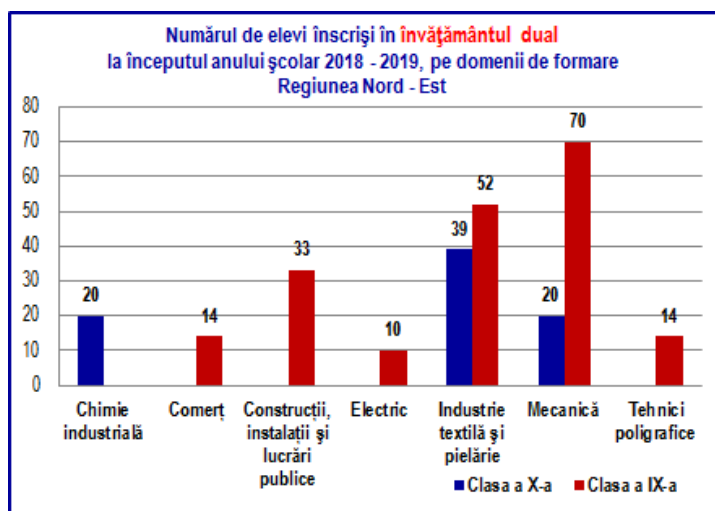

Fig. nr. 108 Sursa datelor: ISJ din regiune

CALIFICAREA PROFESIONALĂ	Nr. elevi	
	Clasa a IX-a	Clasa a X-a
Total, regiunea NORD – EST din care:	193	79
Filator	52	26
Mecanic auto	41	0
Dulgher – tâmplar - parchetar	33	
Mecanic agricol	15	20
Comerciant-vânzător	14	
Operator la mașini cu comandă numerică	14	0
Tipăritor ofset	14	
Electrician constructor	10	
Confecționar produse textile	0	13
Operator fabricarea și prelucrarea celulozei și hârtiei		20

Mai multe date referitoare la distribuția pe forme de organizare/domenii de pregătire sunt prezentate în Anexe educație, anexa cu nr. 8 În regiunea **Nord – Est**, la **învățământ profesional**, cele mai solicitate calificări de pregătire profesională la clasa a IX-a sunt: mecanic auto 1.648 elevi, ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație 832 elevi, confecționar produse textile

814 elevi, bucătar 272 elevi, frizer - coafor - manichiurist – pedichiurist 255 elevi, comerciant-vânzător 246 elevi, agricultor culturi de câmp 231 elevi, mecanic agricol 231 elevi (clasificarea fiind prezentată și în anexa 8 a acestui capitol).

Calificările profesionale la **învățământul dual** pentru care operatorii economici, din **regiunea Nord – Est**, au manifestat interes și implicare în susținerea acestui tip de formare profesională și pentru a avea mai mulți elevi școlarizați sunt: filator,

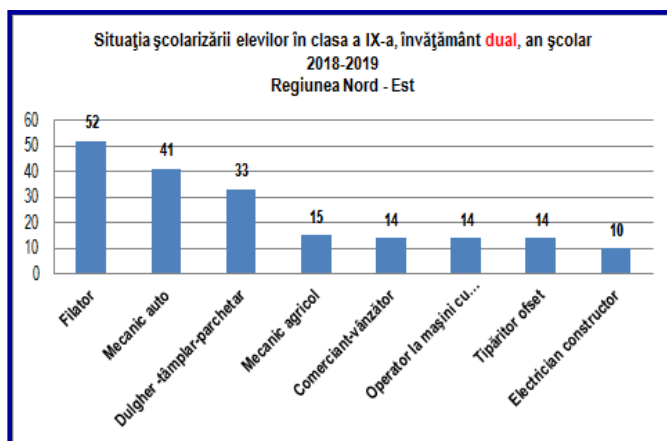

Fig. nr. 109 Sursa datelor: ISJ din regiune

mecanic auto, dulgher – tâmplar – parchetar, mecanic agricol, comerciant vânzător.

Ca urmare a analizei pe domenii de formare și calificări profesionale efectuată anterior se desprind următoarele concluzii pentru regiunea Nord - Est: domeniile cu potențial de dezvoltare datorită existenței resurselor și a operatorilor economici, respectiv locuri de muncă sunt în domeniul mecanică, agricultură și prelucrarea produselor rezultate din creșterea culturilor de câmp și creșterea animalelor (food industry), industrie textilă și pielărie, comerț, construcții și de asemenea sectorul serviciilor cu calificări în domenii ca: mecanic, construcții, înfrumusețare, sănătate, etc..

6.1.5. Oferta unităților școlare din ÎPT - Evoluția elevilor cuprinși în învățământul postliceal⁴³

În ultimii 10 ani (2007 - 2018) numărul de elevi înscriși în învățământul postliceal aproape s-a dublat. La nivelul României creșterea înregistrată fiind de 128% (de la 43.617 elevi în 2005 la 91.889 elevi în 2018). Aceeași tendință se observă și la nivelul regiunii Nord - Est, creșterea fiind mai mare respectiv de 133,44% (de la 5.672 elevi în 2005 la 12.544 elevi în 2018).

Analiza procentuală, pe județele regiunii Nord - Est, pentru anul 2018, evidențiază următoarea situație pentru evoluția numărului de elevi înscriși în învățământul postliceal 2017-2018, comparativ cu anul școlar 2005-2006: 157,32% județul Iași, 296,52% județul Suceava, 227,85%, Județul Bacău, 178,53%, județul Neamț, 486,63%, județul Botoșani, 396,02% județul Vaslui.

Din analiza datelor, în intervalul 2005-2018 se observă o creștere de 221,15% la nivelul regiunii în cazul numărului de elevi ai școlilor postliceale.

Pe județe cele mai mari valori se înregistrează în județul Botoșani care la nivelul anului 2005 deținea 4,35 % din total regiune ajungând în anul 2018 la 9,58%.

Situația, la nivel regional, pentru evoluția numărului de elevi înscriși în școala de maiștrii nu este asemănătoare cu cea de la postliceal, în primul rând numărul de elevi este mult mai mic, iar din anul 2005 până în anul 2018 se înregistrează o ușoară creștere de la 169 elevi în 2005 la 402 elevi în 2018. Situația este similară cu cea de la nivel național unde de asemenea se înregistrează un număr mic de elevi mult mai mic decât la școala postliceală (2.821 elevi în 2005 și 5.067 elevi în 2018).

De remarcat că, la nivel de județ, sunt situații în care nu există niciun elev în intervalul 2005-2017, de exemplu județul Botoșani sau sunt înregistrate valori foarte mici (inclusiv în anul școlar 2017-2018) cum este cazul județelor Bacău (58 cursanți), Neamț (57) și Vaslui (54).

6.1.6. Oferta unităților școlare din ÎPT – Cuprinderea elevilor în învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional în anul școlar 2018-2019⁴⁴

Oferta unităților școlare din regiunea Nord - Est pentru anul școlar 2018-2019 este de:

- 56% învățământ profesional și tehnologic;
- 22,3% învățământ profesional;
- 0,5% învățământ profesional dual.

Aceste valori poziționează regiunea Nord - Est pe locul I la nivel național privind atingerea Țintelor din documentele strategice de planificare PRAI și a Strategiei TVET 2016-2020.

⁴³ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\06 Evolutia elevilor Inv.postliceal.xlsx](#)

⁴⁴ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\07 Oferta IPT inv. liceal zi 2018-2019.xlsx](#) și în [ANEXE\Educatie\08 Oferta IPT inv prof 2018-2019.xlsx](#)

Pe județele regiunii Nord – Est situația este următoarea, județul cu cel mai mare procent și cea mai mare rețea din țară este:

Județul Iași

- ✓ 62,1% ÎPT (liceul tehnologic + învățământ profesional și învățământ dual);
- ✓ 28,2% învățământ profesional;
- ✓ 0,8% învățământ profesional dual.

Județul Neamț se poziționează pe locul II

- ✓ 56,8% ÎPT(liceul tehnologic+ învățământ profesional și dual)
- ✓ 17,1% învățământ profesional
- ✓ 0,8% învățământ profesional dual

Județul Suceava se poziționează pe locul III

- ✓ 56,5% ÎPT(liceul tehnologic+ învățământ profesional și dual)
- ✓ 20,1% învățământ profesional
- ✓ 0,7% învățământ profesional dual

Județul Vaslui

- ✓ 56,0% ÎPT(liceul tehnologic+ învățământ profesional și dual)
- ✓ 25,1% învățământ profesional
- ✓ 0,3% învățământ profesional dual

Județul Bacău

- ✓ 51,0% ÎPT(liceul tehnologic+ învățământ profesional și dual)
- ✓ 20,1% învățământ profesional
- ✓ 0,8% învățământ profesional dual

Județul Botoșani pe ultimul loc

- ✓ 50,2% ÎPT(liceul tehnologic+ învățământ profesional și dual)
- ✓ 23,7% învățământ profesional
- ✓ 0,5% învățământ profesional dual

Se remarcă cele mai puține solicitări pentru învățământ profesional dual în județele Botoșani și Vaslui care din punct de vedere economic sunt cele mai puțin dezvoltate județe nu doar din regiune ci chiar din țară, ceea ce și explică numărul redus de solicitări.

Județul	Ponderi din total locuri în 2018-2019		
	Învățământ liceal tehnologic + învățământ profesional	Învățământ profesional total (nedual+dual)	Învățământ dual
România	56,0%	22,3%	0,5%
Nord - Est	56,0%	22,8%	0,6%
Bacău	51,0%	23,7%	0,5%
Botoșani	50,2%	19,5%	0,2%
Iași	62,1%	28,2%	0,8%
Neamț	56,8%	17,1%	0,7%
Suceava	56,5%	20,1%	0,8%
Vaslui	56,0%	25,1%	0,3%

6.1.7. Oferta unităților școlare din ÎPT – Cuprinderea elevilor în învățământul postliceal în anul școlar 2018-2019⁴⁵

În ultimii 10 ani numărul de elevi înscriși în învățământul postliceal aproape s-a dublat atât la nivel național cât și la nivelul regiunii Nord - Est, iar cel de la școala de maiștrii este în scădere. Cel mai solicitat domeniu la școala postliceală este atât la nivel național cât și la nivelul regiunilor Sănătate și asistență pedagogică. (fig. nr. 110). Pe locurile următoare sunt calificări

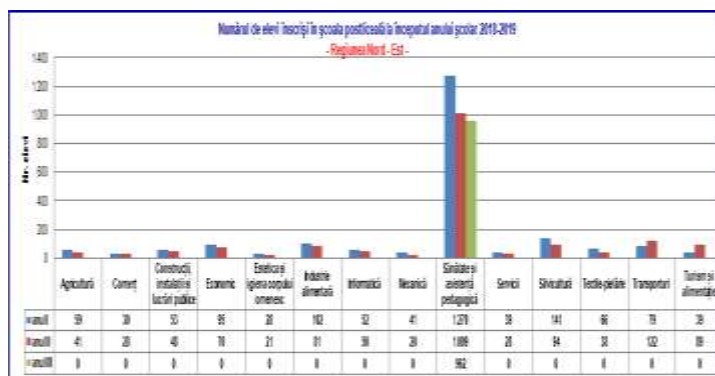

Fig. nr. 110 Sursa datelor: ISJ reg. Nord - Est

⁴⁵ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\09 Oferta IPT inv postliceal 2018-2019 .xlsx](#)

din domeniul transporturi, silvicultură și turism și alimentație. Deși în număr mai mic sunt cerințe și pentru domeniile textile și pielărie, construcții și economic.

Școala Postliceală

La nivelul regiunii Nord - Est pentru anul 2018-2019, în anii I, II și III pentru domeniul sănătate și asistență sunt iarăși cele mai numeroase solicitări: 3.241 elevi. Urmează solicitări în domeniile: silvicultură 235 elevi; transporturi 201 elevi; industrie alimentară 183 elevi; economic 165 elevi; turism și alimentație 128 elevi; informatică 102 elevi; textile pielărie 104 elevi; construcții 101 elevi; agricultură 100 elevi; servicii 68 elevi; mecanică 61 elevi; comerț 58 elevi; estetica și igiena corpului omenesc 49 elevi.

Analiza numărul de elevi înscriși la școala postliceală în anul școlar 2018-2019. Pe

județele regiunii, indică faptul că cei mai mulți elevi înscriși la școala postliceală sunt în județul Iași 1.906 elevi, din aceștia 1.625 elevi ceea ce reprezintă 85% din total sunt pentru calificări din domeniul sănătate. Cei 4.795 elevii sunt înscriși la 14 calificări din 6 domenii. Următorul județ cu un număr mare de elevi este județul Suceava cu 1328 elevi, aceștia sunt repartizați pe un număr mai mare de calificări 14 calificări din 9 domenii. Pe locul trei

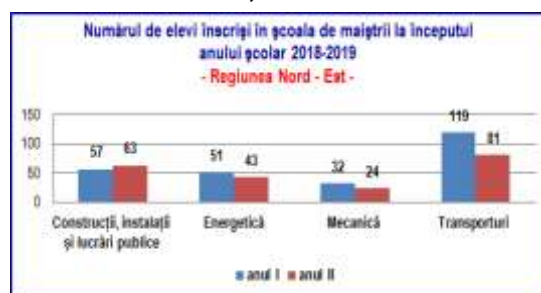

Fig. nr. 111 Sursa: ISJ reg. Nord - Est

se poziționează județul Neamț cu 892 elevi înscriși pe 7 domenii la 9 calificări. Județele cu cel mai mic număr de elevi sunt: județul Botoșani 51 elevi în domeniul textile pielărie și județul Vaslui 190 elevi toți la calificări din domeniul sănătate și asistență pedagogică. Distribuția pe județe și calificările profesionale a ofertei de școlarizare, pentru anul școlar 2018-2019 este prezentată în anexa 09 Oferta ÎPT inv. postliceal 2018-2019.

Școala de maiștri 2018-2019

Așa cum s-a precizat anterior numărul de elevi care se înscriu la școala de maiștri este în scădere, domeniile pentru care sunt solicitări/elevi înscriși sunt: construcții, instalații și lucrări publice, energetic, mecanică și transporturi, fig. nr. 111. În anul școlar 2018-2019 sunt înscriși în anii I și II în regiunea Nord – Est un total de 470 elevi care se regăsesc în următoarele domenii de pregătire: 200 elevi la domeniul transporturi, 120 elevi la domeniul construcții, instalații și lucrări publice, 94 elevi la domeniul energetic și 56 elevi la domeniul mecanică. Distribuția județeană a ofertei de școlarizare este prezentată în anexa 09 Oferta ÎPT învățământ postliceal 2018-2019.

6.1.8. Oferta unităților școlare din ÎPT - Gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizarea în învățământul profesional⁴⁶

Conform Legii Educației Naționale și Metodologiei de fundamentare a cifrei de școlarizare, „proiectul planului de școlarizare pentru învățământul preuniversitar de stat profesional, liceal (filieră tehnologică) și postliceal” se realizează pe baza „prounerilor numărului de locuri ca rezultat al unei analize detaliate a nevoilor pieței muncii a tendințelor de dezvoltare a economiei din zonă, conform documentelor strategice de planificare PRAI, PLAI precum și pe baza solicitărilor operatorilor economici”(art.10), proiectul planului de școlarizare în mod obligatoriu va avea avizul Comitetului Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social (CLDPS) și al coordonatorului regional al CNDÎPT. În acest context oferta unităților școlare înaintată inspectoratelor școlare va ține cont de recomandările din documentele strategice de planificare exprimate în PRAI, PLAI și PAS.

⁴⁶ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\10A Grad de satisfacere solicitari op ec 2018 2019 inv prof.xlsx](#) ; [ANEXE\Educatie\10B Grad de satisfacere solicitari op ec 2018 2019 inv dual.xlsx](#)

Organizarea și funcționarea învățământului profesional este condiționată de existența solicitărilor formulate de operatorii economici. În acest context gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici este o componentă importantă în relația de parteneriat a unităților școlare cu operatorii economici.

De dimensiunea și viteza de răspuns a unităților școlare la solicitările pieței forței de muncă și de acuratețea răspunsului depinde o bună colaborare și o creștere a calității ÎP cu impact pozitiv asupra mediului economic. Nu este acordat avizul CLDPS sau al CNDIPT dacă nu sunt prezentate, în cadrul analizelor proiectelor planurilor de școlarizare, solicitările din partea agenților economici.

La începutul anului școlar 2018-2019, la nivel național au fost formulate solicitări din partea a 4.363 operatori economici (unici, o parte din aceștia au parteneriate în mai multe județe și chiar regiuni sau au parteneriate cu mai multe unități de învățământ)

care au încheiat parteneriate cu 668 unități de învățământ în care se organizează învățământ profesional și/sau învățământ dual. Dacă se analizează gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici acesta este de 88,2% la nivelul regiunii Nord - Est. Procentul nu este satisfăcător, el se datorează următoarelor cauze:

- solicitările sunt pentru calificări care nu sunt în nomenclator;
- numărul de solicitări nu permite realizarea unei grupe de studiu (minim 10 elevi);
- nu au fost identificate unități școlare autorizate.

Cel mai mare grad de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici este în județul Vaslui 96,5%, Botoșani 93,3% și Neamț 92,1%, cel mai mic grad de satisfacere este în județul Bacău 77,7%, fig. nr. 112. De remarcat faptul că județele cu ponderi mari au avut și cel mai mic număr de solicitări de la operatorii economici Vaslui 107 solicitări, Neamț 94 de solicitări și Botoșani 66 de solicitări, în timp ce Suceava, Iași și Bacău au depășit 200 de solicitări.

Ponderea satisfacerii solicitărilor operatorilor economici la nivel național și regional în anul școlar 2018-2019.

La nivel național gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici este de 74,4%. Regiunile cu ponderile cele mai mari sunt Sud Muntenia 88,2% și Nord - Est 88,2%, iar cele mai mic gradul de satisfacere a solicitărilor operatorilor economici îl întâlnim în regiunile București-Ilfov 60,3% și Nord Vest 60,7%.

Numărul de locuri solicitate de operatorii economici pentru școlarizare în clasa a IX-a, la nivel național este de 45.036. Locul, I pe țară, este ocupat de regiunea Nord - Est cu

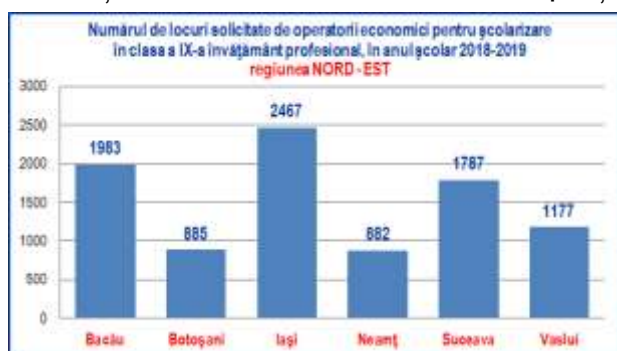

Fig. nr. 113 Sursa: ISJ reg. Nord - Est

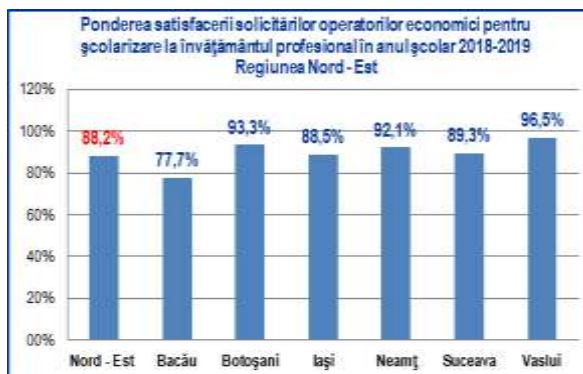

Fig. nr. 112 Sursa: ISJ reg. Nord - Est

9.181 de solicitări ceea ce reprezintă 20% din total. Cel mai mic număr de solicitări este întâlnit în regiunile București Ilfov, 1.856 locuri, Vest 3.109, Sud Vest Oltenia 4.374. Cu multe solicitări se remarcă și regiunile Nord Vest 8.027, Sud Est 6.866, Centru 6.511, Sud Muntenia 5.112.

Numărul de locuri solicitate de operatorii economici, pe județele regiunii Nord – Est, pentru școlarizare în clasa a IX-a

anul școlar 2018-2019, este cel mai mare în județul Iași 2.467 locuri, urmează apoi județul Bacău cu 1.983 locuri, județul Suceava 1.787 locuri, județul Vaslui 1.177 locuri, și cele mai puține solicitări județele Botoșani 885 locuri și Neamț cu doar 882 locuri, fig. nr. 113.

După numărul de locuri solicitate de operatorii economici județele regiunii Nord - Est ce se poziționează la nivel național pe locuri fruntașe: locul 1 județul Iași, locul 2 județul Bacău, locul 6 județul Suceava. Celelalte județe ocupă: locul 16 județul Vaslui, locul 23 județul Botoșani și locul 24 județul Neamț.

Ierarhizarea județelor după ponderea rezolvării solicitărilor operatorilor economici poziționează județele astfel: Vaslui - locul 6, Botoșani - locul 10, Neamț – 11, Suceava - locul 14, Iași - locul 16 și respectiv Bacău - locul 26.

În regiune continuă să rămână cele mai solicitate calificări: Mecanic auto 19,34%, Confectioner produse textile 10,16%, Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație 9,43%, Lăcătuș mecanic prestări servicii 4,30%, Tâmplar universal 4,04%, Bucătar 3,63%.

Din cele 131 calificări, pentru care se poate realiza formare profesională pentru nivel 3, în regiune au putut fi școlarizați, urmare a solicitărilor agenților economici și posibilităților rețelei de școlarizare, doar pentru 54 din acestea.

Se impune ca fiind absolut necesară pregătirea unităților de învățământ cu noi autorizări pentru calificările pentru care sunt solicitări dar nu au fost autorizate/acreditate.

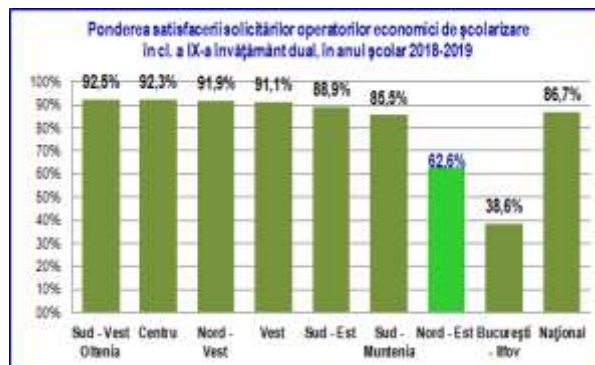

Fig. nr. 114 Sursa datelor: ISJ /ISMB

Situația solicitărilor operatorilor economici pentru învățământ DUAL în anul școlar 2018/2019

Învățământul dual este o formă de organizare a învățământului profesional care se realizează la solicitarea operatorilor economici, această formă de școlarizare este în curs de implementare, de aceea dimensiunea acestuia este în creștere de la an la an.

Ponderea satisfacerii solicitărilor operatorilor economici la nivel național este, pentru învățământul dual, de 86,7%. Cele mai bune răspunsuri, la solicitările operatorilor economici, fiind în regiunile Sud - Vest Oltenia 92,5%, Centru 92,3%, Nord - Vest 91,9%. Din nou la polul opus regiunea București - Ilfov cu doar 38,6%, fig. nr.114.

La nivel național, în anul 2018-2019, au fost solicitate 6.146 locuri, pentru învățământul dual, de către 452 operatori economici. Pe regiuni cele mai multe solicitări sunt în regiunea Centru 1.951, urmată de regiunea Nord – Vest cu 1.365 locuri. La polul opus este regiunea București - Ilfov cu doar 290 locuri.

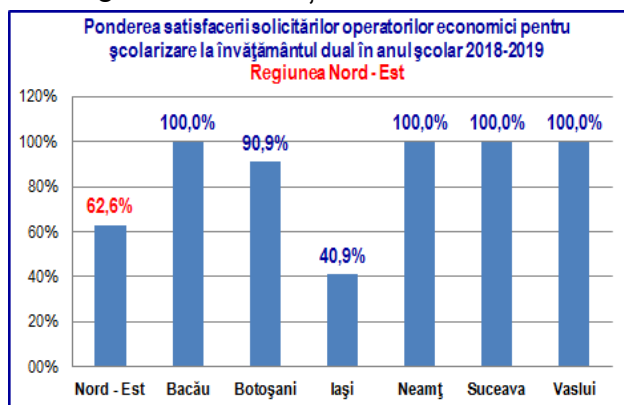

Fig. nr. 115 Sursa datelor: ISJ reg. Nord - Est

Regiunea Nord - Est este cunoscută pentru nivelul economic scăzut, ceea ce a dus și la o implicare redusă a operatorilor economici pentru implementarea acestui sistem. Numărul de locuri, deși în creștere, la nivelul regiunii este mic 439 de locuri, ținând cont de faptul că cel mai mare număr de elevi sunt în această regiune și de asemenea cel mai mare număr de elevi din țară și cel mai mare număr de elevi sunt în învățământul profesional 60%. Cele mai multe solicitări au fost, în anul

școlar 2018-2019, în județul Iași 276 locuri și Suceava 84, iar cele mai puține în județele Botoșani 11 locuri și Vaslui 12 locuri.

În ceea ce privește ponderea satisfacerii solicitărilor operatorilor economici la nivelul regiunii Nord – Est: cea mai mare este în județele Bacău, Neamț, Suceava și Vaslui 100%, dar numărul de locuri solicitat a fost relativ mic. Cea mai mică pondere, a satisfacerii solicitărilor operatorilor economici, este în județul Iași 40,9%, fig. nr. 115.

Cauzele identificate pentru o pondere mică a gradului de satisfacere au fost: numărul prea mic de locuri solicitate ce nu permit organizarea unei formațiuni de studiu; calificări profesionale care nu sunt în nomenclator pentru care nu se pot organiza cursuri în învățământul inițial (sunt ocupații din COR pentru care se pot organiza doar cursuri de formare profesională continuă).

6.1.9. Parteneriatul cu operatorii economici⁴⁷

Parteneriatul cu operatorii economici pentru formarea profesională inițială prin învățământul profesional în anul școlar 2018-2019 Distribuția pe regiuni de dezvoltare

Un demers important pentru corelarea ofertei educaționale cu cererea pieței muncii este acela în care operatorii economici sunt invitați să-și exprime solicitarea de implicare în școlarizarea elevilor din învățământul profesional cu durata de 3 ani.

Implicarea operatorilor economici în școlarizarea elevilor în cadrul pregătirii practice este de maximă importanță pentru dobândirea de competențe în condiții reale de muncă. Rolul operatorilor economici pe perioada de pregătire practică este important deoarece perioada de instruire practică are un număr important de ore (este crescătoare de la primul la an 40%, în al II-lea an 74%, iar în al treilea an 75%, din totalul timpului alocat din anul școlar). Operatorii economici au responsabilitatea să stabilească tutorii care coordonează această activitate. Tutorii desemnați de operatorii economici, pentru pregătirea practică a elevilor din învățământul dual, trebuie să îndeplinească criterii de pregătire și experiență profesională și să aibă o formare pedagogică și metodică certificată, în conformitate cu reglementările stabilite prin metodologia specifică de autorizare/acreditare a operatorilor economici implicați în formarea profesională prin învățământul dual, aprobată prin H.G.

Operatorii economici au posibilitatea să se implice în mod direct în formarea elevilor din învățământul profesional cu durata de 3 ani, contribuind astfel la asigurarea unei pregătiri cât mai apropiate de propriile exigențe. Implicarea operatorilor economici este reglementată prin O.M.E.N. nr. 3136/20.02.2014 și vizează:

- selecția elevilor la admiterea în învățământul profesional;
- elaborarea în parteneriat cu unitatea de învățământ a curriculum-ului în dezvoltare locală pentru stagiile de pregătire practică;
- formarea elevilor pe parcursul stagiilor de pregătire practică;
- evaluarea curentă și finală a elevilor în cadrul examenului de certificare a calificării profesionale.

Învățământul dual îndeplinește următoarele cerințe:

- ✓ Contract de parteneriat încheiat între operatori economici (sau asociație/consorțiu de operatori economici), unitatea de învățământ și unitatea administrativ-teritorială (UAT) pe raza căreia se află unitatea școlară (contract care stabilește condițiile de colaborare, drepturile și obligațiile părților, precum și costurile asumate de parteneri);
- ✓ Contractul de parteneriat pentru formarea profesională a elevilor prin învățământul dual, încheiat între elev, (părintele, tutorele sau susținătorul legal al

⁴⁷ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\11A Parteneriatul cu op ec 2017-2018.xls](#) ; [ANEXE\Educatie\11B Parteneriatul cu op ec 2018-2019.xls](#)

elevului minor), operatorul economic și unitatea de învățământ, contract care stabilește drepturile și obligațiile părților;

- ✓ Facilități fiscale pentru operatorii economici care încheie contract de parteneriat cu unitățile de învățământ (facilități la plata impozitelor, taxelor și contribuțiilor datorate bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale, bugetelor fondurilor speciale sau bugetelor locale, potrivit prevederilor legale) OUG 84/16 noiembrie 2016.

Pornind de la cele precizate anterior, analiza parteneriatelor operatorilor economici cu unitățile școlare ne oferă o imagine a gradului de implicare a mediului economic în formarea profesională.

Învățământul Profesional - Operatori economici implicați în formarea profesională a elevilor din clasa a IX-a
În anul școlar 2018-2019 la nivel

național un număr de 4.132 de operatori s-au implicat prin încheierea de contracte de parteneriat pentru învățământul profesional în vederea asigurării condițiilor de efectuare a instruirii practice a elevilor.

Cel mai mare număr de operatori implicați sunt în regiunea Nord - Est cu 1.036 operatori economici, ceea ce reprezintă 25% din total național, deși după cum s-a văzut din datele anterioare în învățământul dual are cea mai mică participare, urmează apoi regiunea Centru cu 735 operatori economici, Sud Est cu 576 operatori economici, și cel mai mic număr în regiunea București Ilfov cu 105 operatori economici, fig. nr. 116.

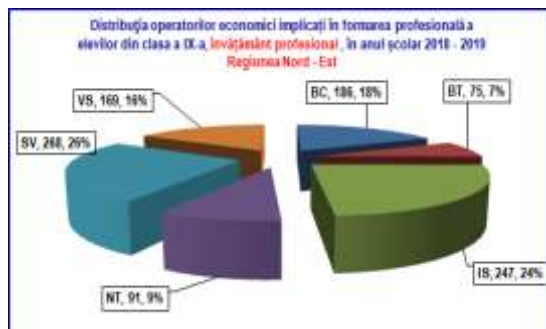

Fig. nr. 117 Sursa datelor: ISJ reg. NE

contracte sunt în județele Botoșani 75 agenți și Neamț 91 de agenți. Trebuie de menționat încă o dată ca numărul agenților implicați nu este relevant, deoarece aceștia încheie contracte pentru elevi pe domenii și calificări, astfel numărul de elevi aflați sub contract este relevant pentru a măsura gradul de implicare al operatorilor economici, în județele cu economie puțin dezvoltată este evident că și numărul agenților economici este redus și mai mult, puterea de implicare a acestora este redusă.

Învățământul DUAL - Numărul operatorilor care au încheiat contracte de parteneriat
Așa cum s-a precizat anterior nivelul economic scăzut în unele regiuni și județe

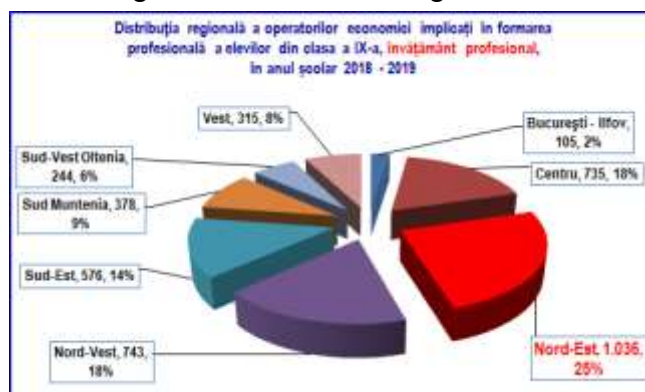

Fig. nr. 116 Sursa datelor: ISJ /ISMB

La nivelul județelor regiunii Nord - Est, fig. 117, pornind de la dimensiunea ÎPT din regiune, județul Iași are cel mai mare număr de elevi în acest sistem, pentru instruirea cărora au fost încheiate parteneriate de un număr de 247 operatori economici (5,98% din total RO) și 24% din total regiune, tot cu un număr mare de agenți economici este județul Suceava 268 agenți, 26% din total regiunea NE și județul Bacău, 186 de agenți. Cel mai mic număr de agenți care au încheiat

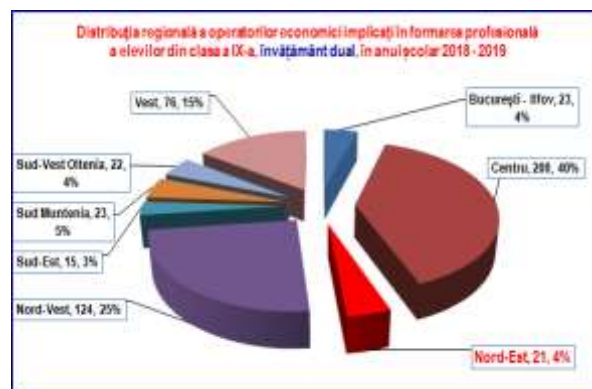

Fig. nr. 118 Sursa datelor: ISJ /ISMB

și faza de început în care se află implementarea învățământului dual, este răspunsul pentru dimensiunea redusă a acestei forme de învățământ dar creșterea înregistrată de la un an la altul ne oferă o speranță în implementarea cu succes în următorii ani.

La nivel național numărul operatorilor care au încheiat parteneriate pentru învățământul dual este de 504 de operatori, fig. nr. 118. Regiunea cu cel mai mare număr de operatori este Centru 200 operatori și Nord - Vest 124 operatori.

Regiunea Nord – Est, fig. nr. 119, este printre regiunile cu cel mai mic număr de operatori economici implicați în învățământul dual, cu numai 21 de operatori, deși în această regiune este cel mai mare număr de elevi din sistemul ÎPT din țară, care pentru instruire practică beneficiază de contractele de parteneriat încheiate cu 1.036 operatorii economici pentru forma de învățământ profesional (ne-dual).

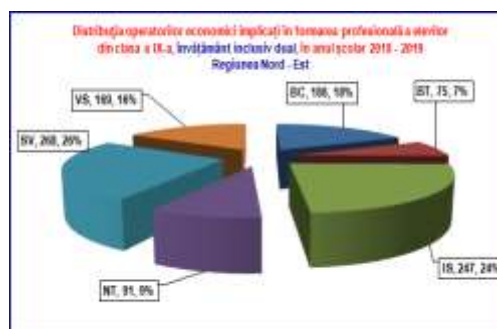

Fig. nr. 119 Sursa datelor: ISJ reg. NE

PROIECTUL planului de școlarizare clasa a-IX-a învățământ de zi anul școlar 2019-2020

Conform datelor 19,29% din elevii de clasa a IX-a din anul școlar 2019-2020 sunt din regiunea Nord - Est (34.877 elevi) și la nivelul județelor cel mai mare număr de elevi este din județul Iași 8.005 elevi. Din datele centralizate la nivelul ISJ-urilor privind propunerile de locuri pentru anul școlar următor 2019-2020, unitățile școlare respectând recomandările din Strategia TVET și PRAI regiunea Nord - Est, și corelat cu solicitările operatorilor economici, au propus pentru ÎPT învățământ liceal tehnologic + învățământ profesional un număr de locuri ce reprezintă 59,1% din total (ținta este 60% pentru anul 2020), din care 30% numai învățământ profesional (ținta este 30%). Cu aceste valori

Ponderi din total locuri plan 2019 - 2020			
	Învățământ liceal tehnologic+ învățământ profesional	Învățământ profesional total (nedual+ dual)	Învățământ dual
Total național	53,6%	25,7%	4,4%
Nord - Est	59,1%	30,0%	2,0%
Bacău	57,0%	31,4%	1,6%
Botoșani	52,9%	26,1%	0,6%
Iași	64,0%	33,9%	2,2%
Neamț	57,2%	34,3%	0,6%
Suceava	59,6%	21,8%	4,9%
Vaslui	60,4%	33,8%	0,0%

propuse regiunea Nord - Est se poziționează peste media la nivel național și pe primul loc între regiuni. Majoritatea regiunilor au procente peste 52%, cu excepția regiunii București Ilfov care are propuneri pentru 39,4%.

Situația propunerilor pentru învățământul dual la nivel național reprezintă 4,4% din total ÎPT. Regiunea Centru are cel mai mare procent de propuneri în sistemul dual 9,9% și de asemenea regiunea Vest

8,2%, la polul opus cu 1,9% sunt regiunile Sud Est, Sud Muntenia, și 2% Nord - Est.

6.1.10. Rețeaua unităților școlare ÎPT⁴⁸

România are un total de 1.225 unități de învățământ ÎPT în care sunt cuprinși 445.002 elevi, 969 unități sunt în mediul urban, ceea ce reprezintă 78,4% și 256 în mediul rural ceea ce reprezintă 21,6%.

Regiunea Nord - Est are 210 de unități de învățământ ÎPT în care sunt cuprinși 83.886 elevi cel mai mare număr de unități și elevi din țară, din acestea 147 unități ÎPT sunt în mediul urban (70%) și 63 sunt în mediul rural (30%).

⁴⁸ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\12 Unitati IPT 2018-2019.xlsx](#)

Regiunea Nord - Est are 170 de unități de învățământ profesional din care 63 în mediul rural, ceea ce înseamnă 37%, un procent peste media la nivel național, aspect sesizat și în alte analize anterioare datorat existenței în mediul rural a unui procent de populație

Distribuția unităților ÎPT de stat în regiunea Nord - Est			
	Total	Mediu rural	rural
Bacău	22	6	27,27%
Botoșani	22	8	36,36%
Iași	50	26	52,00%
Neamț	27	11	40,74%
Suceava	31	6	19,35%
Vaslui	18	6	33,33%
Total N-E	170	63	37,00%

școlară peste 50%, astfel județele Iași și Neamț au 50% și 42% unități în mediul rural.

De aceste informații corelate cu cele legate de demografie pe medii de rezidență trebuie ținut cont când se proiectează/fundamentează cifra/planul de școlarizare.

6.1.11. Ierarhizarea unităților ÎPT funcție de număr de elevi înscriși în anul școlar 2016-2017 la învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional, curs de zi⁴⁹

Funcție de număr de elevi înscriși în anul școlar 2016-2017 la învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional, curs de zi

În cadrul analizei au fost avute în vedere domeniile cele mai reprezentative la nivelul regiunii Nord - Est, din perspectiva numărului de elevi și unităților școlare pe domeniu.

Astfel pe locul I cel mai solicitat domeniu în regiunea Nord - Est este mecanică, domeniu în care se școlarizează în 95 de unități (pe județe: 26 - Iași; 19 - Suceava; 14 - Neamț; 13 - Bacău; 11 - Vaslui; 11 - Botoșani;). Numărul de elevi școlarizați este de 13.561 în total, pe locul I ca număr de elevi îl ocupă o unitate din județul Vaslui cu 457 elevi.

Pe locul al II-lea în regiunea Nord - Est, ca număr de elevi școlarizați, este domeniul turism și alimentație, pentru care se școlarizează în 56 de unități (pe județe: 15 - Suceava; 12 - Bacău; 10 - Iași; 7 - Vaslui; 6 - Neamț; 6 - Botoșani). Numărul de elevi școlarizați este de 10.726 în total, locul I ca număr de elevi fiind ocupat de o unitate din județul Bacău cu 611 elevi.

Pe locul III în regiunea Nord - Est, ca număr de elevi școlarizați este domeniul economic. În regiune se școlarizează în 52 de unități (11 - Iași; 11 - Bacău; 10 - Suceava; 9 - Neamț; 8 - Vaslui; 3 - Botoșani;). Numărul de elevi școlarizați este de 8.994 total, pe locul I, ca număr de elevi, fiind o unitate școlară din județul Iași cu 957 elevi.

În domeniul industrie textilă și pielărie, în regiunea Nord - Est, se școlarizează în 60 de unități (20 - Iași; 8 - Bacău; 9 - Suceava; 9 - Neamț; 7 - Vaslui; 7 - Botoșani;). Numărul de elevi școlarizați în regiune este de 5.213, locul I ca număr de elevi îl ocupă o unitate din județul Iași cu 196 elevi.

În domeniul agricultură, în regiunea Nord - Est, se școlarizează în 38 de unități (16-Iași; 6-Botoșani; 5-Vaslui; 4-Bacău; 4-Neamț; 3- Suceava). Numărul de elevi școlarizați este de 3.836 per total, pe locul I, ca număr de elevi, sunt două unități ambele din județul Botoșani cu 279 respectiv 277 elevi.

În domeniul electric, în regiunea Nord - Est, școlarizează 30 de unități (9-Iași; 7-Bacău; 6- Suceava; 4-Neamț; 3-Vaslui;1-Botoșani). Numărul de elevi școlarizați este de 2.831 per total, locul I ca număr de elevi fiind ocupat de o unitate din județul Neamț cu 263 elevi.

În domeniul comerț, în regiunea Nord - Est, se școlarizează în 28 de unități (8-Iași; 7-Vaslui; 4-Botoșani; 4-Bacău; 3-Neamț; 2- Suceava). Numărul de elevi școlarizați este de 2.961 per total, pe locul I ca număr de elevi sunt o unitate de învățământ din județul Iași cu 311 elevi.

⁴⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\13 Ierarhizare scoli IPT.xls](#)

În domeniul construcții, instalații și lucrări publice, în regiunea Nord - Est, școlarizează 28 de unități (6-Iași; 6-Bacău; 6-Neamț; 6- Suceava; 2-Botoșani; 2-Vaslui). Numărul de elevi școlarizați este de 2.560 în total, locul I ca număr de elevi fiind ocupat de o unitate din județul Iași cu 422 elevi.

În domeniul electromecanică în regiunea Nord - Est se școlarizează la 11 de unități (5-Iași; 2-Neamț; 2- Suceava; 1-Botoșani; 1-Bacău; 0-Vaslui). Numărul de elevi școlarizați este de 2.961 total, pe locul I ca număr de elevi este o unitate școlară din județul Suceava cu 94 elevi.

În domeniul electronică și automatizări, în regiunea Nord - Est, se școlarizează în 38 de unități (12-Iași; 6- Suceava ; 6-Bacău; 5-Neamț; 5-Botoșani; 4-Vaslui). Numărul de elevi școlarizați este de 3.281, locul I ca număr de elevi îl ocupă o unitate din județul Neamț cu 309 elevi.

În domeniul industrie alimentară în regiune se școlarizează la 29 de unități (11-Iași; 5-Vaslui; 4-Botoșani; 4-Suceava; 3-Bacău).

În domeniul fabricarea produselor din lemn, în regiunea Nord - Est, școlarizează 21 de unități (6-Neamț; 4-Iași; 4- Suceava; 3-Bacău; 2-Botoșani; 0-Vaslui).

În domeniul protecția mediului, în regiunea Nord - Est, școlarizează 33 de unități (7-Neamț; 7- Suceava; 6-Vaslui; 5-Bacău; 5-Botoșani; 3-Iași).

În domeniul estetică și igiena corpului omenesc în regiune se școlarizează la 13 de unități (3-Iași; 3- Suceava; 2-Botoșani; 2-Vaslui; 1-Neamț; 1-Bacău;).

În domeniul silvicultură, în regiunea Nord - Est, școlarizează 7 de unități (4-Neamț; 3-Suceava).

În domeniul chimie industrială în regiunea Nord - Est școlarizează 2 de unități (1-Neamț; 1- Iași)

6.1.12. Resursele umane din ÎPT⁵⁰

Resursa umană este una din condițiile esențiale necesare asigurării calității în formarea profesională, de calitate și nivelul pregătirii/calificării resursei umane depinde atingerea obiectivelor ÎPT. Din datele furnizate de INS la nivel național ponderea personalului didactic calificat, a scăzut în perioada 2011 – 2018, de la 99,2% la 98,5%, în acest interval a avut loc o scădere bruscă de la 99,2% în 2011-2012 la 96% în 2012-2013 urmată de o creștere lentă, fig. 120.

Evoluția ponderii personalului calificat din ÎPT, fig. nr. 121, pe nivele de educație, indică scăderi pentru toate nivele de educație, astfel:

- învățământ liceal tehnologic - de la 99,2 % în 2011-2012 la 98,7% în 2017-2018;
- învățământ profesional - de la 100% în 2011-2012 la 95% în 2017-2018;
- învățământ postliceal - de la 96,5% în 2011-2012 la 96,3% în 2017-2018.

Evoluția ponderii personalului calificat din

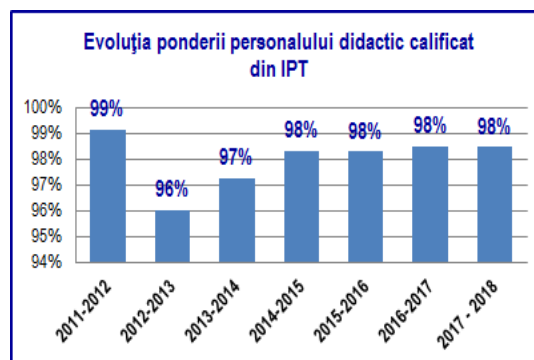

Fig. nr. 120 Sursa datelor: INS.

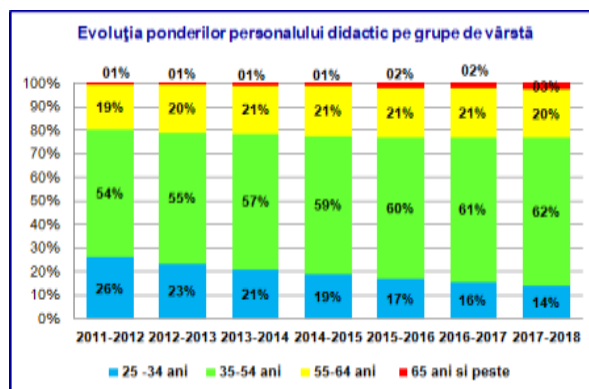

Fig. nr.121 Sursa datelor: INS.

⁵⁰ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\14 Resurse umane.xlsx](#)

învățământ liceal tehnologic, a scăzut de la 99,2% în 2011-2012 la 98,7% în 2017-2018, pe profiluri sunt de asemenea scăderi pentru toate profilurile:

- ✓ profil tehnic de la 99,2% în 2011-2012 la 98,7% în 2017-2018;
- ✓ profil resurse natural și protecția mediului de la 98,9% în 2011-2012 la 98,6% în 2017-2018;
- ✓ profil servicii de la 99,4% în 2011-2012 la 98,8% în 2017-2018.

Evoluția ponderii personalului didactic pe grupe de vârstă.

- ✓ La nivel Național, în intervalul 2011-2018 este următoarea pe categorii
- ✓ 35-54 de ani, a crescut de la 54,2% în 2011-2012 la 62,4% în 2017-2018;
- ✓ 25-34 ani a scăzut de la 26,1% în 2011-2012 la 14,3% în 2017-2018;
- ✓ 55-64 ani a crescut de la 19% în 2011-2012 la 20,5% în 2017-2018;
- ✓ Peste 65 de ani a crescut de la 0,7% în 2011-2012 la 2,8% în 2017-2018.

Ponderea personalului didactic calificat din învățământul liceal

România Ponderea personalului didactic din învățământul liceal a rămas aproape constantă în intervalul 2011-2018, fiind 29% în 2011 și 99,07% în 2018, doar regiunile Centru, Nord - Est și Sud Muntenia au înregistrat ușoare scăderi.

Regiunea Nord – Est, așa cu s-a precizat anterior, a înregistrat o scădere în intervalul 2011-2018 de la 99,03% la 98,63%, cea mai mare scădere s-a înregistrat în județul Iași Astfel au fost înregistrate:

- *creșteri* în județele:
 - Botoșani de la 95,98% în 2011 la 97,72% în 2018
 - Neamț de la 98,55% în 2011 la 99,85% în 2018
- *scăderi* în județele:
 - Bacău de la 99,33% în 2011 la 98,93% în 2018;
 - Iași de la 100% în 2011 la 97,42%;
 - Suceava de la 99,95% în 2011 la 99,55% în 2018;
 - Vaslui de la 98,61% în 2011 la 98,48% în 2018.

6.1.13. Infrastructura unităților școlare din ÎPT⁵¹

Laboratoare școlare în învățământul liceal, profesional și postliceal, pe regiuni de dezvoltare și județe, la începutul anului școlar

În anul școlar 2017-2018 la nivel național au fost raportate cu 56 de laboratoare mai puțin decât anul anterior în timp ce în regiunea Nord - Est au fost raportate un plus de 23 de laboratoare.

Pe județele regiunii diferențe în minus sunt doar în județele Neamț și Suceava, celelalte județe au înregistrat diferențe în plus, situația este următoarea:

- ✓ Județul Bacău +10 laboratoare
- ✓ Județul Botoșani +7 laboratoare
- ✓ Județul Iași +13 laboratoare
- ✓ Județul Neamț - 2 laboratoare
- ✓ Județul Suceava -6 laboratoare
- ✓ Județul Vaslui + 1 laborator

Ateliere școlare în învățământul liceal, profesional și postliceal, pe regiuni de dezvoltare și județe, la începutul anului școlar 2015-2016

În anul școlar 2017-2018 la nivel național au fost raportate în minus 113 ateliere în timp ce în regiunea Nord - Est un plus de 3 ateliere.

Pe județele regiunii au fost raportate:

- minusuri în județele Bacău - 8 atelier și Botoșani – 1 atelier

⁵¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\15 Baza materiala.xlsx](#)

- plusuri în județele Iași +7 ateliere, județul Neamț +2 atelier, județul Suceava +2 ateliere și județul Vaslui +1 atelier.

Numărul PC-urilor în învățământul liceal, profesional și postliceal, pe regiuni de dezvoltare și județe, la începutul anului școlar

În anul școlar 2017-2018 au fost raportate, la nivel național, 756 PC-uri mai mult decât anul anterior, iar în regiunea Nord - Est 513 PC-uri.

Pe județele regiunii au fost raportate doar în județul Bacău mai puțin 191 PC-uri în timp ce în celelalte județe numărul acestora a crescut astfel: Botoșani +99 PC-uri, județul Iași +378 PC-uri, județul Neamț +10 PC-uri, județul Suceava +166 PC-uri și județul Vaslui +61 PC-uri.

Baza materială în învățământul liceal, pe regiuni de dezvoltare, județe și medii de rezidență, la începutul anului școlar (ANEXA 15 Educație „Baza materială”).

În cadrul acestei analize trebuie ținut cont și de numărul de unități școlare, pentru învățământ profesional și tehnic, și numărul de elevi. Regiunea Nord - Est are cel mai mare număr de unități ÎPT 210 (17,14% din total România) cu un total de 3.442 clase și 83.886 elevi, cel mai mare număr de elevi cuprinși în ÎPT.

Raportat la această dimensiune la nivelul regiunii sunt 1.269 laboratoare și 627 ateliere școlare, pe județe revin aproximativ 7 până la 9 laboratoare și 2 până la 3 ateliere pe școală.

Județul	Unitate de învățământ de stat / Unitate de învățământ particular	Total unități	laboratoare	ateliere
BC	de stat	22		
	particular	6		
BC Total		28	212	104
BT	de stat	22		
	particular	5		
BT Total		27	134	70
IS	de stat	50		
	particular	6		
IS Total		56	311	183
NT	de stat	27		
	particular	6		
NT Total		33	228	85
SV	de stat	32		
	particular	11		
SV Total		43	263	116
VS	de stat	18		
	particular	5		
VS Total		23	121	69

Programul Operațional Regional 2014-2020, cuprinde următoarele oportunități de investiții în infrastructura educațională a unităților IPT:

- Axa Prioritară 4, prioritatea de investiții 4.4 – „Investițiile în educație, în formare, inclusiv în formare profesională pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare”:

- Obiectivul Specific 4.4 - Creșterea calității infrastructurii în vederea asigurării accesului sporit la educație timpurie și sprijinirea participării părinților pe piața forței de muncă.
- Obiectivul Specific 4.5 - Creșterea calității infrastructurii educaționale relevante pentru piața forței de muncă

- Axa Prioritară 10, prioritatea de investiții 10.1 – „Investițiile în educație și formare, inclusiv în formare profesională, pentru dobândirea de competențe și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurilor de educație și formare”:

- Obiectivul Specific 10.2 Creșterea gradului de participare la învățământul profesional și tehnic și învățare pe tot parcursul vieții

Ghidul solicitantului impune ca la depunerea cererii de finanțare să fie anexat Avizul Ministerului Educației Naționale.

Pentru unitățile de învățământ profesional și tehnic, în vederea acordării Avizului Ministerului Educației Naționale privind oportunitatea realizării investițiilor, autoritățile publice locale trebuie să anexeze avizul consultativ din partea Consorțiilor regionale.

În acest Context, în perioada august 2018 – martie 2019, Consorțiul regional al Regiunii de dezvoltare Nord - Est a analizat și a acordat avizul consultativ în cazul următoarelor solicitări adresate de unitățile administrativ teritoriale:

Nr. crt.	Unitatea administrativ teritorială	Unitatea de învățământ pentru care s-a solicitat avizul consultativ în scopul realizării de investiții prin POR	Axa prioritară
1	Primăria Municipiului Vaslui Jud. Vaslui	Liceul Tehnologic „Ion Mincu” Vaslui	4
2	Primăria Oraș Siret Jud. Suceava	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret	10
3	Primăria Municipiului Pașcani Jud. Iași	Colegiul Tehnic de Căi Ferate „Unirea” Pașcani	10
4	Primăria Oraș Roznov Jud. Neamț	Liceul Tehnologic Roznov	10
5	Primăria Municipiului Roman Jud. Neamț	Liceul Tehnologic „Vasile Sav” Roman	10
6	Primăria Orașului Vatra Dornei Jud. Suceava	Liceul Tehnologic „Vasile Deac” Vatra Dornei	10
7	Primăria Municipiului Suceava Jud. Suceava	Liceul Tehnologic „I. V. Liteanu” Suceava	10
8	Primăria Municipiului Bârlad Jud. Vaslui	Colegiul Tehnic „Al. I. Cuza” Bârlad	10
9	Primăria Comunei Fălciu Jud. Vaslui	Liceul Tehnologic „D. Cantemir” Fălciu	10
10	Primăria Municipiului Huși Jud. Vaslui	Colegiul Agricol ”D. Cantemir” Huși	10
11	Consiliul Județean Vaslui	Școala Profesională Specială ”Sf. Ecaterina” Huși	10
12	Primăria Comuna Pipirig Jud. Neamț	Liceul Tehnologic ”Ion Creangă” Pipirig	10
13	Primăria Municipiului Neamț	Colegiul Tehnic de Transporturi Neamț	4
14	Primăria Municipiului Neamț	Liceul Tehnologic Economic Administrativ Neamț	4
15	Primăria Comunei Moldovița Jud. Suceava	Liceul Tehnologic ”Vasile Cocea” Suceava	10
16	Consiliul Local Comuna Dumbrăveni jud. Suceava	Liceul Tehnologic ” M. Eminescu” Dumbrăveni	10
17	Primăria Municipiului Iași	Colegiul Tehnologic ” Gh. Asachi” Iași	4
18	Primăria Municipiului Suceava	Colegiul Tehnologic Industrie Alimentară Suceava	4
19	Primăria Comunei Miroslava Jud. Iași	Liceul Tehnologic Agricol „Mihail Kogălniceanu” Miroslava	10
20	Primăria Municipiului Suceava	Colegiul Tehnic „Petru Mușat”	4
21	Primăria Municipiului Botoșani	Grup Școlar „Petru Rareș” Botoșani	4
22	Primăria Municipiului Bacău	Colegiul Tehnic „Grigore Antipa”	4
23	Primăria Municipiului Bacău	Colegiul Tehnic „N. V. Karpen” Bacău	4

6.1.14. Cheltuieli publice pentru educație⁵²

Procentul de cheltuieli pentru educație, din PIB pentru anul 2015, este cel mai scăzut din UE (28 state) pentru România fiind de 2,72%. Acest procent poziționează România pe ultimul loc, la distanță mare de penultimul loc Grecia cu 3,68% și primul loc Suedia în care cheltuielile pentru educație sunt 7,05% din PIB. Îngrijorătoare este evoluția cheltuielilor publice totale pentru educație care a crescut din 2012 de la 2,64% la 2,75% în 2014 și apoi a scăzut în 2015 la 2,72% (fig. 122).

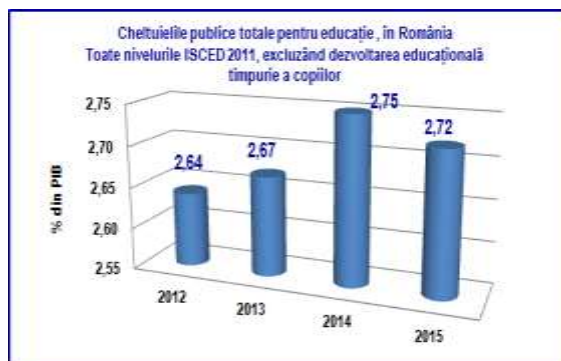

Fig. nr. 122

Sursa: Eurostat

Analizându-se cheltuielile publice totale pentru educație în învățământul secundar superior și postliceal non-terțiar (nivelurile 3 și 4) pentru anul 2015 la nivelul UE28 constatăm că România are procentul de 0,66%, foarte mic, dar nu pe ultimul loc, ultimul loc îl ocupă Lituania 0,60% (fig. 122). Îngrijorător este faptul că în anul 2015 față de anul anterior 2014 cheltuielile pentru acest segment au scăzut de la 0,67%.

6.2. Indicatori de proces

6.2.1. Mecanisme decizionale și descentralizarea funcțională în ÎPT

Descentralizarea funcțională implică antrenarea sporită în mecanismele decizionale a partenerilor sociali, pentru a garanta apropierea deciziei de beneficiarii serviciului public de educație.

Cadrul instituțional pentru dezvoltarea parteneriatului social în educație și formare profesională se bazează pe structurile consultative inițiate în sprijinul deciziei la nivel local și regional.

Aceste structuri sunt:

- la nivel regional: Consorțiul Regional (CR);
- la nivel local (județean): Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social (CLDPS) - ca organism consultativ al inspectoratelor școlare județene;
- la nivelul școlilor: Consiliile de administrație/Consiliile școlare;
- la nivel național: Comitetele sectoriale.

Principalele atribuții în procesul de planificare în ÎPT ale structurilor menționate sunt următoarele:

- Comitetele sectoriale (la nivel național): validarea standardelor de pregătire profesională;
- Consorțiul regional: identificarea nevoilor de calificare la nivel regional, elaborarea Planurilor regionale de acțiune pe termen lung pentru ÎPT (PRAI);
- Comitetul Local de Dezvoltare a Parteneriatului Social: identificarea nevoilor de calificare la nivel județean și elaborarea Planurilor locale de acțiune pe termen lung pentru ÎPT (PLAI); avizarea planurilor anuale de școlarizare;
- Consiliile de administrație/Consiliile școlare: sprijinirea elaborării și avizarea Planului de acțiune a școlii (PAS).

Având în vedere mecanismele de finanțare în vigoare și autonomia comunităților locale, este esențială antrenarea autorităților locale în procesul de planificare strategică pe termen lung în ÎPT.

Principalele probleme identificate în cadrul acestui proces sunt referitoare la:

⁵² Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\16 Cheltuieli pentru educație.xls](#)

- ✓ finanțarea învățământului preponderent centrată pe activitățile curente/pe termen scurt și foarte puțin pe nevoile și prioritățile pe termen lung;
- ✓ insuficienta implicare a operatorilor economici în efortul de planificare și pregătire/finanțare pe termen lung în ÎPT;
- ✓ neimplicarea sau implicarea insuficientă a operatorilor economici în procesul de planificare pe termen lung la nivelul școlii a ofertei de educație.

Un alt domeniu al descentralizării funcționale este curriculum în dezvoltare locală (CDL - componentă importantă a planului de învățământ) care vizează adaptarea conținutului pregătirii la cerințele locale din partea beneficiarilor instruirii (agenți economici, comunitate locală, elevi). Deși în multe cazuri s-a constatat o redusă implicare a agenților economici în elaborarea CDL, interesul manifestat de cei care sunt parteneri ai unităților școlare și de cei interesați în implementarea sistemului de formare profesională este crescut, aceștia se implică în stabilirea conținuturilor pentru instruirea teoretică și practică.

6.2.2. Asigurarea calității în ÎPT

Nevoia unor mecanisme reglementate de asigurare a calității serviciilor de educație și formare profesională, care să garanteze aplicarea riguroasă a standardelor de pregătire și satisfacția beneficiarilor, a condus la adoptarea Legii nr. 87 din 13 aprilie 2006 pentru aprobarea OUG nr. 75/12.07.2005 privind asigurarea calității educației.

La nivel național, activitățile privind asigurarea calității în sistemul național de învățământ sunt coordonate de către cele două agenții – ARACIP (pentru învățământul preuniversitar), respectiv ARACIS (pentru învățământul superior).

În ÎPT, introducerea unui sistem de asigurare a calității în educație s-a generalizat începând cu anul școlar 2006-2007 pentru toate unitățile de învățământ, mai întâi aplicându-se principiul 5 al calității – „predarea și învățarea”, urmat de extinderea treptată, în anii 2007 - 2014, pentru toate cele 8 principii.

Mecanismul de asigurare a calității utilizat este construit pe autoevaluarea din partea școlii, confruntată cu evaluarea externă (prin inspecție școlară), ambele fiind structurate pe același set de indicatori (descriptori de performanță). Rezultatele evaluării se regăsesc în rapoartele și planurile de îmbunătățire a calității. În perioada 2014 - 2017 au fost evaluate extern, de către reprezentanții ARACIP, numeroase unități de învățământ din regiune în cadrul unui program inițiat de MEN acțiune ce continua în 2018-2019.

Introducerea sistemului de asigurare a calității în ÎPT a furnizat pentru procesul de planificare strategică la toate nivelurile (planurile regionale și locale, planurile de acțiune la nivelul școlii) un set de indicatori standard (benchmark) care să faciliteze decidenților comparațiile în cadrul sistemului și compatibilizarea între cerere și ofertă. Conducând la creșterea transparenței față de beneficiari, mecanismele de asigurare a calității vor avea și în viitor un impact decisiv în motivarea și implicarea partenerilor sociali în planificarea ofertei și a strategiilor de îmbunătățire.

La nivelul regiunii de dezvoltare Nord - Est, rezultatele implementării sistemului de asigurare a calității, prin implementarea, monitorizarea PRAI, PLAI, PAS, a dat rezultate dintre cele mai bune, astfel ponderile realizate prin oferta de formare/planul de școlarizare, pe domenii sunt foarte aproape de țintele recomandate în PRAI. Acest aspect este rezultat al politicilor inspectoratelor școlare din regiune care au respectat recomandările din documentele de planificare strategică.

6.2.3. Situația școlară a elevilor din ÎPT la sfârșitul anului școlar⁵³

⁵³ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\17 Liceal_sf_an.xlsx](#) ; [ANEXE\Educatie\18 Profesional_sf_an.xlsx](#) ; [ANEXE\Educatie\19 Postliceal_sf_de_an.xlsx](#)

Promovabilitatea în România a crescut în ultimii trei ani (2014-2017) și are valori peste 95%, aceeași situație se înregistrează și la nivelul regiunii Nord - Est și pe județe singurul județ cu promovabilitate sub 95% este județul Vaslui. În ultimul an 2016-2017 cea mai mare promovabilitate este în județul Suceava 98%

Analiza pe clase a promovabilității evidențiază valori ușor mai mici pentru clasele de început a IX-a și din ani terminali clasa a XII-a și a XIII-a, anexa 17 Liceu_sf_an, fig. 123.

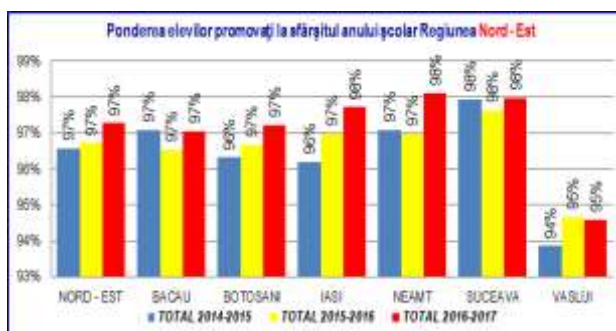

Fig. nr. 123 Sursa datelor: INS

Situația școlară a elevilor în învățământul profesional (anexa 18 Profesional_sf_an)

În învățământul profesional (fig. 124) procentul elevilor promovați este mai mic decât cel de la liceu atinge valori apropiate de 90% de regulă cu ponderi mai mari în mediul urban. Astfel la nivel național procentul de promovați în anul școlar 2016-2017 era de

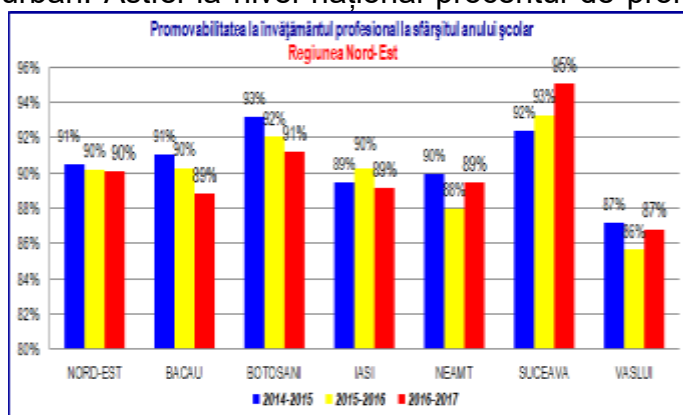

Fig. nr. 124

Sursa datelor: INS

89,6% în scădere față de 2014-2015, cu valori mai mari în urban 89,8% mai mici în rural și 88,6%.

La nivelul regiunii în anul școlar 2016-2017 procentul de promovați era de 90,1% mai mare decât cel la nivel național și în scădere cu 0,4% față de anul 2014-2015, pe medii de rezidență în mediul rural promovabilitatea este mai scăzută 88,3%.

Situație este similară la nivelul județelor, cu evidențierea județului

Suceava cu cele mai mari procente de promovabilitate 95% în 2016-2017 în creștere față de 2014-2015 când era de 92%, județul cu cea mai mică promovabilitate județul Vaslui 86,8% în 2016-2017, procent în scădere față de 2014-2015 de la 87,2%.

Din punct de vedere evolutiv se constată că la nivelul regiunii ponderea promovabilității este peste 90% în ușoară scădere (de la 90,5% la 90,1%), pe județe scăderea este mai pronunțată în județele Bacău 2% (de la 91% în 2014-2015 la 88,8% în 2016-2017), și Botoșani 1,3% (de la 93,1% în 2014-2015 la 91,8% în 2016-2017), o scădere mai mică în județele Neamț 0,6% (de la 90% în 2014-2015 la 89,4% în 2016-2017), Vaslui 0,4% (de la 87,2% în 2014-2015 la 86,8% în 2016-2017) și Județul Iași 0,3%. Singurul județ care înregistrează o creștere de 2,6% este județul Suceava (de la 92,4% în 2014-2015 la 95% în 2016-2017).

Școala Postliceală

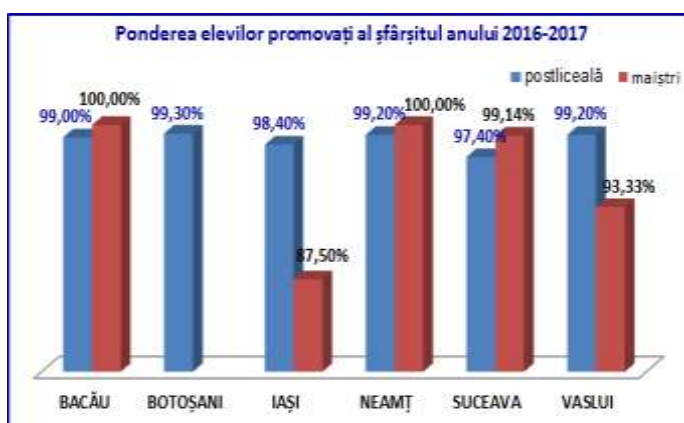

Fig. nr. 125

Sursa datelor: INS

În anul 2016-2017, procentul elevilor promovați la sfârșitul anului la nivelul regiunii este 98,5% județele cu procente cele mai mari 99% sunt Bacău, Botoșani, Neamț, Vaslui, Județul Suceava are cel mai mic procent 97,4% . Din punct de vedere al evoluției nu se înregistrează schimbări semnificative, doar o creștere de 1,8% în județul Neamț și o mică creștere în județul Iași, fig. nr. 125.

Școala de maiștrii

În anul școlar 2016-2017 regiunea Nord - Est înregistra un procent de promovabilitate de 94%, cu promovabilitate 100% sunt județele Bacău și Neamț, cea mai mică promovabilitate este în județul Iași 87,5%. Din punct de vedere evolutiv în intervalul 2014-2017 în regiune procentul a scăzut cu 1,2%. Pe județe se înregistrează în Iași o scădere de 8%, iar în județele Suceava o creștere cu 7,6% și Vaslui cu 1,2%, o posibilă cauză a scăderii este abandonul datorită migrației cauzată de lipsa locurilor de muncă.

6.2.4. Serviciile de orientare și consiliere

Conform Metodologiei-cadru cu privire la serviciile de consiliere și orientare a carierei pe tot parcursul vieții, din 03.07.2012, statul asigură accesul gratuit la serviciile publice de consiliere și orientare în carieră a tuturor elevilor, studenților și persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă. Consilierea psihopedagogică reprezintă un demers calificat, organizat pe principii științifice, ce permite acordarea unei asistențe de specialitate acelor persoane implicate în procesul educațional (elevi, studenți, cadre didactice, părinți, diriginți, directori de instituții educaționale etc.) care întâmpină anumite dificultăți.

Orientarea școlară și profesională vizează dezvoltarea personală și înzestrarea elevilor cu cunoștințele și abilitățile necesare pentru managementul propriului traseu educațional și profesional, reprezentând un proces de pregătire și îndrumare a elevilor către discipline și domenii potrivite structurii de personalitate a acestora.

Anual în cadrul fiecărui județ experții CJRAE - Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională elaborează „Studiul opțiunilor școlare și profesionale” ce are ca obiectiv identificarea intereselor profesionale și opțiunilor de școlarizare a elevilor claselor a VIII-a, în vederea fundamentării planului de școlarizare pentru anul școlar următor și adoptarea programului de informare și consiliere a carierei la nevoile elevilor. Metoda utilizată în realizarea studiului opțiunilor școlare și profesionale ale elevilor este „Ancheta sociologică”. Instrumentul utilizat este „Fișa de opțiuni” care se administrează față în față, în format creion hârtie, în perioada decembrie - ianuarie. Această fișă se aplică tuturor elevilor, dar dacă se utilizează un eșantion, acesta trebuie să fie reprezentativ, proporțional cu structură totală a populației investigate, pe medii de rezidență și categorii de sex.

„Fișa de opțiuni școlare și profesionale” se elaborează de CJRAE, prin consultare cu reprezentanții inspectoratelor școlare, procedează ce nu este unul unitar, și nu permite formularea de concluzii și comparații, dar este luat în calcul la nivelul fiecărui județ.

Din analizele efectuate în regiunea Nord - Est sistemul de orientarea școlară și profesională există dar nu corespunde dimensional nevoilor. Sunt situații în care unitățile școlare nu au consilier permanent, sau în cazul în care au, consilierului îi sunt repartizați între 200 și 1200 elevi ceea ce reduce calitatea serviciilor acordate. Se conturează astfel următoarele nevoi/cerințe pentru sistemul de orientarea școlară și profesională:

- crearea condițiilor materiale și asigurarea logisticii necesare în scopul îmbunătățirii activităților de consiliere a carierei;
- intensificarea activității de informare și orientare dar și extinderea acțiunilor către părinți (care influențează alegerea elevilor într-un procent de peste 50%);
- organizarea de campanii de informare și promovare anuale.

6.3. Indicatori de ieșire

6.3.1. Absolvenți pe niveluri de educație⁵⁴

Evoluția numărului de **absolvenți de liceu** în intervalul 2010-2016, **nivel național**, indică pentru licee următoarele fluctuații cu scăderi pentru filierele teoretic și tehnologic singura filieră care a rămas aproximativ constant fiind cea vocațională (fig.126).

Raportat la anul 2010 scăderea înregistrată în 2016 cea mai mare este de

Fig. nr. 127 Sursa datelor: INS

de desființarea claselor de ȘAM în 2011, fenomen urmat de reînființarea învățământului profesional care a reușit să ajungă în 2016 la aproximativ jumătate din ceea ce înregistra în 2010 cu 19.423 elevi înscriși (fig. 127).

Eforturile realizate de CNDÎPT se fac remarcate prin evoluția numărului de absolvenți începând cu anul școlar 2013-2014.

Învățământul postliceal

La nivel național școala postliceală a înregistrat o creștere în intervalul 2010-2016 de la 18.296 elevi la 29.272 elevi, în timp ce școala de maiștrii a scăzut foarte puțin de la 2.958 elevi la 2.566 elevi, fig. 128.

Regiunea Nord – Est, pentru **absolvenții de liceu** (fig. 129) înregistrează o evoluție asemănătoare cu cea constatată la nivel național doar cu valori și diferențe mai mici între cele două filiere teoretic și tehnologic. În intervalul 2010-2016 se observă o scădere de 4.972 elevi la filiera tehnologică și o scădere mai mică de 486 elevi pentru cei ce au optat pentru filiera teoretică.

Evoluția **învățământului profesional** în regiunea Nord – Est este similară cu evoluția la nivel național înregistrează o scădere în 2011 la 1.283 elevi de la 6.433 elevi câți erau absolvenți în 2010 urmată o dată cu înființarea învățământului profesional de o creștere

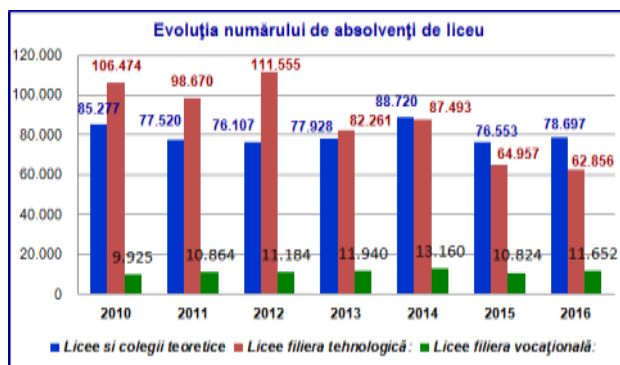

Fig. nr. 126 Sursa datelor: INS

43.618 elevi pe filiera tehnologică și numai 6.580 elevi pe filiera teoretică, se poate aprecia că scăderea demografică a grupeii de vârstă analizată a afectat mai mult filiera tehnologică, interesul pentru liceu teoretic a rămas aproape constant.

Învățământul profesional

Din analiza evoluției numărului de elevi din învățământul profesional se observă că în intervalul 2010-2011, scăderea este dramatică

Fig. nr. 128 Sursa datelor: INS

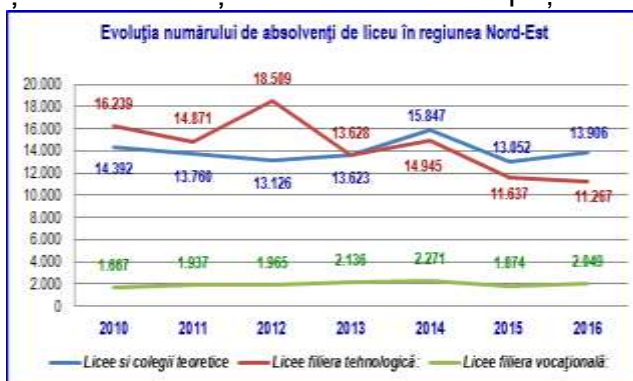

Fig. nr.129 Sursa datelor: INS

⁵⁴ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\20 Absolventi IPT.xlsx](#)

Fig. nr. 130

Sursa datelor: INS

la 3.126 elevi în 2013 când a început revigorarea învățământului profesional să se ajungă la 5.272 absolvenți în 2016 așa cum este reprezentat în figura nr. 130.

Învățământul postliceal - asemenea evoluția învățământului postliceal la nivelul regiunii Nord - Est a înregistrat o evoluție similară cu cea înregistrată la nivel național (fig. XXX). Interesul pentru școala postliceală a crescut aproape s-a

dublat de la 2.818 elevi în 2010 la 4.150 elevi la finele anului școlar 2015 - 2016. În același timp interesul pentru școala de maiștrii a scăzut (de la 355 elevi în 2010 la 202 elevi în 2016).

Din chestionarea operatorilor economici pentru identificarea cauzelor scăderii interesului pentru școala de maiștrii au rezultat următoarele cauze posibile:

- numărul de maiștrii solicitat este mai mic ca în anii anteriori și nu se pot constitui clase la nivelul județului /regiunii;
- se solicită calificări cu denumiri și competențe actualizate conform cerințelor noilor tehnologii.

O posibilă soluție este centralizarea la nivel național a solicitărilor și constituirea de clase în centre de formare naționale.

6.3.2. Rata de absolvire, pe niveluri de educație ISCED⁵⁵

Învățământul gimnazial - în anul școlar 2016-2017 rata de absolvire în învățământul gimnazial a fost de 83,1% la nivelul național și 82,9% la nivelul regiunii Nord Est.

Rata de absolvire în învățământul gimnazial	2016 - 2017				
	Total	Feminin	Masculin	Urban	Rural
România	83,1	83,8	82,4	99,4	69,7
Nord - Est	82,9	84,8	81,2	103	73,4
Bacău	80,5	81,3	79,8	98,4	71,5
Botoșani	84,7	86,4	83,2	95,6	79
Iași	80,2	82,5	78,1	111,2	66,7
Neamț	83,7	84,7	82,7	106	74,8
Suceava	86,9	88,4	85,5	106	77
Vaslui	82,6	86,4	79,0	96,1	76,2

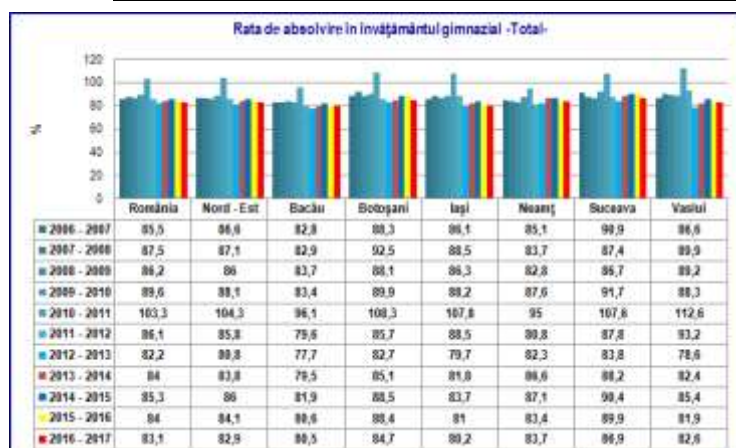

Fig. nr. 131

Sursa datelor: INS

Suceava 86% și minimă în județul Iași cu 80,2%. Rata de absolvire, în învățământul gimnazial, pentru anul școlar 2016-2017, este mai mare în mediul urban respectiv de 99,4% la nivel național și 103% la nivelul regiunii Nord - Est. Pe județe cele mai mari

Evoluția ratei de absolvire în învățământul gimnazial pentru regiunea Nord - Est are valori cuprinse între 82-86% din 2006 până în 2017 (fig. 131), remarcându-se o creștere în anul școlar 2010-2011 cu valori apropiate de 103-104%. Aceeași situație se remarcă și la nivelul județelor regiunii Nord - Est, un maxim în 2010-2011 care are valori peste 100%, iar pentru anul școlar 2016-2017 cea mai mare valoare este în județul

⁵⁵ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\21 Rata de absolvire \(INS\).xls](#)

valori se găsesc în: Iași 111,2%, Suceava 106%, Neamț 6%, și cele mai mici în Botoșani 95,6% și Vaslui 96,1%.

Rata de absolvire în învățământul gimnazial, pentru anul școlar 2016-2017, în mediul rural este mai mică, atât la nivel național 69,7% cât și la nivelul regiunii Nord - Est 73,4%. Pe județe cele mai mari valori se găsesc în Botoșani 79% și Suceava 77% și cele mai mici în Bacău 71,2% și Iași 66,7%. Rata de absolvire pe categorii de sex indică valori apropiate pentru ambele categorii astfel 84,4% pentru persoane de sex feminin și 81,2% pentru persoane de sex masculin.

Rata de absolvire din **învățământul liceal**, în intervalul 2006 - 2017, a crescut apreciabil atât la nivel național de la 53,5% în 2006 la 71,8% în 2017, cu un maxim în 2014-2015 de 89,1% (fig. 132), cât și la nivelul regiunii Nord - Est de la 45,1% în 2006 la 64,7% în 2017 cu un maxim de 80,7% în 2014-2015. Cu aceste valori regiunea Nord - Est se situează sub media națională și ultima la nivelul tuturor regiunilor.

Pe medii de rezidență, rata de absolvire în învățământul liceal, urban indică valori de asemenea în trend crescător în intervalul 2006-2017, de la 85,8% la 146,4% cu un maxim în 2014-2015 de 173,5% la nivel național, și de la 87% la 177,2% cu un maxim de 210,3% în 2014-2015, la nivelul regiunii Nord - Est, valoare superioară mediei naționale.

Pentru mediul rural valorile sunt mult mai mici și în creștere în intervalul analizat astfel la nivel național rata de absolvire a crescut din 2006 în 2017 de la 8% la 9%, iar pentru regiunea Nord - Est de la 5% la 7,7%.

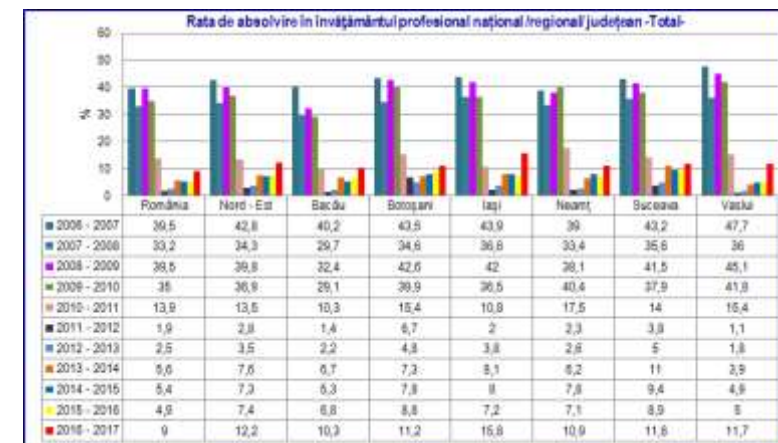

Fig. nr. 133

Sursa datelor: INS

Rata de absolvire în **învățământul profesional**, are valori mult mai mici decât cele analizate pentru nivelele de educație gimnazial și liceal. În intervalul 2006 - 2017 înregistrează o scădere îngrijorătoare de la 39,5% la 9%, iar în regiunea Nord - Est de la 42,8% la 12,2%. Cu aceste valori regiunea Nord - Est se poziționează în intervalul 2006- 2017 pe locul al II-lea la nivel național (fig. 133). Rata de absolvire la nivelul regiunii, pentru învățământul profesional, în anul 2016-2017, înregistrează cele mai mari valori în județul Iași 15,8% și cea mai mică valoare 10,8% în județul Bacău.

Pe medii de rezidență, rata de absolvire pentru învățământul

profesional a scăzut de asemenea în intervalul 2006-2017 în regiunea Nord - Est de la 64% la 26,8% pentru mediul urban și de la 24,2% la 5% pentru mediul rural, situație similară cu media la nivel național, dar cu valori mai mari în regiunea Nord - Est.

Pe categorii de sex se constată în regiunea Nord – Est, de asemenea, o scădere

în intervalul 2006-2017 pentru ambele categorii, de la 35,8% la 7,4% pentru persoane de sex feminin și de la 49,5% la 16,8% pentru persoane de sex masculin. De remarcat faptul că persoanele de sex masculin dețin valori mai mari ale ratei de absolvire decât cele de sex feminin.

Rata de absolvire în **învățământul postliceal** la nivel național și regional a înregistrat o creștere din anul 2006-2007 în anul 2016-2017 atât la nivel național de la 3,8% la 15,5% cât și la nivel regional de la 2,8% la 11% (fig. 134). Creșterea este vizibilă la nivelul tuturor regiunilor. În regiunea Nord - Est cea mai mare creștere se înregistrează în județele Suceava, Iași, Bacău cu apr. 9%, cea mai mică în județul Vaslui 5,5%. Cea mai mică valoare, în 2016-2017, a ratei de absolvire în învățământul postliceal este de asemenea în județul Vaslui de 6,1%.

Pe medii de rezidență rata de absolvire la învățământul postliceal pentru mediul urban înregistrează o creștere la nivelul regiunii Nord - Est de la 5,5% în 2001 la 30,3% în 2017, creșterea este vizibilă în toate județele regiunii. Valorile pentru mediul rural sunt extreme de mici, media regională cu valori sub 0. Pe categorii de sex, rata de absolvire la învățământul postliceal este mai mare pentru persoanele de sex feminin decât cele de sex masculin atât la nivel național cât și la nivelul regiunii Nord - Est și a înregistrat o creștere în intervalul analizat, la nivelul regiunii pentru persoanele de sex feminin de la 4,4% la 15,5% și pentru persoanele de sex masculin de la 1,3% la 6,7%.

6.3.3. Rata de tranziție la următorul nivel de educație⁵⁶

Rata de tranziție la următorul nivel de educație pentru învățământul secundar superior la nivel național este constantă în intervalul 2006-2017 de 97%, în timp ce în regiunea Nord - Est a înregistrat o ușoară creștere de la 96,6% la 97,4% (fig. 135), aceste valori poziționează regiunea Nord - Est pe locul II în țară. La nivelul județelor cele mai mari valori se înregistrează în județele Iași 100%, Neamț și Suceava 99,7% și 99,4%.

Pe medii de rezidență, mediul urban înregistrează la nivel național cele mai mari valori peste 100%. Regiunea Nord - Est deține valori mult mai mari decât media la nivel național, astfel în intervalul analizat, 2006-2017, rata de tranziție în regiunea Nord - Est a crescut de la 178,8% la 218,4% pentru mediul urban.

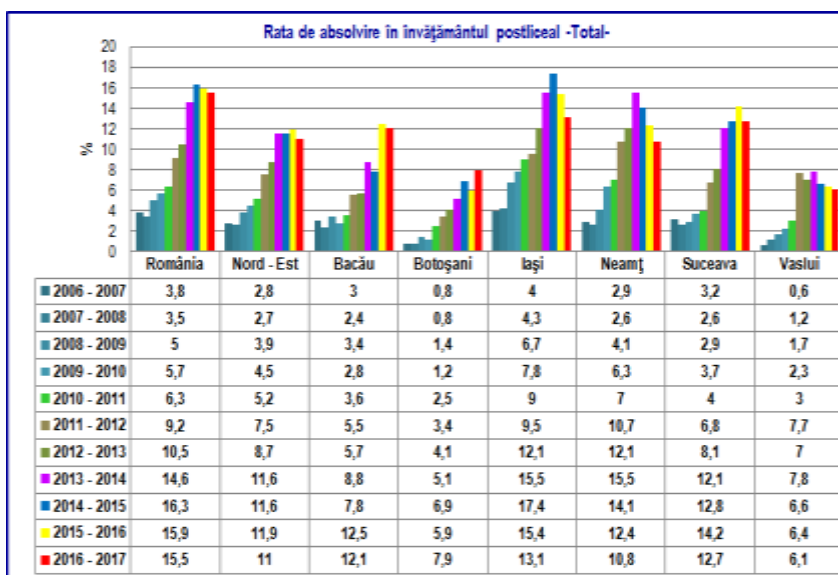

Fig. nr.134

Sursa datelor: INS

⁵⁶ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\22 Rata tranzitie \(INS\).xls](#)

Rata de tranziție pentru mediul rural, după locația școlii, înregistrează valori foarte mici pentru mediul rural atât la nivel național cât și la nivelul regiunii Nord - Est, valori care

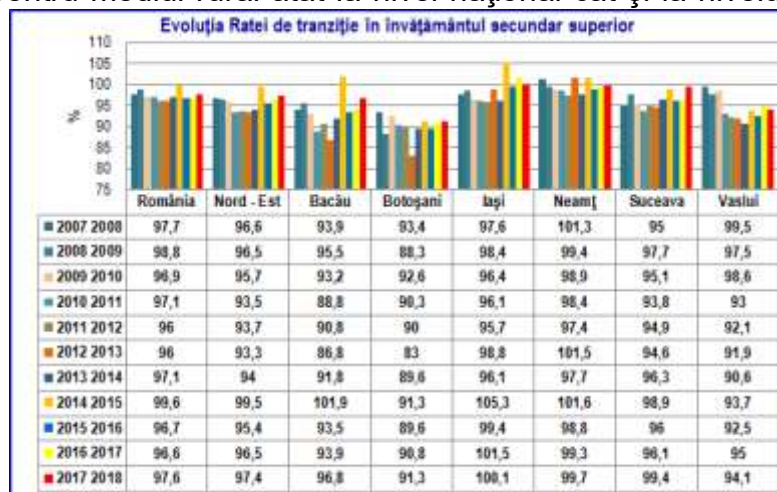

Fig. nr. 135

Sursa datelor: INS

Învățământul post-secundar non-terțiar la nivel național și regional înregistrează o scădere semnificativă 33,2 % nivel național de la 95,6% valoare în 2007 la 62,4% în

anul 2018 (fig. 136). Regiunea Nord - Est înregistrează o scădere mai mică de 5% dar valorile sunt mai mici decât mediile naționale care sunt de 55% în 2007 și 50% în 2018. Cu aceste valori regiunea Nord - Est se poziționează după regiunile Vest, Nord Vest și Centru.

Analizând rata de tranziție, în județele regiunii Nord – Est, pentru nivelul de educație terțiar, se constată că județul Iași are cea mai mare rata de tranziție peste 100% deși în cădere de la 183,6% în 2006 la 167,3% în 2018, iar cele mai mici valori în județele Neamț 9,1%, Botoșani 4,7% și Vaslui 5,6%.

Din analiza pe sexe a ratei de tranziție în învățământul post - secundar non-terțiar din regiunea Nord - Est, în intervalul 2007-2018, se constată că persoanele de sex feminin dețin o pondere mai mare decât cele de sex masculin, deși ambele categorii sunt în trend descendent în intervalul analizat, rata de tranziție la persoanele de sex masculin înregistrează o scădere mai mare de 6,9% iar cele de sex feminin de 3,3%. În anul 2017-2018 rata de tranziție este de 53,7% pentru persoane de sex feminin și 45,7% pentru persoane de sex masculine.

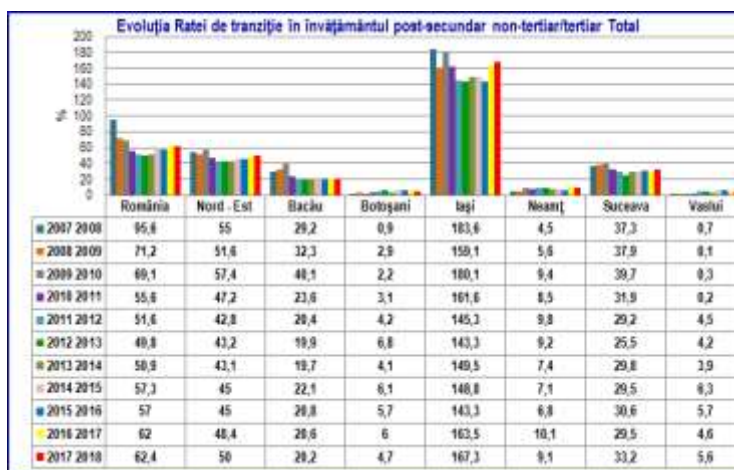

Fig. nr.136

Sursa datelor: INS

6.3.4. Rata abandonului școlar, pe niveluri de educație ISCED⁵⁷

Învățământul liceal și profesional -

rata abandonului școlar a înregistrat în intervalul 2010-2017 o scădere aproximativ la jumătate la nivel național de la 4,2% la 2,6% și în regiunea Nord - Est de la 4,5% la 2,4%. Cu aceste valori regiunea Nord - Est se poziționează sub valoarea mediei la nivel național și în clasamentul regiunilor pe locul III.

⁵⁷ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\23 Rata abandonului \(INS\).xls](#)

La nivelul județelor regiunii în anul 2017 cea mai mare rată a abandonului școlar în învățământul liceal și profesional se înregistrează în județul Botoșani 3,2% iar cea mai mică în județul Suceava 1,7% (fig. 137).

Pe medii de rezidență rata abandonului în anul 2017, în regiunea Nord – Est, este mai mică în mediul urban 2,2% față de mediul rural 4,3%, situația este similară cu cea înregistrată la nivel național și la nivelul fiecărui județ din regiune. Cea mai mare valoare a abandonului este în mediul rural în județul Botoșani 6,1%, cea mai mică în mediul rural este în județul Bacău 0%.

Pe categorii de sex rata abandonului, în regiunea Nord – Est, nu înregistrează valori diferite pentru persoanele de sex feminin și cele de sex masculin, ambele categorii înregistrează o scădere la jumătate în intervalul 2010-2017 de la 4% la 2%.

Învățământul postliceal

Rata abandonului în intervalul 2006-2017 a înregistrat o creștere, la nivel național de la 7,5% la 10% iar la nivelul regiunii Nord - Est de la 7,3% la 10,7%, cu aceste valori regiunea Nord - Est este în anul 2017 pe locul IV în ierarhia regiunilor (fig. 138).

Din analiza pe județe a ratei abandonului se constată că în județul Botoșani rata abandonului a scăzut astfel încât în 2017 județul are cea mai mică rată de abandon 7,1% în rândul județelor regiunii Nord Est, de asemenea în județul Bacău creșterea este foarte mică de 0,2% față de celelalte județe 7,4% Iași; 4,1 % Vaslui;

2,8% Neamț și Suceava

Din analiza Ratei abandonului școlar în învățământul postliceal la nivelul regiunii Nord - Est, realizată pe categorii de sex, rezultă că rata abandonului este mai mare pentru persoanele de sex masculin decât pentru cele de sex feminin, ambele însă înregistrează o creștere în intervalul 2006-2017. Rata abandonului pentru persoane de sex feminin de la 5,9% la 9,5% iar pentru persoane de sex masculin de la 12,6% la 14%.

6.3.6. Rata de părăsire timpurie a sistemului de educație⁵⁸

Din analiza efectuată la nivelul UE (28 state), în intervalul 2000-2017, rezultă că rata de părăsire timpurie a scăzut considerabil la nivelul UE de la 17% cât era în 2002 la 10,6% în 2017. În cazul României valorile au oscilat deși trendul a fost descrescător înregistrându-se o scădere de la 22,9% în 2000 la 18,1% în 2017.

Analiza pe regiuni arată că în 2000 regiunea Nord - Est avea cea mai mare rată de părăsire timpurie a sistemului de educație 29%, care a înregistrat o scădere la 23,6% în

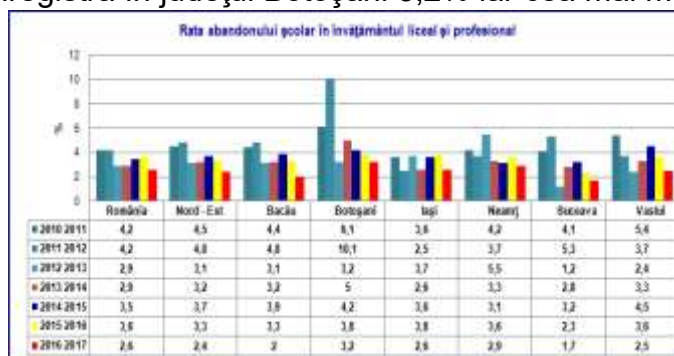

Fig. nr. 137

Sursa datelor: INS

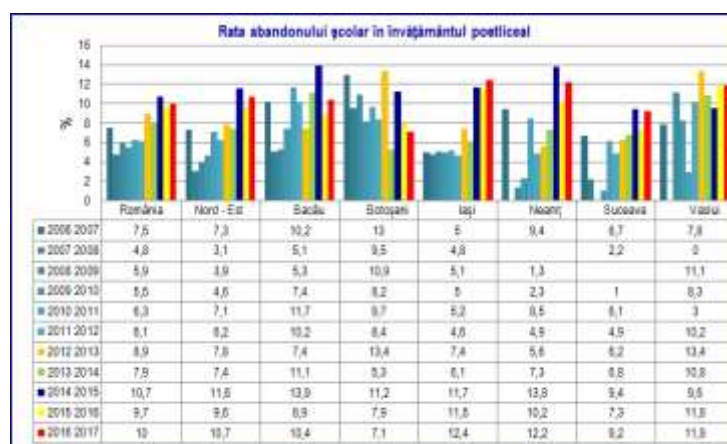

Fig. nr. 138

Sursa datelor: INS

⁵⁸ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\24 Rata de parasire timurie - EUROSTAT.xls](#)

2017 dar rămâne cea mai mare din țară. În 2017, cea mai mică rată de părăsire timpurie a fost în regiunile București Ilfov 5,5% și Vest 11,3%.

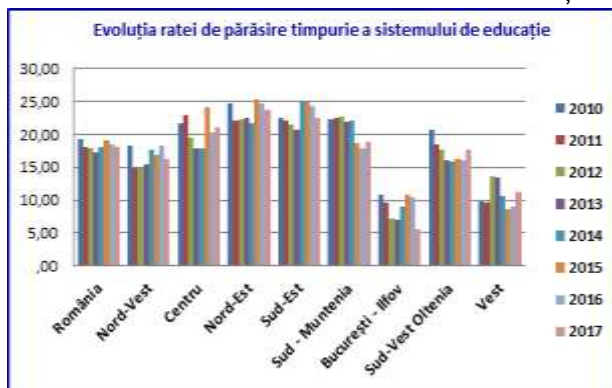

Fig. nr. 139 Sursa: EUROSTAT (edat lfse 161)

Din analiza pe categorii de sex se constată că rata de părăsire timpurie este mai mare în cazul persoanelor de sex masculin. Astfel în 2017 rata de părăsire timpurie pentru persoane de sex masculin era de 12,1%, UE, 18% în România, 25,9% în regiunea Nord – Est, cea mai mare valoare din țară. Pentru persoane de sex feminin rata de părăsire timpurie înregistra 8,9% UE, 18,1% pentru

România și 21% în regiunea Nord – Est, fig. nr. 139.

6.3.7. Procentul elevilor cu nivel scăzut al competențelor (PISA)⁵⁹

Testările PISA sunt destinate copiilor având vârsta de 15 ani și acoperă trei domenii principale: citire/lectură, matematică și științe. În urma procesării și interpretării rezultatelor din testarea principală, se realizează un profil de bază al cunoștințelor și deprinderilor elevilor testați. Aceste domenii sunt investigate în termenii stăpânirii cunoștințelor și deprinderilor de bază, necesare în viața adultă, pentru educația permanentă, pentru piața muncii etc. și nu din perspectiva stăpânirii curriculei școlare. Evaluarea competențelor trans-curriculare este o parte integrată în testele PISA. Rezultatele testării din 2015 plasează România pe ultimul loc.

Astfel pentru:

- competențe de citire:
 - Sub nivelul 2 mai puțin de 407,47 puncte, România 38,7% - ultimul loc;
 - Nivel 5 peste 625,61 puncte, România 2% - ultimul loc;
- competențe în matematică:
 - Sub nivelul 2 mai puțin de 407,47 puncte, România 39,9%- ultimul loc;
 - Nivel 5 și peste 625,61 puncte, România 3,3 % penultimul loc după Cipru;
- competențe în științe:
 - Sub nivelul 2 mai puțin de 407,47 puncte, România 38,5% - ultimul loc;
 - Nivel 5 peste 625,61 puncte România - 0,7% - ultimul loc.

6.3.8. Ponderea populației cu vârste cuprinse între 20-24 de ani care nu urmează un program de educație și formare și nici nu au un loc de muncă (NEET)⁶⁰

Indicatorul NEET (acronimul pentru formularea „Not in Education, Employment or Training”), calculat în funcție de numărul tinerilor din categoria de vârstă cuprinsă între 20 și 24 de ani care nu urmează nicio formă de învățământ și nici nu au un loc de muncă.

⁵⁹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\25 PISA.xlsx](#)

⁶⁰ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\26 Tineri NEET.xlsx](#)

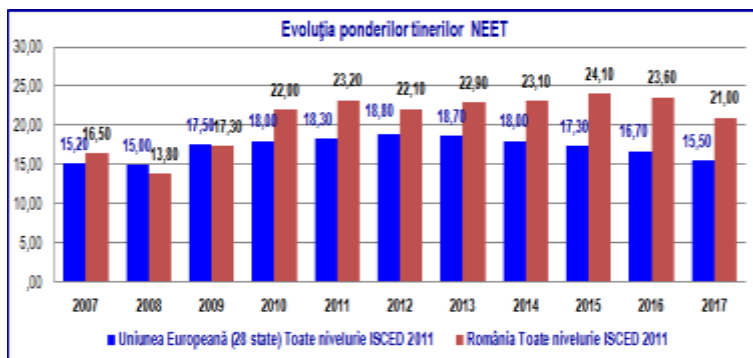

Fig. nr. 140

Sursa datelor: EUROSTAT Fedat Ifse 211

Învățământul primar și secundar inferior (nivelurile 0-2):

➤ UE - 6%; RO – 8,5%;

Învățământul secundar superior și postliceal non-terțiar (nivelurile 3 și 4):

➤ UE - 7,8%; RO 11,5%

Învățământul secundar superior și postliceal non-terțiar (nivelurile 3 și 4) – general:

➤ UE – 2,5%; RO – 3,3%;

Învățământul secundar superior și postliceal non-terțiar (nivelurile 3 și 4) – vocațional:

➤ UE – 5,3%; RO – 8,3%;

Învățământul superior (nivelurile 5-8):

➤ UE - 1,1%; RO – 0,9%.

Din analiza pe nivele de educație se observă că cele mai mici valori ale indicatorului sunt pentru învățământul superior nivel 5-8, și cele mai mari pentru învățământul secundar superior și postliceal non-terțiar (nivelurile 3 și 4) – fig. nr.141

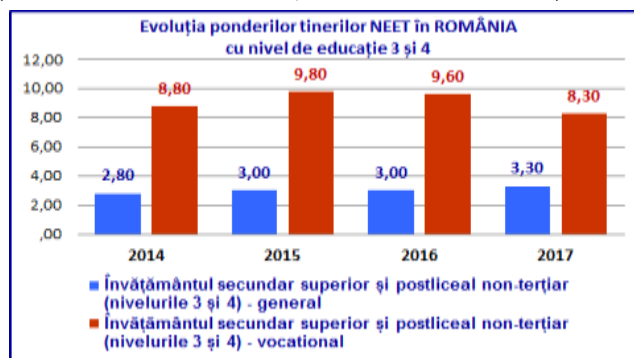

Fig. nr. 141 Sursa datelor: EUROSTAT

6.3.9. Rata de participare în formarea continuă a populației adulte (25-64 ani)⁶¹

Rata de participare la educație și formare profesională, a populației cu vârsta cuprinsă între 25-64 de ani, era la nivel UE de 10,9% în 2017, în timp ce în România era de doar 1,1%. În România intervalul 2012-2016 rata de participare la educație și formare profesională în România a înregistrat o scădere, în timp ce în UE a înregistrat o creștere așa cum este reprezentată în figura nr. 142.

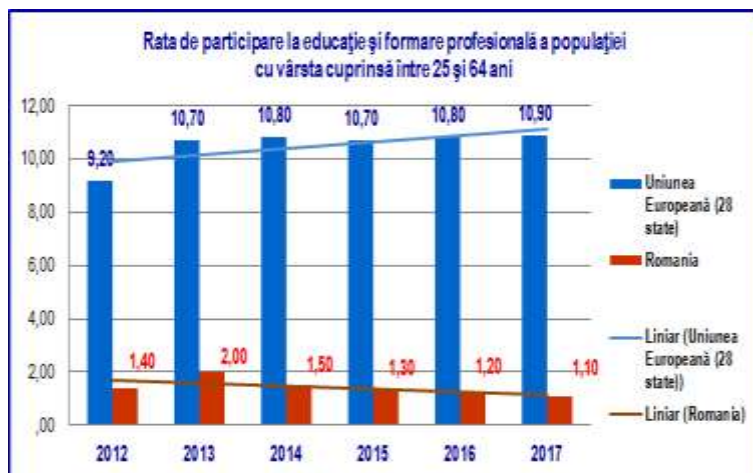

Fig. nr. 142

Sursa datelor: Eurostat [trng_ifse_04]

În 2017 pe regiuni de dezvoltare Rata de participare la educație și formare profesională a populației cu

⁶¹ Datele la care se face referire în acest capitol se regăsesc în [ANEXE\Educatie\27 Formare continua.xls](#)

vârsta cuprinsă între 25-64, situează regiunea Nord - Est pe locul III cu un procent de 1,1% împreună cu toate celelalte regiuni mai puțin regiunea Sud Muntenia 1,4% și București Ilfov 1,3%. De menționat că în regiunea Nord - Est, în anul 2013, a fost atins o valoare maximă de 4,4% ce nu a mai fost atinsă de alte regiuni în toți anii la care facem referință.

Dacă se analizează rata de participare la educație și formare profesională a populației cu vârsta cuprinsă între 25-64 ani, pe categorii de sex, se constată că, în general populația de sex masculin este mai puțin interesată de formare continuă decât cea de sex feminină. Astfel în intervalul 2012-2017 rata de participare la formare continuă pe categorii de sex este: în creștere în UE pentru persoane de sex masculin de la 8,5% la 10% iar pentru cele de sex feminin de la 9,9% la 11,8% și diminuare în România pentru persoane de sex masculin de la 1,5% la 1,1% iar pentru cele de sex feminin de la 1,4% la 1%. Rata de participare la formare continuă este în diminuare și în cadrul regiunii Nord – Est: pentru persoane de sex masculin de la 1,9% la 1,2% iar pentru cele de sex feminin de la 2% la 1,1%.

6.4. Indicatori de impact

6.4.1. Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra șomajului

La nivel național rata șomajului înregistrat la sfârșitul anului 2017 a fost de 4,0%, iar pentru categoria de vârstă 15-24 de ani 21,2%, cu pondere mai mare pentru șomerii din mediul urban (27,5%).

În regiunea Nord - Est rata șomajului a fost de 5,6%, iar pentru categoria 15-24 ani 11,3% din care 25,6% în mediul urban și 7,3% în mediul rural.

Impactul sistemului de învățământ profesional și tehnic asupra ratei șomajului, respectiv rata șomajului absolvenților din sistemul ÎPT nu poate fi estimat deoarece informațiile colectate sunt pentru șomajului tinerilor din grupa de vârstă 15-24 de ani în total, acesta este foarte mare atât la nivel național cât și regional, ceea ce indică o problemă serioasă a integrării pe piața forței de muncă a tinerilor absolvenți, fie sistemul de pregătire cu finalitățile obținute nu corespunde solicitărilor de pe piața forței de muncă, fie competențele obținute nu sunt actualizate conform cerințelor, fie orientarea în carieră nu a fost eficientă, nu are impact, fie din alte cauze care trebuiesc identificate. De aceea sistemul de educativ și sistemul ÎPT ar trebui să stabilească următoarele priorități:

- anticiparea nevoilor de calificare și adaptarea permanentă a ofertei educaționale la nevoile pieței muncii;
- monitorizarea inserției absolvenților ÎPT;
- derularea de acțiuni sistematice de informare, orientare și consiliere a elevilor și părinților.

6.4.2 Inserția profesională a absolvenților ÎPT, pe niveluri de educație

Gradul de inserție socioprofesională a absolvenților de învățământ profesional și tehnic, precum și a caracteristicilor procesului de tranziție de la școală la muncă a fost și este o prioritate a Centrului Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic pentru a răspunde nevoilor beneficiarilor sistemului educațional.

Analiza datelor referitoare la inserția absolvenților învățământului profesional cu durata de 2 ani, promoția 2014, permit celor interesați măsurarea unor indicatori de rezultat relevanți pentru evaluarea finalităților sistemului de învățământ în scopul îmbunătățirii strategiilor și politicilor din educație și formare profesională.

Inspectoratele școlare și unitățile școlare vor utiliza rezultatele în scopul adaptării planurilor de școlarizare și îmbunătățirii calității ofertei educaționale dar și pentru a coordona activitățile de consiliere și orientare profesională a elevilor în sprijinul unei

decizii informate privind alegerea viitoarei cariere profesionale și a traseului de educație și formare profesională.

Analizele vor ajuta structurile de parteneriat social pentru învățământ în activitatea de planificare strategică a ofertei de educație și formare profesională la nivel regional și județean.

Prezentarea datelor referitoare la inserția absolvenților promoției 2014 elevilor și părinților acestora vor permite extragerea informațiilor relevante privind șansele de inserție socio-profesională la finalizarea studiilor, în sprijinul deciziilor privind alegerea viitoarei cariere profesionale și a traseului de educație și formare profesională.

Învățământul profesional cu durata de 2 ani a fost organizat, ca formă de școlarizare, după clasa a IX-a, începând cu anul școlar 2012-2013, în conformitate cu O.M.E.C.T.S. nr. 3168 din 2012. Prin această formă se asigură școlarizare pentru nivelul 3 de calificare în conformitate cu H.G. nr. 918 din 2013 referitoare la corespondența dintre nivelurile Cadrului Național al Calificărilor.

Dificultățile inerente unui început au constat în atragerea elevilor către această formă de învățământ și lupta cu mentalitățile adulților, realizarea unei promovări susținute în mass media și prin intermediul site-ului „ <http://www.alegetidrumul.ro/> ” dar și în rândul agenților economici și chiar a unităților școlare pentru a se demara cu bine învățământul profesional cu durata de 2 ani.

La începutul anului școlar 2012-2013 au fost agreate, la nivel național, pentru a realiza școlarizare prin învățământ profesional cu durata de 2 ani un număr de 418 unități de învățământ care au respectat condițiile de școlarizare specificate în O.M.E.C.T.S. nr. 3168 din 2012 și anexele acestuia. Urmare a analizelor efectuate la nivelul inspectoratelor școlare, al verificărilor condițiilor de școlarizare, prevăzute în anexele la O.M.E.C.T.S. nr. 3168 din 2012 au fost aprobate 12.500 locuri. Au început această formă de școlarizare un număr de 12.334 elevi, conform statisticilor transmise la 1 octombrie 2012 de către Inspectoratele Școlare Județene și ISM București.

În consecință planul de școlarizare a fost realizat în proporție de 98,67%. Aceasta reprezintă o realizare deosebită, urmare a eforturilor CNDIPT de sprijin logistic și metodologic la nivel național, regional și județean pentru implementarea învățământului profesional cu durata de 2 ani. Ținând cont că elevii școlarizați, prin această formă de învățământ, au fost preluați dintre cei admiși la liceul tehnologic sau teoretic numărul celor ce au schimbat traiectul educațional este încurajator, pentru a se realiza calificările profesionale solicitate de către agenții economici.

Solicitățile din partea agenților economici și ale elevilor, centralizate la nivel național, au condus la concluzia că au fost școlarizați doar pentru 58 de calificări din cele 131 calificări posibile a fi obținute de către elevii care se înscriu la învățământul profesional, în conformitate cu H.G. nr. 866 din 13.08.2008 respectiv H.G. nr. 1555 din 2009 în vederea actualizării acesteia.

Distribuția pe regiuni de dezvoltare pentru promoția 2014 – învățământ profesional cu durata de 2 ani, este prezentată în tabelul următor:

REGIUNEA	Total absolvenți	Continuă studiile	Persoane ocupate nesalariate	Total absolvenți angajați
Regiunea București Ilfov	289	144	16	45
Regiunea Centru	1.656	362	78	499
Regiunea Nord Est	2.658	667	253	456
Regiunea Nord Vest	1.236	425	83	320
Regiunea Sud - Est	1.351	403	74	273
Regiunea Sud Muntenia	1.355	587	54	181
Regiunea Sud Vest Oltenia	477	253	12	49

Regiunea Vest	721	334	8	193
TOTAL ROMÂNIA	9.743	3.175	578	2.016

Sursa datelor: Inspectoratele Școlare Județene și ISM București

Ponderea cea mai mare de absolvenți o întâlnim în regiunea Nord - Est – 24,82% fiind urmate de regiunile Centru – 15,46%, aproape la egalitate regiunea Sud-Muntenia – 12,65% și regiunea Sud – Est -12,61%. Situația solicitărilor/opțiunilor beneficiarilor sistemului educațional: elevi, părinți, agenți economici, pe domenii de pregătire, la nivel național este prezentată în tabelul de mai jos.

În cadrul regiunii de dezvoltare Nord – Est, au fost declarați 2.658 absolvenți în toate cele șase județe componente. În cadrul județelor distribuția absolvenților este următoarea:

Distribuția absolvenților în județele regiunii NORD - EST	Total absolvenți	Absolvenți ce continuă studiile	Total absolvenți angajați	Pondere absolvenți angajați	Absolvenți angajați la agentul econ. - practică
Regiunea Nord - Est	2.658	667	456	17,16%	152
Bacău	433	138	94	21,71%	45
Botoșani	239	56	33	13,81%	10
Iași	744	142	139	18,68%	44
Neamț	334	60	57	17,07%	15
Suceava	764	229	121	15,84%	27
Vaslui	144	42	12	8,33%	11

Sursa datelor: Inspectoratele Școlare Județene

Din analiza datelor puse la dispoziție de către inspectoratele școlare din regiune se constată că cel mai ridicat grad/procent de angajare al absolvenților îl întâlnim la domeniu electric - 9,38 %, la domeniul industrie textilă și pielărie (9,18 %), fiind urmate de domeniul electronică automatizări unde procentul de absolvenți angajați este 8,00 %. Cu toate că și în regiunea Nord - Est pentru domeniul mecanică sunt cele mai multe solicitări de școlarizare se constată că ponderea absolvenților angajați este mult prea mică atingând, la nivelul promoției 2014, valoarea de 5,59 %.

Un raport mai bun între ponderea absolvenților și a celor care au fost angajați la data de 30 octombrie 2014 îl constatăm pentru domeniul turism și alimentație. Astfel procentul de absolvenți angajați, din domeniul turism și alimentație este de 4,70 %, din total absolvenți și de 7,51 % din cei ce au finalizat acest domeniu.

În regiunea Nord - Est, din cei 2.658 absolvenți ai învățământului profesional cu durată de 2 ani au fost 667 elevi care au optat să continue studiile, grupați pe următoarele domenii de formare profesională:

Domeniul de pregătire	Total absolvenți	Pondere din total absolvenți	Pondere în cadrul regiunii	Continuă studiile	Total absolvenți angajați	Pondere absolvenți angajați din total promoție	Pondere absolvenți angajați din total promoție regiune
Total ROMÂNIA	9.743			3.175	2.016	20,69%	
Total regiunea NORD - EST	2.658	27,28%	100,00%	667	456	4,68%	17,16%
Agricultură	103	1,06%	3,88%	25	5	0,05%	0,19%
Comerț	14	0,14%	0,53%	0	2	0,02%	0,08%
Construcții, instalații și lucrări publice	189	1,94%	7,11%	33	29	0,30%	1,09%
Electric	32	0,33%	1,20%	16	7	0,07%	0,26%
Electromecanică	22	0,23%	0,83%	1	4	0,04%	0,15%
Electronică automatizări	50	0,51%	1,88%	16	17	0,17%	0,64%
Estetica și igiena corpului omenesc	17	0,17%	0,64%	6	2	0,02%	0,08%
Fabricarea produselor din lemn	144	1,48%	5,42%	38	13	0,13%	0,49%
Industrie alimentară	103	1,06%	3,88%	12	24	0,25%	0,90%

Ind. textilă și pielărie	403	4,14%	15,16%	92	79	0,81%	2,97%
Mecanică	1.216	12,48%	45,75%	286	222	2,28%	8,35%
Silvicultură	19	0,20%	0,71%	17	0	0,00%	0,00%
Turism și alimentație	346	3,55%	13,02%	125	52	0,53%	1,96%

Sursa datelor: Inspectoratele Școlare Județene

În regiunea de dezvoltare Nord - Est numărul total al absolvenților care au fost angajați, până la data de 30 octombrie 2014, conform datelor transmise de inspectoratele școlare județene, a fost de 456 absolvenți ceea ce reprezintă 4,68% din total promoție, procentaj cu mult mai mic comparativ cu rata de angajare la nivel național care este de 20,69%.

La agentul economic, la care au efectuat practica în cei doi ani de școlarizare, au fost angajați, în regiunea Nord

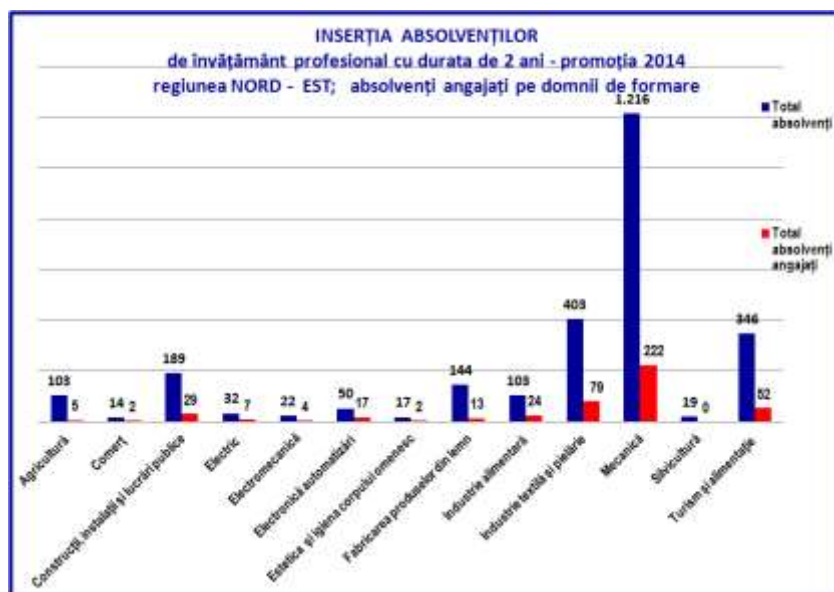

Fig. nr. 143 Sursa datelor: Inspectoratele școlare județene

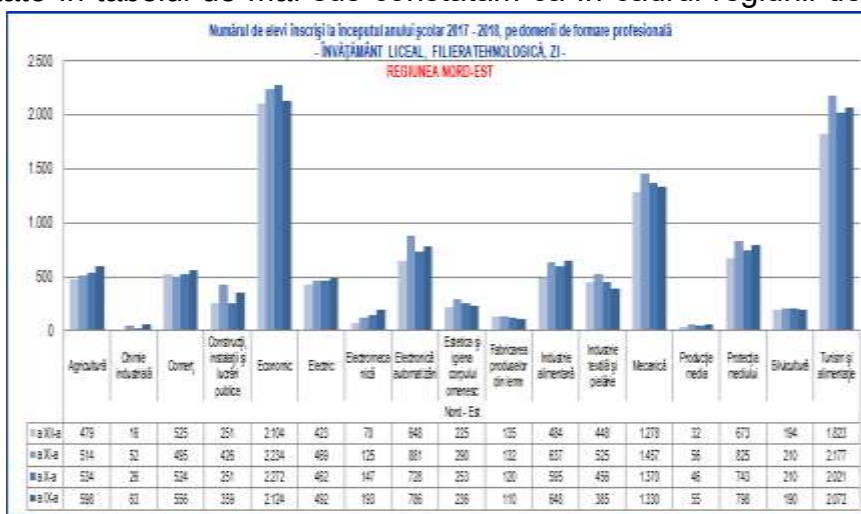
Est, doar 152 absolvenți iar la alți agenți economici au mai fost angajați încă 304 absolvenți. Distribuția pe domenii de pregătire, în cadrul regiunii Nord – Est, a absolvenților care au fost angajați este prezentată în fig. nr. 143.

În regiunea de dezvoltare Nord - Est, distribuția absolvenților promoției 2014, la data de 30 octombrie 2014, pe calificările profesionale absolvite este următoarea:

Calificarea profesională	Total absolvenți	Pondere din total absolvenți	Continuă studiile	Total absolv. angajați	Pondere din total absolv. angajați
TOTAL ROMÂNIA	9.743		3.175	2.016	
TOTAL regiunea Nord - Est	2.658	100,00%	667	456	100,00%
Agricultor culturi de câmp	85	3,20%	25	4	0,88%
Brutar - patiser - preparator produse făinoase	103	3,88%	12	24	5,26%
Bucătar	47	1,77%	5	7	1,54%
Comerciant vânzător	14	0,53%	0	2	0,44%
Confecționar articole din piele și înlocuitori	16	0,60%	8	2	0,44%
Confecționar îmbrăcăminte din piele și înlocuitori	13	0,49%	0	0	0,00%
Confecționar produse textile	374	14,07%	84	77	16,89%
Confecționar tâmplărie din aluminiu și mase plastice	15	0,56%	1	5	1,10%
Dulgher – tâmplar - parchetar	29	1,09%	12	2	0,44%
Electrician exploatare joasă tensiune	8	0,30%	0	5	1,10%
Electrician protecții prin relee, automatizări și măsurători în instalații energetice	24	0,90%	16	2	0,44%
Electromecanic utilaje și instalații comerciale, electrocasnice și din industria alimentară	22	0,83%	1	4	0,88%
Electronist rețele de telecomunicații	50	1,88%	16	17	3,73%
Frezor - rabotor - mortezor	10	0,38%	0	1	0,22%
Frizer - coafor - manichiurist - pedichiurist	17	0,64%	6	2	0,44%
Horticultor	18	0,68%	0	1	0,22%
Instalator instalații tehnico - sanitare și de gaze	65	2,45%	1	9	1,97%
Lăcătuș construcții metalice și utilaj tehnologic	17	0,64%	0	6	1,32%

Lăcătuș mecanic prestări servicii	149	5,61%	9	42	9,21%
Lucrător hotelier	40	1,50%	23	2	0,44%
Mecanic agricol	41	1,54%	10	4	0,88%
Mecanic auto	822	30,93%	233	141	30,92%
Mecanic utilaje și instalații în industrie	11	0,41%	2	3	0,66%
Operator la mașini cu comandă numerică	12	0,45%	3	1	0,22%
Ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație	259	9,74%	97	43	9,43%
Pădurar	19	0,71%	17	0	0,00%
Strungar	19	0,71%	0	1	0,22%
Sudor	20	0,75%	5	6	1,32%
Tâmplar universal	144	5,42%	38	13	2,85%
Tinichigiu vopsitor auto	100	3,76%	23	12	2,63%
Zidar - pietrar-tencuitor	80	3,01%	8	16	3,51%
Zugrav, ipsosar, vopsitor, tapetar	15	0,56%	12	2	0,44%

Din analiza datelor prezentate în tabelul de mai sus constatăm că în cadrul regiunii de dezvoltare Nord - Est din cele 32 de calificări profesionale (din cele 131 calificări permise de legislația în vigoare) pentru care s-a școlarizat, în perioada 2012-2014, prin învățământ profesional cu durata de 2 ani, cele mai căutate calificări profesionale au fost: mecanic auto - 30,93 %, confecționar produse textile - 14,07 %, ospătar (chelner) vânzător în unități de alimentație - 9,74 %.

prin OMENCS nr. 5033/29.08.2016, și a Metodologiei de organizare și funcționare a învățământului dual, aprobată prin OMEN nr. 3554 din 29.03.2017, de următoarele precizări din metodologiile menționate:

- învățământul profesional se organizează numai în unitățile de învățământ care anexează la propunerea privind planul de școlarizare, contracte-cadru încheiate cu operatorii economici/instituții publice, contracte prin care se partajează responsabilitățile pentru organizarea și desfășurarea procesului de formare profesională a elevilor;
- învățământul dual se organizează în unități de învățământ de stat, particulare sau confesionale autorizate sau acreditate, în baza unui contract de parteneriat care se încheie între unul sau mai mulți operatori economici sau asociație/consorțiu de operatori economici/ clustere, unitatea de învățământ și unitatea administrativ teritorială pe raza căreia se află unitatea școlară și prin care se stabilesc condițiile de colaborare, drepturile și obligațiile părților, precum și costurile asumate de parteneri;
- inspectoratele școlare au obligația de a răspunde solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizarea în învățământul dual prin includerea cu prioritate a acestor solicitări în proiectul planului de școlarizare.

În acest context, inspectoratelor școlare și Comitetelor Locale de Dezvoltare a Parteneriatului social le revine sarcina de a analiza cu maximă responsabilitate solicitările de școlarizare ale operatorilor economici, atât la învățământul profesional cât și la învățământul dual, în scopul fundamentării proiectelor planurilor de școlarizare cu satisfacerea în cât mai mare măsură a solicitărilor operatorilor economici, dar, în egală măsură, cu asigurarea unei oferte echilibrate între învățământul liceal teoretic, liceal vocațional, liceal tehnologic și învățământul profesional care să răspundă nevoilor de dezvoltare socio-economică la nivel județean și regional.

De asemenea, inspectoratele școlare și unitățile de învățământ vor trebui să intensifice acțiunile vizând dezvoltarea parteneriatului cu operatorii economici.

Este important de menționat că pentru îndeplinirea Țintelor mai sus menționate privind cuprinderea elevilor în ÎPT și cuprinderea elevilor în învățământul profesional sunt necesare măsuri și acțiuni sistematice și susținute din partea inspectoratelor școlare, a unităților de învățământ și a tuturor factorilor interesați pentru realizarea unui marketing educațional eficient și pentru consilierea și orientarea elevilor din învățământul gimnazial și a părinților acestora, pentru a diminua decalajul existent în prezent între cifrele planului de școlarizare la ÎPT și cuprinderea efectivă a elevilor în ÎPT.

Plecând de la structura cererii potențiale, în perspectiva 2017-2025, pe domenii de formare ale ÎPT, în ipoteza scenariului moderat din Studiul previzional, în Regiunea Nord - Est, sunt recomandate ponderile pentru cuprinderea elevilor, pe domenii, din tabelul următor.

Tabelul 1. - Ponderi orientative pentru oferta la învățământul liceal tehnologic + învățământul profesional (învățământ de zi, de masă, de stat)

Domeniul pregătirii de bază/ Profilul	Ținte propuse pentru oferta de formare * (%)
1.Mecanică	18,70
2.Electromecanică	3,40
3.Electronică și automatizări	3,50

4.Chimie industrială	0,90
5.Materiale de construcții	0,80
6.Electric	4,50
7.Construcții, instalații și lucrări publice	10,40
8.Agricultură	10,00
9.Silvicultură	0,10
10.Comerț	12,90
11.Turism și alimentație	7,60
12.Industrie alimentară	0,70
13.Fabricarea produselor din lemn	1,50
14.Industria textilă și pielărie	9,40
15.Tehnici poligrafice	0,10
16.Estetica și igiena corpului omenesc	0,10
17. Protecția mediului	2,60
18. Economic	12,80
19. Producție media	0,00
TOTAL	100

* ponderile reprezintă ieșiri din sistemul ÎPT în 2025

Ponderile din tabelul de mai sus sunt orientative și ele vor fi actualizate periodic în funcție de tendințele pieței muncii și de solicitările operatorilor economici.

Ponderile din tabelul de mai sus sunt orientative și ele vor fi actualizate anual în funcție de tendințele pieței muncii și de solicitările operatorilor

6.5.2. Adaptarea ofertei ÎPT la țintele pe termen mediu (eșalonare anuală)

Ținând cont de valorile indicatorilor privind cuprinderea elevilor în ÎPT, în anul școlar 2018 – 2019, precum și de proiectul planului de școlarizare pentru anul școlar 2019 - 2020, o eșalonare orientativă a creșterii valorilor indicatorilor pentru îndeplinirea țintelor în anul școlar 2024 -2025, este prezentată în tabelul următor.

Tabelul 2 - Adaptarea ofertei ÎPT la țintele pe termen mediu (eșalonare anuală)

Județul	Indicator	Valoarea indicatorului în anul școlar (ponderea elevilor cuprinși la începutul anului școlar)						
		2018 - 2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022 - 2023	2023 - 2024	2024 - 2025
Bacău	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic, de zi + învățământ profesional	51.0%	53%	55%	57%	60%	60%	60%
	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual)	23.7%	28%	30%	32%	35%	35%	35%
Botoșani	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic, de zi + învățământ profesional	50.2%	52%	54%	56%	60%	60%	60%
	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual)	19.5%	22%	26%	30%	35%	35%	35%
Iași	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic, de zi + învățământ profesional	62.1%	62%	62%	62%	62%	62%	62%
	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual)	28.2%	30%	32%	34%	35%	35%	35%

Neamț	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic, de zi + învățământ profesional	56.8%	57%	58%	59%	60%	60%	60%
	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual)	17.1%	30%	32%	34%	35%	35%	35%
Suceava	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic, de zi + învățământ profesional	56.5%	58%	60%	60%	60%	60%	60%
	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual)	20.1%	21%	25%	29%	35%	35%	35%
Vaslui	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic, de zi + învățământ profesional	56.0%	58%	60%	60%	60%	60%	60%
	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual)	25.1%	30%	32%	34%	35%	35%	35%
Regiunea Nord - Est	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic, de zi + învățământ profesional	56.0%	58%	59%	60%	60%	60%	60%
	Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual)	22.8%	24%	27%	30%	35%	35%	35%

Notă: Indicatorii și valorile acestora se referă la învățământ de zi, de masă, de stat

Sursa datelor pentru anul școlar 2018-2019: inspectoratele școlare

Valorile indicatorilor pentru anul școlar 2019-2020 sunt estimate pe baza proiectelor planurilor de școlarizare elaborate de inspectoratele școlare.

Pentru detalii vezi anexa 28 Plan școlarizare IPT cl. a IX-a 2019-2020 – pentru vizualizare clic aici: [ANEXE\Educatie\28 Plan școlarizare IPT cl. a IX-a 2019-2020.xlsx](#)

7. Monitorizarea implementării PRAI

7.1. Procesul de monitorizare

Monitorizarea este măsurarea sistematică și continuă a progresului în implementarea planului în timp. Este un instrument de management de bază și universal pentru a identifica punctele tari și slabe într-un plan. Scopul monitorizării este să ajute pe toți cei implicați să ia decizii potrivite și la timp, în implementarea unui plan, decizii care vor contribui la atingerea ȳintelor propuse și la succesul programului.

Monitorizarea și evaluarea sunt componente cheie ale procesului de planificare strategică, pentru că în timp ce procesul de planificare ajută la identificarea obiectivelor de atins și a activităȳilor de realizat, procesul de monitorizare și evaluare ne ajută în a identifica dacă implementarea este corespunzătoare și rezultatele sunt satisfăcătoare pentru atingerea obiectivelor propuse prin planificare. Din această cauză monitorizarea și evaluarea trebuie să fie procese de măsurare a performanȳelor și o sursă importantă de informare pentru procesul de actualizare/revizuire din activitatea de planificare.

În general, procesele de monitorizare și de raportare sunt responsabilităȳi ale unui management eficient în legătură cu un plan/program și implică activităȳi de colectare, analiză și utilizare a informaȳiilor în legătură cu progresul fizic și cu modul în care sunt atinse rezultatele planificate.

Procesul de monitorizare și de raportare contribuie la:

- Identificarea succesului și a problemelor din procesul de implementare;
- Sprijină procesul de luare a deciziilor informate pentru corecta implementare;
- Conștientizează planul în rândul factorilor interesaȳi și participarea acestora;
- Evaluarea realizărilor planului/programului și auditul activităȳilor și resurselor.

În cadrul unui „ciclu al planificării” se parcurg etapele următoare:

- Stabilirea unor obiective măsurabile clare, inclusiv crearea bazei de informații necesară măsurării progresului în atingerea acestor obiective;
- Monitorizarea periodică a progresului raportat la țintele agreeate.

În general procesul de monitorizare utilizează o largă varietate de tehnici și metode și se aplică managementului de resurse, de rezultate, procesului în implementare și a progresului programului de activități respectiv a modului în care acestea sunt realizate.

Tipul informațiilor necesare pentru monitorizarea planului/programului se pot grupa în cinci categorii mai largi:

1. Rezultate (results) ale activităților și a ieșirilor/efectelor procesului (outputs);
2. Intrările (inputs) de resurse în program;
3. Progresul planului față de obiective și planurile operaționale;
4. Modul în care planul este manageriat și modul de lucru;
5. Schimbări în cadrul grupurilor țintă.

Monitorizarea se poate realiza la 2 niveluri distincte:

Monitorizarea Procesului – Aceasta urmărește modul în care sunt utilizate resursele, progresul activităților și modul în care acestea sunt realizate.

Monitorizarea procesului presupune:

- Revizuirea și planificarea implementării în mod permanent;
- Evaluarea modului în care sunt realizate activitățile față de planificare;
- Identificarea și soluționarea problemelor;
- Construcție în zona punctelor tari;
- Analiza metodelor utilizate în implementare și dacă acestea sunt cele mai bune alternative în atingerea obiectivelor.

Monitorizare Impact - Care urmărește progresul realizat în atingerea indicatorilor de performanță și a impactului pe care planul/programul îl are asupra grupurilor țintă.

Monitorizarea de impact presupune

- Progresul spre atingerea obiectivelor care este măsurat continuu;
- Modificarea de activități ca răspuns la schimbările condițiilor de implementare fără a afecta atingerea obiectivelor inițiale;
- Poate identifica nevoia de a schimba unele obiective;
- Poate identifica nevoia de continuare a unor cercetări;
- Poate verifica anumite presupuneri-supoziții de implementare stabilite inițial.

Componentele esențiale ale unui sistem de monitorizare sunt:

- Selecția indicatorilor pentru fiecare plan/program;
- Un mod de colectare a datelor în legătură cu indicatorii;
- Analiza datelor;
- Prezentarea informațiilor într-un format corespunzător;
- Utilizarea informațiilor pentru îmbunătățirea activităților.

Monitorizarea urmărește și înregistrează informațiile și asigură controlul de calitate.

Astfel monitorizarea implementării PRAI/PLAI este un proces permanent dar frecvența de realizare a rapoartelor de monitorizare este stabilită a fi anual ținând cont de principalul scop al acestora, respectiv furnizarea de feedback.

În realizarea raportului de monitorizare sunt implicați membrii desemnați din cadrul CR/CLDPS.

7.2. Evaluarea progresului în implementarea PRAI

În urma monitorizării PRAI regiunea Nord Est a rezultat:

Aprecierea generală asupra progresului înregistrat în implementarea PRAI, este 2 = progres bun

Pentru ameliorarea aspectelor constatate ca deficitare în procesul de monitorizare se recomandă:

- restructurarea planului de măsuri în cadrul actualizării PRAI și reformularea obiectivelor, ȋntelilor, indicatorilor și activităților asociate obiectivelor în privința aspectelor identificate că îngreunează procesul de monitorizare;
- regândirea termenelor de implementare pentru activități dependente de perioadele de lansare la apeluri de propuneri de proiecte cu finanțare externă nerambursabilă.
- inițierea de proiecte cu finanțare din fondurile structurale pentru ameliorarea indicatorilor care înregistrează progres întârziat sau care nu au fost monitorizați pentru că nu există resurse umane, logistice și financiare necesare;
- instituțiile responsabile pentru implementarea PRAI/PLAI să-și asume sarcinile din cadrul activităților planificate;
- completarea dovezilor pentru activitățile/indicatorii care nu au făcut obiectul monitorizării din lipsă de dovezi.

Este necesară o intensificare a eforturilor depuse de ISJ - uri pentru îndeplinirea în perioada imediat următoare a obiectivelor și atingerea ȋntelilor cu privire la satisfacere solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizare prin învățământ profesional și învățământul dual, monitorizarea inserției absolvenților, susținerea financiară a elevilor defavorizați.

Aspectele care necesită o atenție deosebită în procesul de actualizare și revizuire a PRAI sunt:

- prezentarea procesului de actualizare a documentului (procedură de lucru, colaborări, consultări implicate);
- introducerea unui glosar de termeni specifici;
- revizuirea obiectivelor și ȋntelilor stabilite prin PRAI pentru a fi specifice, măsurabile, posibil de atins, relevante, încadrate în timp (SMART);
- revizuirea unor măsuri/acțiuni planificate pentru a fi ușor de verificat în implementare;
- detalierea mecanismelor pentru efectuarea monitorizării PRAI.

8. Analiza SWOT a corelării ofertei de formare profesională cu cererea

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
LEGISLAȚIE Aprobarea de către Guvernul României a Strategiei pentru Educație și formare profesională EFP 2016-2020 publicat în: Monitorul Oficial nr. 347 din 6 mai 2016 - data intrării în vigoare: 6 mai 2016 Completarea Legii educației - introducerea învățământului dual - OUG nr. 81 din 16 noiembrie 2016 privind modificarea și completarea LEN nr. 1/2011 (publicată în MO nr. 943 din 23 noiembrie 2016) Acordarea de facilități fiscale pentru operatori economici - OUG nr. 84 din 16 noiembrie 2016 - publicată în MO nr. 977 din 06 decembrie 2016 Declararea Anului 2017 ca fiind: „Anul învățământului profesional” Existența unui cadru legal ce reglementează parteneriatul public privat - CR și CLDPS care	<i>Lipsuri ale actorilor implicați și/sau interesați în procesul de formare profesională</i> UAT Reticențe/rezerve/neimplicare/ schimbări frecvente/ încetineala în reacții în instituțiile/ actori implicați, Școală - Activitatea școlii este orientată spre funcționare factorii de input, cu precădere baza materială, sunt considerați cei mai importanți și nu rezultatele elevilor - Viteza de adaptare/răspuns a curriculumului la nevoile locale Resurse umane gimnaziu și ÎPT Calitatea personalului didactic: - lipsa abilităților privind activitatea de actualizare a competențelor și informațiilor; - stabilitatea reală a cadrelor didactice,

sprijină dezvoltarea ÎPT - Ordinul nr. 4456/2015 - publicat în M. Of. al României - în vigoare de la 14 august 2015 Existența cadrului legislativ pentru asigurarea calității (metodologii de asigurare a calității, de monitorizare a inserției, fundamentare a planului de școlarizare, elaborare a planificării în ÎPT). CNDIPT Planificare Strategică -PRAI PLAI PAS Legislație: structuri ale parteneriatului social la nivel regional și local :CR, CLDPS Oferta educațională pentru ÎPT la nivelul regiunii, reprezintă 55,4% din total (ținta 2020 este 60%). Oferta de formare este corelată cu cerințele operatorilor economici și domeniile de dezvoltare, gradul de satisfacere a solicitărilor OP este de 92,83%. Numărul de elevi categoria de vârstă relevantă pentru ÎPT este în creștere. Infrastructura ÎPT este cea mai mare din țară – 201 școli ÎPT, 1.347 laboratoare (în medie 6 laboratoare/școală) Un număr de 46 de unități școlare au beneficiat de finanțare Phare - dotare cu laboratoare și ateliere Resursa umană - Ponderea cadrelor didactice calificate mare 98,3% Parteneriat activ - Cele mai multe parteneriate cu OP încheiate de școli locul I țară 990 parteneriate CR, CLDPS - uri care și-au atins obiectivele, PRAI - țintele 2020 au fost deja atinse Nevoia de forță de muncă la nivel local Existența infrastructurii-unități școlare Existența de parteneriate (cu tradiție) școli - operatori economici Existența unei experiențe îndelungate	fluctuația personalului ajunge la 30-40% anual; - continuitatea la catedră se corelează pozitiv cu rezultatele elevilor (aproape 1 din 6 cadre didactice sunt noi); - cadre didactice navetiste - această stare afectând negativ rezultatele elevilor; - cunoașterea parțială/superficial a legislației sau cu întârziere; - slabă comunicare cu părinții în gimnaziu și după; - puține acțiuni de informare (numai în clasa a VIII-a). - Participare foarte redusă a părinților la acțiunile de informare Consiliere în carieră - Număr mare de elevi alocați (prin lege) unui consilier 600 , în practică este depășit în unele cazuri până la apr. 1200-1600 Acțiunile de consiliere sunt concentrate numai în clasa a VIII-a Resurse materiale - dotări laboratoare - Dotări PC - Acces internet Operatori economici - nu toate parteneriatele sunt reale, viabile și de încredere - implicare redusă în acțiunile de promovare a calificărilor , a beneficiilor ocupării unui loc de muncă în companie - lipsă personal/lipsă timp/implicare în activitățile școlii, CDL, - Lipsă stabilitate economică ceea ce împiedică planificare pe termen lung și duce la o rezervă în implicarea în susținerea WBL - peste 90% din operatorii economici sunt din categoria IMM, managementul se concentrează pe funcționare, nu investiții, dezvoltare; - Nu au resurse pentru departamentul Resurse umane, ceea ce limitează implicarea în acțiuni comune cu sistemul educative Declinul demografic și migrația Lipsa surselor de date privind migrația pentru categoria de vârstă relevantă pentru ÎPT Populația relevantă pentru ÎPT este predominant din mediul rural care nu dispune de infrastructură ÎPT Rata abandonului în mediul rural este mai mare, respectiv de 5,9 %, față de mediul urban de 3,4% (cea mai mare în județele Iași și Suceava). Rata abandonului în mediul rural este mare de 5,9 %, în urban de 3,4% (cea mai mare
--	---

	în județele Iași și Suceava) Rata de absolvire în mediul rural este mică, respectiv de 76%, în urban fiind de 105% Rata de tranziție în regiunea Nord-Est este în scădere <i>Lipsa resurselor financiare pentru monitorizarea insertiei absolvenților din ÎPT;</i> Nivel redus de comunicare cu mediul economic - un număr restrâns de operatori economici sunt interesați în comunicarea și colaborarea cu ÎPT; Puțini operatori economici sunt informați/se informează privind oferta ÎPT; Lipsa unei strategii de dezvoltare a resurselor umane din educație la nivel de ISJ; Lipsa programelor de reconversie profesională în domenii cerute de piața muncii; Nivelul de trai foarte scăzut; Riscul de sărăcie este mare 47,9%; Valoarea PIB /cap de locuitor este mică la nivelul UE - bunăstarea populației din regiunea Nord - Est este printre cele mai scăzute; <i>Lipsa unui program și a unei metodologii unitare la nivel național de orientare și consiliere în carieră</i> Accesul în ÎPT se face computerizat (pe baza unor opțiuni prea puțin informate sau întemeiate pe competențele deja deținute de elevi), elevii AJUG la ÎPT într-un procent mare puțini ALEG ÎPT
OPORTUNITĂȚI	AMENITĂRI
- descentralizarea și implicarea tuturor actorilor educaționali în procesul decizional, pentru asigurarea coerenței și eficienței sistemului național de învățământ preuniversitar, a devenit necesar un sistem unitar, consistent și transparent de asigurare și de promovare a calității educației. - Linii de finanțare dedicate educației, stagiilor de practică, parteneriatelor în vederea WBL, consilierii în carieră, etc. Existența liniilor de finanțare dedicate ÎPT, practicii la locul de muncă, implementării sistemului dual de formare profesională, asigurării calității în formarea profesională Posibilitatea derulării unor programe de dezvoltare a resurselor umane, prin proiecte cu fonduri nerambursabile Regiunea Nord - Est are o dinamică pozitivă, înregistrează o creștere a populației totale de 5,28% (2008-2015), cea mai mare creștere se înregistrează în județul Iași; Nivelul tinerilor din categoria de vârstă 0-24 de	- Instabilitatea legislativă - Situația economică, financiară socială generată de criza care a determinat scăderea veniturilor și reducerea drastică a resurselor alocate pentru educație - Migrația forței de muncă - existența școlilor din zone defavorizate care oferă posibilitatea unui număr redus de calificări /clase are drept consecință diminuarea egalității șanselor elevilor din mediul rural față de cei din mediul urban; - elevii din mediul rural au un acces mai redus la o educație de calitate.,indicatorii de calitate sunt mai scăzuți, cu circa 10%, în mediul rural față de cel urban. Nivelul în scădere al performanțelor elevilor:motivația insuficientă / atitudinea necorespunzătoare a elevilor față de învățare, Tradiții/Preconcepții Influența părinților care: - nu sunt informați;

ani, care pleacă din țară, este în scădere; Sectoarele cele mai active din regiune sunt comerț, industrie prelucrătoare, construcții, hoteluri, agricultură; Trend ascendent în domeniul servicii	- decid în proporție de 72,75% viitorul copiilor; - sunt la muncă în alte țări și nu se implică. Situația economică care plasează regiunea pe ultimul loc, ca una din cele mai sărace, devenind astfel neatractivă ca perspectivă pentru locuri de muncă; În regiunea Nord - Est sunt cele mai mici salarii din țară și în prognoza la orizontul 2020 vor rămâne cele mai mici salarii din țară; Migrația va duce la reducerea populației de vârstă școlară; Lipsa de motivare și participarea foarte scăzută a forței de muncă la programe de formare continuă a adulților; Cea mai mare parte a populației 10-14 este din mediul rural 63,6%, 15-19 ani 62%; 10,92% din persoanele înregistrate ca emigranți provin din regiunea Nord - Est, cei mai mulți sunt din județul Suceava 23,92% și Iași 23,12%; Regiunea Nord - Est înregistrează cele mai mici investiții din țară (ex.: în agricultură 0) - au impact negativ asupra locurilor de muncă; Regiunea a fost afectată de criza economică și a înregistrat scăderi dramatice ale personalului din unitățile locale active în construcții (37%), industrie (22%), comerț (21%)
NEVOI IDENTIFICATE	
OBIECTIV Promovarea egalității de șanse și de acces la educație, pentru toți cetățenii țării, fără discriminare, prin asigurarea unui învățământ de calitate care să asigure un sistem de standarde de autorizare, acreditare și evaluare de încredere și realistă a sistemului de învățământ Priorități 1.Schimbarea de atitudini și mentalități (organizarea unei CAMPANII - susținute anual în vederea redefinirii „Muncii” ca factor în dezvoltare personală, locală etc., care să cuprindă exemple de bune practici) 2.Crearea unui model de consiliere în carieră științific/profesionist care să se dezvolte din clasa a V-a, să cuprindă acțiuni de informare a elevilor și părinților inclusiv vizite la operatori economici a elevilor și părinților, identificarea competențelor prin testarea elevilor și interpretarea și recomandarea de domenii adecvate în concordanță cu calitățile identificate 3.Consolidarea parteneriatului și rolurilor tuturor actorilor implicați în dezvoltarea locală ce vizează dezvoltarea ÎPT 4.Flexibilizarea programelor/adaptarea în timp util prin dezvoltarea mecanismelor de culegere de date adaptarea programelor	
Acțiuni	Instituții implicate/ asumare
1.Elaborare agendă și cadru legal național pentru dezvoltarea serviciilor de orientare și consiliere în carieră 2.Asigurarea resurselor necesare (consilieri sau cadre didactice	MEN- CNDÎPT

calificate prin programe pentru a dezvolta activități de orientare în carieră - astfel de acțiuni au fost implementate prin proiecte FSE - o mare parte din cadre didactice au fost calificate prin cursuri de orientare în carieră)	
3.Campanii de promovare a calificărilor	
Contribuție – participare Campanii Susține sistemul TVET și WBL Susține și încurajează dezvoltarea parteneriatelor în dezvoltarea locală și a sistemului TVET și WBL Contribuie la identificarea nevoilor pieței muncii articulată la prioritățile locale conform planurilor de dezvoltare locală	UAT
Contribuție –participare Campanii Asigură cooperare și parteneriatelor operatorilor economici cu ISJ, școli la nivel local Contribuie la identificarea nevoilor pieței muncii locale informează și promovează local	Camere de Comerț și Industrie
Contribuție /participare Campanii Încurajează/ dezvoltă parteneriate cu ISJ, unități școlare Participă la acțiunile de Orientare și consiliere	Operatori Economici
Contribuție –participare Campanii Asigura serviciile de Orientare și consiliere de calitate Actualizare/ implementează PAS	Școli
Contribuție –participare Campanii /parteneriate Actualizare, implementare PLAI Orientare și consiliere	ISJ
NEVOI IDENTIFICATE - stabilire OBIECTIVE	
OBIECTIV Promovarea egalității de șanse și de acces la educație, pentru toți cetățenii țării, fără discriminare, prin asigurarea unui învățământ de calitate care să asigure un sistem de standarde de autorizare, acreditare și evaluare de încredere și realistă a sistemului de învățământ Priorități 1.Schimbarea de atitudini și mentalități (organizarea unei CAMPANII- susținute anual în vederea redefinirii „Muncii” ca factor în dezvoltare personală, locală etc., care să cuprindă exemple de bune practici) 2.Crearea unui model de consiliere în carieră științific/profesionist care să se dezvolte din clasa a V-a , să cuprindă acțiuni de informare a elevilor și părinților inclusiv vizite la operatori economici a elevilor și părinților, identificarea competențelor prin testarea elevilor și interpretarea și recomandarea de domenii adecvate în concordanță cu calitățile identificate (modelul funcționează în alte state) 3.Consolidarea parteneriatului și rolurilor tuturor actorilor implicați în dezvoltarea locală ce vizează dezvoltarea ÎPT Flexibilizarea programelor /adaptarea în timp util prin dezvoltarea mecanismelor de culegere de date adaptarea programelor	
Recomandări	
Acțiuni	Instituții implicate/ asumare
1. Elaborare agendă și cadru legal național pentru dezvoltarea serviciilor de orientare și consiliere în carieră 2. Asigurarea resurselor necesare (consilieri sau cadre didactice calificate prin programe pentru a dezvolta activități de orientare în carieră - astfel de acțiuni au fost implementate prin proiecte FSE - o mare parte din cadre didactice au fost calificate prin cursuri de orientare în carieră) 2. Campanii de promovare a calificărilor	MEN- CNDÎPT

Contribuție –participare Campanii Susține sistemul TVET și WBL Susține și încurajează dezvoltarea parteneriatelor în dezvoltarea locală și a sistemului TVET și WBL Contribuie la identificarea nevoilor pieței muncii articulată la prioritățile locale conform planurilor de dezvoltare locală	UAT
Contribuție –participare Campanii Asigură cooperare și parteneriatelor operatorilor economici cu ISJ, școli la nivel local Contribuie la identificarea nevoilor pieței muncii locale informează și promovează local	Camere de Comerț și Industrie
Contribuție /participare Campanii Încurajează/ dezvoltă parteneriate cu ISJ, unități școlare Participă la acțiunile de Orientare și consiliere	Operatori Economici
Contribuție –participare Campanii Asigura serviciile de Orientare și consiliere de calitate Actualizare/ implementează PAS	Școli
Contribuție –participare Campanii parteneriate Actualizare, implementare PLAI Orientare și consiliere	ISJ

Recomandări pentru sistemului ÎPT

Creșterea calității și accesului la programe de formare profesională în vederea adaptării la cerințele pieței muncii - *Obiectiv general*

Priorități

1. Adaptarea ofertei educaționale de formare profesională la cerințele pieței muncii;
2. Dezvoltarea sistemelor de asigurare a calității formării profesionale;
3. Asigurarea egalității de șanse și accesului la educație.

Obiective

- Corelarea ofertei ÎPT cu cererea pieței forței de muncă;
- Dezvoltarea Parteneriatului Public Privat;
- Asigurarea calității sistemului de formare profesională;
- Actualizarea instrumentelor de planificare strategică PRAI/PLAI/PAS;
- Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională;
- Dezvoltarea infrastructurii serviciilor de Orientare și Consiliere Profesională.

Nr. crt.	Recomandare	Nivel de competența
1.	Măsuri de susținere a activităților ce urmăresc adaptarea rețelei școlare și a ofertei de formare profesională inițială și continuă la cerințele pieței muncii și a opțiunilor elevilor.	regional/ Local
2.	Susținerea activităților ce urmăresc formarea continuă și creșterea ponderii populației cu grad ridicat de pregătire/ calificare.	regional/ Local
3.	Măsuri care să determine asigurarea egalității de șanse în formarea inițială.	regional/ Local
4.	Măsuri de formare continuă a cadrelor didactice din sistemul ÎPT, în vederea asigurării calității în formare.	regional/ Local
5.	Dezvoltarea infrastructurii unităților școlare, în vederea asigurării calității în ÎPT.	Național/ regional/ local
6.	Încurajarea parteneriatul școală – operatori economici - UAT, prin implicare în proiecte cu susținere financiară	Național
7.	Realizarea unui sistem de selecție în formare, pe baza aptitudinilor elevilor și a achizițiilor anterioare începutului traseului de formare	Național

8.	Dezvoltarea mecanismelor rețelei și serviciilor de orientare și consiliere în carieră	Național
9.	Realizarea de proiecte integrate la nivel național din fonduri UE pentru atingerea obiectivelor strategice VET	Național/local
10.	Asigurarea calității pe toate segmentele formării profesionale și la toate nivelele școală, ISJ	Național/ regional/ local

9. Rezumatul principalelor concluzii și recomandări pentru planul de măsuri

Din analiza punctelor slabe și a oportunităților pot fi formulate următoarele recomandări :

Nr. crt.	Recomandare	Nivel de competența
1.	Promovarea egalității de șanse și de acces la educație, pentru toți cetățenii, fără discriminare, prin asigurarea unui învățământ de calitate care să asigure un sistem de standarde de pregătire și evaluare în sistemului de învățământ	regional/ Local
2.	Măsuri de susținere a activităților ce urmăresc adaptarea rețelei școlare și a ofertei de formare profesională inițială și continuă la cerințele pieței muncii și a opțiunilor elevilor.	regional/ Local
3.	Susținerea activităților ce urmăresc formarea continuă și creșterea ponderii populației cu grad ridicat de pregătire/calificare.	regional/ Local
4.	Măsuri care să determine asigurarea egalității de șanse în formarea inițială.	regional/ Local
5.	Măsuri care să îmbunătățească cooperarea și parteneriatele operatorilor economici cu ISJ, școli la nivel local/regional	regional/ Local
6.	Măsuri de formare continuă a cadrelor didactice din sistemul IPT, în vederea asigurării calității în formare.	regional/ Local
7.	Dezvoltarea infrastructurii unităților școlare, în vederea asigurării calității în IPT.	Național/ regional/ local
8.	Dezvoltarea mecanismelor rețelei și serviciilor de orientare și consiliere în carieră	Național/ regional/ local
9.	Realizarea de proiecte integrate la nivel național din fonduri UE pentru atingerea obiectivelor strategice VET	Național/ local
10.	Îmbunătățirea cadrului legislativ/normativ care să încurajeze parteneriatul școală – întreprindere, necesar asigurării calității în IPT.	Național
11.	Realizarea unui sistem de selecție în formare, pe baza aptitudinilor elevilor și a achizițiilor anterioare la începutului traseului de formare	Național

10. Planul de măsuri

PRIORITATEA 1: Creșterea relevanței ofertei învățământului profesional și tehnic pentru piața muncii	
Obiective: Obiectivul 1.1: Identificarea nevoilor de calificare Obiectivul 1.2: Adaptarea ofertei pentru formarea profesională inițială la nevoile de calificare identificate Obiectivul 1.3: Creșterea gradului de adecvare a competențelor absolvenților IPT la nevoile pieței muncii	
Indicatori de impact: Rata de ocupare a absolvenților din grupa de vârstă 20 -34 de ani cu nivel ISCED 3-4 se apropie, la nivel național, la mai puțin de 5 puncte procentuale în 2025 față de media UE (față de 8,2 puncte procentuale în 2017)⁶²	

Obiectivul 1.1 : Identificarea nevoilor de calificare Indicatori: Cererea pieței muncii pe domenii de formare profesională și calificări relevante identificată pe termen mediu și scurt (anual)		Preconții și riscuri: <i>Piața muncii regională și județeană nu va suporta dezvoltări imprevizibile</i>	
Rezultate asociate acțiunilor: A 1. - Baze de date cu indicatorii relevanți privind aspectele demografice, economice, de piața muncii și formare profesională inițială la nivel regional și județean actualizate anual A 2. – Baze de date cu indicatorii relevanți privind formarea profesională inițială la nivel regional și județean actualizate anual A3. - Studii previzionale și anchete în întreprinderi A4. – Campanii de informare a operatorilor economici privind oportunitățile de formare profesională inițială prin IPT derulate la nivelul fiecărui județ al regiunii A5. - Date centralizate cu solicitările operatorilor economici pentru școlarizare în IPT A6. – Studii anuale de monitorizare a inserției socio-profesionale a absolvenților IPT		Preconții și riscuri: <i>Instituțiile care dețin date și informații (INS, ANOFM, ISJ, AJOFM) furnizează datele necesare în timp util</i> <i>Membrii CR își asumă rolurile</i> <i>CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU pentru realizare de studii previzionale, anchete în întreprinderi și monitorizarea inserției socio-profesionale a absolvenților</i>	
Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare/ Instituții implicate	Preconții și riscuri
A 1. Actualizarea anuală a bazei de date cu indicatorii privind demografia, economia, piața muncii din surse statistice naționale, regionale și județene	Anual: luna martie	Responsabil: CNDIPT Instituții implicate: toate din CR	- Instituțiile reprezentate în CR își asumă rolurile de furnizare de date
A 2. Actualizarea anuală a bazei de date cu indicatorii privind educația și formarea profesională inițială din surse statistice naționale, regionale și	Anual: luna februarie	Responsabil: CNDIPT Instituții implicate: inspectoratele școlare	- Inspectoratele școlare pun la dispoziția CNDIPT datele necesare în timp util

⁶² Pentru nivelul regional și județean rata de ocupare a absolvenților se va determina și se va urmări prin implementarea acțiunii A.6.

județene			
A 3. Realizarea de Studii previzionale și anchete în întreprinderi	Conform Strategiei Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU CNDIPT, ISJ, AJOFM și ITM își asumă rolurile
A 4. Desfășurarea de campanii de informare a operatorilor economici privind oportunitățile de formare profesională inițială prin IPT	Anual: lunile septembrie – decembrie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: toate din CR	Operatorii economici participă la acțiunile din cadrul campaniilor de informare
A 5. Investigarea nevoilor de forță de muncă la nivel regional și județean – colectarea și centralizarea solicitărilor operatorilor economici pentru școlarizare în IPT	Anual: lunile septembrie – decembrie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: toate din CR	Operatorii economici sunt interesați și transmit în timp util solicitări de școlarizare
A 6. Monitorizarea inserției socio-profesionale a absolvenților IPT	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU CNDIPT, ISJ, AJOFM și ITM își asumă rolurile

Obiectivul 1.2 : Adaptarea ofertei pentru formarea profesională inițială la nevoile de calificare identificate Indicatori: - Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic de zi + învățământ profesional în anul școlar 2022-2023 este de minim 60% din totalul elevilor cuprinși în clasa a IX-a, zi - Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual) în anul școlar 2022-2023 este de minim 35% din totalul elevilor cuprinși în clasa a IX-a, zi - Distribuția pe domenii de formare și calificări a planurilor de școlarizare răspunde solicitărilor operatorilor economici și respectă recomandările PRAI, PLAI și ale CR și CLDPS		Precondiții și riscuri: <i>Piața muncii regională și județeană nu suportă dezvoltări imprevizibile pe termen scurt ISJ își asumă recomandările PRAI, PLAI și ale CR și CLDPS și pun în aplicare măsurile necesare adaptării ofertei de școlarizare prin IPT. Creșterea atractivității IPT pentru absolvenții învățământului gimnazial</i>
Rezultate asociate acțiunilor: A 7. Raport anual de monitorizare a PRAI A 8. Rapoarte anuale de monitorizare a PLAI A 9. Rapoarte anuale de monitorizare a PAS A 10. PRAI actualizat anual A 11. PLAI – urile tuturor județelor regiunii actualizate anual A 12. PAS – urile tuturor unităților IPT actualizate anual A 13. Planuri anuale de școlarizare pentru IPT în concordanță cu recomandările PRAI, PLAI, solicitările operatorilor economici, avizate de către CNDIPT și CLDPS.		Precondiții și riscuri: <i>Membrii CR și CLDPS își asumă roluri în echipele de monitorizare, evaluare și actualizare a PRAI/PLAI. Instituțiile componente ale CR pun la dispoziția CR datele necesare monitorizării, evaluării și actualizării în timp util. ISJ și CLDPS își asumă luarea deciziilor privind adaptarea planului de școlarizare</i>

Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare	Precondiții și riscuri
A 7. Monitorizarea și evaluarea acțiunilor planificate în PRAI (anul precedent)	Anual: luna februarie - martie	Responsabil: Instituția care asigură președinția CR Instituții implicate: toate din CR	Membrii CR își asumă roluri în echipele de monitorizare și evaluare
A 8. Monitorizarea și evaluarea acțiunilor planificate în PLAI (anul precedent)	Anual: luna martie - aprilie	Responsabil: Instituția care asigură președinția CR Instituții implicate: toate din CR	Membrii CLDPS își asumă roluri în echipele de monitorizare și evaluare
A 9. Monitorizarea și evaluarea acțiunilor planificate în PAS (anul precedent)	Anual: luna aprilie - mai	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: toate din CLDPS	Membrii CLDPS își asumă roluri în echipele de monitorizare și evaluare
A 10. Actualizarea anuală a PRAI pe baza rezultatelor de la A1- A3, A5-A8	Anual: luna martie - iunie	Responsabil: CNDIPT Instituții implicate: toate din CR	Instituțiile reprezentate în CR își asumă sarcina de actualizare PRAI
A 11. Actualizarea anuală a PLAI din toate județele regiunii pe baza rezultatelor de la A1- A3, A5-A8	Anual: luna iulie - septembrie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: toate din CLDPS	Instituțiile reprezentate în CLDPS își asumă sarcina de actualizare PLAI
A 12. Actualizarea anuală a PAS pentru toate unitățile școlare IPT din județele regiunii pe baza rezultatelor de la A1- A3, A5-A9	Anual: luna septembrie - octombrie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: unitățile școlare IPT	Unitățile de învățământ își asumă sarcina de actualizare PAS ISJ și CLDPS își asumă sarcina de a sprijini școlile în procesul de elaborare PAS
A 13. Proiectarea anuală a planurilor de școlarizare în concordanță cu recomandările din PRAI, PLAI, solicitările operatorilor economici și cu recomandările CR și CLDPS	Anual: lunile decembrie - ianuarie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: CNDIPT, toate din CLDPS	ISJ și CLDPS își asumă luarea deciziilor privind adaptarea planului de școlarizare în concordanță cu solicitările operatorilor economici și recomandările PRAI și PLAI

Obiectivul 1.3 : Creșterea gradului de adecvare a competențelor absolvenților IPT la nevoile pieței muncii Indicatori: – Procentul de absolvenți IPT care lucrează în ocupații relevante în raport cu calificarea lor, în creștere în perioada 2020-2025⁶³ – Procentul de angajați care, într-o perioadă de 12-36 de luni de la finalizarea IPT, apreciază că formarea lor este relevantă pentru ocupația în care sunt angajați, în creștere în perioada 2020-2025⁶⁴ – Gradul de satisfacție a angajatorilor în recrutarea de forță de muncă din rândul absolvenților IPT, măsurat ca procentul al angajatorilor care sunt mulțumiți să găsească absolvenți IPT având calificările și competențele necesare pentru locul de muncă, în creștere în perioada 2020-2025⁶⁵ – Gradul de satisfacție a angajatorilor față de competențele absolvenților angajați, măsurat ca procentul al angajatorilor care sunt mulțumiți față de competențele absolvenților angajați, în creștere în perioada 2020-2025⁶⁶		Preconții și riscuri: <i>Piața muncii înregistrează o creștere a ofertei de locuri de muncă vacante</i> <i>Oferta angajatorilor este atractivă pentru absolvenți</i>	
Rezultate asociate acțiunilor: A 14. Structuri de cooperare ale angajatorilor la nivelul Consorțiului regional, care sprijină învățarea la locul de muncă, adaptarea curriculumului și planificarea ofertei constituite și actualizate anual A 15. Structuri de cooperare ale angajatorilor la nivelul CLDPS, care sprijină învățarea la locul de muncă, adaptarea curriculumului și planificarea ofertei constituite și actualizate anual A 16. CDL elaborat de toate unitățile IPT în parteneriat cu agenții economici și avizat de CLDPS A 17. Mecanism de asigurare a calității învățării la locul de muncă, în IPT, implementat A 18. Rapoarte privind derularea stagiilor de pregătire practică a elevilor din IPT la operatorii economici A 19. Numărul de elevi din IPT care beneficiază de metodele de învățare care dezvoltă competențele antreprenoriale prin firma de exercițiu A 20. Mecanism de recunoaștere a excelenței în furnizarea de programe de formare profesională inițială elaborat și implementat A 21. Programe de formare derulate/cadrele didactice din IPT și tutorii au parcurs programele de formare		Preconții și riscuri: <i>Angajatorii se implică în grupuri de lucru</i> <i>Operatorii economici se implică în elaborarea CDL</i> <i>CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU</i> <i>Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile</i>	
Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare	Preconții și riscuri
A 14. Constituirea și actualizarea periodică de structuri de cooperare ale angajatorilor (grupuri de lucru) la nivelul Consorțiului regional, pe domenii de pregătire profesională, care să sprijine învățarea la locul de muncă, adaptarea curriculumului și	Constituire: Aprilie 2019 Actualizare: anual	Responsabil:CNDIPT Instituții implicate: toate din CR, grupurile de lucru constituite	Angajatorii se implică în grupuri de lucru

⁶³ Datele privind indicatorul vor fi determinate în urma implementării acțiunii A.6. Valoare de referință va fi pentru anul 2020

⁶⁴ Datele privind indicatorul vor fi determinate în urma implementării acțiunii A.6. Valoare de referință va fi pentru anul 2020

⁶⁵ Datele privind indicatorul vor fi determinate în urma implementării acțiunii A.3. Valoare de referință va fi pentru anul 2020

⁶⁶ Datele privind indicatorul vor fi determinate în urma implementării acțiunii A.3. Valoare de referință va fi pentru anul 2020

planificarea ofertei pentru domeniul respectiv			
A 15. Constituirea și actualizarea anuală de structuri de cooperare ale angajatorilor (grupuri de lucru) la nivelul CLDPS, pe domenii de pregătire profesională, care să sprijine învățarea la locul de muncă, adaptarea curriculumului și planificarea ofertei pentru domeniul respectiv	Constituire: iunie 2019 Actualizare: Anual	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: toate din CLDPS, grupurile de lucru constituite	Angajatorii se implică în grupuri de lucru
A 16. Elaborarea curriculumului în dezvoltare locală în parteneriat cu operatorii economici, pe baza cerințelor specifice din partea acestora	Anual: luna septembrie - octombrie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: Unitățile școlare IPT, CLDPS	Operatorii economici se implică în elaborarea CDL ISJ și CLDPS își asumă rolul de avizare a CDL
A 17. Implementarea mecanismului de asigurare a calității învățării la locul de muncă, în IPT	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
A 18. Monitorizarea stagiilor de pregătire practică a elevilor din IPT la operatorii economici	Anual începând cu anul școlar 2019 - 2020	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	Instituțiile reprezentate în CR și CLDPS își asumă rolurile în procesul de monitorizare a stagiilor de pregătire practică a elevilor din IPT la operatorii economici
A 19. Extinderea metodelor de învățare care dezvoltă competențele antreprenoriale ale elevilor din IPT	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
A 20. Implementarea mecanismului de recunoaștere a excelenței în furnizarea de programe de formare	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
A 21. Dezvoltarea și furnizarea de programe de dezvoltare profesională continuă a tutorilor și a cadrelor didactice din IPT prin Centrul național de	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile

formare continuă a profesorilor, formatorilor, evaluatorilor externi și a tutorilor	România pentru perioada 2016-2020	pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	
Construcția/consolidarea/reabilitarea/modernizarea/ extinderea infrastructurii de formare profesională (vezi prioritatea 3)			
Dotarea cu mijloace didactice și echipamente a infrastructurii de formare profesională inițială (vezi prioritatea 3)			
Evaluarea impactului măsurilor de adaptare a ofertei pentru formarea profesională inițială și a acțiunilor de creșterea a nivelului de calificare a absolvenților prin studii de urmărire a inserției profesionale a absolvenților IPT (vezi prioritatea 1, acțiunea A 6.)			

PRIORITATEA 2 : Creșterea participării și îmbunătățirea retenției în IPT			
Obiective: Obiectivul 2.1 : Facilitarea accesului la programele de formare profesională din sistemul de învățământ pentru tineri cu accent pe cei din grupuri vulnerabile Obiectivul 2.2 : Îmbunătățirea orientării profesionale și a consilierii în carieră			
Indicatori de impact: Gradul de cuprindere în învățământ a populației din grupa de vârstă 15-18 ani în anul școlar 2024-2025 este de minim 83% față de 73,9% în anul școlar 2017-2018, la nivel regional Tinerii NEET cu nivel de educație 3-4, vocațional, reprezintă mai puțin de 4% din totalul tinerilor din grupa de vârstă 20 – 24 de ani, în anul 2025, față de 8,3% în 2017, la nivel național. Rata abandonului școlar la învățământul profesional, la nivel regional, maxim 2 % până în 2025, față de 3,3% în anul școlar 2017-2018, la nivel regional Rata de părăsire timpurie a sistemului educațional a tinerilor (18-24 ani) la nivel regional în anul 2025 este de maximum 18%, față de 23,6% în anul 2017, la nivel regional			
Obiectivul 2.1 : Facilitarea accesului la programele de formare profesională din sistemul de învățământ pentru tineri cu accent pe cei din grupuri vulnerabile Indicatori: - Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic de zi + învățământ profesional în anul școlar 2022-2023 este de minim 60% din totalul elevilor cuprinși în clasa a IX-a, zi - Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual) în anul școlar 2022-2023 este de minim 35% din totalul elevilor cuprinși în clasa a IX-a, zi		Preconții și riscuri Existența resurselor financiare CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Consiliile județene, Consiliile locale adoptă măsuri pentru facilitarea mobilității elevilor	
Rezultate asociate acțiunilor: A 22. Elevii din categoriile dezavantajate beneficiază de facilități specifice de acces și de sprijin pentru continuarea studiilor în cadrul ÎPT A 23. Toți elevii din IPT beneficiază de facilități pentru transport A 24. Toți elevii cu CES sunt identificați și integrați în învățământ A 25. Elevii cu risc de abandon timpuriu identificați și sprijiniți prin asistență specializată și consiliere A 26. Programe pentru a doua șansă oferite pentru toți elevii care au abandonat învățământul obligatoriu		Preconții și riscuri Existența resurselor financiare Unitățile școlare și CL își asumă rolul de promotori de proiecte cu finanțare din surse naționale, locale și fonduri structurale	
Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare	Preconții și riscuri
A 22. Acordarea sprijinului financiar tinerilor, din mediul rural și din medii defavorizate, populația rromă, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități sau deficiențe, înrolați în formarea profesională prin învățământul profesional în campusurile	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile

școlare/unitățile de învățământ profesional		CLDPS privind monitorizarea acțiunii	
A 23. Facilitarea mobilității elevilor în teritoriu (transport)	Anual	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: CJ, CL	Consiliile județene, Consiliile locale adoptă măsuri pentru facilitarea mobilității elevilor
A 24. Adoptarea unui program de măsuri pentru identificarea și integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în ÎPT	Anual	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: unitățile de învățământ	
A 25 . Asistență specializată, consiliere și sprijin oferite familiilor/elevilor cu risc de abandon timpuriu din IPT	Anual	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: unitățile de învățământ	
A 26. Organizarea programelor de șansa a doua pentru tinerii care au abandonat învățământul obligatoriu și nu au nici o calificare	Anual	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: unitățile de învățământ	
Adaptarea Infrastructurii unităților școlare IPT pentru accesul elevilor cu deficiențe/nevoi speciale (rampe de acces, grupuri sanitare adaptate, etc.) (vezi prioritatea 3)			

Obiectivul 2.2 : Îmbunătățirea orientării profesionale și a consilierii în carieră Indicatori: - Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a, învățământ liceal tehnologic de zi + învățământ profesional în anul școlar 2022-2023 este de minim 60% din totalul elevilor cuprinși în clasa a IX-a, zi - Ponderea elevilor cuprinși în clasa a IX-a învățământ profesional (inclusiv dual) în anul școlar 2022-2023 este de minim 35% din totalul elevilor cuprinși în clasa a IX-a, zi	Precondiții și riscuri <i>Existența resurselor financiare</i>
Rezultate asociate acțiunilor: A 27. Strategii de promovare și conștientizare a beneficiilor asupra dezvoltării carierei prin IPT, elaborată și implementată A 28. Cadru de identificare și popularizare la nivel național, regional a bunelor practici din formarea profesională, elaborat și implementat A 29. Campanii naționale de promovare a IPT implementate A 30. Acțiuni de consiliere și orientare profesională a elevilor din învățământul gimnazial și a părinților acestora A 31. Programe de formare profesională continuă pentru persoanele cu atribuții în domeniul informării, consilierii și orientării în carieră și a cadrelor didactice diriginți din învățământul gimnazial A 32. Acțiuni de informarea de către toate ISJ a tuturor unităților de învățământ gimnazial de posibilitatea continuării studiilor de către absolvenții claselor a VIII-a în învățământul profesional de stat. A 33. Derularea acțiunii “Săptămâna meseriilor” în toate județele regiunii A 34. Derularea acțiunilor de orientare și consiliere a tuturor elevilor de clasa a VIII-a, din toate județele regiunii, cu accent pe conștientizarea cerințelor pieței muncii și a oportunităților pentru carieră și pe	Precondiții și riscuri <i>Existența resurselor financiare</i> <i>Unitățile școlare și CL își asumă rolul de promotori de proiecte cu finanțare din surse naționale, locale și fonduri structurale</i>

continuare a pregătirii prin învățământul profesional de stat A 35. Derularea acțiunii „târgul ofertelor educaționale” în toate județele regiunii			
Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare	Precondiții și riscuri
A 27. Dezvoltarea și implementarea unei strategii de promovare și conștientizare a beneficiilor asupra dezvoltării carierei, participării la programele de formare profesională inițială și continuă, recunoașterii rezultatelor învățării dobândite în context nonformal și informal	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
A 28. Dezvoltarea și implementarea unui cadru de identificare și popularizare la nivel național, regional a bunelor practici din formarea profesională	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
A 29. Campanii naționale de promovare a IPT	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
A 30. Consiliere și orientare profesională a elevilor din învățământul gimnazial și a părinților acestora	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
A 31. Programe de formare profesională continuă pentru persoanele cu atribuții în domeniul informării, consilierii și orientării în carieră și a cadrelor didactice diriginți din învățământul gimnazial	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
A 32. Derularea acțiunilor de informarea de către ISJ a unităților de învățământ gimnazial de posibilitatea continuării studiilor de către absolvenții claselor a VIII-a în învățământul profesional de stat.	Anual Lunile: Februarie - martie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: unitățile de învățământ	

A 33. Derularea acțiunii “Săptămâna meseriilor”	Anual Lunile: Februarie - martie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: unitățile de învățământ Toate din CR și CLDPS	
A 34. Derularea acțiunilor de orientare și consiliere a elevilor de clasa a VIII-a, cu accent pe conștientizarea cerințelor pieței muncii și a oportunităților pentru carieră și pe continuare a pregătirii prin învățământul profesional de stat	Anual Lunile: Martie - mai	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: unitățile de învățământ, CJRAE/CMBRAE, Toate din CR și CLDPS	
A 35. Derularea acțiunii „târgul ofertelor educaționale”	Anual Luna: mai	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: unitățile de învățământ, operatori economici, Toate din CR și CLDPS	

PRIORITATEA 3: Îmbunătățirea condițiilor de învățare în ÎPT

Obiective:

Obiectivul 3.1 : Construcția/consolidarea/reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii de formare profesională

Obiectivul 3.2 : Dotarea cu mijloace didactice și echipamente a infrastructurii de formare profesională inițială

Indicatori de impact:

Gradul de cuprindere în învățământ a populației din grupa de vârstă 15-18 ani în anul școlar 2024-2025 este de minim 83% față de 73,9% în anul școlar 2017-2018, la nivel regional

Tinerii NEET cu nivel de educație 3-4, vocațional, reprezintă, la nivel național, mai puțin de 4% din totalul tinerilor din grupa de vârstă 20 – 24 de ani, în anul 2025, față de 8,3% în 2017, la nivel național

Rata abandonului școlar la învățământul profesional, maxim 2% până în 2025, față de 3,9% în anul școlar 2017-2018, la nivel regional

Obiectivul 3.1: Construcția/consolidarea/reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii de formare profesională

Indicatori: Toate unitățile IPT dețin autorizația de funcționare în urma derulării acțiunilor de consolidare/ reabilitare/ modernizarea/ extindere a infrastructurii, până în anul 2022

Precondiții și riscuri:

Disponibilitatea fondurilor din surse bugetare și din POR

Rezultate asociate acțiunilor:

A 36. PRAI cuprinde ierarhizarea unităților IPT, actualizată anual, pentru eficientizarea investițiilor în infrastructura educațională

A 37. Numărul de unități IPT cuprinse anual în proiecte/programe de construcție/ consolidare/ reabilitare/ modernizare/ extindere a infrastructurii

A 38. Toate unitățile IPT au infrastructura adaptată pentru accesul elevilor cu deficiențe/nevoi speciale, până în 2022

A 39. Capacitatea de cazare în internate școlare crescută, în concordanță cu nevoile absolvenților învățământului gimnazial

Precondiții și riscuri:

Autoritățile locale își asumă rolurile

Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare	Precondiții și riscuri
A. 36. Ierarhizarea unităților IPT pentru eficientizarea investițiilor în infrastructura educațională	Anual – luna noiembrie	Responsabil: inspectoratele școlare Instituții implicate: toate din CR și CLDPS	
A 37. Construcția/ consolidarea/ reabilitarea/ modernizarea/ extinderea infrastructurii de formare profesională	Anual – funcție de disponibilitatea fondurilor	Responsabil: autorități locale Instituții implicate: inspectoratele școlare, unitățile de învățământ, toate din CR	Disponibilitatea fondurilor din surse bugetare și din POR Autoritățile locale își asumă rolurile
A 38. Adaptarea infrastructurii unităților școlare IPT pentru accesul elevilor cu deficiențe/nevoi speciale (rampe de acces, grupuri sanitare adaptate, etc.)	Anual – funcție de disponibilitatea fondurilor	Responsabil: autorități locale Instituții implicate: inspectoratele școlare, unitățile de învățământ, toate din CR	Disponibilitatea fondurilor din surse bugetare și din POR Autoritățile locale își asumă rolurile
A 39. Creșterea capacității de cazare în internate școlare, în concordanță cu nevoile absolvenților învățământului gimnazial	Anual – funcție de disponibilitatea fondurilor	Responsabil: autorități locale Instituții implicate: inspectoratele școlare, unitățile de învățământ	Disponibilitatea fondurilor din surse bugetare și din POR Autoritățile locale își asumă rolurile

Obiectivul 3.2: Dotarea cu mijloace didactice și echipamente a infrastructurii de formare profesională inițială Indicatori: Toate unitățile IPT dispun cel puțin de dotările minimale în raport cu SPP, până în 2022			Precondiții și riscuri: Disponibilitatea fondurilor din surse bugetare și din POR, POCU.
Rezultate asociate acțiunilor: A 40. Pentru toate unitățile IPT sunt identificate nevoile de dotări în raport cu SPP A 41. Dotarea cu mijloace didactice și echipamente a unităților IPT			Precondiții și riscuri: Disponibilitatea fondurilor din surse bugetare și din POR, POCU. Autoritățile locale își asumă rolurile CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU
Acțiuni - Activități	Termene	Instituții responsabile pentru implementare	Precondiții și riscuri
A 40. Identificarea nevoilor de dotări a unităților IPT	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: inspectoratele școlare, unitățile IPT, toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
A 41. Dotarea cu mijloace didactice și echipamente a unităților IPT	Anual	Autorități locale	Disponibilitatea fondurilor din surse bugetare și din POR, POCU. Autoritățile locale își asumă rolurile

	Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020	Responsabil: CNDIPT, Conform Strategia Educației și Formării Profesionale din România pentru perioada 2016-2020 Instituții implicate: inspectoratele școlare, unitățile IPT, toate din CR și CLDPS	CNDIPT implementează proiect strategic cu finanțare POCU Instituțiile din CR și CLDPS își asumă rolurile
--	--	--	---

11. Contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională

Conform Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Învățământului Terțiar - SNDÎT din România, în perioada 2015-2020 și Strategiei naționale pentru competitivitate 2015-2021 „este necesară identificarea nevoilor privind competențele, în vederea unei treceri treptate către o economie bazată pe cunoaștere și o cerere crescută, implicită, de locuri de muncă înalt calificate. Îmbunătățirea capacității resurselor umane constituie elementul vital, de bază, al strategiei pentru competitivitate, astfel România se află într-o etapă de dezvoltare în care modernizarea și consolidarea învățământului terțiar este o prioritate. De asemenea intervențiile sunt complementare strategiei de cercetare și dezvoltare, ambele promovând învățământul terțiar ca motor al creșterii economice bazate pe cunoaștere și înaltă calificare.

Educația și formarea profesională ocupă un rol central în Strategia „Europa 2020” și în mai multe documente europene, inclusiv în „Analiza anuală a creșterii 2014 (AAC 2014)”. Învățământul terțiar în special, după cum stipulează Agenda UE pentru modernizarea învățământului superior în statele europene „joacă un rol crucial în progresul individului și al societății și în furnizarea capitalului uman înalt calificat și a cetățenilor eficienți de care Europa are nevoie pentru a crea locuri de muncă, creștere economică și prosperitate.”

De asemenea, UE remarcă rolul important al învățământului terțiar în dezvoltarea economică. Conform Recomandărilor specifice de țară pentru România 2015, *calitatea învățământului superior și relevanța acestuia pentru piața forței de muncă sunt inadecvate deși România a început să ia măsuri pentru depășirea acestor provocări.*

Comisia Europeană consideră că aptitudinile și competențele dezvoltate de către învățământul terțiar nu sunt corelate cu cele cerute pe piața muncii pentru unele programe de învățământ terțiar non-universitar profesional și universitar.

Astfel Strategia Națională pentru Învățământ Terțiar - SNDÎT se bazează pe considerațiile și preocupările menționate anterior și creează premisele necesare îmbunătățirii învățământului terțiar din România, fiind fundamentală în atingerea obiectivelor educaționale strategice în perioada de programare stabilită în Acordul de Parteneriat 2014 – 2020.

Schimbările demografice descrise în capitolul demografie impun o corelare între politicile publice din educație și economie.

Contextul sectorului educațional

Strategia Guvernului pentru atingerea obiectivelor Europa 2020 include direcții de acțiune și măsuri privind sistemul educațional. Strategia UE 2020 pune accent pe obiectivele legate de educație și formare, datorită influenței acestora asupra creșterii economice. Această influență se concretizează prin creșterea ocupării, a productivității, a participării, formării de personal. Strategia Europa 2020 definește următoarele obiective principale pentru deceniul 2010-2020-țintele asumate de România sunt următoarele :

Obiective ale Strategiei Europa 2020- Țintele pentru România 2020	
Gradul de ocupare al din populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani	70 %(UE-75%)
Investiții în cercetare-dezvoltare	3% din PIB
Procentul elevilor care părăsesc timpuriu școala trebuie să se situeze sub 10%	11,3
Cel puțin 40% dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani trebuie să aibă finalizate studii terțiare	26,7 (UE-40%)
Cel puțin 15% dintre persoanele cu vârsta cuprinsă între 25 și 64 de ani trebuie să participe la învățarea pe tot parcursul vieții	10% (UE-15%)
reducerea cu 25% a numărul cetățenilor europeni cu un nivel de trai inferior	peste 20 de milioane de persoane

Sursa Comisia Europeană

Populația activă și numărul de studenți în scădere au implicații, imediate și pe termen lung, asupra capitalului uman din România și agendei macroeconomice pentru promovarea ocupării forței de muncă și a creșterii economice.

Contextul politicii învățământului terțiar la nivel național

Cadrul național include inițiative legislative și programe importante, cu un impact major asupra învățământului terțiar, elemente care au condus la o îmbunătățire semnificativă a învățământului terțiar fiind:

- *autonomia crescută a instituțiilor,*
- *revizuirea modelului de finanțare,*
- *coordonarea cu procesul Bologna.*

Realizarea - Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Învățământului Terțiar- SNDÎT se îndeplinește una dintre condiționalitățile ex-ante ale CE, privind accesul, participarea și calitatea învățământul terțiar din România.

Pentru promovarea calității sistemului de educație și formare profesională inițială și continuă, inclusiv a învățământului superior și a cercetării, în perioada 2007-2015 au fost implementate 337 de proiecte în valoare de 1.158.665.701 lei. Proiectele dezvoltate au vizat dezvoltarea și implementarea instrumentelor și mecanismelor pentru îmbunătățirea învățământului superior, dezvoltarea sistemului național al calificărilor în învățământul superior, dezvoltarea și implementarea sistemului de asigurare a calității în universități, creșterea accesului la educația universitară, dezvoltarea învățământului superior bazat pe competențe (programe de licență și masterat), sprijin pentru dezvoltarea rețelelor între universități, institute de cercetare și companii, promovarea antreprenoriatului, formarea continuă a cercetătorilor, stimularea și dezvoltarea carierei în cercetare.

Viziunea propusă privind dezvoltarea învățământului terțiar din România pentru perioada 2015-2020 se axează și pe prioritățile stabilite pentru învățământul terțiar în Programul Național de Reformă 2012-2014 (PNR)14, care vizează cinci aspecte:

1. *Dezvoltarea Cadrului Național al Calificărilor;*
2. *Dezvoltarea unui sistem de recunoaștere a aptitudinilor și competențelor dobândite în context non-formal sau informal pentru intrarea în ÎT;*
3. *Analiza inserției absolvenților pe piața muncii;*
4. *Creșterea participării la ÎT prin stimulente financiare;*
5. *Dezvoltarea unui sistem IPTV.*

Viziunea pentru dezvoltarea învățământului terțiar din România.

Potrivit acestei viziuni, în anul 2020, învățământul terțiar foarte performant va constitui motorul creșterii economice, va contribui la creșterea productivității și va promova coeziunea socială, punând astfel fundamentele unei economii bazate pe cunoaștere. Învățământul superior va pregăti specialiști care pot să dezvolte o societate competitivă într-o economie globală. Instituțiile de învățământ superior vor putea să catalizeze creativitatea și inovarea în întreaga societate din România și, în special, să susțină economia în dezvoltarea de produse și servicii

Au fost identificate următoarele aspect-verigi slabe ce trebuiesc îmbunătățite:

Mecanismele de finanțare nu sunt suficient de flexibile pentru a oferi stimulente pentru modernizare, eficiență, inovare sau echitate.

Calitatea pe diferitele niveluri și forme ale învățământului terțiar este inegală, în special în învățământul terțiar privat și non-universitar.

Corelarea cu cerințele pieței muncii trebuie consolidată – în special în ceea ce privește competențele transversale.

Participarea în învățământul superior a tinerilor din mediul rural, a populației sărace și a minorităților este inferioară celei din rândul studenților proveniți din mediul urban, care au în general venituri mai mari.

Mobilitatea internațională și schimburile de experiență pentru studenți și personalul didactic sunt mult sub media UE.

Pe baza aspectelor menționate, au fost formulate direcțiile de acțiune în vederea îmbunătățirii participării, calității și eficienței învățământului terțiar.

Considerente principale ale strategiei SNDÎT:

- *România este angajată în valorificarea oportunităților oferite de Uniunea Europeană și statele membre și utilizează documentele de bază și directivele politice ale UE în dezvoltarea acestei strategii;*
- *România folosește bunele practici pentru construirea unui învățământ terțiar relevant, eficient și eficace pe termen scurt, mediu și lung;*
- *România este angajată în dezvoltarea învățământului terțiar ca instrument important în strategia generală de dezvoltare socio-economică, sprijinind toate celelalte planuri și inițiative de dezvoltare ale statului, în special, Programul Național de Reformă, Strategia Națională pentru Competitivitate 2014-2020 și Strategia Cercetare-Dezvoltare-Inovare.*

Învățământului terțiar din România 2015-2020 este elaborat ca o structură inter-relaționată de *condiții de sprijin și piloni*, care va fi susținută prin mai multe măsuri și inițiative pe termen scurt, mediu și lung.

Pentru a face din această viziune o realitate, strategia se axează pe patru domenii principale de acțiune:

- *consolidarea guvernancei, finanțării, monitorizării și evaluării învățământului terțiar („condițiile de sprijin”);*
- *încurajarea și susținerea unei participări mai largi în învățământul terțiar, în special pentru grupurile sub- reprezentate;*
- *îmbunătățirea calității și relevanței învățământului terțiar;*
- *dezvoltarea angajamentelor față de economie, în special legătura cu piața muncii și inovarea/antreprenoriatul.*

Ministerul Educației Naționale va aborda trei domenii principale „piloni”:

- *finanțare,*
- *guvernare și responsabilitatea publică,*
- *instituționalizarea procesului de elaborare de politici bazate pe dovezi (date concrete).*

Pentru a implementa acțiunile prevăzute în SNDÎT, Ministerul Educației va beneficia de suportul organismelor consultative cu atribuții în domeniul învățământului superior (Consiliul Național al Rectorilor (CNR), Consiliul Consultativ pentru Educație, Consiliul Național de Statistică și Prognoză a Învățământului Superior (CNSPIS), Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU), Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS), Colegiul consultativ pentru cercetare-dezvoltare și inovare (CCCDI) și Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS)), precum și a partenerilor de dialog social (asociații studențești, federații sindicale, reprezentanți ai autorităților publice locale, ai angajatorilor și ai societății civile).

Pilonii reformelor din învățământul terțiar românesc:

- Îmbunătățirea participării în învățământul terțiar;
 - Stabilirea unui traseu clar de la învățământul secundar profesional și de alt tip la învățământul terțiar;
 - Completarea scutirii de la plata taxei în funcție de merite, cu un program de burse bazate pe necesități;
 - Implementarea unui program de credite pentru studii;
 - Încurajarea atragerii studenților din grupurile subreprezentate și a celor netradiționale, inclusiv a adulților;

- Creșterea transparenței informațiilor și furnizarea îndrumării cu privire la oportunitățile și rezultatele educaționale pentru alegerea informată a parcursului educațional și reducerea abandonului școlar;
- Programe flexibile, relevante și de înaltă calitate;
 - Revizuirea reglementărilor de acreditare a programelor în sprijinul modernizării acestora;
 - Extinderea capacității de reproiectare a programelor;
 - Dezvoltarea unei evaluări permanente a programelor pentru competențe transversale și de antreprenoriat;
 - Dezvoltarea de studii pentru monitorizarea performanței absolvenților;
 - Îmbunătățirea programei TIC pentru completarea ofertei existente;
 - Analiza posibilității extinderii formării de tip dual la nivelul învățământului terțiar din domeniul tehnic;
- Angajament strategic față de sectorul economic;
 - Dezvoltarea unui program național pentru încurajarea dialogului dintre învățământ și sectoarele economice de activitate;
 - Înființarea unei funcții de legătură cu industria/ agricultura în fiecare instituție;
 - Implicarea angajatorilor în proiectarea și furnizarea programelor, sprijinirea schimburilor de personal și includerea experienței practice în cursuri.

În mijlocul unor schimbări demografice majore și cu obiectivul european stabilit ca 26,7% din populația cu vârste între 30 și 34 de ani să fie absolvenți de învățământ terțiar până în anul 2020, *România va trebui să crească participarea în învățământul terțiar.*

Pentru ca *instituțiile să răspundă la cerințele pieței muncii* și să le anticipeze, corelat standardele de calitate academică, se vor dezvolta într-o manieră dinamică noi programe care să ofere studenților un mix de competențe disciplinare și aptitudini transversale, aflate mereu în schimbare. Acestea, vor crește valoarea învățământului, stimulând astfel cererea.

Relația dintre mediul socio – economic și educație va fi consolidată și aprofundată la toate nivelurile. Universitățile pot juca un rol important, atât în sprijinirea angajatorilor din industrie și agricultură să devină mai competitivi, prin creșterea receptivității acestora pentru cunoaștere și noi competențe, cât și prin adaptarea ofertei educaționale la cerințele acestora.

Creșterea rapidă a învățământului terțiar s-a bazat pe programe în domeniul științelor sociale, în timp ce domeniile ingineresti și științifice au înregistrat o scădere în termeni relativi (dar nu și în termeni absoluți).

Începând cu anul 2000, 63% din noile locuri pentru ÎS, create în România, au fost în domeniul științelor sociale, al științelor economice și juridice. Această orientare spre profilul umanist a fost declanșată de învățământul superior particular în plină dezvoltare, care s-a specializat în aceste domenii. Ca urmare a acestei creșteri în rândul disciplinelor „umaniste”, România are, în prezent, cea mai mare proporție de absolvenți de științe socio – economice din UE.

Activități în propuse cadrul celor 3 piloni- soluții -

Crearea unor rute progresive clare de trecere de la învățământul secundar la învățământul terțiar. Crearea unor rute de acces multiple de la învățământul secundar până la învățământul terțiar poate juca un rol esențial în creșterea ratei de înscriere și absolvire, în special pentru tinerii din grupurile vulnerabile, ale căror nevoi nu au fost, în mod tradițional, vizate.

Consolidarea rețelei de trasee educaționale. Conform studiilor, mulți tineri nu sunt pregătiți corespunzător pentru învățământul terțiar, în special cei ce aparțin grupurilor

dezavantajate/vulnerabile. Ca soluții la aceste preocupări, toate sectoarele educaționale trebuie să împărtășească obiectivele strategice și ale programelor operaționale pentru a înțelege modalitățile prin care își pot corela așteptările și se pot sprijini reciproc (de ex.: revizuirea curriculei de pregătire a cadrelor didactice sau chiar a programelor de studii). **Îmbunătățirea sistemului de acordare a burselor prin creșterea numărului de burse sociale pe bază de nevoi.** va sprijini sistemul pentru a deveni mai eficient și mai eficace, în special răspunzând nevoile studenților din grupurile dezavantajate.

Lansarea unui program de creditare pentru studenți „grant de studii”.

După cum se menționează în studiul de fezabilitate întocmit de Banca Mondială privind posibilitatea implementării unei scheme de creditare pentru studenți în România, nu este necesară mai întâi crearea unui sistem de burse sociale și apoi punerea în practică a unui program de credite pentru studenți.

Printre datele cheie care ar trebui să fie puse la dispoziția studenților cu privire la fiecare program se numără rata de absolvire, rata de angajare și, în măsura posibilului, veniturile post-absolvire. Acestea impun anchete periodice privind angajarea absolvenților. De asemenea, datele privind absolvenții învățământului terțiar trebuie să poată fi asociate datelor din alte sisteme administrative pentru a corela electronic statutul de angajat al absolvenților cu salariul și alți indicatori relevanți. Pentru a oferi informații cu privire la opțiunile studenților și planificarea instituțională, un grup consultativ permanent format din reprezentanți ai pieței muncii și ai învățământului terțiar ar trebui să se reunească periodic pentru a publica estimări privind locurile de muncă pe termen mediu (de exemplu: cinci-șapte ani) și a discuta potențialul impact asupra ofertelor de programe și capacității învățământului terțiar.

Pentru asigurarea integrată a calității este esențială corelarea strategiei învățământului terțiar cu abordările/mecanismele privind învățarea pe tot parcursul vieții. România a elaborat Cadrul Național al Calificărilor din învățământul superior, armonizat cu EQF-European Qualification Framework-Cadrul European al Calificărilor și are nevoie de un cadru comun de asigurare a calității pentru învățarea pe tot parcursul vieții, învățământ preuniversitar și învățământ terțiar.

Actualizarea/îmbunătățirea reglementărilor elaborate de MEN/ARACIS reprezintă un alt domeniu care ar putea aduce beneficii privind modalitățile flexibile de învățare, inclusiv învățământul cu frecvență redusă, învățământ la distanță și stagiile de pregătire practică. Recunoașterea diverselor modalități de învățare schimbă modul în care persoanele percep învățământul terțiar și acesta trebuie să se adapteze noilor provocări, în special să asigure flexibilitatea sistemului. Un exemplu în acest sens, îl poate constitui promovarea sistemelor e-learning sau blended-learning.

Îmbunătățirea TIC și a inovației va avea de asemenea un rol semnificativ în asigurarea calității și a diversificării experiențelor de învățare. Legislația prevede posibilitatea ca ÎS să ofere cursuri pentru învățământul la distanță și cu frecvență redusă, după reguli precise, cu condiția ca instituția de învățământ superior furnizoare să aibă același program și la forma de învățământ cu frecvență

Implementarea sistemelor de colectare evaluare și feedback de la instituții și companii. O astfel de comunicare este vitală, atât pentru sistem, cât și pentru instituțiile de învățământ superior. Angajatorii informează universitățile cu privire la cantitatea și calitatea absolvenților lor, în timp ce instituțiile de învățământ terțiar pot oferi feedback-cheie pentru angajatori, evidențiind eventualele oportunități legate de necesarul de cunoștințe și competențe specifice.

Raportul intermediar privind ET2020 subliniază, de asemenea, importanța parteneriatelor nu doar cu companiile private, ci și cu alte părți interesate. Printre prioritățile stabilite în raportul din cadrul celui de-al doilea ciclu de lucru al ET2020, se numără importanța dezvoltării unor forme eficiente și inovatoare de rețele, cooperarea și parteneriatul între furnizorii de educație și formare profesională și cu o gamă largă de

actori interesați, inclusiv parteneri sociali, companii private, instituții de cercetare și societatea civilă.

Este necesară, de asemenea, aplicarea inițiativelor-cheie de internaționalizare în vederea asigurării relevanței și competitivității învățământului terțiar și care să se constituie ca mecanism de promovare a cunoașterii și inovației.

2. Profilul demografic al regiunii Nord - Est din perspectiva învățământului superior

Evoluții și situația actuală - Conform recensământului din 2011 regiunea Nord - Est era cea mai populată din țară, iar dintre județe, județul Iași avea cea mai mare populație la nivel regional de 772.348 persoane.

Datele statistice oficiale relevă o scădere de 9,96% în intervalul dintre cele două recensăminte 2002-2011.

Conform datelor statistice, furnizate de INS, Baza de date Tempo on line, în intervalul 2008-2017 regiunea Nord - Est a înregistrat o creștere de 1,37% în timp ce populația totală a României a înregistrat o scădere de 1,51%.

Cea mai mare creștere a fost înregistrată în județul Iași 8,89% urmat de județele Vaslui 3,21%, și județul Suceava 2,10%. Scăderi se înregistrează în județele Botoșani 4,38%, Neamț 3,08% și Bacău cu 1,92%

Structura pe grupe de vârstă Pe categorii de vârstă, distribuția populației regiunii este asemănătoare cu situația la nivel național. Astfel în octombrie 2011, la nivel regional, distribuția pe grupe de vârstă se prezintă astfel (fig. 4 – Cap. Demografie.):

Grupele de vârstă relevante pentru Învățământul Superior sunt adolescenții 15 - 19 ani și tinerii 20 - 24 de ani și 25 - 29 de ani care reprezintă 18,74 % din totalul populației, la acest procent datorită experiențelor și necesităților actuale ale societății în continuă schimbare și adaptare la noi tehnologii se poate adăuga și un procent din categoria persoanelor mature 30-64 de ani care reprezintă 46,33%. În concluzie se poate estima în viitor un procent peste 20% din total populație relevant pentru învățământul superior.

Evoluția grupelor de vârstă relevante pentru învățământ superior - La nivelul regiunii Nord – Est, se înregistrează în perioada 2008 - 2017 o scădere de 14,21%.

Pentru categoria de vârstă 20-24 de ani cea mai mare la nivel național de 32,31% iar la nivel regional de 24,29%, pe județe cea mai mare scădere este în Neamț 27,99% cea mai mică în județul Suceava 18,79%.

Pentru categoria de vârstă 25-29 de ani se înregistrează o scădere de 9,86% la nivel național și de doar 2,69% la nivelul regiunii Nord – Est. Pe județe cea mai mare scădere se înregistrează în județul Neamț 11,23%, cea mai mică în județul Iași 3,99%

Pentru categoria de vârstă 30-64 de ani se înregistrează o creștere de 5,57% la nivel național și 11,61% la nivel regional, cea mai mare creștere se înregistrează în județul Iași 21,47% cea mai mică creștere în județul Neamț 5,36%.

La nivelul regiunii Nord - Est se înregistrează scăderi mari pentru categoriile relevante pentru învățământ superior acestea fiind:

- grupa de vârstă 15-19 de 14,21%;
- grupa de vârstă 20-24 de 24,29%;
- grupa de vârstă 25-29 de 2,69%.

Conform datelor recensământului din 2011, 46% din populația României este din mediul rural, în timp ce în regiunea Nord - Est populația rezidentă în mediul rural este majoritară 58,37%. Acest aspect va influența numărul potențialilor viitori studenți deoarece accesul la forme de învățământ superioare localizate în majoritatea cazurilor în mediul urban, este diminuat pentru persoanele din mediul rural care se confruntă cu lipsa posibilităților financiare sau necesitatea de a susține prin muncă în propria gospodărie familie. Într-o situație mai avantajată sunt persoanele înregistrate în mediul urban localizat limitrof centrelor urbane universitare.

Evoluția populației pe medii de rezidență și categorii de vârstă

La nivel național în intervalul 2008-2017 populația din categoria de vârstă 15-19 ani din mediul urban a scăzut cu 6,9% (de la 54,3% la 47,4%) în timp ce populația din mediul rural a crescut cu 6,9 puncte procentuale (de la 45,7% la 52,6%)

În regiunea Nord - Est situația este similară cu cea la nivel național, populația din categoria de vârstă 15-19 ani din mediul urban a scăzut cu 8,1 puncte procentuale (de la 43,2% la 35,1%), în timp ce populația din mediul rural a crescut cu 8,1% (de la 56,8% la 64,9%). De remarcat pentru regiunea Nord - Est ponderea mare a persoanelor din această categorie care sunt în mediul rural.

Evoluția populației din categoria de vârstă 20-24 ani pe medii de rezidență la 1 iulie

La nivel național în intervalul 2008-2017 populația din categoria de vârstă 20-24 ani din mediul urban a scăzut cu 10,6 puncte procentuale (de la 60,0% la 49,4%) în timp ce populația din mediul rural a crescut cu 10,6 puncte procentuale (de la 40,0% la 50,6%)

În regiunea Nord - Est situația este similară cu cea la nivel național, populația din categoria de vârstă 20-24 ani din mediul urban a scăzut cu 11,8 puncte procentuale (de la 50,1% la 38,3%), în timp ce populația din mediul rural a crescut cu 11,8 puncte procentuale (de la 49,9% la 61,7%).

Structura etnică - anexa A1 surse datelor Statistica recensământului populației 2011

Regiunea Nord - Est conform rezultatelor recensământului din 2011 este compusă predominant din români care reprezintă 92,15% din total regiune (mai mult decât media pe România de 83,46%). Ponderea mare a persoanelor de etnie română influențează pozitiv ponderea potențialilor studenți, deoarece este cunoscut faptul că un procent foarte scăzut al populației de etnie rommă optează pentru învățământ superior 0,7 % - Nord - Est 14,4% RO; învățământul terțiar nonuniversitar PL -postliceu- 0,2% Nord - Est 3,2% RO; liceu 4,9% Nord –Est, 24,4% RO

Mișcarea migratorie anexa A 1 h

În intervalul 1990- 2016, conform datelor INS, Baza de date TEMPO, iunie 2018, numărul emigranților definitiv a crescut ajungând la nivel național la un total de 527.170 persoane.

În cadrul regiunii Nord - Est emigranții definitiv în intervalul 1990-2016 cei mai mulți sunt din județele Iași 11.617 și Suceava 11.601, urmează județul Bacău cu 9.602 emigranți, Neamț cu 8.423 emigranți, și cel mai mic număr de emigranți sunt în județele Botoșani 3.761 și Vaslui 3.668. În intervalul menționat în toate județele se constată o creștere bruscă și importantă a emigranților în ultimii ani 2015-2016.

La nivelul regiunii Nord – Est relevant pentru sistemul învățământul superior sunt categoriile de vârstă 15-19 ani, 20-24 de ani și 25-64 de ani, acestea au înregistrat în intervalul 1992-2016 36.922 emigranți definitiv, pe categorii de vârstă după cum urmează:

- 3.084 emigranți 15-19 ani;
- 4715 emigranți 20-24 ani;
- 28.302 emigranți 25-64 de ani.

Pe lângă valorile mari înregistrate, îngrijorătoare este evoluția, astfel în ultimii 10 ani numărul emigranților este în continuă creștere.

2.1 Analiza evoluțiilor și Proiecții demografice la orizontul anului 2060

„Proiectarea populației României la orizontul anului 2060”, proiectarea populației oferă informații utile asupra viitoarei evoluții a numărului și structurii pe vârste a populației. Potrivit studiului efectuat de INS - varianta medie - la nivel național se vor înregistra scăderi importante ale populației în anul 2060. Pe categorii de vârstă cea mai mare scădere se așteaptă pentru categoria de vârstă 15-64 ani estimată la aproximativ 5.418.129 persoane.” La nivelul regiunilor cea mai mare scădere pentru categoria 15-64 de ani este prognozată pentru regiunea Sud Muntenia 1.065.161 persoane, urmată de regiunea Sud Vest Oltenia cu o scădere de 797.347 persoane și Regiunea Sud Est cu

791.259 persoane, regiunea Nord - Est se situează pe locul patru cu o scădere estimată la 572.415 persoane.

La nivelul județelor regiunii Nord - Est situația este similară, cea mai mare scădere pentru categoria 15-65 de ani este estimată pentru județul Bacău -132.465 persoane, urmat de județul Botoșani -110.682 persoane, Județul Neamț -101.497 persoane, județul Suceava -98.253 persoane, județul Vaslui -73.564 persoane cea mai mică scădere se va înregistra în județul Iași -55.945 persoane.

Populația rezidentă școlară în vârstă de 19-23 ani, proiectată pe județe în anii 2030 și 2060

Pentru categoria de vârstă 19-23 de ani scăderile la nivel național vor fi de 94.546 persoane în 2030 și aproape de trei ori mai mari în 2060 respectiv 305.888 persoane.

Pentru anul 2030 toate regiunile înregistrează scăderi, dintre regiuni cea mai mare scădere se va înregistra în regiunea Nord Vest cu 26.615 persoane, urmat de regiunea Vest 16.796 persoane, regiunea Sud Vest 15.042 persoane, București Ilfov 15.042 persoane, regiunea Sud Vest Oltenia 14.330 persoane. Regiunea Nord - Est se poziționează pe locul cinci cu un minus de 12.241 persoane.

Pentru anul 2060 de asemenea toate regiunile înregistrează scăderi dar ierarhia regiunilor se modifică substanțial pe primul loc se situează regiunea București Ilfov cu 81.610 persoane, urmată de regiunea Nord Vest cu 53.480 persoane, și locul trei (de pe locul cinci în 2030, trecepe pe locul trei) regiunea Nord - Est cu 34.262 persoane.

La nivelul județelor regiunii Nord - Est, se vor înregistra scăderi atât în anul 2030 cât și 2060, cea mai mare scădere în 2030 este în județul Iași -8.632 persoane, cea mai mică scădere de numai 276 persoane preconizându-se în județul Neamț.

Pentru anul 2060 din nou județul Iași are cea mai mare scădere aproape de trei ori mai mare decât în 2030 de 24.460 persoane, cea mai mică scădere tot în județul Neamț 1.053 persoane, fig. nr. 145.

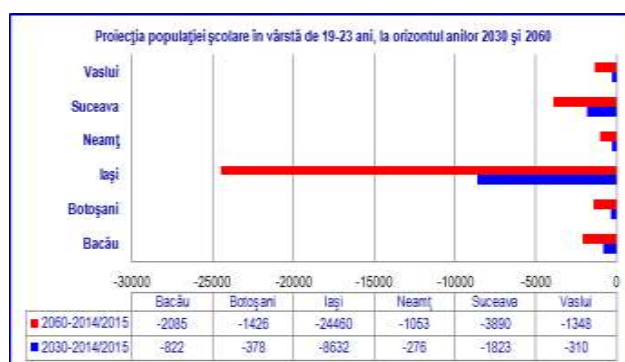

Fig. 145 Sursa: INS, Proiectarea populației României, în profil teritorial, la orizontul anului 2060

Principalele concluzii din analiza demografică.

Populația regiunii Nord - Est la orizontul 2060
Declin demografic al populației totale 2015-2060
➤ scade-categoria 15-64 ani cu -3,8 %
➤ creștere categoria 65 de ani cu +5,8 %
Structura pe categorii de vârstă -În octombrie 2011,:
➤ 6,35% - adolescenții de 15 - 19 ani;
➤ 6,54% - tinerii de 20 - 24 de ani;
➤ 5,86% - grupa 25 - 29 de ani;
Categoriile relevante pentru Învățământ superior reprezintă aproximativ 12,89%
Populația este predominant din mediul rural:
regiunea Nord - Est 58,37 % mediu rural și 41,63% mediu urban
Conform datelor furnizate de INS, Baza de date Tempo, în intervalul 2008-2017 populația totală a regiunii Nord - Est înregistrează o creștere de 1,37%.
Evoluția grupelor de vârstă relevante pentru învățământ superior este în scădere 2008-2017
Nivelul de trai în regiunea Nord - Est este scăzut, este cea mai expusă regiune

2.2. Implicațiile evoluțiilor și prognozelor demografice pentru învățământul superior

Scăderea populației este un fenomen care caracterizează statele întregii UE, acest fenomen va avea influență asupra situației economice și impact asupra sistemului educativ și piața muncii.

Tinerii cu cel mai mare potențial în dezvoltarea economiei, considerați o resursă și o soluție la rezolvarea economiei, tineri care ar putea contribui la crearea de noi locuri de muncă prin dezvoltarea de afaceri, ar putea aduce contribuții semnificative în toate domeniile de interes public - sănătate, educație, inginerie, comerț, administrație publică – aleg să emigreze, pierzându-se astfel toate beneficiile care s-ar putea răsfrânge asupra țării din activitatea lor. Iar pierderile nu sunt doar cele de ordin economic, ci și de ordin intelectual și științific, având în vedere contribuțiile pe care aceștia le-ar putea avea în cercetare, inovație și creșterea gradului de implicare și responsabilizare civică. De asemenea odată cu plecarea tinerilor din țară, se pierde și investiția pe care statul o realizează pentru formarea lor, mai mult, la nivel fiscal nu se pierde doar cheltuielile legate de educație, ci și taxele și impozitele pe care acești tineri le-ar plăti către stat dacă ar rămâne și ar munci în România.

Propuneri:

- acordarea de credite pentru continuarea studiilor;
- creșterea veniturilor tinerilor angajați;
- eliminarea impozitului pe venit și /sau facilități fiscale pentru primii 5 ani de activitate;
- Subvenționarea de către stat a cheltuielilor cu activități de formare și dezvoltare profesională.

3. Profilul economic al regiunii Nord - Est din perspectiva învățământului superior

3.1 Analiza evoluțiilor și prognoze economice

Regiunea Nord - Est este cea mai întinsă regiune a României, care se caracterizează printr-o îmbinare armonioasă între toate formele de relief 30% munți, 30% relieful subcarpatic și 40% podiș.

Activitatea economică a regiunii în ultimii ani se caracterizează prin intrarea în declin a ramurilor industriale, generând lichidarea și/sau restructurarea marilor întreprinderi și înființarea de întreprinderi mici și mijlocii. Conform datelor statistice la nivel regional, în ultimii ani ponderea cea mai mare în economia regiunii o dețin micro întreprinderile, întreprinderile mici și mijlocii.

Produsul intern brut

Evoluția produsul intern brut (PIB) și a valorii adăugate brute (VAB)

La nivelul regiunii Nord - Est evoluția VAB pe sectoare s-a înregistrat scăderi în sectoarele agricultură (-996 milioane lei) și construcții (-1595 milioane lei), și creșteri, în sectorul tranzacții imobiliare (+3.520milioane lei), comerț (+3.072milioane lei), industrie (+1436 milioane lei), informații și comunicații (+1.296milioane lei).

Evoluția VAB pe județele regiunii, în intervalul 2009-2015, pe sectoare este prezentată în Cap.4 - Profilul economic al regiunii Nord – Est.

3.2. Implicațiile evoluțiilor și prognozelor economice pentru învățământul superior

Societatea românească se afla într-un proces de schimbare în care toate elementele de ordin economic, social, politic, civic au cunoscut o nouă dinamică în încercarea de adaptare la condițiile prezente. Importanța învățământului superior devine tot mai evidentă în societatea românească. Universitatea devine resursa instituțională absolut indispensabilă economiei și societății românești pentru construirea societății bazate pe cunoaștere și realizarea obiectivelor de redefinire a fundamentelor competitivității.

Funcția fundamentală pe care o îndeplinește un sistem de învățământ superior eficient este aceea de a oferi societății o forță de muncă adaptabilă, mobilă și ușor de ocupat, capabilă să aplice abilitățile cerute de piața locală, regională, națională, europeană a muncii. Principalele provocări și tendințe ale învățământului superior românesc contemporan sunt următoarele:

- creșterea cererii de calificări cu nivel de educație superior;
- apariția de noi domenii și calificări;
- creșterea costurilor în învățământul superior;
- globalizarea și regionalizarea;
- dezvoltarea tehnologiei și informației;
- diminuarea finanțărilor învățământului superior;
- nivelul redus de investiții în cercetare;
- situația economică.

În acest context dezvoltarea economică a regiunii, în ansamblu, este influențată de investițiile în cercetare, dar și de nivelul de dezvoltare al industriei, agriculturii, serviciilor ca sectoare economice principale. Despre aceste aspecte, analize, concluzii și informații relevante, sunt furnizate de documente strategice regionale: Strategia națională CDI, PDR, Raport monitorizare PDR, care au scop dezvoltarea regiunii. În acest demers au fost extrase informații parțiale din documente care au fost specificate în context ca sursă.

Concluzii referitoare la dezvoltarea sectorului Cercetare - Inovare

Ca urmare a problemelor identificate în analiza economică, în urma studiilor sectoriale realizate, ca răspuns la nevoia de a dezvolta sectoarele prioritare din Strategia de Specializare Inteligentă, un prim pas necesar a fost identificarea sectoarelor economice cu potențial de dezvoltare în Regiunea Nord - Est.

În cadrul examinării tuturor elementelor și actorilor implicați în activitățile principale generatoare de valoare în aceste sectoare, au fost necesare să se găsească răspuns la două următoarele întrebări:

Cine sunt actorii implicați?: universități, centre de cercetare, IMM-uri, ONG;

Ce acțiuni trebuie întreprinse? – identificarea lanțurile valorice sectoriale cu potențial în regiunea Nord - Est.

În acest demers sunt necesare a fi realizate următoarele acțiuni:

1. Maparea și evaluarea lanțurilor valorice existente;
2. Identificarea lanțurilor valorice care au fost identificate până la acest moment, printr-o abordare transsectorială integrată a priorităților sectoriale și provocărilor societale.

Priorități pentru învățământul superior:

- Adaptarea programelor de studii după nevoile pieței forței de muncă specifice regiunii Nord - Est;
- Implicarea și dezvoltarea sectorului Cercetare Inovare și prin proiecte finanțate;
- Dezvoltarea parteneriatelor cu Operatori Economici pentru cercetare și Transfer Tehnologic.

4. Profilul de piața muncii al regiunii de dezvoltare Nord - Est din perspectiva învățământului superior

Îmbunătățirea ofertelor educaționale ale universităților prin adaptarea la cerințele pieței muncii, reprezintă o condiție necesară procesului de îmbunătățire a calității, aceasta presupune cunoașterea nevoilor/cerințelor pieței muncii/angajatorilor.

Universităților le revine importanta sarcină de a adecva oferta educațională în conformitate cu specificul locurilor de muncă cerute pe piața muncii. Prin activitățile specifice, mediul universitar este un factor important la nivel regional ce contribuie la dezvoltarea și influențarea mediului social și economic. Nu în ultimul rând îmbunătățirea calității ofertei educaționale este cheia către implementarea deplină a

Procesului Bologna - principalul motor al reformei procesului educațional la nivelul învățământului superior din România.

4.1. Analiza evoluțiilor și prognozelor privind piața muncii

Structura locurilor de muncă vacante
La nivel național numărul de locuri de muncă vacante a scăzut drastic, în intervalul 2008 – 2016. În regiunii Nord - Est, scăderea este similară celei de la nivel național, înregistrându-se o scădere de la 12.828 locuri în 2008 la 5.544 locuri în 2016.

La nivelul regiunii Nord - Est structura locurilor de muncă vacante în anul 2017 este un pic diferită față de cea la nivel național, astfel ponderea cea mai mare a locurilor de muncă vacante se înregistrează în domeniu sănătate și asistență socială 30%, mult mai mare decât media la nivel național (16%), urmează domeniul industrie prelucrătoare 24%, administrație publică și apărare 11%, comerț 7%, construcții 5%, agricultură 2%.

O analiză a locurilor de muncă vacante pe grupe majore (ISCO-08) în intervalul 2011 – 2017 este prezentată în capitolul **Piața muncii la nivel regional**.

Procentul șomerilor înregistrați la nivel național în 2017 pe nivel de studii universitar este de 4,7% (ceea ce reprezintă 16.487 persoane) la nivel național, iar la nivelul regiunii Nord - Est este cel mai mic din țară de 2,5% (ceea ce reprezintă 1.695 persoane aproximativ 10% din total România), cel mai mare procent de șomeri cu studii universitare este în regiunea București Ilfov 23,7% (4.625 persoane ceea ce reprezintă 28% din total România).

Dacă se analizează evoluția numărului de șomeri cu nivel de educație universitar la nivel național în intervalul 2007-2017 se constată o creștere până în anul 2011 ajungând la 8,4% urmată de o scădere până la valoarea din 2017 de 4,7%. Acest aspect este ca urmare a „unedei de șoc” a crizei economice resimțită cel mai puternic în anul 2011, fig. 146.

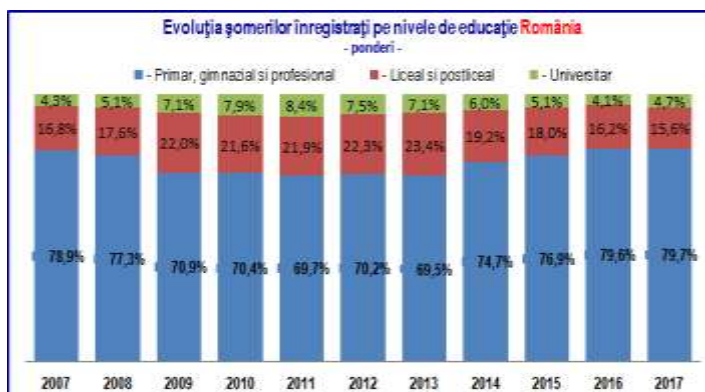

Fig. nr. 146 Sursa: INS - Baza de date TEMPO

Analiză efectuată la nivelul regiunii

arată o evoluție similară cu cea de la nivel național, înregistrându-se o creștere a ponderii șomerilor cu studii universitare de la 3,6% în 2007 la 7,1% în 2011 urmată de o scădere la 2,5% în 2017 - *vezi capitolul Piața Muncii*.

Din analiza evoluției procentului de șomeri înregistrați cu nivel de educație universitar se constată o scădere față de anul 2007 cu o creștere la nivelul anului 2011 în toate județele. Cel mai mic număr de șomeri este înregistrat în județul Vaslui 0,8%, iar cel mai mare în județul Bacău 3,7%.

4.2. Implicațiile evoluțiilor și prognozelor pieței muncii pentru învățământul superior

Proiecția principalilor indicatori economico – sociali în profil teritorial până în 2021, realizată de INS în mai 2018, exprimă creșterea numărului mediu de salariați din 2016 până în 2021 în toate regiunile, cel mai mult în regiunea București-Ilfov 222,5 mii persoane, Nord-Vest 138,4 mii persoane, Centru 123,4 mii persoane, Nord - Est 114,4 mii persoane. Aceste creșteri se vor regăsi la nivelul regiunii pe județe astfel: 35,6 mii persoane județul Iași, 21,8 mii persoane județele Bacău și Suceava, 12,9 mii persoane județul Neamț, 12,8 mii persoane județul Botoșani și 9,3 mii persoane județul Vaslui.

La orizontul 2021 rata șomajului înregistrat va scădea la nivel național de la 4,8% în 2016 la 3,5% în regiunea Nord - Est de asemenea va scădea de la 6,5% la 4,8%.

Prognoza pe județele regiunii a ratei șomajului înregistrat va înregistra scăderi cea mai mare în județul Botoșani -2,4 % și Vaslui -2,3 %, cea mai mică în județul Iași -0,9%. Celelalte Județele Bacău -1,5 %, Neamț -1,7 %, Suceava -1,4%. Județul Vaslui rămâne lider al ratei șomajului cu 9,7% (de la 12 % în 2016).Fig.12

Structura numărului mediu de salariați în regiunea Nord - Est va crește în 2021 și va fi de 11,3%. Structura numărului de șomeri înregistrați, la sfârșitul anului - va crește în 2021 și va fi cea mai mare din țară 18,5%. Cauzele principale ale șomajului țin de domeniul investițiilor, al creării de noi locuri de muncă, al necorelării corespunzătoare a pregătirii profesionale efectuate în școli profesionale și universități și cerințele actuale ale locurilor de muncă.

Șomajul în rândul populație tinere cu nivel de pregătire profesională ridicat, generează mari pierderi de potențial creativ de muncă, indispensabil pentru restructurarea și relansarea dezvoltării economiei, cu efectele grave asupra comportamentului și integrării tineretului în societate.

Implicații pentru învățământul superior

Problemele actuale ale pieței forței de muncă ale regiunii Nord - Est sunt în egală măsură constatate la nivelul țării, și unele la nivelul UE. Cele mai multe aspecte sunt legate, de scăderea demografiei și migrație. Important, ca efect al situației sociale și economice, mai exact ca efect al crizei economice este creșterea indicatorului NEET - tineri 16-24 de ani care nu sunt cuprinși în educație angajare sau instruire/trening.

De asemenea activitatea economică a regiunii în ultimii ani se caracterizează prin intrarea în declin a ramurilor industriale. Majoritatea întreprinderilor activează în industria prelucrătoare, (mecanică, industria textilă), industria alimentară, prelucrarea lemnului, servicii, construcții.

Toate acestea impun o adaptare a ofertei universităților din regiune pentru atragerea la studii a elevilor în așa fel încât să se asigure în perspectivă personal de specialitate pentru dezvoltarea întreprinderilor, pentru cercetare și dezvoltare.

5 Învățământul superior din regiunea Nord - Est

5.1. Oferta învățământului superior din regiune-sursa date INS Învățământ superior începutul anului 2016-2017

În România educația și sănătatea trebuie să fie priorități naționale, conform conceptelor strategice pentru o „societatea bazată pe cunoaștere” și „dezvoltarea durabilă”

Conform strategiei *Europa 2020*, la care și România a aderat, două din obiective revin învățământului superior și cercetării:

- până în 2020, 3% din PIB-ul statelor UE să fie alocat pentru cercetarea științifică;
- 40% din populația cu vârsta între 30 și 34 de ani să aibă studii superioare.

În acest context analiza ofertei și resurselor existente în învățământul terțiar sunt importante pentru a se identifica nevoile și adopta măsuri și soluții care să permită atingerea țintelor care revin României în contextul strategiilor și politicilor UE.

Universități existente la nivelul regiunii Nord Est

Universități de stat: Conform H.G 692/5 septembrie 2018 (publicată în Monitorul Oficial al României nr. 786/13 septembrie 2018, respectiv H.G. nr. 735/13 septembrie 2018) la nivel național sunt 48 de universități de stat civile, dintre acestea 12 sunt în București (25%) cel mai mare centru universitar, urmat de Iași cel de-al doilea centru universitar din țară cu 7 universități (14,5%).

În regiunea Nord - Est sunt 7 universități de stat (14%) la Iași 5; Suceava 1; Bacău 1.

- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași;
- Universitatea tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași;
- Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr. T Popa” Iași;
- Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” Iași,

- Universitatea de Arte „George Enescu” Iași;
- Universitatea „Vasile Alecsandri” Bacău;
- Universitatea „Stefan cel Mare” Suceava.

Universități particulare: Conform HG 692/5 septembrie 2018 la nivel național sunt acreditate 38 de universități particulare dintre acestea 16 sunt în București (42%), 4 în regiunea Nord - Est (10,5%) ,din care 3 în Iași și 1 în Bacău.

- Universitatea „George Bacovia”, Bacău;
- Universitatea „Apollonia”, Iași;
- Universitatea „Petre Andrei”, Iași;
- Universitatea „Mihail Kogălniceanu”, Iași (în lichidare).

Oferta învățământului superior din regiunea Nord-Est pentru anul universitar 2018 în cele 6 județe ale regiunii Nord - Est sunt trei centre universitare, Iași, Suceava și Bacău.

Tab.1 Sursa baza de date Ministerul Educației www.edu.ro <https://www.edu.ro/instituti-invatamant-superior>

Tab. 1. Distribuția universităților și facultăților la nivelul regiunii Nord Est

Centre	Număr universități			Număr facultăți			
	De stat	Particulare acreditate	total	De stat	Particulare acreditate	total	
Iași	5	3	9	35	5	40	
Bacău	1	1	2	5	1	6	
Suceava	1		1	9		9	
Total număr universități			13	Total număr facultăți			49

Universități /Facultăți

Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” Iași- Sursa date www.tulasi.ro

- Facultatea de Arhitectură "G.M. Cantacuzino"
- Facultatea de Automatică și Calculatoare
- Facultatea de Construcții și Instalații
- Facultatea de Construcții de Mașini și Management Industrial
- Facultatea de Electronică, Telecomunicații și Tehnologia Informației
- Facultatea de Hidrotehnică, Geodezie și Ingineria Mediului
- Facultatea de Inginerie Chimică și Protecția Mediului
- Facultatea de Inginerie Electrică, Energetică și Informatică Aplicată
- Facultatea de Mecanică
- Facultatea de Știința și Ingineria Materialelor
- Facultatea de Textile Pielărie și Management Industrial

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” Iași - Sursa date www.ualasi.ro

- Facultatea de agricultură
- Facultatea de Horticultură
- Facultatea de Zootehnie
- Facultatea de Medicină veterinară

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”- Sursa date www.uaic.ro

- Facultatea de Biologie;
- Facultatea de chimie;
- Facultatea de Drept;
- Facultatea de economie și administrarea afacerilor;
- Facultatea de Educație Fizică și Sport;
- Facultatea de Filosofie și Științe Social - Politice;
- Facultatea de Fizică;
- Facultatea de Geografie și Geologie;
- Facultatea de Informatică;

- Facultatea de Istorie;
- Facultatea de Litere;
- Facultatea de Matematică;
- Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației;
- Facultatea de Teologie Ortodoxă;
- Facultatea de Teologie Romano Catolică;
- Centrul de Studii Europene.

Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa” din Iași *Sursa date* www.umflasi.ro

- Facultatea de Medicină;
- Facultatea de medicină dentară;
- Facultatea de Farmacie;
- Facultatea de Bioinginerie medicală;

Universitatea de Arte „George Enescu” Din Iași-*Sursa date* www.artelasi.ro

- Facultatea de Teatru;
- Facultatea de Arte Vizuale și Design;
- Facultatea de Interpretare, Compoziție și Studii muzicale Teoretice.

Universitatea „Ștefan Cel Mare” din Suceava - *Sursa date* www.usv.ro

- Facultatea de educație Fizică și Sport;
- Facultatea de Inginerie Alimentară,
- Facultatea de Inginerie Electrică și Știința Calculatoarelor,
- Facultatea de Inginerie Mecanică, Mecatronică și Management,
- Facultatea de Istorie și Geografie;
- Facultatea de Litere și Științe ale Comunicării;
- Facultatea de Silvicultură;
- Facultatea de Științe Economice și Administrație Publică,
- Facultatea de Științe ale Educației.

Universitatea „Vasile Alecsandri” Din Bacău - *Sursa date* www.ub.ro

- Facultatea de Inginerie
- Facultatea de Litere
- Facultatea de Științe
- Facultatea de Științe Economice
- Facultatea de Științe ale Mișcării, Sportului și Sănătății

Universitatea „George Bacovia” din Bacău - *Sursa date:* www.ugb.ro

- Facultatea de Științe Economice Juridice și Administrative

Universitatea "Apollonia" din Iași- *Sursa date:* www.univapollonia.ro

- Facultatea de Medicină Dentară;
- Facultatea de Științe ale Comunicării.

Universitatea "Petre Andrei" din Iași- *Sursa date* www.upa.ro

- Facultatea de economie;
- Facultatea de Drept;
- Facultatea de Comunicare și Relații Internaționale.

Numărul de locuri pentru învățământul superior a fost aprobat prin H.G. 131/2018, (Tab.2). La nivel național numărul maxim de studenți care pot fi școlarizați în anul universitar 2018-2019 este de 63.201 pentru programe de studii de licență, 35.973 pentru programe de studii de master și 3.036 pentru programe de studii doctorale. La nivelul regiunii Nord - Est au fost aprobate cu finanțare de la stat 22.989 locuri (36% din total național). Analiza, la nivelul regiunii, evidențiază următoarele aspecte: din totalul de locuri pentru regiunea Nord - Est sub jumătate 45% sunt pentru domeniul tehnic (22% pentru domeniul economic 15,5% și pentru domeniul agricultură 7%) restul de 55% pentru medicină, științe și alte domenii. Tab.2

Nr.crt	Denumirea universității	Nr maxin de locuri 2018-2019
Universități de stat		
1	Universitatea "Gheorghe Asachi" Iași	4.465
2	Universitatea Științe Agricole și Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad” Iași	1.740
3	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" Iași	9.350
4	Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa” Iași	2.125
5	Universitatea De Arte "George Enescu" Din Iași	548
6	Universitatea „Ștefan Cel Mare” din Suceava	4.031
7	Universitatea "Vasile Alecsandri" Din Bacău	730
TOTAL număr de locuri universități de stat		22.989
Universități particulare		
1	"George Bacovia" din Bacău	350
2	"Apollonia" din Iași	185
3	"Petre Andrei" din Iași	810
4	Institutul de Științe Europene	100
TOTAL număr de locuri universități de particulare		1.445
TOTAL REGIUNEA NORD - EST		24.434

Numărul studenților și al cursanților înscriși în învățământul universitar de licență, de master, cursuri și studii postuniversitare, învățământ universitar doctorat și programe postdoctorale 2016-2017 - pe categorii de sex

La nivel național erau înscriși 531.586 studenți din care 53,92% de sex feminin. La nivelul regiunii Nord - Est sunt 66.930 studenți din care 55% de sex feminin. Dintre aceștia la nivel național 76,3% la programe de studii de licență (405.639), 20% la programe de studii de master(106.794) și 3,6% la programe de studii doctorale (19.154). Situația este similară la nivelul regiunii Nord - Est 76,39% la studii de licență, 20% la studii de master și 3,4% la studii doctorale. Din analiza, la nivelul regiunii Nord - Est (Tab.3), ponderii persoanelor pe sexe rezultă că la programele de studii de licență și masterat persoanele de sex feminin dețin cea mai mare pondere 56% licență și 56,4% la masterat, iar la doctorat ponderi egale 50%.

Tab.3

	Nr. studenți și cursanți		Licență		Master		Doctorat	
	Total	feminin	Total	Feminin	Total	feminin	Total	feminin
ROMÂNIA	531.586	286.636	405.638	216.134	106.794	61.213	19.154	9.289
Nord - Est	66.930	36.878	51.134	28.094	13.495	7.615	2.301	1.169

În anul 2016-2017 la nivel național erau 97 de universități și 560 facultăți (Tab 4) din care în sistem public 56 universități și 405 facultăți, iar în cel privat 41 de universități și 155 de facultăți. În regiunea Nord - Est erau 12 universități (12%) și 66 facultăți din care în sistem public 7 universități și 55 facultăți și în sistem privat 5 universități și 11 facultăți.

Tab 4

Macroregiunea	Universități	Facultăți	Studenți înscriși		Personal didactic	
Regiunea			Total	din care: feminin	Total	din care: feminin
Județul						
TOTAL ROMÂNIA	97	560	405.638	216.134	26.465	13.467
NORD-VEST	15	91	70632	38199	5021	2473
CENTRU	11	66	43648	23984	2336	1142
NORD - EST	12	66	51134	28094	3348	1643
BUCURESTI-ILFOV	34	160	126880	67950	8595	4432
SUD-MUNTENIA	4	31	16812	8426	974	539
SUD-VEST-OLTENIA	3	34	21960	11681	1377	708

VEST	11	62	43247	22294	3215	1606
ÎNVĂȚĂMÂNT PUBLIC	56	405	350149	186232	23776	12008
NORD-VEST	7	70	65784	35390	4584	2283
CENTRU	8	52	39740	21919	2251	1089
NORD - EST	7	55	49362	27161	3164	1545
SUD-EST	4	36	27088	13082	1462	843
BUCUREȘTI-ILFOV	17	93	94816	50614	7248	3653
SUD-MUNTENIA	3	24	16042	8025	949	524
SUD-VEST-OLTENIA	3	30	19949	10702	1355	691
VEST	7	45	37368	19339	2763	1380

Numărul de studenți înscriși în învățământul universitar de licență pe forme de proprietate și grupe de specializări la începutul anului școlar 2016-2017 - Tab.5.

Grupa de specializări / Forma de învățământ	Total		din care: feminin	
	Nr.pers	%	Nr.pers	%
TOTAL ROMÂNIA	405638	100	216134	
Educație	12450	3,06	11427	91
Arte și științe umaniste	34850	8,59	21558	61,8
Științe sociale, jurnalism și informații	31637	7,79	22055	69,7
Afaceri, administrație și drept	96199	23,7	59930	62,2
Științe naturale, matematică și statistică	16809	4,14	10183	60,5
Tehnologiile informației și comunicațiilor (TIC)	27513	6,7	8048	29,2
Inginerie, prelucrare și construcții	85743	21,1	25949	30,2
Agricultura, silvicultura, piscicultura și științe veterinare	20478	5	8145	39,9
Sănătate și asistență socială	64806	15,9	44078	68
Servicii	15153	3,7	4761	31,4
ÎNVĂȚĂMÂNT PUBLIC	350.149		186.232	
Educație	11076		10089	
Arte și științe umaniste	32217		20238	
Științe sociale, jurnalism și informații	24775		17372	
Afaceri, administrație și drept	64489		42829	
Științe naturale, matematică și statistică	16215		9871	
Tehnologiile informației și comunicațiilor (TIC)	24804		7646	
Inginerie, prelucrare și construcții	84134		25364	
Agricultura, silvicultura, piscicultura și științe veterinare	20077		8018	
Sănătate și asistență socială	59013		40785	
Servicii	13349		4020	
ÎNVĂȚĂMÂNT PRIVAT	55489		29902	
Educație	1374		1338	
Arte și științe umaniste	2633		1320	
Științe sociale, jurnalism și informații	6862		4683	
Afaceri, administrație și drept	31710		17101	
Științe naturale, matematică și statistică	594		312	
Tehnologiile informației și comunicațiilor (TIC)	2709		402	
Inginerie, prelucrare și construcții	1609		585	
Agricultura, silvicultura, piscicultura și științe veterinare	401		127	
Sănătate și asistență socială	5793		3293	
Servicii	1804		741	

Din analiza datelor la nivel național (Tab 5) se constată că cel mai mare număr de studenți înscriși la programe de studii de licență în anul 2016-2017 sunt la specializări din grupa afaceri, administrație și drept 24%, urmat de inginerie, prelucrare și construcții

21%, sănătate și asistență socială 16%, științe și arte câte 8%, tehnologia informației 7%, agricultură 5%, servicii 4% și educație 3%, (fig. nr. 147).

Dacă se analizează repartitia pe categorii de sex se constată că cel mai mare procent este deținut de persoane de sex feminin 91%, de asemenea persoanele de sex feminin dețin ponderi mari peste 60% la următoarele domenii: Arte și științe umaniste (61,8%), Științe sociale, jurnalism și informații (69,7%), Afaceri, administrație și drept (62,2%), Științe naturale, matematică și statistică (60,5%), Sănătate și asistență socială (68%). Domeniile în care persoanele de sex masculin sunt dominante sunt: Tehnologiile informației și comunicațiilor (TIC) (70,8%), Inginerie, prelucrare și construcții (69,8%), Agricultură, silvicultură, piscicultură și științe veterinare (60,1%), Servicii (68,4%).

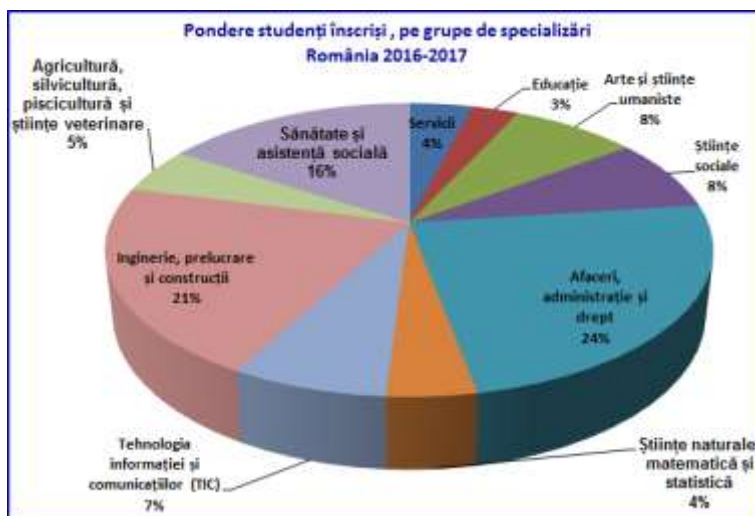

Fig. nr. 147 Sursa date: INS tempo on line

(TIC) (70,8%), Inginerie, prelucrare și construcții (69,8%), Agricultură, silvicultură, piscicultură și științe veterinare (60,1%), Servicii (68,4%).

Din analiza formelor de învățământ (fig. nr. 148) la care sunt înscriși studenții la programe de studii de licență la nivel național în anul 2016-2017 se observă că cel mai mare număr de studenți sunt înscriși la învățământul de zi 94,43%, și mai puțin la învățământ la distanță 5,7%, învățământ cu frecvență redusă 3,77%. Situația este similară pentru învățământul public, dar pentru învățământul privat este puțin diferită, astfel la învățământul de zi ponderea studenților este mai mică 81%, și mai mare pentru învățământul la distanță 7,1% și 11% învățământ cu frecvență redusă.

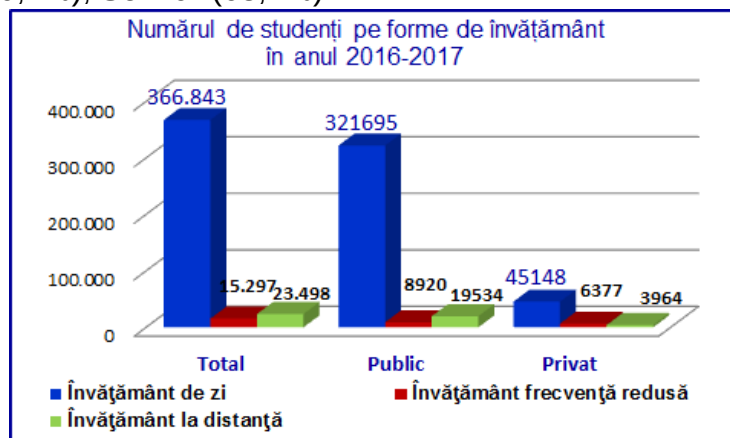

Fig. nr. 148 Sursa date: INS tempo on line

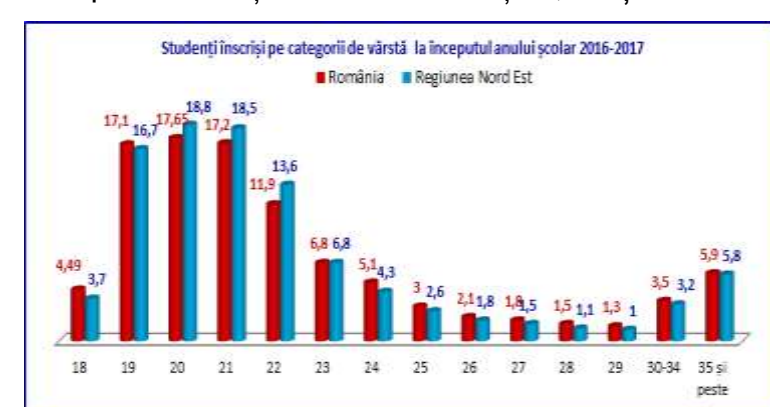

Fig. nr. 149 Sursa date: INS tempo on line

de ani 3,5 %, 18 ani 5,4% și 35 de ani și peste 5,9 %, fig. nr. 149.

Din analiza studenților înscriși la începutul anului școlar 2016-2017 pe categorii de vârstă la nivel național, se constată că ponderea cea mai mare o dețin cei de 19 ani, 20 ani și 21 ani, cu câte 17% fiecare, urmată de cei de 22 ani 11,9%, în categoria de vârstă 27 ani ,28 ani, 29 ani sunt cea mai mică pondere de studenți apr. cu câte 1,3% fiecare, cu ponderi apropiate sunt categoria 30-34

La nivelul regiunii Nord - Est situația este asemănătoare cu diferențe mici în categoria 19 ani o pondere de 16,7%, categoriile 19 ani și 20 ani câte 18,5%, categoria 23 ani 13,6%.

Din analiza pe categorii de sexe fig. nr. 150 la nivel național se constată că persoanele de sex feminin dețin peste jumătate în categoria de vârstă 18 ani, 19 ani, 20 ani, 21 ani și 35 ani și peste, intervalul 22-29 de ani este dominat de persoane de sex masculine. La nivelul regiunii situația este similară: persoanele de sex feminin sunt dominante în categoriile de vârstă 19 ani, 20 ani, 21 ani, 22 ani, 24 ani și 35 ani și peste, iar persoanele de sex masculin sunt dominante în categoria de vârstă 23 ani, 25 ani, 26 ani, 27 ani, 28 ani și 29 ani.

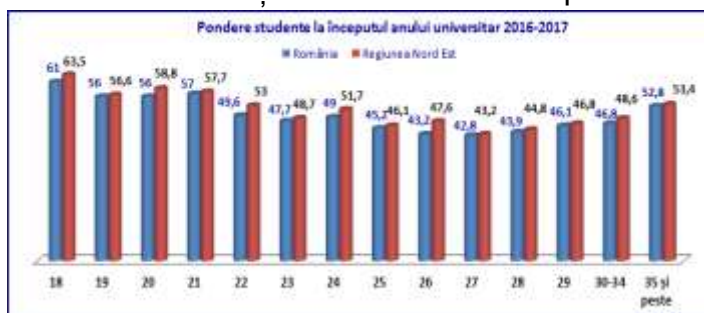

Fig. nr. 150 Sursa date: INS tempo on line

Din analiza situației studenților promovați la sfârșitul anului școlar 2015-2016 rezultă că 92,7% studenți au promovat iar dintre aceștia 63 % sunt integraliști. Promovabilitatea în sistemul public și privat diferă, în sistemul public de stat este mai mare 93,3% față de sistemul privat 89%.

Pe total țară, și pe forme de învățământ, se înregistrează, la învățământul seral, cea mai mică promovabilitate 5,6%, iar cea mai mare la învățământul de zi de 93,0%, învățământul la distanță 89,5% și învățământ cu frecvență redusă 88,9%. Situația este similară în ambele sisteme atât în învățământul public de stat cât și în cel privat.

Resursa umană - Personal didactic și categorii de personal.

La nivel național în anul școlar 2016-2017 sunt 26.618 persoane încadrate pe diferite categorii din care 50% sunt de sex feminin. Dintre acestea 23.776 (89,3%) sunt în învățământul public de stat și 2.842 în învățământul privat. În regiunea Nord - Est din totalul de 3.348 persoane încadrate din care 49% sunt persoane de sex feminin și 3.164 (94,5%) sunt în învățământul public privat iar 184 (5,5%) în învățământul privat.

Persoanlul didactic cu normă întreagă la nivel național reprezintă 97,8%, iar la nivelul regiunii Nord - Est 99,9%. Personalul didactic cuprins în activitatea de cercetare reprezintă la nivel național 68,3% din care 49,7% sunt persoane de sex feminin, iar la nivelul regiunii Nord - Est 98,5% din care 49,25% sunt persoane de sex feminin.

Personal didactic cu funcții de conducere la nivel național reprezintă 11,76 % din care 39,4% sunt persoane de sex feminin. La nivelul regiunii Nord - Est personalul de conducere reprezintă 12% din care 35% sunt persoane de sex feminin.

Personalul didactic auxiliar reprezintă 34,78 % din care 66,6% sunt persoane de sex feminin. La nivelul regiunii Nord - Est personalul auxiliar reprezintă 42,52% din care 70,9% sunt persoane de sex feminin.

Personalul administrativ reprezintă 24% din care 57,56% sunt persoane de sex feminin, la nivelul regiunii Nord - Est personalul de administrativ reprezintă 6,66% din care 64,1% sunt persoane de sex feminin.

Personalul operațional reprezintă 28,0% din care 50,96% sunt persoane de sex feminin. La nivelul regiunii Nord - Est personalul operațional reprezintă 46,32% din care 47,64% sunt persoane de sex feminin.

Personal didactic pe categorii de vârstă Din analiza personalului didactic pe categorii de vârstă la nivel național se constată că cea mai mare pondere de cadre didactice este în categoria 30-54 ani 76%, astfel: 40-44 ani 19,17%, 35-39 ani 18,27%, 45-49 ani 17,28%, 50-54 ani 11,18% și 30-34 ani 10,25%. În categoria 55-59 ani și 60-64 ani sunt câte 9,5% iar sub 25 de ani procentul este nesemnificativ 0,03%.

Resurse materiale – spații de învățământ

➤ **Amfiteatre și săli de curs**

La nivel național sunt înregistrate 3.564 de amfiteatre și săli de curs, dintre acestea 3.030 sunt în sistemul public de stat și 516 în sistemul privat.

În regiunea Nord - Est sunt 432 amfiteatre și săli de curs ceea ce reprezintă 12% din total România, dintre acestea 404 în sistemul public de stat și 28 în sistemul privat.

➤ **Săli de seminarii și lucrări practice**

La nivel național sunt înregistrate 4.231 de săli de seminarii și lucrări practice, dintre acestea 3.463 sunt în sistemul public de stat și 768 în sistemul privat.

În regiunea Nord - Est sunt 345 săli de seminarii și lucrări practice ceea ce reprezintă 8% din total România, dintre acestea 309 în sistemul public de stat și 36 în sistemul privat.

➤ **Săli de educație fizică și sport**

La nivel național sunt înregistrate 207 de săli de educație fizică și sport, dintre acestea 172 sunt în sistemul public de stat și 35 în sistemul privat.

În regiunea Nord - Est sunt 23 săli de educație fizică și sport ceea ce reprezintă 11% din total România, dintre acestea 22 în sistemul public de stat și 1 în sistemul privat.

➤ **Laboratoare**

La nivel național sunt înregistrate 9.740 de laboratoare, dintre acestea 9.031 sunt în sistemul public de stat și 708 în sistemul privat.

În regiunea Nord - Est sunt 1646 de laboratoare ceea ce reprezintă 16% din total România, dintre acestea 1.605 în sistemul public de stat și 41 în sistemul privat.

➤ **Ateliere**

La nivel național sunt înregistrate 555 ateliere, dintre acestea 539 sunt în sistemul public de stat și 16 în sistemul privat.

În regiunea Nord - Est sunt 81 de ateliere ceea ce reprezintă 14% din total România, dintre acestea 80 în sistemul public de stat și 1 în sistemul privat.

➤ **Terenuri sportive amenajate**

La nivel național sunt înregistrate 289 terenuri sportive amenajate, dintre acestea 246 sunt în sistemul public de stat și 43 în sistemul privat.

În regiunea Nord - Est sunt 21 terenuri sportive amenajate, ceea ce reprezintă 7% din total România, dintre acestea 20 în sistemul public de stat și 1 în sistemul privat.

➤ **Bazine de înot**

La nivel național sunt înregistrate 15 bazine de înot, dintre acestea 14 sunt în sistemul public de stat și 1 în sistemul privat.

În regiunea Nord - Est are 1 bazin de înot ceea ce reprezintă 6% din total România, acesta este în sistemul public de stat.

➤ **Rețeaua de calculatoare-**

La nivel național sunt 106.062 calculatoare din care 88,7% sunt în procesul de învățământ din care 71,4% sunt utilizate de către studenți și 28,53% de personal didactic, din total calculatoare incluzând pe cele din procesul de învățământ și cele din administrație 86% sunt conectate la rețea.

În regiunea Nord - Est sunt 14.012 calculatoare din care 89,8% sunt în procesul de învățământ 76,6% utilizate de studenți și 23,36% de cadre didactice, iar din total calculatoare utilizate în învățământ și administrație 92,56% sunt conectate la rețea.

5.2. Cercetare – dezvoltare și inovație -sursa Strategia Națională Cercetare Dezvoltare Inovare 2020

Cercetare - dezvoltare și inovație - Una din componentele de bază ale activității academice din cadrul universităților este cercetarea științifică. Prin cercetare științifică într-o paletă largă de domenii și prin tematicile interdisciplinare abordate, universitățile își întăresc rolul pe care îl au în regiune - un pol de cunoaștere și deschidere către întreaga lume. Astfel, universitățile din regiunea Nord - Est mențin și dezvoltă

permanent comunicarea cu mediul economic. Membrii comunității academice sunt implicați în abordarea unor teme de cercetare care își propun să ofere soluții la importante probleme ale societății contemporane, iar factorii de decizie din mediul economico-social sunt deschiși colaborărilor în domeniul cercetare-dezvoltare cu laboratoarele și centrele de cercetare din universitate. Misiunea și obiective principale ale universităților din regiune, în domeniul componentei cercetare din cadrul activităților academice, o reprezintă dezvoltarea activităților de cercetare științifică, dezvoltare, inovare, consultanță și transfer tehnologic.

Obiectivele generale ale activităților de cercetare au în vedere atât tendințele naționale și internaționale, particularitățile regionale și locale, cât și necesitățile specifice universității.

Context național Conform viziunii privind cercetarea și inovarea în 2020 din Strategia Națională Cercetare Dezvoltare Inovare 2020, România va deveni competitivă la nivel regional și global, prin inovare alimentată de cercetare-dezvoltare, generând bunăstare pentru cetățeni.

La baza competitivității se află un sistem de inovare în care cercetarea-dezvoltarea susține avansul pe lanțurile globale de valoare adăugată. În acest mediu, excelența și spiritul antreprenorial impun formarea de parteneriate pe termen lung, între organizații de cercetare și firme, și colaborarea în jurul unor infrastructuri și programe de cercetare de anvergură internațională în domenii de frontieră ale științei și tehnologiei.

În cadrul acestei Viziuni a fost stabilit un set de principii de acțiune, sprijinite pe 3 piloni principali:

Pilonul 1. *Afirmare la nivel regional, afirmare la nivel global: firmele devin operatori cheie ai inovării.*

Economia românească mobilizează IMM-uri inovatoare, cu orientare și perspective globale, care au interesul și capacitatea de a intra pe lanțurile de valoare adăugată regionale și mondiale.

Pilonul 2. *Excelență prin internaționalizare:* sectorul CDI ca spațiu de oportunitate.

Sectorul CDI românesc se dezvoltă în jurul unor domenii strategice, este integrat internațional și oferă un mediu atractiv pentru membrii comunității științifice globale – pentru tineri, pentru cercetătorii de vârf din întreaga lume, pentru carierele duble în cercetare și antreprenariat. Stabilitatea necesară este asigurată de fluxul predictibil de proiecte, de infrastructurile de cercetare naționale și europene.

Pilonul 3. *„Leadership” regional la frontiera științei și în tehnologie:* străpungeri în domenii strategice.

Obiective generale

- OG1. Creșterea competitivității economiei românești prin inovare
- OG2. Creșterea contribuției românești la progresul cunoașterii de frontieră
- OG3. Creșterea rolului științei în societate

Obiective specifice

- OS1. Crearea unui mediu stimulativ pentru inițiativa sectorului privat
- OS2. Susținerea specializării inteligente
- OS3. Concentrarea unei părți importante a activităților CDI pe probleme societale
- OS4. Susținerea aspirației către excelență în cercetarea la frontiera cunoașterii

Obiective specifice transversale

- OS5. Atingerea până în 2020 a masei critice de cercetători
- OS6. Dezvoltarea unor organizații de cercetare performante

Obiectivele specifice asociate noului ciclu strategic sunt puse în practică printr-o serie de direcții acțiune. Rolul acestora, ca ansamblu, este acela de a structura sistemul de inovare din România. Direcțiile de acțiune conturează o cale de transformare sistemică și trasează coordonatele evoluției corelate a principalilor operatori CDI.

Direcțiile de acțiune reprezintă, astfel, o combinație integrată de măsuri („*policy mix*”) care acoperă principalele dimensiuni ale politicii în domeniul CDI:

- Politici fiscale;
- Politici de achiziție publică de cercetare și inovare;
- Politici de finanțare competitivă a CD pentru sectorul public și privat;
- Politici privind normele de proprietate intelectuală;
- Politici privind colaborarea și concentrarea;
- Politici de finanțare instituțională;
- Politici privind capitalul uman;
- Politici privind guvernarea sistemului CDI.

Contextul regional Nord - Est Sursa - *Strategia pentru Cercetare și Inovare Regională prin Specializare Inteligentă RIS3 NORD-EST - decembrie 2017 - extras*

Infrastructura de inovare și transfer tehnologic

În România există o infrastructura care cuprinde 44 de entități acreditate pentru activități de inovare și transfer tehnologic. Acreditarea este realizată periodic de către Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică și Inovare (ANCSI).

În Regiunea Nord-Est, aceasta infrastructura este reprezentată prin 2 tipuri de entități, după cum urmează:

- centre de informare tehnologică;
- parcuri științifice și tehnologice.

La nivelul Regiunii Nord-Est, pot fi menționate următoarele entități de inovare și transfer tehnologic acreditate conform legii:

1. Centrul de Informare Tehnologică „INDTECH Nord – Est” din cadrul Camerei de Comerț și Industrie Bacău – având ca obiective stimularea inovării și transferului tehnologic către mediul economic din industria prelucrărilor mecanice, industria lemnului și protecția mediului.

2. Parc Științific și Tehnologic „TEHNOPOLIS Iași” – având ca obiectiv utilizarea rezultatelor activității de cercetare, aplicarea tehnologiilor avansate în economie și creșterea participării instituțiilor de învățământ superior la procesul de dezvoltare economico-socială prin știință și tehnologie.

De asemenea, pot fi menționate diverse rețele dedicate activității de inovare și transfer tehnologic, cu acoperire națională și/sau europeană, care au membri în Regiunea Nord - Est, cum ar fi:

- RENITT – rețea unică la nivel național, constituită din entități de inovare și transfer tehnologic acreditate pentru susținerea dezvoltării economico-sociale, prin stimularea inovării și transferului tehnologic, prin atragerea de investiții în vederea valorificării rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare și inovare precum și a resurselor umane din sistemul național de cercetare-dezvoltare (<http://site.roinno.ro/?module=info&id=7>) - INDTECH Nord-Est, TEHNOPOLIS Iași;
- Reteaua Enterprise Europe - inițiativă a Comisiei Europene lansată în anul 2008, cea mai vastă rețea care sprijină întreprinderile, organizațiile de afaceri și profesionale, agențiile de dezvoltare, institutele de cercetare, parcurile tehnologice, clusterelor și universitățile să beneficieze de avantajele pieței unice europene pentru dezvoltarea propriei afaceri, prin furnizarea de servicii specializate în domeniul inovării și internaționalizării (<http://een.ec.europa.eu/>) - INDTECH Nord-Est, TEHNOPOLIS Iași și ADR Nord-Est.

Analiza potențialului regional pentru servicii de transfer tehnologic

Activitățile de transfer tehnologic realizate de organisme publice în România sunt reglementate de Art. 13 din Ordonanța 57 (16.08.2002) și Art. 117 din Legea Educației Naționale 1/2001. Aceasta din urmă include transferul de cunoștințe în misiunea instituțiilor de învățământ superior (IIS).

Universitățile publice sunt lider în ceea ce privește, atât numărul de înscrieri de studenți, cât și „producției” de cercetare și sunt singurele care beneficiază de fonduri publice instituționale.

Analiza datelor compilate de pe website-ul researchranking.org arată că în perioada 2008-2015 patru Instituții de Învățământ Superior / Organizații Publice de Cercetare și anume: Institutul de Chimie Macromoleculară „Petru Poni”, Univ. „Al. I. Cuza”, Univ. Tehnică „Gh. Asachi” și Universitatea „Ștefan cel Mare” au participat în 41 de proiecte listate pe site-ul CORDIS, fiind finanțate cu aproximativ 18,8 milioane euro. Cifrele consolidate pentru România din aceeași perioadă reflectă că au fost implementate 992 proiecte cu o finanțare de 306,3 milioane euro. Aceste cifre sugerează ca *nivelul de competitivitate a cercetării este modest prin comparație cu nivelurile de performanță național și european*.

Dincolo de numărul de prezentări a invențiilor și/sau a brevetelor acordate, ceea ce contează cu adevărat din punct de vedere al activităților de transfer de tehnologie ale IIS/OPC-urilor este capacitatea acestora de a transfera invențiile proprii în economia reală și de a fi în măsură să profite de cota lor din valoarea economică creată. Important însă este faptul că aproximativ 300.000 Euro au fost cheltuiți pentru taxele de brevete în ultimul deceniu dar fără nici un impact economic direct și evident asupra economiei regionale.

Situația unităților de cercetare-dezvoltare

În anul 2014, la nivelul Regiunii Nord - Est, 60 de unitati locale desfășurau activități de cercetare-dezvoltare și inovare, 7,55% din numărul total înregistrat la nivel național. Comparativ cu restul regiunilor, Regiunea Nord - Est se plasează pe locul al IV-lea.

La nivel regional se constată că numărul total al întreprinderilor cu inovare tehnologică reprezintă 13% din totalul existent la nivel național (2008-2010) – însumând 461 firme și 11% din totalul existent la nivel național (2010-2012) – 194 firme. Dintre acestea, trei sferturi activează în industrie și un sfert în servicii. Totodată, 68% dintre acestea sunt întreprinderi mici cu până la 50 de salariați, iar restul sunt mijlocii și mari, se constată că în perioada 2010-2012 a avut loc o scădere semnificativă a numărului de firme inovatoare, atât la nivel național (52%), cât și regional (58%). Din păcate, cea mai mare scădere s-a înregistrat în rândul firmelor care activează în domeniul industriei (63%).

Evoluția numărului acestor unități în ultimii ani este surprinsă în Tab 14 de mai jos:

Tab 14

Regiunea/Anul	2010	2011	2012	2013	2014	Pondere % - 2014
România	793	710	707	754	795	100,00
Regiunea NORD-VEST	70	61	61	68	78	9,81
Regiunea CENTRU	57	52	49	58	65	8,18
Regiunea Nord-Est	57	49	54	58	60	7,55
Bacău	6	5	5	6	7	11,67
Botoșani	2	1	1	-	-	0
Iași	36	34	36	41	40	66,67
Neamț	8	6	7	6	7	11,67
Suceava	4	3	4	3	4	6,67
Vaslui	1	0	1	2	2	3,33
Regiunea SUD-EST	33	30	26	26	26	3,27
Regiunea SUD-MUNTENIA	50	47	51	56	61	7,67
Regiunea BUCUREȘTI - ILFOV	441	400	399	411	423	53,21
Regiunea SUD-VEST OLTENIA	32	26	22	25	27	3,40
Regiunea VEST	53	45	45	52	55	6,92

Numărul de unități CDI pe regiuni de dezvoltare și detaliat pe județele Regiunii Nord - Est, în perioada 2010-2014 Sursa: INS, Tempo Online, 2016

Concluzii

În urma studiilor sectoriale realizate, ca răspuns la nevoia de a dezvolta sectoarele prioritare din Strategie de Specializare Inteligentă, un prim pas este examinarea tuturor elementelor și actorilor implicați în activitățile principale generatoare de valoare în aceste sectoare, mai exact fiecare parte componentă care constituie *lanțurile valorice sectoriale*.

Maparea și evaluarea lanțurilor valorice existente, dar și a celor potențiale din regiune, a cuprins următorii pași:

- selectarea lanțurilor valorice cu potențial de dezvoltare;
- alocarea unui responsabil de dezvoltare lanț valoric;
- elaborarea unui plan de acțiuni;
- consultarea principalilor agenți economici.

Lanțurile valorice care au fost identificate până la acest moment, printr-o abordare transsectorială integrată a priorităților sectoriale și provocărilor societale identificate la nivelul Regiunii Nord - Est, sunt următoarele:

- Agro-alimentar (cu diversitate regională ridicată) – hrana sănătoasă - biomedicină – reutilizarea resturilor de materiale (a doua recoltă) – obținerea combustibilului cu putere calorică mare prin fermentare (a treia recoltă) – producția regională de semințe;
- Deșeuri – educarea consumatorilor/companiilor - dezvoltare depozite și colectoare de deșeuri – separarea deșeurilor – reutilizarea și reciclarea deșeurilor – utilizarea resturilor de materiale nefolositoare;
- Apa – reducerea consumului de apă, educația consumatorului – separarea apei de ploaie, gri sau neagră (apa de canal utilizată în producția de combustibil sau biomateriale) – redobândirea nutrienților – modernizarea terenurilor arabile și naturale – echilibrarea efectelor climatice locale/regionale;
- Materiale noi - modernizarea producției de plante existente, ex. cânepă, plante energetice – design inteligent (modular, reciclabil, cu identitate regională) – smart factoring (producție flexibilă, zero deșeuri, utilizarea redusă a apei, energie regenerabilă, plus IT&C) – calitate ridicată pe tot parcursul vieții - produse durabile (prevenirea utilizării unice) – mentenanța și reparații (utilizarea pieselor de schimb recuperate, folosirea de bunuri second-hand);
- Energie durabilă – scăderea consumului de energie (comportament + educație + smart factoring) – infrastructură energetică inteligentă (electricitate și biocombustibili) – recuperarea energiei pierdute (încălzire/răcire, iluminat)
- Sănătate, schimbări demografice, stil de viață sănătos - biodiversitate și genetica plantelor, noi produse alimentare sănătoase și îmbogățite nutrițional, aditivi pentru industria alimentară, circuite slow food, produse organice și tradiționale, monitorizarea în timp real a sistemelor sociale (e-Health), producția de produse medicale și farmaceutice bio-naturale, turism de sănătate și recuperare, turism pentru îmbătrânire sănătoasă, turism balnear.

5.3 Exemple de bună practică

5.3.1. Colaborarea cu învățământul profesional și tehnic

Relația dintre universități și unități de învățământ profesional și tehnic, la nivelul regiunii de dezvoltare Nord - Est este bazată pe parteneriate de colaborare în vederea dezvoltării și promovării ÎPT.

Între universitățile tehnice și liceele de profil (unități de învățământ profesional și tehnic) există colaborări ce vizează pregătirea cadrelor didactice, informarea și promovarea domeniilor în rândul potențialilor candidați, schimburi de experiență, proiecte de tip „Întreprinderi simulate”, colaborări în activitatea de cercetare, utilizarea resurselor în comun (unele unități școlare au fost dotate prin fonduri FSE sau Phare cu echipamente

performante – acestea au necesitat resurse umane pregătite și un volum important de ore de instruire a cadrelor didactice, de asemenea au necesitat sprijin în obținerea de materie primă sau costuri privind întreținerea și materialele consumabile etc.) și stabilirea de parteneriate cu agenții economici de profil cu scopul de a identifica locuri de practică dar și în vederea colaborării pentru cercetare și dezvoltare